

ÚRAD PRE REGULÁCIU SIEŤOVÝCH ODVETVÍ
REGULAČNÁ RADA

**ZHODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO REGULAČNÉHO
OBDOBIA 2012 – 2016**

Bratislava 29. marca 2017

Úvod	3
Prehľad právnych predpisov v regulačnom období rokov 2012 až 2016.....	6
Prvá časť - Zhodnotenie predchádzajúceho regulačného obdobia 2012 – 2016	
z pohľadu dosiahnutej transparentnosti trhu	11
I. Regulačná politika, zmeny a dôvody zmien regulačnej politiky, ciele a priority regulačnej politiky všeobecne	11
II. Regulácia v elektroenergetike	16
III. Regulácia v plynárenstve	37
IV. Regulácia v tepelnej energetike	54
V. Regulácia vo vodnom hospodárstve	61
VI. Regulácia kvality a analytická činnosť	67
VII. Ochrana odberateľa, povolenie, potvrdenie o splnení oznamovacej povinnosti a potvrdenie o registrácii, mimosúdne riešenie sporov	78
VIII. Kontrolná činnosť	82
IX. Medzinárodná spolupráca	85
Druhá časť - Zhodnotenie predchádzajúceho regulačného obdobia 2012 – 2016	
z pohľadu vplyvu cenovej regulácie na trh.....	87
I. Regulácia v elektroenergetike	87
II. Regulácia v plynárenstve	98
III. Regulácia v tepelnej energetike	112
IV. Regulácia vo vodnom hospodárstve	122
Záver.....	130

Regulačná rada sa uzniesla na tomto Zhodnotení predchádzajúceho regulačného obdobia z pohľadu dosiahnutej transparentnosti trhu a vplyvu cenovej regulácie na trh.

Úvod

Podľa § 8 ods. 7 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach (ďalej len zákon „č. 250/2012 Z. z.“) vypracovala Regulačná rada Zhodnotenie predchádzajúceho regulačného obdobia 2012 – 2016 z pohľadu dosiahnutej transparentnosti trhu a vplyvu cenovej regulácie na trh.

Zhodnotenie je vykonané stručným popisom plnenia cieľov regulačnej politiky pre jednotlivé regulované činnosti s vyjadrením vývoja v tabuľkovej a grafickej forme.

Úrad pri výkone regulácie postupoval v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi v sieťových odvetviach a schválenou regulačnou politikou pre toto hodnotené obdobie, ktorá definovala postupy Rady pre reguláciu (od 1. septembra 2012 – Regulačná rada) a Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „úrad“) pre regulačné obdobie 2012 – 2016.

Schválená regulačná politika reagovala na aktuálny vývoj legislatívy určením takých regulačných nástrojov a metód regulácie, ktorých cieľom bolo zabezpečiť transparentný a nediskriminačný výkon činností v sieťových odvetviach, s rešpektovaním pravidiel hospodárskej súťaže na trhu s tovarom a službami, s dôsledným zabezpečovaním ochrany práv odberateľov, vrátane významného zreteľa na skupinu zraniteľných odberateľov.

Tzv. 3. energetický balíček bol prijatý Európskym parlamentom a Radou Európskej únie dňa 25. 06. 2009, účinnosť nadobudol dňa 03. 09. 2009.

Pravidlá obsiahnuté v právnych aktoch 3. energetického balíčka sú zamerané najmä na

- a) podporu liberalizácie trhu s elektrinou a plynom,
- b) zvýšenie ochrany spotrebiteľov,
- c) posilnenie právomoci a nezávislosti regulačných orgánov,
- d) podporu solidarity regiónov a regionálnej spolupráce.

Tzv. 3. energetický balíček obsahuje aj ustanovenia o vytvorení nezávislej inštitúcie - Európskej agentúry pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ďalej len „ACER“), ktorej hlavnou úlohou je vytvárať rámec pre spoluprácu regulačných orgánov členských štátov Európskej únie.

Z dôvodu transpozície 3. energetického balíčka bol v roku 2012 prijatý nový zákon o regulácii č. 250/2012 Z. z. a nový zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 251/2012 Z. z.“).

Nový zákon č. 251/2012 Z. z. obsahuje nový režim možností, ako oddeliť výrobné činnosti a dodávateľské činnosti od prevádzky prenosovej sústavy alebo prevádzky prepravnej siete. Oddelenie výroby a dodávky elektriny od prenosovej sústavy je realizované prostredníctvom

modelu úplného oddelenia vlastníctva. Oddelenie výroby a dodávky plynu od prepravnej siete je možné uskutočniť využitím 3 modelov, a to úplným oddelením vlastníctva, vytvorením nezávislého prevádzkovateľa siete (ISO) a zriadením nezávislého prevádzkovateľa prepravnej siete (ITO).

Slovenská republika si pre prevádzkovateľa prepravnej siete zvolila model ITO. Použitím modelu ITO zostala spoločnosť eustream, a. s. súčasťou vertikálne integrovaného podniku, pričom tento model uložil spoločnosti eustream, a. s. preukázať úradu nezávislosť okrem iného aj vlastníctvom aktív potrebných pre prepravu plynu vrátane prepravnej siete.

Na trhu s elektrinou v Slovenskej republike pôsobí jediný prevádzkovateľ prenosovej sústavy (ďalej len „prevádzkovateľ PS“) - spoločnosť Slovenská elektrizačná a prenosová sústava, a. s. Vlastnícke oddelenie prevádzkovateľa PS bolo uskutočnené už v roku 2001. V roku 2012 sa podarilo implementovať do právneho poriadku Slovenskej republiky v plnom rozsahu Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom, ktorou sa zrušuje smernica 2003/55/ES. Prijatím zákona č. 250/2012 Z. z. a zákona č. 251/2012 Z. z. možno konštatovať, že v podmienkach Slovenskej republiky je už v súčasnej dobe zabezpečené a funkčné účinné oddelenie prevádzkovateľa PS od ostatných činností tak, ako to predpisuje platná legislatíva.

Zákon č. 251/2012 Z. z. ďalej výrazne posilnil práva odberateľa elektriny a odberateľa plynu s dôrazom na ochranu zraniteľných odberateľov, napr. ustanovil možnosť zmeniť dodávateľa elektriny a plynu v priebehu troch týždňov a bez poplatkov, právo spotrebiteľa dostať konečné vyúčtovanie do 4 týždňov po zmene dodávateľa, právo odberateľov na relevantné údaje o spotrebe elektriny a plynu, právo na informácie o spotrebiteľských právach uvedené na faktúrach a webových sídlach energetických podnikov a ďalšie. Oblasť ochrany spotrebiteľa bola posilnená novou kompetenciou úradu vypracovaním vzorových obchodných podmienok dodávateľov plynu a elektriny, ktorí poskytujú univerzálnu službu.

Problém energetickej chudoby sa v Európskej únii rieši v právnych aktoch 3. energetickeho balíčka, v ktorom Európska únia členským štátom určila povinnosť prijať vhodné opatrenia, ktoré by mali v konečnom dôsledku prispieť k ochrane práv konečných spotrebiteľov. Nadväzne bola úradu podľa § 9 ods. 3 písm. f) zákona č. 250/2012 Z. z. uložená povinnosť do 31. decembra 2013 a následne na každé regulačné obdobie v spolupráci s Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky, Ministerstvom financií Slovenskej republiky a Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky vypracovať koncepciu na ochranu odberateľov spĺňajúcich podmienky energetickej chudoby, ktorú úrad predloží vláde.

Úrad vypracoval Koncepciu na ochranu odberateľov spĺňajúcich podmienky energetickej chudoby. Cieľom tejto koncepcie nebolo analyzovať príčiny zvyšovania cien energie, ale poukázať na nutnosť chrániť spotrebiteľov, aby sa zabránilo výskytu energetickej chudoby. Boj proti energetickej chudobe je novou sociálnou prioritou, ktorou sa treba zaoberať na všetkých úrovniach. Je dôležité, aby Európska únia vypracovala spoločné usmernenia a aby všetky členské štáty postupovali rovnakým smerom.

Základnou úlohou koncepcie bolo zabezpečiť dôstojnú existenciu všetkých osôb, ktoré nemajú dostatok prostriedkov na úhradu energií potrebných na zabezpečenie svojich základných životných potrieb, a tým bojovať proti sociálnemu vylúčeniu a chudobe.

Predmetnú koncepciu vláda Slovenskej republiky 11. júna 2014 prerokovala a uznesením č. 287/2014 schválila. Na základe tohto uznesenia bola zriadená medzirezortná pracovná skupina, do ktorej boli menovaní zástupcovia úradu.

Medzi úlohy riešené v tejto pracovnej skupine možno zaradiť i zadefinovanie energetickej spotreby typovej domácnosti v závislosti od využívaného typu energie a počtu osôb v nej žijúcej, či prípravu opatrení na technické riešenie účelovej platby za elektrinu formou kreditných meradiel. Pracovná skupina sa zhodla, že riešenie energetickej chudoby nie je len otázkou energetiky, ale je to súbor opatrení, ktoré majú primárne sociálny charakter a že energetická chudoba je v podmienkach Slovenskej republiky priamo prepojená s chudobou ako takou.

V septembri 2015 bol vypracovaný za aktívnej účasti zástupcov z úradu dokument „Energetická chudoba v podmienkach Slovenskej republiky“, ktorý nadviazal na dokumenty úradu, t. j. na spomínanú Koncepciu na ochranu odberateľov spĺňajúcich podmienky energetickej chudoby a Kreditné meracie systémy.

V roku 2016 úrad pripravil návrh zákona o pomoci v energetickej chudobe, ktorý bol v júni 2016 predložený Ministerstvu hospodárstva SR na ďalšie legislatívne konanie.

Návrh zákona o pomoci v energetickej chudobe zohľadňuje zavedenie príspevku na energie, resp. palivového dreva; príspevku v bezhotovostnej forme (priamo na úhradu faktúry pre dodávateľa energií alebo kreditu pre odber elektriny); potrebu ustanoviť potrebné definície a kritériá; nastavenie formy spolupráce medzi štátnymi orgánmi a samosprávami (v prípade tepla zapojenie aj spoločenstvá vlastníkov bytov a správcov budov); stanovenie povinnosti v rámci zlepšenia energetickej efektívnosti (jednorazový príspevok v prípade doteraz nevykonaných opatrení na zvýšenie energetickej efektívnosti budov) i prednostnú inštaláciu kreditných meracích systémov.

V závere roka 2016 úrad v spolupráci s Ministerstvom hospodárstva SR, Ministerstvom financií SR a Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR vypracoval na regulačné obdobie 2017 až 2021 koncepciu na ochranu odberateľov spĺňajúcich podmienky energetickej chudoby a predložil ju na pripomienkové konanie.

Prehľad právnych predpisov v regulačnom období rokov 2012 až 2016

Zákony z oblasti regulácie sieťových odvetví - všeobecne

Zákon č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 397/2002 Z. z., zákona č. 442/2002 Z. z., zákona č. 658/2004 Z. z., zákona č. 107/2007 Z. z., zákona č. 112/2008 Z. z., zákona č. 283/2008 Z. z., zákona č. 73/2009 Z. z., zákona č. 309/2009 Z. z., zákona č. 142/2010 Z. z., zákona č. 558/2010 Z. z., zákona č. 117/2011 Z. z., zákona č. 136/2011 Z. z., zákona č. 574/2011 Z. z. a zákona č. 197/2012 Z. z.

Zákon č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení zákona č. 435/2013 Z. z., zákona č. 321/2014 Z. z. a zákona č. 391/2015 Z. z.

Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení zákona č. 215/2002 Z. z., zákona č. 527/2003 Z. z., zákona č. 122/2006 Z. z., zákona č. 445/2008 Z. z., zákona č. 204/2011 Z. z., zákona č. 176/2015 Z. z. a zákona č. 125/2016 Z. z.

Zákony z oblasti elektroenergetiky a podpory OZE a VÚKVET

Zákon č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov v znení v znení zákona č. 555/2005 Z. z., zákona č. 238/2006 Z. z., zákona č. 107/2007 Z. z., zákona č. 68/2008 Z. z., zákona č. 112/2008 Z. z., zákona č. 283/2008 Z. z., zákona č. 476/2008 Z. z., zákona č. 73/2009 Z. z., zákona č. 293/2009 Z. z., zákona č. 309/2009 Z. z., zákona č. 136/2010 Z. z., zákona č. 142/2010 Z. z., zákona č. 397/2011 Z. z. a zákona č. 189/2012 Z. z.

Zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysokoúčinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 492/2010 Z. z., zákona č. 558/2010 Z. z., zákona č. 136/2011 Z. z., zákona č. 189/2012 Z. z., zákona č. 373/2012 Z. z., zákona č. 30/2013 Z. z., zákona č. 218/2013 Z. z., zákona č. 382/2013 Z. z., zákona č. 321/2014 Z. z. a zákona č. 173/2015 Z. z.

Zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 391/2012 Z. z., zákona č. 352/2013 Z. z., zákona č. 382/2013 Z. z., zákona č. 102/2014 Z. z., zákona č. 321/2014 Z. z., zákona č. 91/2016 Z. z. a zákona č. 315/2016 Z. z.

Zákony z oblasti plynárenstva

Zákon č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov v znení v znení zákona č. 555/2005 Z. z., zákona č. 238/2006 Z. z., zákona č. 107/2007 Z. z., zákona č. 68/2008 Z. z., zákona č. 112/2008 Z. z., zákona č. 283/2008 Z. z., zákona č. 476/2008 Z. z., zákona č. 73/2009 Z. z., zákona č. 293/2009 Z. z., zákona č. 309/2009 Z. z., zákona č. 136/2010 Z. z., zákona č. 142/2010 Z. z., zákona č. 397/2011 Z. z. a zákona č. 189/2012 Z. z.

Zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 391/2012 Z. z., zákona č. 352/2013 Z. z., zákona č. 382/2013 Z. z., zákona č. 102/2014 Z. z. a zákona č. 321/2014 Z. z.

Zákon z oblasti tepelnej energetiky

Zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení zákona č. 99/2007 Z. z., zákona č. 309/2009 Z. z., zákona č. 136/2010 Z. z., zákona č. 184/2011 Z. z., zákona č. 251/2012 Z. z., zákona č. 100/2014 Z. z., zákona č. 321/2014 Z. z., zákona č. 439/2015 Z. z., zákona č. 439/2015 Z. z., zákona č. 91/2016 Z. z., zákona č. 125/2016 Z. z. a nálezu ÚS SR č. 293/2016 Z. z.

Zákony z oblasti vodného hospodárstva

Zákon č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení zákona č. 525/2003 Z. z., zákona č. 364/2004 Z. z., zákona č. 587/2004 Z. z., zákona č. 230/2005 Z. z., zákona č. 515/2008 Z. z., zákona č. 394/2009 Z. z., zákona č. 180/2013 Z. z. a zákona č. 91/2016 Z. z.

Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení zákona č. 587/2004 Z. z., zákona č. 230/2005 Z. z., zákona č. 479/2005 Z. z., zákona č. 532/2005 Z. z., zákona č. 359/2007 Z. z., zákona č. 514/2008 Z. z., zákona č. 515/2008 Z. z., zákona č. 384/2009 Z. z., zákona č. 134/2010 Z. z., zákona č. 556/2010 Z. z., zákona č. 258/2011 Z. z., zákona č. 408/2011 Z. z., zákona č. 306/2012 Z. z., zákona č. 180/2013 Z. z., zákona č. 35/2014 Z. z., zákona č. 409/2014 Z. z., zákona č. 262/2015 Z. z. a zákona č. 303/2016 Z. z.

Zákon z oblasti energetickej efektívnosti

Zákon č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Nariadenia vlády Slovenskej republiky

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 755/2004 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška neregulovaných platieb, výška poplatkov a podrobnosti súvisiace so spoplatňovaním užívania vôd v znení nariadenia vlády č. 367/2008 Z. z.

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 317/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie trhu s elektrinou v znení zákona č. 309/2009 Z. z., nariadenia vlády č. 211/2010 Z. z. a nariadenia vlády č. 440/2011 Z. z.

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 409/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie trhu s plynom v znení nariadenia vlády č. 212/2010 Z. z.

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 426/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o výške odvodu z dodanej elektriny koncovým odberateľom a spôsobe jeho výberu pre Národný jadrový fond na vyradovanie jadrových zariadení a na nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnymi odpadmi v znení nariadenia vlády č. 19/2013 Z. z. a nariadenia vlády č. 297/2013 Z. z.

Vyhlášky

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 212/2005 Z. z., ktorou sa ustanovuje vzor žiadosti o vydanie povolenia.

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 328/2005 Z. z., ktorou sa určuje spôsob overovania hospodárnosti prevádzky sústavy tepelných zariadení, ukazovatele energetickej účinnosti zariadení na výrobu tepla a distribúciu tepla, normatívne ukazovatele spotreby tepla, rozsah ekonomicky oprávnených nákladov na overenie hospodárnosti prevádzky sústavy tepelných zariadení a spôsob úhrady týchto nákladov v znení vyhlášky č. 59/2008 Z. z.

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 630/2005 Z. z., ktorou sa ustanovuje teplota teplej úžitkovej vody na odbernom mieste, pravidlá rozpočítavania množstva tepla dodaného na prípravu teplej úžitkovej vody a rozpočítavania množstva dodaného tepla v znení vyhlášky č. 358/2009 Z. z.

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 490/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o podpore obnoviteľných zdrojov energie, vysoko účinnej kombinovanej výroby a biometánu v znení vyhlášky č. 437/2011 Z. z. a vyhlášky č. 80/2015 Z. z.

Vyhláška Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 599/2009 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby.

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 283/2010 Z. z., ktorou sa ustanovuje rozsah ekonomicky oprávnených nákladov vyvolaných odpojením sa odberateľa od sústavy tepelných zariadení dodávateľa a spôsob ich výpočtu.

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 275/2012 Z. z., ktorou sa ustanovujú štandardy kvality prenosu elektriny, distribúcie elektriny a dodávky elektriny.

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 276/2012 Z. z., ktorou sa ustanovujú štandardy kvality dodávky pitnej vody verejným vodovodom a odvádzania odpadovej vody verejnou kanalizáciou.

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 277/2012 Z. z., ktorou sa ustanovujú štandardy kvality dodávky tepla.

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 278/2012 Z. z., ktorou sa ustanovujú štandardy kvality uskladňovania plynu, prepravy plynu, distribúcie plynu a dodávky plynu.

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 284/2012 Z. z. o pravidlách pre predaj elektriny formou aukcií.

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 303/2012 Z. z., ktorou sa ustanovujú náležitosti žiadosti o udelenie výnimky a doklady prikladané k žiadosti.

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 347/2012 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o návrhu na vydanie rozhodnutia o certifikácii a zoznam dokumentov, ktoré sa k návrhu dokladajú.

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 346/2012 Z. z. o náležitostiach žiadosti o vydanie predchádzajúceho súhlasu.

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 446/2012 Z. z., ktorou sa ustanovuje spôsob vedenia evidencie skutočností, ktoré sú predmetom účtovníctva, spôsob vedenia evidencie nákladov, výnosov, aktív a pasív, forma a termíny predkladania výstupov z evidencie.

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 2/2013 Z. z., ktorou sa ustanovujú postupy a opatrenia týkajúce sa uchovávaní údajov, forma a obsah uchovávaných údajov.

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 3/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje spôsob, rozsah a štruktúra poskytovania meraných údajov o spotrebe na odbernom mieste odberateľa elektriny a ich uchovávanie.

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 4/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje spôsob, rozsah a štruktúra poskytovania meraných údajov o spotrebe na odbernom mieste odberateľa plynu a ich uchovávanie.

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 24/2013 Z. z., ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou a pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s plynom v znení vyhlášky č. 423/2013 Z. z.

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 193/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v plynárenstve v znení vyhlášky č. 187/2013 Z. z.

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 194/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia odberu povrchovej vody a energetickej vody z vodných tokov a využívania hydroenergetického potenciálu vodných tokov.

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 195/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia výroby, distribúcie a dodávky pitnej vody verejným vodovodom a odvádzania a čistenia odpadovej vody verejnou kanalizáciou v znení vyhlášky č. 188/2014 Z. z.

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 221/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike v znení vyhlášky č. 189/2014 Z. z., vyhlášky č. 143/2015 Z. z., vyhlášky č. 226/2015 Z. z. a nálezú ÚS SR č. 220/2016 Z. z.

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 222/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v tepelnej energetike v znení vyhlášky č. 190/2014 Z. z. a vyhlášky č. 144/2015 Z. z.

Vyhláška Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 358/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje postup a podmienky v oblasti zavádzania a prevádzky inteligentných meracích systémov v elektroenergetike.

Nariadenia Európskeho parlamentu, Rady a Komisie

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 713/2009 z 13. júla 2009, ktorým sa zriaďuje Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 714/2009 z 13. júla 2009 o podmienkach prístupu do sústavy pre cezhraničné výmeny elektriny, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1228/2003.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 715/2009 z 13. júla 2009 o podmienkach prístupu do prepravných sietí pre zemný plyn, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1775/2003.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1227/2011 z 25. októbra 2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou (REMIT).

Nariadenia Komisie (EÚ) č. 312/2014 z 26. marca 2014 o vytvorení sieťového predpisu na vyvažovanie plynu v prepravných sieťach.

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 703/2015 z 30. apríla 2015, ktorým sa stanovuje sieťový predpis o pravidlách týkajúcich sa interoperability a výmeny údajov.

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1222/2015 z 24. júla 2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia.

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 631/2016 zo 14. apríla 2016, ktorým sa stanovuje sieťový predpis pre požiadavky na pripojenie výrobcov elektriny do elektrizačnej sústavy.

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1388/2016 zo 17. augusta 2016, ktorým sa stanovuje sieťový predpis pre pripojenie odberateľov do elektrizačnej sústavy.

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1447/2016 z 26. augusta 2016, ktorým sa stanovuje sieťový predpis o požiadavkách na pripojenie sietí jednosmerného prúdu vysokého napätia a jednosmerne pripojených jednotiek parku zdrojov do elektrizačnej sústavy.

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1719/2016 z 26. septembra 2016, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie dlhodobých kapacít.

Smernice Európskeho parlamentu a Rady

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom, ktorou sa zrušuje smernica 2003/55/ES.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES z 23. apríla 2009 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie a o zmene a doplnení a následnom zrušení smerníc 2001/77/ES a 2003/30/ES.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ z 25. októbra 2012 o energetickej efektívnosti, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2009/125/ES a 2010/30/EÚ a ktorou sa zrušujú smernice 2004/8/ES a 2006/32/ES v znení smernice Rady 2013/12/EÚ z 13. mája 2013.

PRVÁ ČASŤ ZHODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO REGULAČNÉHO OBDOBIA 2012 - 2016 Z POHLADU DOSIAHNUTEJ TRANSPARENTNOSTI TRHU

I. Regulačná politika, zmeny a dôvody zmien regulačnej politiky, ciele a priority regulačnej politiky všeobecne

Rada pre reguláciu podľa § 8 ods. 2 a § 12 ods. 2 zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach a o zmene a doplnení niektorých zákonov vypracovala regulačnú politiku na regulačné obdobie od 01. 01. 2012 do 31. 12. 2016, v ktorej zhodnotila predchádzajúce regulačné obdobie, stanovila ciele a priority na nadchádzajúce regulačné obdobie, najmä navrhla koncepciu rozsahu a spôsobu vykonávania cenovej regulácie pre elektroenergetiku, plynárenstvo, tepelnú energetiku a vodné hospodárstvo a štandardov kvality a ich vplyv na cenovú reguláciu.

V súlade s § 12 ods. 2 zákona č. 276/2001 Z. z. Rada pre reguláciu vypracovala Dodatok č. 1 k regulačnej politike. Predmetný dodatok bol schválený Ministerstvom hospodárstva SR dňa 11. 5. 2011 a predstavoval aktualizáciu niektorých údajov v elektroenergetike za rok 2011, štandardov kvality, oddelenej evidencie nákladov, výnosov, aktív a pasív a záruk pôvodu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie. V nadväznosti na uvedené boli formulované ďalšie ciele a priority pre regulačné obdobie.

Dodatok č. 2 k regulačnej politike reagoval na prijatie nového zákona o regulácii č. 250/2012 Z. z. účinného od 1. 9. 2012. Podľa § 42 zákona č. 250/2012 Z. z. bola Regulačná rada bola povinná do 31. 10. 2012 zosúladiť doterajšiu regulačnú politiku s novým zákonom. Zásadne bola prepracovaná časť regulačnej politiky, ktorá pojednávala o regulačnej politike na nastávajúce regulačné obdobie. Od 1. 1. 2013 sa zaviedla cenová regulácia pre malé podniky v elektroenergetike a plynárenstve v rámci ochrany zraniteľných odberateľov elektriny a plynu, v nadväznosti na novú zákonnú úpravu sa určili nové východiská regulačnej politiky v oblasti elektroenergetiky a plynárenstva, vrátane navrhovaného rozsahu a spôsobu vykonávania cenovej regulácie v elektroenergetike, plynárenstve, tepelnej energetike, vodnom hospodárstve a regulácie kvality.

Ciele a priority regulačnej politiky

1. Rada pre reguláciu podľa zákona č. 276/2001 Z. z. stanovila dĺžku regulačného obdobia od 1. januára 2012 do 31. decembra 2016. Dĺžka regulačného obdobia bola stanovená na základe zhodnotenia predchádzajúceho regulačného obdobia, tak aby bola zabezpečená stabilita trhového prostredia pre regulované subjekty. Dĺžka regulačného

- obdobia bola stanovená aj na základe požiadaviek regulovaných subjektov. Regulačná rada sa stotožňuje s dĺžkou trvania regulačného obdobia a s dôvodmi, na ktoré bolo stanovené.
2. Určovať a používať transparentné metódy regulácie tak, aby boli vylúčené krížové dotácie v sieťových odvetviach.
 3. Podporovať bezpečný, konkurencieschopný a environmentálne udržateľný trh na vymedzenom území a v rámci Európskej únie vrátane zohľadnenia pozitívneho vplyvu veľkých odberateľov s vyrovnaným charakterom odberu na bezpečnosť a stabilitu sústav a sietí.
 4. Trvale sa usilovať o odstraňovanie obmedzení týkajúcich sa obchodovania s elektrinou a plynom, podporovať rozvoj vhodných cezhraničných prenosových kapacít za predpokladu vzájomne výhodnej spolupráce a aktívne napomáhať plneniu zámerov Európskej únie na vytvorenie jednotného trhu s elektrinou a plynom.
 5. Podporovať rozvoj vzájomne prepojených trhov na princípe market-couplingu na báze vzájomnej výhodnosti.
 6. Spolupracovať s regulačnými orgánmi členských štátov aj formou vzájomnej výmeny informácií pri dosahovaní rozvoja bezpečných, spoľahlivých a efektívnych sústav a sietí orientovaných na odberateľa a nákladovo najefektívnejším spôsobom podporovať primeranosť týchto sústav a sietí.
 7. Na báze vzájomnej výhodnosti spolupracovať s regulačnými orgánmi členských štátov pri riadení preťaženia sústav a sietí.
 8. Vhodnými regulačnými nástrojmi zvyšovať energetickú účinnosť formou efektívnej, hospodársky akceptovateľnej a sociálne únosnej podpory kombinovanej výroby elektriny a tepla s využitím obnoviteľných zdrojov energií vrátane spolu spaľovania vo výrobných zariadeniach na báze uhlia v rozsahu stanovenom všeobecným hospodárskym záujmom.
 9. Trvale odstraňovať prekážky, ktoré môžu brániť prístupu do sústav a sietí novým účastníkom trhu.
 10. Krátkodobými a dlhodobými stimulmi podporovať zvyšovanie efektívnosti výkonov sústav, sietí a integráciu trhu.
 11. Podporovať rozvoj efektívnej hospodárskej súťaže a účinne spolupracovať pri zabezpečovaní ochrany odberateľa.
 12. Zabezpečiť zjednotenie postupov pri uzatváraní zmluvných vzťahov medzi jednotlivými účastníkmi trhu a stanoviť náležitosti jednotlivých zmlúv s cieľom zabrániť špekulatívnym a diskriminačným praktikám s dôrazom na zabránenie nekalým praktikám pri podomovom predaji elektriny a plynu schvaľovaním a dodržiavaním obchodných podmienok pri predaji.
 13. Prijímať opatrenia na dosiahnutie univerzálnej služby a služby vo verejnom záujme pri súčasnom zabezpečení ochrany zraniteľných odberateľov.
 14. Vhodnými regulačnými nástrojmi zabezpečovať optimalizáciu cien vo všetkých sieťových odvetviach.
 15. Vytvárať podmienky pre ochranu oprávnených záujmov držiteľov povolení na vykonávanie činností v sieťových odvetviach (ďalej len „regulovaný subjekt“)

- umožnením dosiahnutia primeranej návratnosti investícií pri optimalizácii nákladov a primeranom zisku.
16. V prípade dosiahnutia dostatočnej miery liberalizácie trhu primerane upravovať rozsah cenovej regulácie a spôsob vykonávania cenovej regulácie v sieťových odvetviach.
 17. Trvale prispievať k zabezpečeniu bezpečnosti a spoľahlivosti dodávok elektriny alebo plynu prostredníctvom vypracovania a kontroly aplikácie jednotného vzorového prevádzkového poriadku prevádzkovateľov sústav a sietí.
 18. Aktualizovať požiadavky na kvalitu dodávaných tovarov a služieb (ďalej len „štandardy kvality“) v sieťových odvetviach, sledovať a vyhodnocovať ich dodržiavanie.
 19. Ustanoviť výšku kompenzačných platieb, kontrolovať a vyhodnocovať vyplácanie kompenzačných platieb pri nedodržiavaní ustanovených štandardov kvality.
 20. Vhodnými regulačnými nástrojmi stimulovať regulované subjekty k plneniu ustanovených štandardov kvality a vytvárať podmienky pre uzatváranie zmlúv o nadštandardnej kvalite.
 21. Sledovať úroveň otvorenosti trhu, spolupracovať pri sledovaní hospodárskej súťaže vrátane cien a všetkých poplatkov účtovaných odberateľom, zálohových platieb, poplatkov za vykonávanie údržby, sťažností a podobne. V prípade zistenia porušení príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov poskytovať súčinnosť príslušným orgánom pre hospodársku súťaž.
 22. Vytvárať podmienky pre podporu snahy odberateľov uzatvárať zmluvy s viacerými dodávateľmi.
 23. Požadovať od regulovaných subjektov informácie potrebné na plnenie úloh úradu vyplývajúcich z právneho poriadku Slovenskej republiky, z práva Európskej únie, alebo na základe žiadosti ACER alebo Európskej komisie.
 24. Vykonávať v regulovaných subjektoch kontroly, vrátane neohlásených, kontrolovať plnenie a účinnosť uložených sankcií po zistení porušení všeobecne záväzných právnych predpisov alebo po zistení netransparentného a diskriminačného postupu.
 25. V prípade vzniku mimoriadnej trhovej situácie, ohrozenia trhu vplyvom nedostatočne rozvinutého konkurenčného prostredia, z dôvodu zabezpečenia ochrany spotrebiteľa alebo v prípade, ak to vyplýva zo všeobecného hospodárskeho záujmu, zaviesť reguláciu aj na iný tovar alebo službu.
 26. Zabezpečovať a rozvíjať efektívnu spoluprácu medzi úradom a ostatnými orgánmi štátnej správy v súlade s platnou legislatívou.
 27. Trvale zabezpečovať rozvoj ľudských zdrojov a finančné prostriedky pre potreby úradu.
 28. Sledovať, vyhodnocovať a kontrolovať dodržiavanie povinnosti viesť oddelenú účtovnú evidenciu o aktívach, pasívach, plnenie pravidiel pre rozvrhovanie aktív, pasív, nákladov a výnosov a pravidiel pre odpisovanie v regulovaných oblastiach.
 29. Vhodnými regulačnými nástrojmi podporovať rozvoj v oblasti verejných kanalizácií v súvislosti s plnením záväzkov z „prístupového procesu do Európskej únie“ do roku 2015, podporovať rozvoj v oblasti verejných vodovodov zabezpečujúci plnenie požiadaviek Európskej únie a podieľať sa na optimalizovaní kategórie nemeraných odberov.

30. Optimalizovať náklady na výkon regulovaných činností vrátane stanovenia vybraných limitov nákladov a postupov pri určovaní nájomných vzťahov.
31. Na účely skvalitňovania metód regulácie a zabezpečenia spokojnosti účastníkov trhu transparentne využívať aj prieskumy verejnej mienky pri zisťovaní účinnosti regulačných metód, dodržiavania kvality dodávok tovarov, poskytovaných služieb, a postupov jednotlivých účastníkov trhu.
32. Pri určovaní regulovaných cien a poplatkov uprednostňovať princíp stanovenia maximálnych cien.
33. Trvale vytvárať podmienky pre podporu rozvoja sústav centrálneho zásobovania teplom za predpokladu ich efektívnosti, hospodárnosti a primeranosti.
34. Vytvoriť podmienky na prijatie opatrení, ktoré rešpektujú pokles spotreby tepla z dôvodu zatepl'ovania a vplyvov klimatických podmienok a uplatňovania opatrení na zvyšovanie energetickej efektívnosti.
35. Sledovať a vyhodnocovať efektívnosť, primeranosť realizovaných investícií, rekonštrukcií, modernizácií, efektívnosť a primeranosť nákladov na všetky regulované činnosti.
36. Aktívne spolupracovať s ostatnými členskými štátmi Európskej únie pri zabezpečovaní plnenia právne záväzných rozhodnutí ACER a Európskej komisie.
37. Každoročne predkladať správu o činnosti a plnení svojich povinností vyplývajúcich z právneho poriadku Slovenskej republiky, ACER a Európskej komisie, vrátane prijatých opatrení.
38. Vhodnými regulačnými nástrojmi podporovať rozvoj a konkurencieschopnosť malého a stredného podnikania.
39. V prípade vzájomne výhodných podmienok uzatvárať dohody o spolupráci na regionálnej úrovni alebo s ostatnými členskými štátmi s cieľom podporiť regionálnu spoluprácu.
40. Zabezpečiť, aby boli uverejňované prehľadné informácie o cenách energií, prípadne ich porovnanie s ostatnými členskými štátmi Európskej únie.
41. Zabezpečiť prístup odberateľov k informáciám o ich spotrebe, k informáciám o podiele každého výrobného zdroja na palivovom mixe, o emisiách CO₂ a rádioaktívnom odpade.
42. Sledovať a vyhodnocovať proces bezplatnej zmeny dodávateľa elektriny alebo dodávateľa plynu, a prijímať opatrenia na zabránenie zneužívania postavenia dodávateľov alebo iných účastníkov trhu pri zmene dodávateľa.
43. Zabezpečiť proces certifikácie prevádzkovateľov prenosových sústav a prevádzkovateľov prepravných sietí a vykonávať trvalý dohľad nad dodržiavaním podmienok, podľa ktorých bolo vydané rozhodnutie o certifikácii.
44. Zabezpečiť efektívny výkon činnosti úradu pri mimosúdnom riešení sporov v rámci kompetencií určených zákonom.
45. Schvaľovať všetky obchodné a finančné dohody medzi vertikálne integrovaným podnikom a prevádzkovateľom prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľom prepravnej siete.
46. Organizovať a vyhodnocovať výberové konania podľa kompetencií stanovených v zákone o regulácii.

47. Aktívne spolupracovať so subjektom a s osobou zodpovednou za zabezpečenie programu súladu prevádzkovateľa PS alebo vlastníka siete alebo prevádzkovateľa distribučnej sústavy.
48. Vhodnými regulačnými nástrojmi aktívne prispievať k ochrane zraniteľných odberateľov s dôrazom na domácnosti, podniky v sociálnej sfére, zdravotníctve, školstve, podnikateľskej sfére a dosahovaní vysokého štandardu univerzálnej služby a služby vo verejnom záujme v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi v sieťových odvetviach.
49. Dôsledne dodržiavať a aplikovať princíp finančnej a akejkoľvek inej nezávislosti úradu od subjektov vykonávajúcich činnosti v sieťových odvetviach, iných verejnoprávných subjektov, politických subjektov a štátnych orgánov vrátane vlády Slovenskej republiky.
50. Ustanoviť postupy pri uzatváraní zmluvných vzťahov, obsahu zmluvných vzťahov, schvaľovať zmluvy a kontrolovať ich plnenie v rámci vertikálne integrovaného podniku pri rešpektovaní oprávnenosti a primeranosti nákladov regulovaných subjektov.
51. Spolupracovať pri vypracovaní ekonomického posúdenia zavedenia inteligentných meracích systémov, vrátane všetkých dlhodobých nákladov a prínosov pre odberateľov a pre trh.
52. Vypracovať a pravidelne aktualizovať metodické usmernenia pre zvyšovanie efektívnosti pri využívaní energie, opatrení na ochranu zraniteľných odberateľov, spôsobu určenia podielov jednotlivých druhov primárnych energetických zdrojov na nakúpenej elektrine a vplyvu na životné prostredie.
53. Vypracovať a pravidelne aktualizovať správu o rozdelení nákladov nevyhnutne potrebných na pripojenie a vykonanie technických úprav na pripojenie nových výrobcov elektriny z OZE.
54. Vypracovať a pravidelne aktualizovať metodické usmernenie pre evidenciu sťažností odberateľov.
55. Vypracovať koncepciu riešenia energetickej chudoby pri rešpektovaní skúseností okolitých členských štátov a prognózy vývoja.
56. Zriadiť vnútroštátny register dotknutých účastníkov trhu, monitorovať obchodovanie s veľkoobchodnými energetickými produktmi na úrovni Slovenskej republiky a spolupracovať pri monitorovaní s ACER a konať ako orgán s právomocami vyšetrovania a presadzovania práva za porušenie povinností podľa tohto nariadenia dotknutými účastníkmi trhu.
57. Trvale vytvárať podmienky na znižovanie administratívnej náročnosti v sieťových odvetviach pre všetkých účastníkov trhu.
58. Rozvíjať a využívať centrálny informačný systém úradu.
59. Zverejňovať všetky informácie a údaje o práci úradu, rozhodnutiach, držiteľoch povolení a ostatných zákonom predpísaných údajov vo forme stanovenej v platnej legislatíve a pravidelne tieto údaje aktualizovať.
60. Zverejňovať podmienky pre výber dodávateľa poslednej inštalácie, určiť dodávateľa poslednej inštalácie a sledovať plnenie podmienok, za ktorých bol určený.

61. Sledovať činnosť prevádzkovateľov podzemných zásobníkov zemného plynu s cieľom maximálneho využitia uskladňovacej kapacity a okamžitého informovania účastníkov trhu o voľnej uskladňovacej kapacite.
62. Rozhodovať o efektívnom využití príjmov z prideľovania kapacity na princípoch jej optimálneho využitia pre rozvoj jednotného trhu s elektrinou a plynom a posilnenia stability a bezpečnosti sústav a sietí.
63. Pri použití režimu dodávateľa poslednej inštancie dbať na jeho použitie len vo výnimočných prípadoch, pričom sa musí dbať na zabránenie zneužitia tohto inštitútu pri absencii splnenia všetkých ostatných možností a nesmie byť zneužitý pre účely vymáhania nesplatených pohľadávok alebo nesplnených zmluvných vzťahov.

II. Regulácia v elektroenergetike

Jednou z najdôležitejších úloh úradu je sledovať správanie jednotlivých účastníkov trhu a vytvárať podmienky pre rozvoj hospodárskej súťaže.

Rok 2012 bol prvým rokom regulačného obdobia, v ktorom bol taktiež do právneho poriadku Slovenskej republiky implementovaný 3. energetický balíček. Zapracovaním ustanovení 3. energetického balíčka sa zaviedla napríklad nová definícia zraniteľných odberateľov, ich vyššia ochrana, povinnosť certifikovať prevádzkovateľa prenosovej sústavy, vydávanie vzorových prevádzkových poriadkov pre prevádzkovateľov distribučných sústav, vydávanie vzorových obchodných podmienok pre dodávateľov elektriny, kontrola vertikálne integrovaných podnikov, ale taktiež väčšie právomoci v oblasti kontroly regulovaných subjektov úradom všeobecne.

Nová vyhláška o pravidlách trhu s elektrinou a plynom tvoria legislatívny základ, ktorý zásadným spôsobom ovplyvňuje energetický sektor ako celok, ako aj správanie jeho jednotlivých článkov, počnúc získavaním, premenou a dopravou energie a končiac jej spotrebiteľmi a užívateľmi. Rovnako musia reagovať na novú situáciu, ktorá nastane na trhu po implementácii 3. energetického balíčka do podmienok Slovenskej republiky a ponúknuť riešenie s cieľom dosiahnuť maximálnu efektívnosť trhov s elektrinou a plynom.

V prípade, že niektorý z dodávateľov elektriny nie je schopný zabezpečiť dodávku elektriny pre svojich odberateľov elektriny, v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z. bude týmto odberateľom elektriny dodávať elektrinu dodávateľ poslednej inštancie.

Ďalšími záväznými dokumentmi pre účastníkov trhu s elektrinou, ktoré podporujú transparentnosť a účinnosť trhu s elektrinou, sú úradom schvaľované prevádzkové poriadky, do ktorých prevádzkovatelia sústav zapracovali pravidlá trhu s elektrinou na vlastné prevádzkové podmienky. Úrad taktiež vypracoval vzorový prevádzkový poriadok pre prevádzkovateľov distribučných sústav. Odlišnosti v prevádzkových poriadkoch voči vzorovému prevádzkovému poriadku podliehajú schvaľovaniu úradom.

Dôležitou novou právomocou úradu podľa zákona č. 250/2012 Z. z. je schvaľovanie obchodných podmienok dodávateľa elektriny, ktorý poskytuje univerzálnu službu (ďalej len

„obchodné podmienky“). Obchodné podmienky tvoria neoddeliteľnú súčasť zmlúv o dodávke elektriny a podrobne upravujú práva a povinnosti tak dodávateľa, ako aj odberateľa pri dodávke elektriny. Úrad vypracoval vzorové obchodné podmienky pre dodávateľov elektriny, ktorí poskytujú univerzálnu službu (dodávatelia malým podnikom alebo domácnostiam). Tieto vzorové obchodné podmienky zjednotili úroveň ochrany odberateľa na úroveň, ktorú sú povinní všetci dodávatelia dodržať. Zvýšila sa tak ochrana odberateľov elektriny a zabránilo sa nekalým praktikám v obchodnom styku. Jednotlivé odlišnosti schvaľuje úrad.

Zodpovednosť za technickú funkčnosť prenosovej sústavy má prevádzkovateľ prenosovej sústavy, ktorý pravidelne predkladá informácie o zámeroch rozvoja sústavy úradu a Ministerstvu hospodárstva SR. Najdôležitejším dokumentom je desaťročný plán rozvoja sústavy, ktorý prevádzkovateľ prenosovej sústavy predkladá na schválenie úradu. Ide o povinnosť, ktorá sa do právneho poriadku Slovenskej republiky dostala v rámci harmonizácie relevantných legislatívnych predpisov Európskej únie, konkrétne Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 714/2009 o podmienkach prístupu do sústavy pre cezhraničné výmeny elektriny, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1228/2003. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy každoročne vypracúva desaťročný plán rozvoja sústavy, konzultuje ho so zainteresovanými stranami a spracováva správu o plnení predchádzajúceho desaťročného plánu rozvoja sústavy a následne tieto dokumenty predkladá úradu. Úrad konzultuje desaťročný plán rozvoja sústavy s užívateľmi sústavy a umožňuje im k nemu uplatniť odôvodnené pripomienky, preskúmava jeho súlad s požiadavkami na realizáciu investícií do prenosovej sústavy a s plánom rozvoja sústavy pre celú Európsku úniu a môže uložiť prevádzkovateľovi prenosovej sústavy povinnosť ho zmeniť.

PRENOS

Prenos elektriny v Slovenskej republike je zabezpečovaný jediným prevádzkovateľom prenosovej sústavy, ktorým je Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s. (ďalej len „SEPS, a. s.“), ktorá obsluhuje 100 % trhu s prenosom na Slovensku. Činnosť prenosu je plne regulovaná zo strany úradu a spoločnosť SEPS, a. s., je akciovou spoločnosťou so 100 % účasťou štátu.

DISTRIBÚCIA

Distribúcia elektriny je na Slovensku zabezpečovaná hlavne troma prevádzkovateľmi regionálnych distribučných sústav - Západoslovenská distribučná, a. s., Stredoslovenská energetika – Distribúcia, a. s., a Východoslovenská distribučná, a. s. Slovenská republika má u všetkých prevádzkovateľov regionálnych distribučných spoločností prostredníctvom materských spoločností 51 % podiel. Okrem týchto troch najväčších prevádzkovateľov distribučných spoločností je na Slovensku asi 100 prevádzkovateľov miestnych distribučných spoločností, ktoré vykonávajú distribúciu elektriny v areáloch výrobných spoločností. Podiel týchto prevádzkovateľov je pomerne malý a majú malý vplyv na celkovú distribúciu na Slovensku.

Distribúcia elektriny na Slovensku

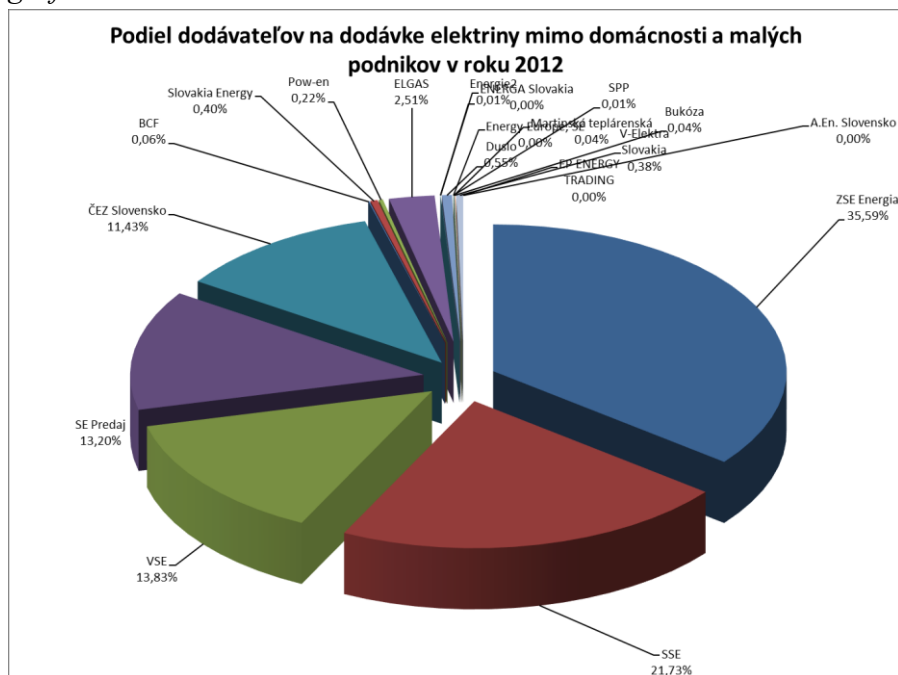
Rok	2012	2013	2014	2015	2016
Objem distribuovanej elektriny (MWh)	18 121 156	18 562 979	18 333 048	18 698 585	19 040 765

DODÁVKA

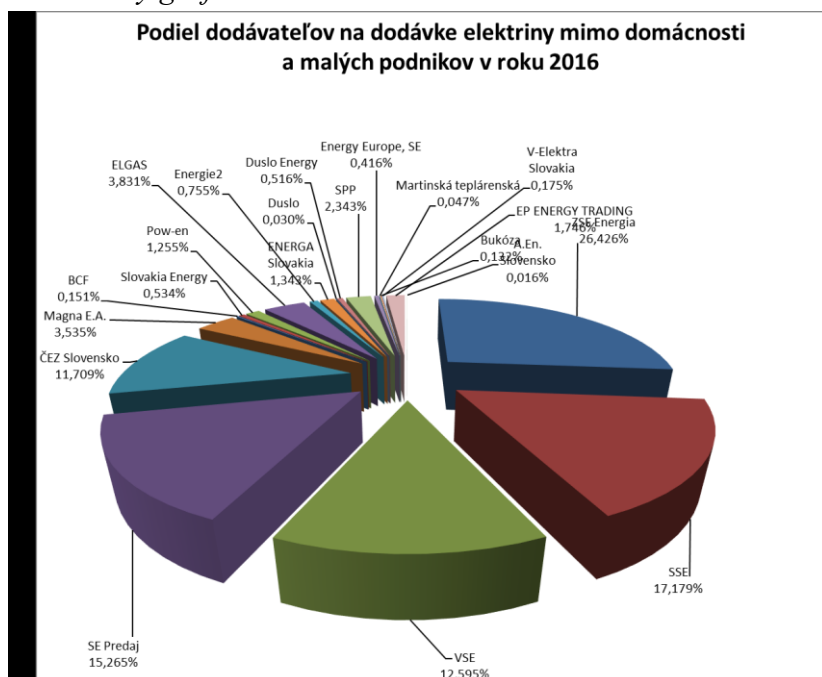
V dodávke elektriny majú stále najväčší podiel traja „tradiční“ dodávateľia, ktorí sú súčasťou vertikálne integrovaných podnikov – ZSE Energia, a. s., Stredoslovenská energetika, a. s., a Východoslovenská energetika, a. s. Títo „tradiční“ dodávateľia sú prostredníctvom svojich materských spoločností alebo priamo v 51 % vlastníctve štátu. Počas uplynulého regulačného obdobia však títo dodávateľia strácali trhovú podiel v prospech alternatívnych dodávateľov, ktorí pribúdali na trhu s elektrinou. Títo alternatívni dodávateľia sú súkromné spoločnosti bez spoluvlastníctva štátu.

ostatní odberatelia						
<i>Ukazovateľ/rok</i>	<i>m.j.</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>
ZSE Energia	%	35,59%	32,11%	30,29%	27,79%	26,43%
SSE	%	21,73%	21,73%	20,07%	17,51%	17,18%
VSE	%	13,83%	12,69%	12,82%	12,91%	12,60%
SE Predaj	%	13,20%	14,92%	14,80%	14,40%	15,26%
ČEZ Slovensko	%	11,43%	10,20%	10,65%	12,84%	11,71%
Magna E.A.	%	0,00%	2,80%	3,11%	3,08%	3,53%
BCF	%	0,06%	0,08%	0,16%	0,16%	0,15%
Slovakia Energy	%	0,40%	0,15%	0,12%	0,27%	0,53%
Pow-en	%	0,22%	0,56%	0,72%	0,87%	1,26%
ELGAS	%	2,51%	1,60%	3,12%	4,00%	3,83%
Energie2	%	0,01%	0,04%	0,30%	0,37%	0,76%
ENERGA Slovakia	%	0,00%	0,25%	0,46%	1,01%	1,34%
Duslo	%	0,55%	0,08%	0,02%	0,02%	0,03%
Duslo Energy	%	0,00%	0,18%	0,51%	0,52%	0,52%
SPP	%	0,01%	0,17%	0,49%	1,55%	2,34%
Energy Europe, SE	%	0,00%	0,00%	0,02%	0,27%	0,42%
Martinská teplárenská	%	0,04%	0,04%	0,04%	0,04%	0,05%
Bukóza	%	0,04%	0,10%	0,08%	0,09%	0,13%
V-Elektra Slovakia	%	0,38%	0,40%	0,40%	0,16%	0,17%
EP ENERGY TRADING	%	0,00%	1,90%	1,80%	2,09%	1,75%
A.En. Slovensko	%	0,00%	0,00%	0,01%	0,02%	0,02%
spolu	%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Podiely jednotlivých dodávateľov v prvom roku regulačného obdobia zobrazuje nasledovný graf

Podiely jednotlivých dodávateľov v poslednom roku regulačného obdobia zobrazuje nasledovný graf

Vývoj jednotlivých podielov dodávateľov na trhu s elektrinou jednoznačne ukazuje, že počas uplynulého regulačného obdobia sa presúvala dodávka elektriny smerom k alternatívnym dodávateľom a zmenšovali sa tak podiely najväčších dodávateľov elektriny na dodávke elektriny na Slovensku.

VÝROBA

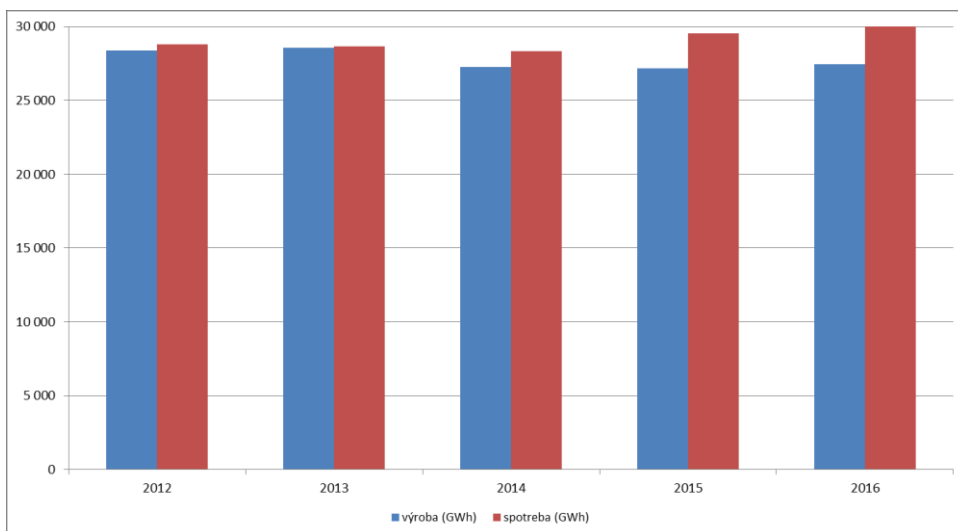
Na Slovensku je jeden dominantný výrobca elektriny – Slovenské elektrárne, a. s., ktorý zabezpečuje viac než 69,23 % výroby elektriny na Slovensku. Ostatná výroba elektriny na Slovensku je zabezpečovaná inými výrobcami elektriny, hlavne výrobcami v areáloch podnikov a podporovanými výrobcami z obnoviteľných zdrojov elektriny a výrobcami kombinovanej výroby elektriny a tepla.

Vývoj výroby a spotreby

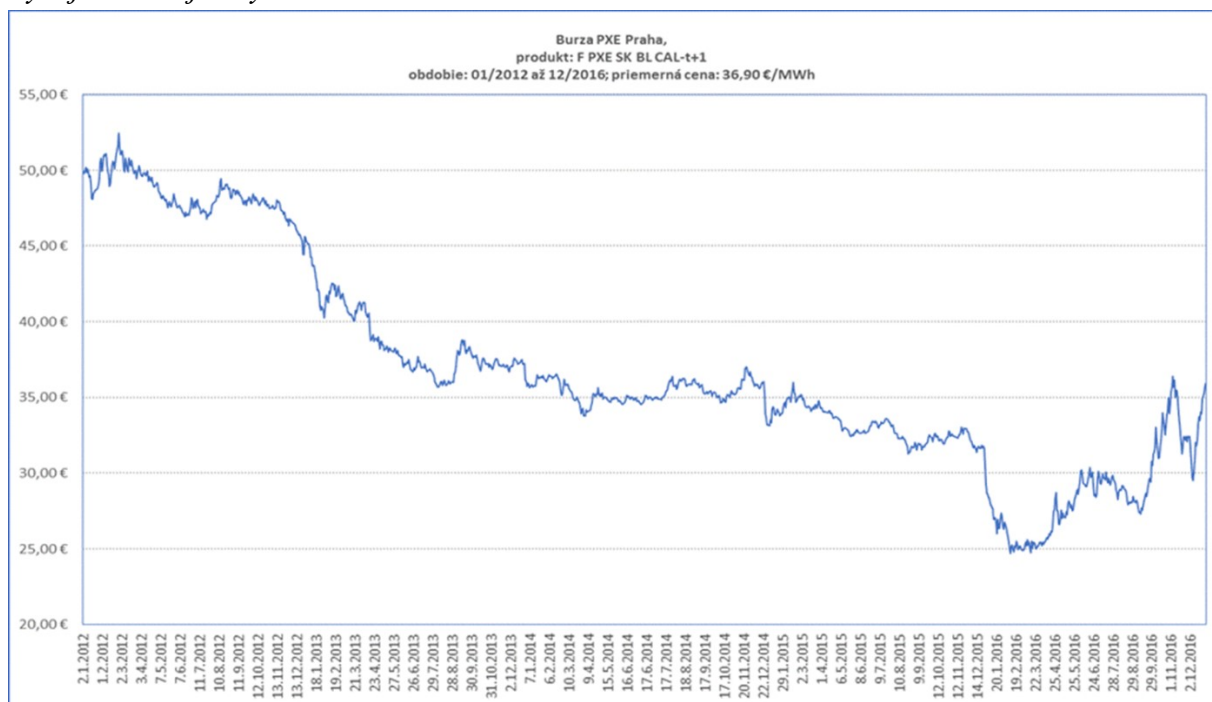
Faktormi, ktoré už na začiatku regulačného obdobia v roku 2012 podstatne ovplyvňovali odvetvia elektroenergetiky, boli nestabilita svetových trhov a pokles cien elektriny vďaka prebytku elektriny na svetových trhoch.

Pod spotrebou elektriny na vymedzenom území rozumieme súčet celkovej výroby elektriny na vymedzenom území a dovezenej elektriny, od ktorého sa odpočíta vyvezená elektrina. Počas celého regulačného obdobia sa výroba postupne približovala k spotrebe elektriny v Slovenskej republike. Z údajov grafu je však zrejmé, že v roku 2014 došlo k poklesu výroby elektriny a spotreby elektriny na vymedzenom území. Toto bolo spôsobené zvýšením energetickej efektívnosti na strane spotreby a orientácia spotrebiteľov elektriny na zahraničných producentov elektriny, v prípade poklesu na strane výroby. Možno predpokladať aj do budúcnosti tento trend nárastu energetickej efektívnosti u koncových odberateľov a tiež orientáciu na dodávky elektriny zo zahraničia.

	2012	2013	2014	2015	2016
výroba (GWh)	28 393	28 590	27 254	27 191	27 452
spotreba (GWh)	28 786	28 681	28 355	29 548	30 103

Vývoj burzovej ceny

Vývoj ceny elektriny na referenčnej burze v Prahe sa počas celého uplynulého obdobia znižoval až na minimálnu úroveň okolo 25 €/MWh. Táto cena sa ukázala ako cenové dno, od ktorého sa cena odrazila a začala stúpať. Takýto vývoj cien sa priaznivo odzrkadľoval aj vo vývoji koncovej ceny elektriny pre koncových odberateľov. V druhej polovici posledného roku regulačného obdobia sa vývoj otočil a cena elektriny začala opätovne stúpať. Toto nie je dobrá správa pre spotrebiteľov, avšak pre výrobcov je táto správa priaznivá. Je veľký predpoklad, že tento vývoj sa udrží aj do budúcnosti, a preto by sa mali spotrebiteľia pripraviť na nárast ceny dodávky elektriny v ďalšom období.

Cezhraničná spolupráca

Aj keď je veľkoobchodný trh neregulovaný, účastník trhu s dostatočnou finančnou silou by ho dokázal zmanipulovať, a preto vznikol REMIT ako určitá forma regulácie, či skôr monitoringu, ktorý bude napomáhať odhaľovať a zabráňovať takýmto snahám. REMIT je Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou, ktoré nadobudlo účinnosť 28. 12. 2011 a vykonávacie nariadenie Európskej komisie nadobudlo účinnosť dňa 07. 01. 2015. REMIT stanovuje rámec pre monitorovanie veľkoobchodných trhov s energiou a definuje zneužívanie trhu vo forme manipulácie trhu alebo pokusu o manipuláciu trhu, ako aj obchodovanie s dôvernými informáciami. Zákon č. 250/2012 Z. z. implementovaním REMIT s účinnosťou od 01. 09. 2012 splnomocnil Úrad pre reguláciu sieťových odvetví právomocou na vedenie registra účastníkov trhu s elektrinou a plynom na účely sledovania veľkoobchodného trhu s elektrinou, ako aj právomocou preskúmať podozrivé prípady zneužitia trhu a udeľovať sankcie v prípade porušenia.

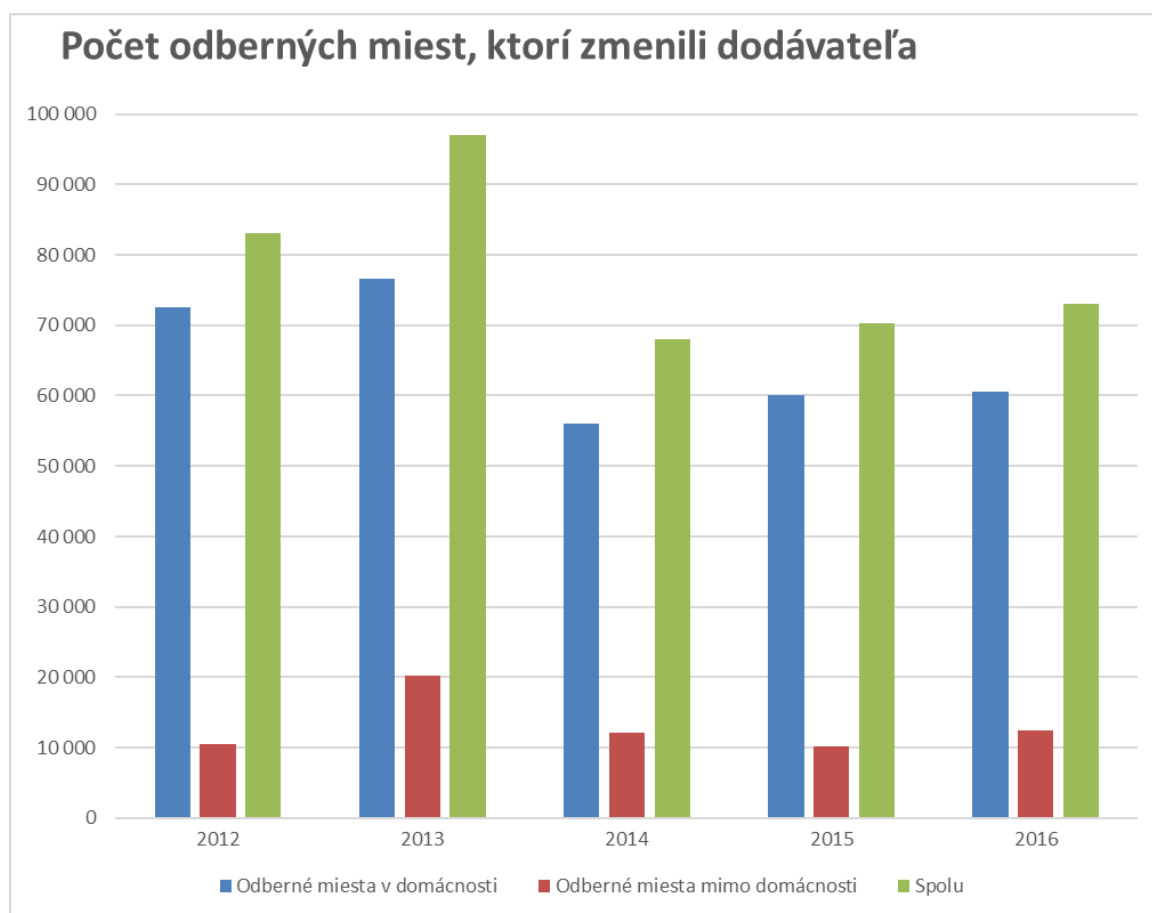
Účastníci veľkoobchodného trhu s energiou majú v nadväznosti na vykonávacie nariadenie povinnosť registrácie v národnom registri spravovaným úradom a povinnosť oznamovania údajov o transakciách v stanovených termínoch.

Úroveň liberalizácie vnútorného trhu

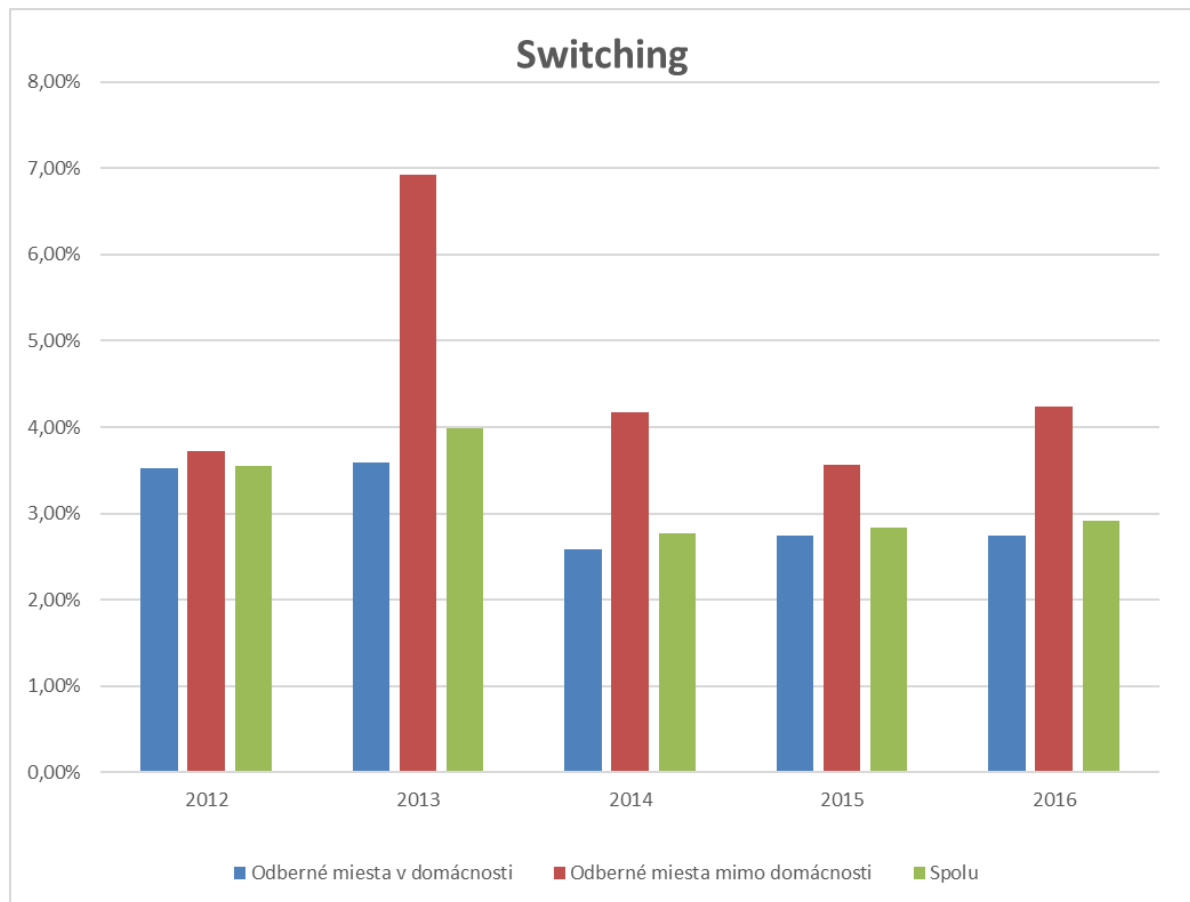
Na posúdenie úrovne liberalizácie trhu s elektrinou sa používa percentuálny koeficient, tzv. switching, ktorý vyjadruje mieru počtu odberných miest so zmenou dodávateľa elektriny k celkovému počtu odberných miest v uvedenom roku. Európska únia z dôvodu sledovania otvorenosti trhu s energiami sleduje hodnoty switchingu v členských krajinách a následne ich zverejňuje v správach ACER.

Tabuľka ukazuje celkový medziročný percentuálny pokles v oboch kategóriách – odberné miesta v domácnostiach aj mimo domácností. Celkový pokles je možné pripisovať tomu, že odberatelia, ktorí mali záujem zmeniť dodávateľa, tak už urobili v predchádzajúcich rokoch. V mnohých prípadoch bola zmena dodávateľa podpísaná s viazanosťou na viac rokov, z čoho je zrejmé, že odberatelia už dodávateľa určitý čas nemenia. K zníženiu miery zmeny dodávateľa prispel aj krach niektorých alternatívnych dodávateľov (nástup dodávateľa poslednej inštancie). Dôvera k alternatívnym dodávateľom sa týmto znížila. V ďalšom zvyšovaní počtu odberateľov, ktorí menia dodávateľa, napomôže ďalšia osвета. Tomu značnou mierou napomáha aj úrad, ktorý na svojom webovom sídle zverejňuje kalkulačku dodávky elektriny, ktorá napomáha odberateľom v rozhodovacom procese.

	<i>Počet odberných miest, ktoré zmenili dodávateľa</i>				
<i>Kategórie odberateľov</i>	2012	2013	2014	2015	2016
Odberné miesta v domácnosti	72 498	76 631	55 966	60 004	60 493
Odberné miesta mimo domácnosti	10 587	20 308	12 100	10 274	12 515
Spolu	83 085	96 939	68 066	70 278	73 008

	<i>Switching</i>				
<i>Kategórie odberateľov</i>	2012	2013	2014	2015	2016
Odborné miesta v domácnosti	3,53%	3,59%	2,58%	2,75%	2,74%
Odborné miesta mimo domácnosti	3,73%	6,93%	4,17%	3,56%	4,24%
Spolu	3,55%	3,99%	2,77%	2,84%	2,92%

Nediskriminačný prístup do sústavy

Po prijatí zákona o energetike č. 251/2012 Z. z. a zákona o regulácii č. 250/2012 Z. z. bolo nutné nanovo stanoviť pravidlá trhu s elektrinou, ktoré upravili aj prístup tretích strán do sústavy. Tieto pravidlá jednoznačne nastavili podmienky, ktoré zabezpečili nediskriminačný prístup tretích strán do sústavy a umožnili tak rozvoj trhu z pohľadu transparentnosti prístupu tretích strán do sústavy počas celého uplynulého regulačného obdobia.

Zverejňovanie rozhodnutí a transparentný proces tvorby metodík

Legislatívne pravidlá vlády SR upravujúce pravidlá tvorby všeobecne záväzných právnych predpisov a postup pri ich príprave, predkladaní a prerokúvaní, ktoré sa z hľadiska transparentnosti dodržiavajú pri tvorbe predpisov vydávaných úradom. Úrad počas celého regulačného obdobia tvoril všetky predpisy podľa týchto pravidiel a v rámci medzirezortných pripomienkových konaní prerokovával jednotlivé ustanovenia predpisov so všetkými dotknutými subjektmi a v spoločnom konsenze prijímal znenie jednotlivých ustanovení.

Ako veľmi prospešnú pomôcku počas regulačného obdobia ocenili odberatelia elektriny cenovú kalkulačku, ktorá je zverejnená na webovom sídle úradu. Táto kalkulačka napomáha rozhodnúť sa pri zmene dodávateľa a ukazuje, s akou úsporou môžu pri takomto kroku rátať odberatelia elektriny. V kalkulačke sú uverejnení všetci dodávateľia elektriny, ktorí ponúkajú svoje služby po celom Slovensku.

Pre odberateľov, ktorí sú zbehlí v problematike a zaujímajú sa aj o vývoj cien elektriny do budúcnosti, pristúpil úrad v uplynulom regulačnom období k zverejňovaniu burzových cien, vďaka čomu si môžu odberatelia porovnať svoju aktuálnu cenu dodávky s vývojom cien elektriny na burze, poprípade uvidia očakávaný vývoj cien elektriny v budúcnosti.

Výroba elektriny z obnoviteľných zdrojov energie, výroba elektriny vyrobenej vysoko účinnou kombinovanou výrobou, vývoj výkupných cien, doplatku, vývoj výroby, počet výrobcov

Počet výrobcov elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a výrobcov vysokoúčinnou kombinovanou výrobou počas uplynulého regulačného obdobia sa menil len veľmi mierne, nakoľko najväčší rozmach bol v predchádzajúcich rokoch. Výkupné ceny jednotlivých podporovaných technológií počas celého regulačného obdobia klesali v súlade s poklesom obstarávacích nákladov na jednotlivé výrobné technológie. Nakoľko voľná kapacita na pripojenie podporovaných výrobcov s ohľadom na stabilitu a bezpečnosť sa v jednotlivých sústavách postupne minula, tak už pribúdali len malí výrobcovia s nízkym inštalovaným výkonom do 10 kW, ktorých prevádzka neohrozuje stabilitu a bezpečnosť sústavy a boli teda pripájaní bez obmedzenia. Výška výroby takýchto výrobcov bola viac-menej stabilná a bola ovplyvnená len výpadkom výroby zdrojov, ktoré si nesplnili oznamovaciu povinnosť podľa zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysokoúčinnnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 309/2009 Z. z.“), a teda sa im neoplatilo bez podpory výroby elektriny vyrábať. Výška vyplateného doplatku za takúto výrobu rástla úmerne s klesajúcou cenou elektriny na trhu, nakoľko bolo nutné vyplácať vyššie doplatky oproti doplatkom z predchádzajúcich rokov, keď bola cena elektriny na trhu vyššia.

Výroba elektriny z domáceho uhlia, povinnosť vo všeobecnom hospodárskom záujme, uložená subjektu rozhodnutím Ministerstva hospodárstva SR

Prostredníctvom tarify za prevádzkovanie systému je financovaná aj výroba elektriny z domáceho uhlia vo všeobecnom hospodárskom záujme. Počas regulačného obdobia došlo

k upresneniu výpočtu nákladov spojených s výrobou elektriny z domáceho uhlia. a tým k zvýšeniu transparentnosti jednotlivých nákladov spojených s výrobou z domáceho uhlia, ktoré sú následne uhrádzané prostredníctvom tarify za prevádzkovanie systému a majú tak podstatný vplyv na koncovú cenu elektriny pre koncového odberateľa.

Pripojenie do sústavy

Každý subjekt na Slovensku, ktorý sa chce pripojiť do sústavy, či už je to výrobca elektriny, distributér elektriny alebo odberateľ elektriny, má možnosť sa pripojiť po splnení všetkých nediskriminačných podmienok a po zaplatení pripojovacích poplatkov stanovených pre každého prevádzkovateľa sústavy osobitne. Tieto podmienky sú stanovené tak, aby nediskriminovali žiadny subjekt a taktiež aby pripojenie takéhoto subjektu neohrozovalo bezpečnosť a spoľahlivosť sústavy, na ktorú sa primárne prihliada. Práve kvôli bezpečnosti a spoľahlivosti sústav sa počas uplynulého regulačného obdobia pristúpilo k obmedzeniu pripájania nových výrobných zdrojov, ktoré by svojou prevádzkou mohli bezpečnosť a spoľahlivosť sústavy ohroziť. Tento stav v súčasnosti ešte trvá a je spôsobený hlavne veľkým rozmachom obnoviteľných zdrojov energií, ktoré boli do sústav pripájané nekontrolovane vo veľkej miere, hlavne z dôvodu podpory výroby elektriny z takýchto zdrojov. Najväčší problém tvoria hlavne nepredikovateľné zdroje elektriny ako výroba elektriny zo slnečnej energie alebo z veternej energie.

Zobrazovanie údajov vo faktúrach, vývoj a prínos pre trh

Nová legislatíva ustanovila ako presne má byť odberateľ elektriny informovaný vo svojich faktúrach a z čoho konkrétne sa koncová cena elektriny skladá. Vďaka tomuto ustanoveniu je odberateľ elektriny presne informovaný a vie, čo všetko platí v koncovej cene elektriny.

Market-coupling

Market-coupling je projekt, ktorého cieľom je vytvoriť celoeurópsky trh s elektrinou. V stredoeurópskom regióne začal projekt prepojením trhov Českej republiky a Slovenskej republiky v roku 2009.

Na cezhraničných profiloch medzi SR a ČR na jednej strane a SR a Maďarskom na strane druhej, je od 11. 09. 2012 pridelená denná kapacita prostredníctvom implicitnej aukcie v rámci spoločného prepojeného krátkodobého trhu týchto krajín, tzv. trilaterálneho market-couplingu za použitia metódy kalkulácie dostupných kapacít. V novembri 2014 bol úspešne spustený 4 M market-coupling, ktorý integruje český, slovenský, maďarský a rumunský denný trh s elektrinou.

V rámci projektu 4 M market-couplingu sú už používané systémy vyvíjané pre cieľový európsky model denného trhu s elektrinou. Tento model európskeho cenového prepojenia súbežne určuje množstvá a ceny vo všetkých príslušných pásmach na základe princípu marginálneho stanovenia ceny podľa rámcových usmernení ACER o alokácii kapacít a riadení preťaženia v regióne CEE.

Metóda umožňuje súbežné obchodovanie na energetických burzách zapojených krajín až do výšky dostupnej prenosovej kapacity. Z hlavných prínosov prepojenia trhov je

efektívnejšie pridelovanie voľných cezhraničných kapacít. Obchodované množstvo elektriny na prepojených trhoch prispieva k väčšej spoľahlivosti dodávok elektriny, k vyššej likvidite trhu a optimálnej cenovej volatilitate.

V uplynulom regulačnom období prebiehalo organizovanie, vyhodnocovanie, zúčtovanie a vysporiadanie krátkodobého trhu na dennej báze s konečným mesačným zúčtovaním. V rámci market-couplingu sa počet aktívnych subjektov v uplynulom regulačnom období pomerne ustálene pohyboval okolo počtu 45 subjektov. V objeme zobchodovanej elektriny zaznamenal organizátor krátkodobého trhu s elektrinou (ďalej len „OKTE, a. s.“) na krátkodobom trhu v jednotlivých rokoch regulačného obdobia postupný nárast.

Celkový ročný zobchodovaný objem elektriny sa počas jednotlivých rokov regulačného obdobia vyvíjal podľa nasledovnej tabuľky.

Rok	2012	2013	2014	2015	2016
Objem zobchodovanej elektriny na krátkodobom trhu (GWh)	8 474	5 578	6 681	10 246	9 128

Prístup do prenosovej sústavy a prenos elektriny

Prenos elektriny

Regulačný rámec bol nastavený tak, aby zabezpečoval prevádzkovateľovi prenosovej sústavy potrebné finančné prostriedky na investičný rozvoj a zohľadnil všetky náklady spojené s poskytovaním prenosových a systémových služieb vo väzbe na zabezpečenie stability a bezpečnej prevádzky elektrizačnej sústavy Slovenskej republiky.

Pre každý rok predchádzajúceho regulačného obdobia úrad v rámci svojich kompetencií schválil pre prevádzkovateľa prenosovej sústavy, ktorým je Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s.

1. tarify za prístup do prenosovej sústavy a jej riadenie pre koncových odberateľov elektriny priamo pripojených na prenosovú sústavu,
2. tarifu za straty pri prenose elektriny prenosovou sústavou,
3. ceny a tarify za poskytovanie podporných služieb a regulačnej elektriny,
4. ceny za poskytovanie systémových služieb a regulačnej elektriny v elektroenergetike.

Objemy elektriny prepravené prenosovou sústavou v rámci vymedzeného územia Slovenskej republiky (GWh)

Rok	2012	2013	2014	2015	2016
Objem prenesenej elektriny (GWh)	30 876	28 277	29 604	31 272	29 277

Prístup do distribučnej sústavy a distribúcia elektriny

Distribúcia elektriny

Pre všetky predchádzajúce roky regulačného obdobia úrad cenovým rozhodnutím schválil pre prevádzkovateľov regionálnych distribučných sústav, do ktorých je pripojených viac ako 100 000 odberných miest

1. maximálne ceny za pripojenie pri pripojení do distribučnej sústavy do 1 kV,
2. tarify za prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny pre užívateľov distribučnej sústavy, s výnimkou odberateľov elektriny v domácnostiach,
3. tarify za prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny pre odberateľov elektriny v domácnostiach,
4. tarifu za prevádzkovanie systému pre prevádzkovateľov regionálnych distribučných sústav, ktorú si prevádzkovatelia regionálnych distribučných sústav uplatňujú voči OKTE, a. s., na krytie nákladov spojených s podporou výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a vysokoúčinnnej kombinovanej výroby elektriny.

Okrem prevádzkovateľov regionálnych distribučných sústav, t. j. Západoslovenská distribučná, a. s., SSE –Distribúcia, a. s., a Východoslovenská distribučná, a. s., na trhu s elektrinou pôsobia aj prevádzkovatelia miestnych distribučných sústav, do ktorých je pripojených menej ako 100 000 odberných miest. Ide o areály výrobných, ale aj nevýrobných spoločností, v ktorých na základe povolenia na podnikanie v elektroenergetike plnia funkciu prevádzkovateľa distribučnej sústavy a v mnohých prípadoch aj dodávateľa elektriny. Pre tieto regulované subjekty úrad určoval alebo schvaľoval

1. maximálne ceny za pripojenie pri pripojení do distribučnej sústavy do 1 kV,
2. tarify za prístup do miestnej distribučnej sústavy a distribúciu elektriny,
3. maximálne ceny za dodávku elektriny pre malé podniky (ak podali návrh ceny),
4. maximálne ceny za dodávku elektriny pre domácnosti (ak podali návrh ceny).

Vývoj distribúcie elektriny

Rok	2012	2013	2014	2015	2016
Objem distribuovanej elektriny (MWh)	18 121 156	18 562 979	18 333 048	18 698 585	19 040 765

Dodávka elektriny pre domácnosti a malé podniky

V prvom roku regulačného obdobia (rok 2012) neexistovala regulácia ceny dodávky elektriny pre malé podniky. Ako ukázala prax, viedlo to k neodôvodnenému nárastu ceny dodávky elektriny pre malé podniky zo strany dodávateľov. Preto sa v roku 2013 opätovne pristúpilo k regulácii ceny za dodávku elektriny malému podniku.

Úrad schválil pre koncových dodávateľov elektriny pre domácnosti a malé podniky maximálne ceny za dodávku elektriny pre domácnosti a malé podniky.

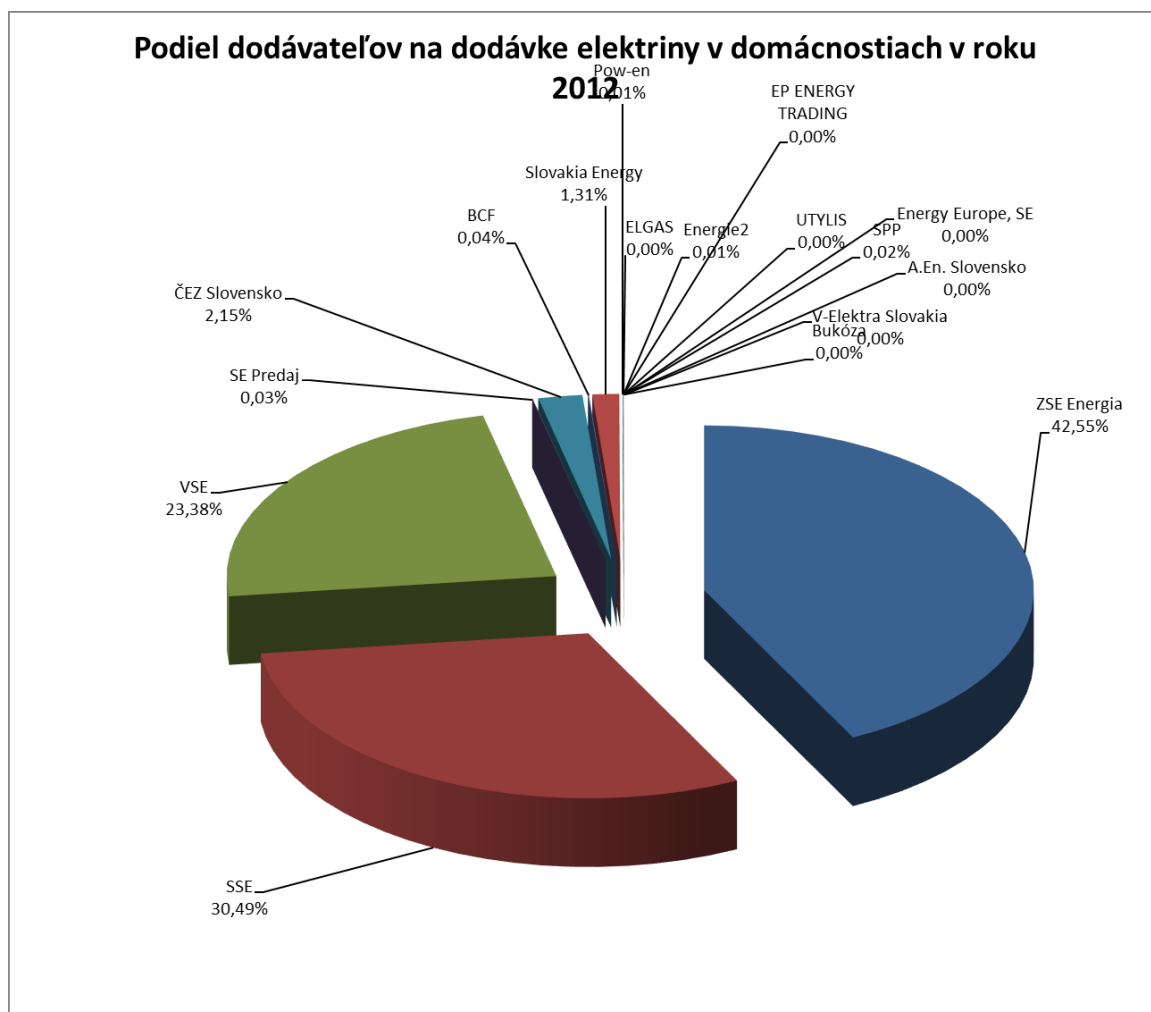
Počas celého uplynulého regulačného obdobia neskrachoval žiaden dodávateľ elektriny zraniteľným odberateľom z dôvodu regulácie maximálnej ceny dodávky, dokonca ich počet

na trhu s elektrinou vzrástol. Z tohto jednoznačne vyplýva, že regulácia maximálnych cien dodávky elektriny v uvedenom segmente bola robená správne, a to s ohľadom na odberateľov elektriny, ako aj s ohľadom na dodávateľov elektriny a úhradu ich nákladov.

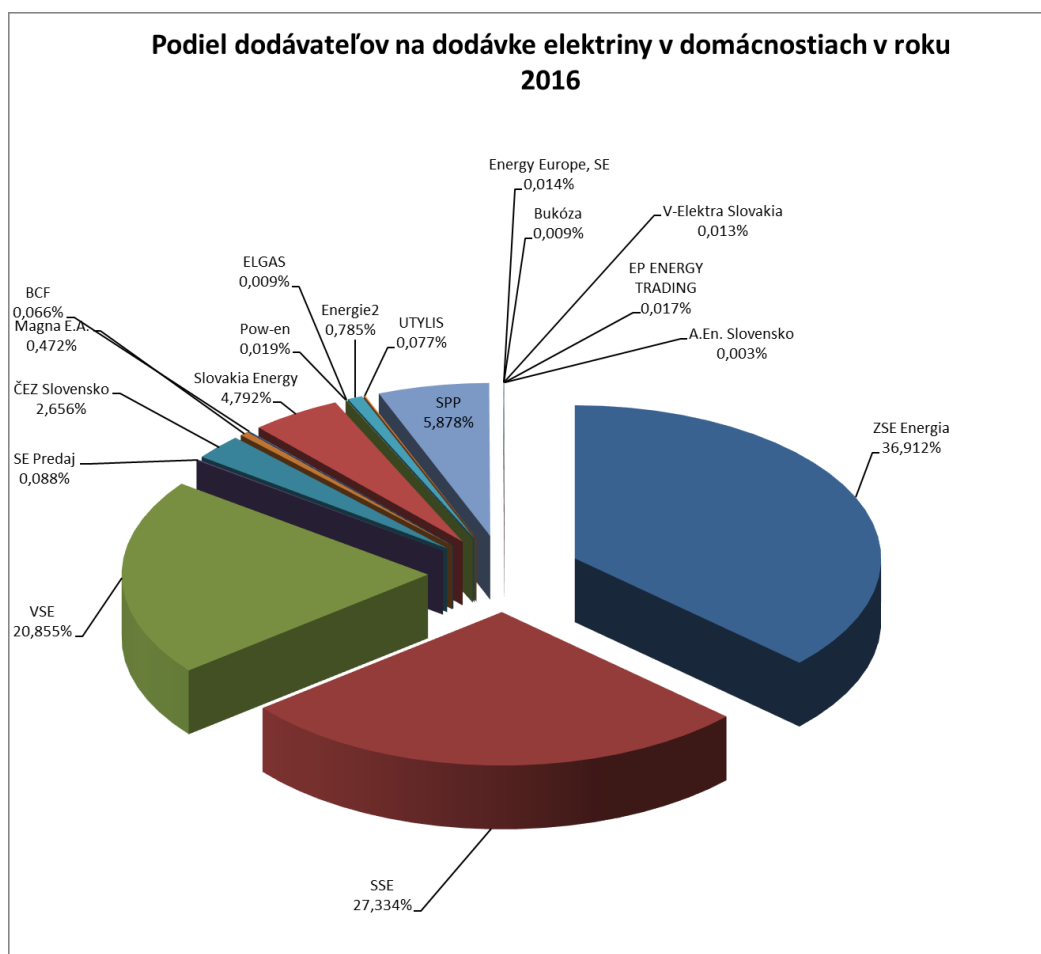
Podiel jednotlivých dodávateľov v domácnostiach

Domácnosti						
Ukazovateľ/rok	m.j.	2012	2013	2014	2015	2016
ZSE Energia	%	42,55%	40,74%	38,64%	37,36%	36,91%
SSE	%	30,49%	30,19%	28,37%	27,80%	27,33%
VSE	%	23,38%	22,58%	21,94%	21,58%	20,86%
SE Predaj	%	0,03%	0,07%	0,06%	0,08%	0,09%
ČEZ Slovensko	%	2,15%	2,71%	2,67%	2,65%	2,66%
Magna E.A.	%	0,00%	0,49%	0,50%	0,46%	0,47%
BCF	%	0,04%	0,05%	0,05%	0,06%	0,07%
Slovakia Energy	%	1,31%	1,72%	3,84%	4,21%	4,79%
Pow-en	%	0,01%	0,01%	0,02%	0,02%	0,02%
ELGAS	%	0,00%	0,00%	0,01%	0,01%	0,01%
Energie2	%	0,01%	0,09%	0,59%	0,69%	0,79%
UTYLIS	%	0,00%	0,02%	0,04%	0,09%	0,08%
SPP	%	0,02%	1,31%	3,23%	4,97%	5,88%
Energy Europe, SE	%	0,00%	0,00%	0,01%	0,01%	0,01%
Bukóza	%	0,00%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%
V-Elektra Slovakia	%	0,00%	0,01%	0,02%	0,02%	0,01%
EP ENERGY TRADING	%	0,00%	0,00%	0,00%	0,01%	0,02%
A.En. Slovensko	%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
spolu	%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Podiel jednotlivých dodávateľov v domácnostiach v prvom roku regulačného obdobia

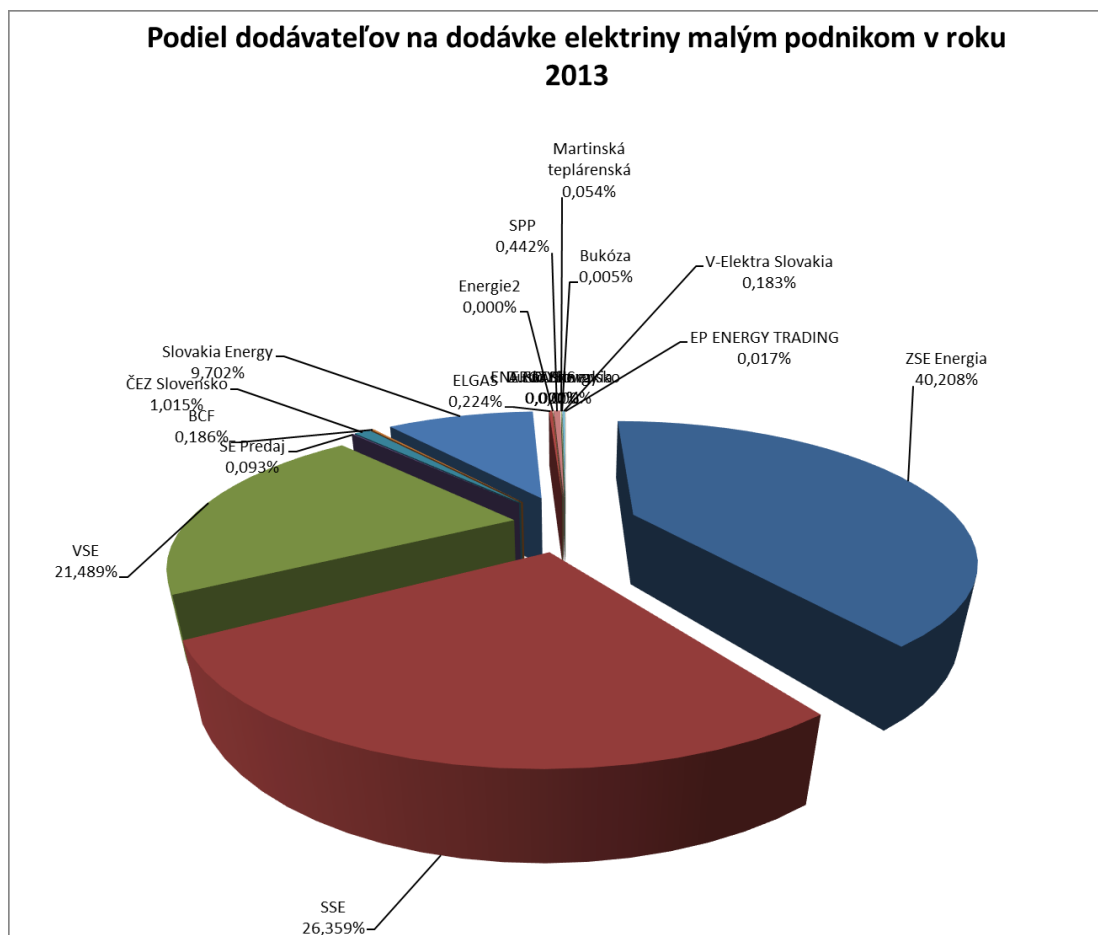

Podiel jednotlivých dodávateľov v domácnostiach v poslednom roku regulačného obdobia

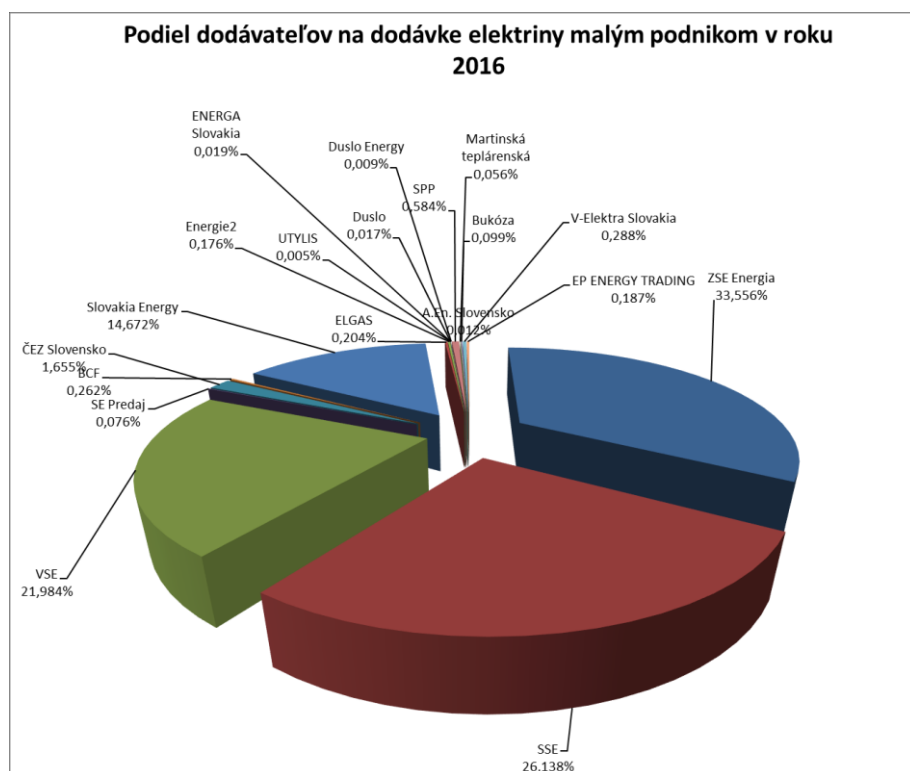

malé podniky					
Ukazovateľ/rok	m.j.	2013	2014	2015	2016
ZSE Energia	%	40,21%	40,61%	39,03%	33,56%
SSE	%	26,36%	25,87%	28,76%	26,14%
VSE	%	21,49%	20,90%	23,88%	21,98%
SE Predaj	%	0,09%	0,10%	0,09%	0,08%
ČEZ Slovensko	%	1,01%	1,14%	1,45%	1,66%
BCF	%	0,19%	0,25%	0,33%	0,26%
Slovakia Energy	%	9,70%	10,07%	4,11%	14,67%
ELGAS	%	0,22%	0,30%	0,60%	0,20%
Energie2	%	0,00%	0,04%	0,09%	0,18%
UTYLIS	%	0,00%	0,01%	0,02%	0,00%
ENERGA Slovakia	%	0,00%	0,00%	0,00%	0,02%
Duslo	%	0,02%	0,02%	0,02%	0,02%
Duslo Energy	%	0,00%	0,01%	0,02%	0,01%
SPP	%	0,44%	0,22%	1,03%	0,58%
Martinská teplárenská	%	0,05%	0,07%	0,06%	0,06%
Bukóza	%	0,01%	0,06%	0,08%	0,10%
V-Elektra Slovakia	%	0,18%	0,23%	0,30%	0,29%
EP ENERGY TRADING	%	0,02%	0,07%	0,11%	0,19%
A.En. Slovensko	%	0,00%	0,01%	0,02%	0,01%
spolu	%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Podiel jednotlivých dodávateľov malým podnikom v prvom roku regulačného obdobia

Podiel jednotlivých dodávateľov v domácnostiach v poslednom roku regulačného obdobia

Aj keď switching ako ukazovateľ otvorenosti trhu s dodávkami elektriny je na dostatočnej úrovni, v praxi sa stále ukazuje potreba regulácie dodávky elektriny pre zraniteľných odberateľov elektriny (domácnosti a malé podniky). Myslíme si, že limitovanie maximálnymi cenami dodávky necháva stále dosť priestoru na konkurenčné správanie sa dodávateľov elektriny a zároveň chráni zraniteľných odberateľov elektriny pred neúmerným zvyšovaním cien elektriny. Zraniteľní odberatelia elektriny nemajú dostatočne silnú vyjednávaciu pozíciu na vyjednanie spravodlivých cien, a preto je stále potrebné naďalej regulovať dodávku elektriny pre takúto skupinu odberateľov.

Podporné a systémové služby

Základným prvkom, prostredníctvom ktorého sa realizuje a zabezpečuje bezpečnosť a stabilita prevádzky prenosovej sústavy, sú podporné a systémové služby. Úrad na základe požiadavky rozsahu jednotlivých druhov podporných služieb určil prevádzkovateľovi prenosovej sústavy celkové plánované náklady na nákup všetkých druhov podporných služieb od ich certifikovaných poskytovateľov. Zároveň určil maximálnu cenu za poskytovanie primárnej, sekundárnej a terciárnej regulácie činného výkonu v eurách na jednotku disponibilného elektrického výkonu a maximálny ročný náklad na zabezpečenie poskytovania diaľkovej regulácie napätia, jalového výkonu a štartu z tmy v eurách a tiež maximálnu cenu ponúkanej kladnej regulačnej elektriny, a minimálnu cenu ponúkanej zápornej regulačnej elektriny pri aktivácii predmetného druhu podpornej služby.

Cena za obstaranú regulačnú elektrinu v eurách na jednotku množstva elektriny sa určovala na základe ponukových cien využitých elektroenergetických zariadení poskytovateľov podporných služieb ako

1. najvyššia cena zdroja poskytujúceho regulačnú elektrinu v štvrt' hodinovom rozlíšení, ak je regulačná elektrina kladná, najviac však maximálna cena určená cenovým rozhodnutím v eurách za jednotku množstva elektriny,
2. najnižšia cena zdroja poskytujúceho regulačnú elektrinu v štvrt' hodinovom rozlíšení, ak je regulačná elektrina záporná, najmenej však minimálna cena určená cenovým rozhodnutím v eurách za jednotku množstva elektriny.

Základné pásmo spotreby elektriny na Slovensku je zabezpečované medzi výrobcom a spotrebiteľom alebo prostredníctvom obchodníkov s elektrinou. Regulačnú elektrinu obstaráva prevádzkovateľ prenosovej sústavy.

Prevádzkovatelia prenosovej sústavy

Ukazovateľ/rok	2012	2013	2014	2015	2016
Počet poskytovateľov PpS	26	24	24	25	24
Počet poskytnutých ponúk poskytovateľmi PpS	2 791	4 062	2844	3422	3635
Počet uzavretých zmlúv o poskytovaní PpS	33	29	31	32	30

Prevádzkovateľ prenosovej sústavy nakupuje rôzne typy podporných služieb potrebných na zabezpečenie systémových služieb od poskytovateľov podporných služieb, a to výberom z ich ponúk podľa prevádzkového poriadku. Tí musia spĺňať podmienky stanovené technickými podmienkami a obchodné podmienky určené prevádzkovým poriadkom. Cieľom je dosiahnuť minimálne náklady na zabezpečenie podporných služieb, pričom nákup je organizovaný otvoreným, transparentným a nediskriminačným spôsobom voči všetkým poskytovateľom. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy prednostne využíva ponuky zo zariadení na vymedzenom území pri zachovaní princípu minimalizácie nákladov na ich nákup.

Technická spôsobilosť poskytovateľov podporných služieb sa preukazuje certifikačným meraním, ktorého postup je stanovený technickými podmienkami. Konkurencia na trhu podporných služieb je dostatočná.

Tarifa za prevádzkovanie systému

Tarifou za prevádzkovanie systému (€/MWh) je pevná cena viažuca sa na technickú jednotku, ktorá zohľadňuje alikvotnú časť nákladov na výrobu elektriny z domáceho uhlia, na výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnou kombinovanou výrobou a na činnosti OKTE, a. s.; tarifa sa uplatňuje na koncovú spotrebu elektriny.

Podľa zákona č. 309/2009 Z. z. sa podpora elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie a elektriny vyrobenej technológiami kombinovanej výroby elektriny a tepla vzťahuje na elektrinu dodanú na krytie strát v regionálnych distribučných sústavách, a to za pevné ceny určené vyhláškou úradu. Cena elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a z kombinovanej výroby elektriny a tepla sa uplatňovala na základe potvrdenia o pôvode elektriny a cenového rozhodnutia vydaného úradom.

Cenová podpora výroby elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnou kombinovanou výrobou sa vykonáva zo strany úradu stanovením pevných cien elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie (ďalej len „OZE“) a vysoko účinnou kombinovanou výrobou v závislosti od technologického procesu výroby elektriny, termínu uvedenia zariadenia výrobcu elektriny do prevádzky, inštalovaného výkonu a spôsobu financovania. Určené ceny elektriny vyrobenej z OZE a vysoko účinnou kombinovanou výrobou energie majú zásadný vplyv na hodnotu uplatňovanej tarify za prevádzkovanie systému, ktorá pripojením každého nového energetického zariadenia na výrobu elektriny z OZE alebo vysoko účinnou kombinovanou výrobou elektriny a tepla do sústavy narastá, čo malo v konečnom dôsledku závažný vplyv na výšku koncovej ceny elektriny pre všetkých odberateľov elektriny.

Výkon činnosti organizátora krátkodobého trhu s elektrinou

Spoločnosť OKTE, a. s. začala svoju činnosť 1. januára 2011. OKTE, a. s., je dcérska spoločnosť prevádzkovateľa prenosovej sústavy Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s., ktorá je 100 % vlastníkom akcií. OKTE, a. s., je regulovaný subjekt, ktorý podlieha regulácii vykonávanej úradom. OKTE, a. s., je držiteľom povolenia na činnosť organizátora krátkodobého trhu s elektrinou s platnosťou pre celé územie Slovenskej republiky.

Pri poskytovaní služieb pristupuje OKTE, a. s., k všetkým účastníkom trhu s elektrinou na základe otvorených, transparentných a nediskriminačných podmienok. Náplň činnosti spoločnosti vyplýva z medzinárodných a národných legislatívnych dokumentov. OKTE, a. s., organizuje a vyhodnocuje organizovaný krátkodobý cezhraničný trh s elektrinou a zabezpečuje zúčtovanie odchýlok na území Slovenskej republiky, vykonáva činnosť správy a zberu nameraných dát a centrálnu fakturáciu poplatkov súvisiacich s prevádzkou elektrizačnej sústavy a oznamovanie transakcií uzatvorených na veľkoobchodnom trhu s elektrinou a plynom - REMIT.

Spoločnosť plní nielen úlohy organizátora krátkodobého cezhraničného trhu s elektrinou a úlohy zúčtovateľa odchýlok, ale k 1. januáru 2014 bolo zákonom ustanovené rozšírenie jej pôsobnosti aj pre oblasti správy merania a zberu dát, prevádzkovanie centrálného miesta na zber a evidenciu údajov z merania v rámci celej elektrizačnej sústavy Slovenskej republiky a vykonávanie centrálnej fakturácie - vysporiadania regulovaných poplatkov za systémové služby a prevádzkovanie systému, ktorými je zaťažená koncová spotreba elektriny.

V rámci medzinárodnej spolupráce je spoločnosť od 22. novembra 2011 členom medzinárodného združenia búrz a organizátorov trhov EUROPEX. Ako člen tohto združenia sa OKTE, a. s., usiluje spolu s jeho ďalšími členmi presadzovať postavenie energetických búrz a organizátorov trhu v rámci Európskej únie, zvýšiť hospodársku súťaž vytvorením cenovej transparentnosti, riešiť otázky vytvorenia jednotného európskeho trhu, komunikovať a kooperovať s inštitúciami v rámci Európskej únie, združeniami prevádzkovateľov európskej siete prevádzkovateľov prenosových a prepravných sústav (ENTSO-E, ENTSO-G), (ACER) a podobne.

OKTE, a. s., dlhodobo spracováva a analyzuje údaje, ktoré poskytujú všetci účastníci trhu, čím po ich validácii vzniká jednotná referenčná databáza údajov, ktorá jednoznačne prispieva k transparentnosti a kvalite nameraných údajov a tým i k spravodlivej distribúcii finančných tokov medzi jednotlivými účastníkmi trhu. Zároveň je tento krok ďalším míľnikom, ktorý smeruje k centrálnemu zúčtovaniu podpory obnoviteľných zdrojov energie a kombinovanej výroby elektriny a tepla.

Dodávka elektriny dodávateľom poslednej inštancie

Úrad určuje kritériá pre výber dodávateľa poslednej inštancie a rozhoduje o jeho výbere v ich súlade. Cenová regulácia sa vzťahuje na dodávku elektriny dodávateľom poslednej inštancie do odberných miest odberateľov elektriny v domácnosti a odberateľov elektriny mimo domácností. Cenová regulácia v elektroenergetike sa vykonáva určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny za dodávku elektriny dodávateľom poslednej inštancie.

Ak je dodávka elektriny dodávateľom poslednej inštancie združenou dodávkou elektriny k sadzbe za dodávku elektriny dodávateľom poslednej inštancie, dodávateľom elektriny poslednej inštancie sa pripočíta cena za distribúciu elektriny vrátane prenosu elektriny a strát elektriny pri prenose elektriny, straty elektriny pri distribúcii elektriny, tarifa za systémové služby a tarifa za prevádzkovanie systému podľa cenového rozhodnutia, ktorým boli schválené alebo určené ceny za prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny pre prevádzkovateľa distribučnej sústavy, do ktorej je príslušné odberné miesto pripojené.

Dodávateľ poslednej inštancie je povinný dodávať elektrinu odberateľom elektriny, ktorí sú pripojení k distribučnej sústave a ktorých dodávateľ stratil spôsobilosť dodávať elektrinu alebo prišlo k zastaveniu procesu zmeny dodávateľa elektriny a zároveň ku dňu prerušenia dodávok elektriny nemajú zabezpečenú dodávku elektriny iným spôsobom.

Počas uplynulého regulačného obdobia úlohu dodávateľa poslednej inštancie vykonávajú spoločnosti ZSE Energia, a. s., Stredoslovenská energetika, a. s., a Východoslovenská energetika, a. s., v rámci jednotlivých území vymedzených príslušnou regionálnou distribučnou sústavou.

V uplynulom regulačnom období bol inštitút dodávateľa poslednej inštancie využitý niekoľkokrát, avšak vždy sa jednalo len o malých alternatívnych dodávateľov, ktorí podcenili svoje finančné možnosti, neuhrádzali svoje záväzky a dostali sa do finančných problémov. Použitie inštitútu dodávateľa poslednej inštancie tak preukázalo svoje opodstatnenie a u žiadneho odberateľa nebola ohrozená plynulosť dodávky elektriny pri strate možnosti dodávky elektriny jeho dodávateľom.

Zhodnotenie potreby ďalšej regulácie

Z pohľadu transparentnosti sa jasne ukazuje, že aj naďalej je nutné uplatňovať reguláciu, nakoľko sa neustále zvyšuje počet účastníkov trhu, ktorí musia mať jednoznačne a transparentne stanovené pravidlá fungovania na trhu s elektrinou na Slovensku. Ďalší rozvoj trhu s elektrinou je výrazne závislý od nastavených pravidiel a len ich dôsledným

uplatňovaním je možné dosahovať rýchlejší a transparentnejší rozvoj trhu smerom k jeho úplnej liberalizácii. Avšak trh ako taký sa neustále mení, v nasledujúcich obdobiach bude nutné pristupovať k úpravám nastavených pravidiel tak, aby nebránili ďalšiemu rozvoju trhu s elektrinou. Z toho jednoznačne vyplýva, že určitý druh regulácie tu bude neustále nutný aj v budúcnosti, aj keď s postupujúcim vývojom liberalizácie bude tento vplyv slabší a stále menej potrebný.

III. Regulácia v plynárenstve

Predchádzajúce regulačné obdobie 2012 – 2016 v plynárenstve sa nieslo v duchu naplňovania cieľov 3. energetického balíčka. Medzi hlavné ciele môžeme zaradiť sprísnené kritériá na unbundling prevádzkovateľov prepravných sietí, zvýšenú ochranu zraniteľných odberateľov a posilnenie nezávislosti regulačných orgánov. Trh s plynom v Slovenskej republike sa v priebehu regulačného obdobia rozvíjal v súlade s legislatívou a hlavnými zámermi Európskej únie, ako je vytvorenie jednotného funkčného vnútorného trhu s plynom s maximálnou mierou liberalizácie rešpektujúc špecifiká ekonomickej situácie v Slovenskej republike a s prihliadnutím na ochranu zraniteľných odberateľov plynu.

Ciele, priority a východiská regulačnej politiky stanovené na regulačné obdobie 2012 – 2016 pre oblasť plynárenstva boli priebežne plnené. K najzásadnejším, ktorými sa úrad riadil počas celého regulačného obdobia, patria nasledovné:

1. v súlade s cieľmi energetickej politiky Slovenskej republiky a požiadavkami vyplývajúcimi z práva Európskej únie v spolupráci s ACER, regulačnými orgánmi členských štátov a Európskou komisiou podporovať efektívne otváranie trhov pre všetkých odberateľov plynu a dodávateľov plynu, prispievať k udržaniu stability plynárenských sietí, podporovať realizáciu efektívnych investícií do potrebných prepravných kapacít prepravnej siete,
2. podporovať konkurencieschopný, bezpečný a environmentálne udržateľný trh s plynom na vymedzenom území a v rámci Európskej únie,
3. pri cenovej a vecnej regulácii v plynárenstve vhodnou formou podporovať ochranu zraniteľných odberateľov plynu.

Trh s plynom, spotreba plynu, účastníci trhu s plynom

Medzi ciele týkajúce sa nastavenia pravidiel trhu s plynom môžeme zaradiť nasledujúce:

1. stanoviť rozsah a základný obsah prevádzkových poriadkov prevádzkovateľov sietí prostredníctvom vypracovania vzorového prevádzkového poriadku s cieľom zabezpečiť bezpečnosť a spoľahlivosť dodávok plynu,
2. vytvárať obchodné podmienky pre zavedenie inštitútu dodávky plynu pre odberateľov plynu v domácnosti v režime univerzálnej služby na základe zmluvy o združenej dodávke plynu,

3. zabezpečiť zjednotenie postupov pri uzatváraní zmluvných vzťahov a stanovenie obsahu zmluvných vzťahov medzi jednotlivými účastníkmi trhu s cieľom zabrániť špekulatívnym a diskriminačným postupom zavedením minimálneho rámca rozsahu zmluvných ustanovení vrátane zmluvných podmienok a jednotných lehôt, podporovať a sledovať transparentné metódy obstarávania služieb a iných nástrojov potrebných pre výkon regulovanej činnosti, ako aj sledovať dodržiavanie povinností účastníkov trhu s plynom týkajúcich sa transparentnosti,
4. prijímať opatrenia na bezplatné zabezpečenie prístupu odberateľov plynu k informáciám o ich spotrebe, cenám za dodávku plynu, ako aj skladbe ceny,
5. prijímať opatrenia na zrýchlenie a zjednodušenie procesu bezplatnej zmeny dodávateľa plynu, sledovať a vyhodnocovať poznatky odberateľov aj regulovaných subjektov súvisiacich so zmenou dodávateľa plynu a prijímať legislatívne opatrenia na zjednodušenie a zrýchlenie procesu zmeny dodávateľa na prospech všetkých účastníkov trhu s plynom.

Úrad v súvislosti s cieľmi nastavenia pravidiel trhu vypracoval podľa zákona č. 250/2012 Z. z. vyhlášku č. 24/2013 Z. z., ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou a pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s plynom (ďalej len „pravidlá trhu s plynom“), ktorá nadobudla účinnosť 01. 02. 2013. Tento legislatívny predpis rozpracoval v oblasti plynárenstva podrobnosti k činnostiam ako sú:

- a) pripojenie do siete,
- b) prístup do siete (aj zásobníka) a k akumulácii plynu,
- c) preprava plynu,
- d) distribúcia plynu,
- e) uskladňovanie plynu,
- f) dodávka plynu,
- g) poskytovanie podporných služieb v plynárenstve,
- h) použitie typových diagramov odberu,
- i) vyúčtovanie za dodávku plynu,
- j) prevzatie zodpovednosti za odchýlku,
- k) náležitosti zmlúv v plynárenstve,
- l) evidencia zraniteľných odberateľov plynu.

Okrem uvedených základných náležitostí, ktoré boli rozpracované v pravidlách trhu s plynom, boli spracované aj podrobnosti k zákonným ustanoveniam týkajúcim sa dodávky poslednej inštalácie, zmeny dodávateľa plynu a vyvažovania sietí. V kontexte nastavenia jednotných pravidiel a ochrany účastníkov trhu s plynom je vhodné upriamiť pozornosť na ustanovenia pravidiel trhu s plynom, v ktorých sa pojednáva o náležitosti zmlúv v plynárenstve. Všetky zmluvy medzi účastníkmi trhu s plynom musia obsahovať náležitosti jednotlivých zmlúv ustanovených v pravidlách trhu s plynom. Pri zmluvách o združenej dodávke plynu je to podstatná vec, aby neprichádzalo k stanoveniu neprimeraných zmluvných podmienok, ale aj z dôvodu transparentnosti, t. z. uvedenia všetkých dôležitých informácií pre odberateľov plynu priamo v zmluve. V záujme transparentnosti a nastavenia rozsahu poskytovaných

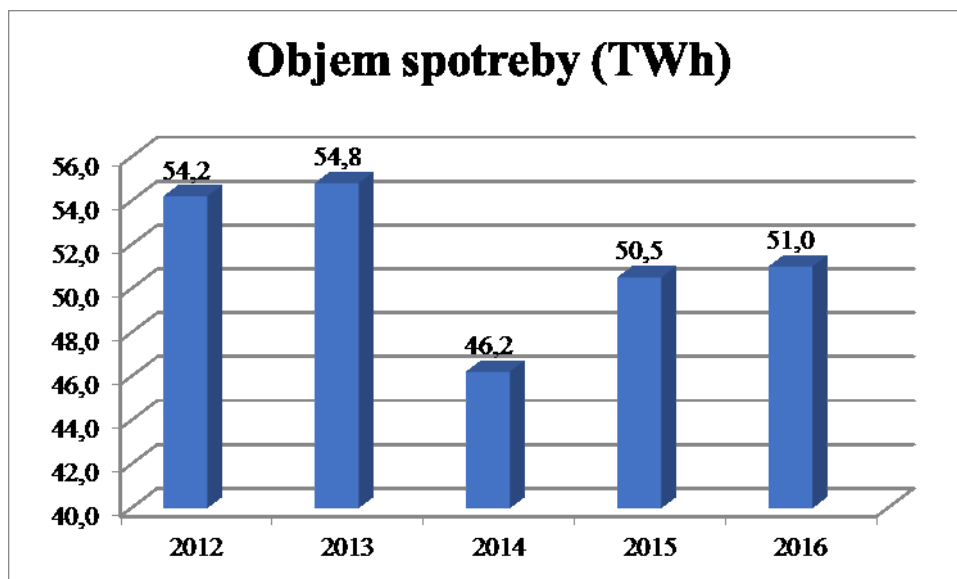
informácií odberateľom plynu je podstatné ustanovenie pravidiel trhu s plynom pojednávajúce o obsahu vyúčtovania, pričom platí, že vyúčtovanie združenej dodávky plynu odberateľovi plynu obsahuje údaje podľa uzatvorených zmlúv súvisiacich s dodávkou plynu, a to identifikáciu odberného miesta tak, ako je odberné miesto evidované u príslušného prevádzkovateľa distribučnej siete, a samostatne vyčíslený údaj o cene za dodávku plynu, ktorá zahŕňa nákup plynu vrátane obchodnej činnosti dodávateľa plynu, prístup do prepravnej siete a prepravu plynu, prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu a prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu. Vyúčtovanie dodávky plynu obsahuje tiež informáciu, kde je uverejnené vyhodnotenie štandardov kvality zo strany dodávateľa plynu. Pravidlá trhu s plynom taktiež upravujú aj náležitosti preddavkových platieb za dodávku plynu, čo sa týka jej výšky, periodicity, ale aj možnosti zmeny preddavkových platieb pre odberateľov plynu v domácnosti.

Pravidlá trhu s plynom spolu s ostatnými právnymi predpismi v rámci tvorby sekundárnej legislatívy v kompetencii úradu prechádzajú riadnym legislatívnym procesom vrátane pripomienkového konania za účasti štátnych orgánov, regulovaných subjektov, združení spotrebiteľov, Republikovej únie zamestnávateľov a iných zástupcov odbornej verejnosti.

Spotreba plynu

Vývoj spotreby plynu v regulačnom období 2012 – 2016 dokumentuje nasledovná tabuľka a graf.

	2012	2013	2014	2015	2016
Objem spotreby (TWh)	54,2	54,8	46,2	50,5	51,0

Z tabuľky a grafu je zrejmé, že spotreba plynu na Slovensku s výnimkou roku 2014, ktorý bol nadpriemerne teplý, sa pohybuje v intervale od 50 TWh do 55 TWh. Objem spotreby plynu je ovplyvňovaný najmä počasím v Slovenskej republike, zavedením efektívnych opatrení pri

spotrebe plynu, využitím alternatívnych palív na výrobu tepla, ako aj cenou za dodávku plynu vo väzbe na vývoj cien zemného plynu na komoditných burzách.

Na najbližšie obdobie sa očakáva skôr stagnácia spotreby plynu predovšetkým s prihliadnutím na celosvetový ekonomický vývoj, ako aj na realizáciu investičných zámerov (osvedčenia na výstavbu energetických zariadení, resp. nové zdroje na výrobu elektriny a tepla z plynu). Samotná realizácia investičných zámerov je však rozhodnutím jednotlivých spoločností, pričom rozhodovanie je ovplyvnené viacerými faktormi, ako sú napr. trhovú cenu elektrickej energie, trhovú cenu plynu ako vstupnej komodity a podobne.

Medzi ďalšie faktory, ktoré budú vplývať na úroveň spotreby plynu, je možné zaradiť priemernú ročnú teplotu, ako aj pokračovanie realizácie rôznych opatrení súvisiacich s energetickou efektívnosťou, napr. zateplovania budov. V segmente domácností bude mať na úroveň spotreby vplyv vývoj ceny plynu, ako aj dostupnosť alternatívnych palív.

Spotreba plynu v Slovenskej republike bola pokrytá asi 98 % podielom dovozom plynu, a to:

1. od spoločnosti Gazprom Export na základe dlhodobej zmluvy,
2. nákupom zemného plynu na energetickej burze,
3. nákupom plynu od zahraničných dodávateľov plynu (t. j. od materských spoločností dodávateľov plynu pôsobiacich na Slovensku).

Plynárenská sústava Slovenskej republiky je tvorená prepravnou sieťou, distribučnými sieťami a podzemnými zásobníkmi zemného plynu. Zásobníky zohrávajú významnú úlohu pri zabezpečovaní bezpečnosti dodávky plynu. Plynárenská sieť je vzájomne prepojená so sieťami susedných krajín – Ukrajinou, Českou republikou, Rakúskom a Maďarskom. V blízkosti slovensko-rakúskej hranice sa nachádza významný plynárenský hub Baumgarten, ktorý je križovatkou prepravných sietí viacerých štátov.

Účastníkmi trhu s plynom sú:

- a) prevádzkovateľ prepravnej siete (eustream, a. s.),
- b) prevádzkovateľ distribučnej siete na vymedzenom území SR (SPP - distribúcia, a. s.),
- c) prevádzkovatelia lokálnych distribučných sietí,
- d) prevádzkovatelia zásobníkov,
- e) dodávatelia plynu,
- f) odberatelia plynu.

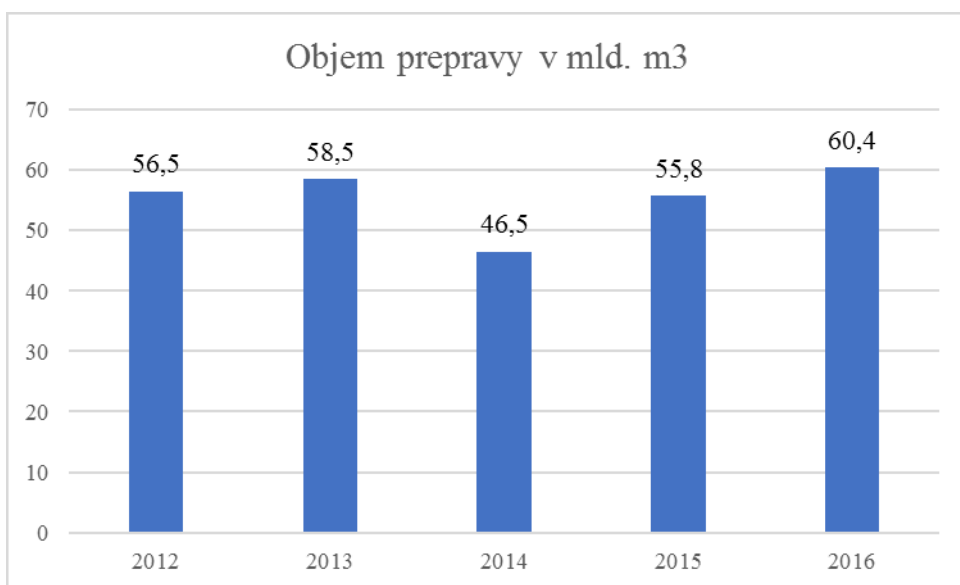
Vzhľadom na charakter monopolnej činnosti z hľadiska územnej pôsobnosti na vymedzenom území Slovenskej republiky pôsobí jeden prevádzkovateľ prepravnej siete, jeden prevádzkovateľ distribučnej siete, 41 prevádzkovateľov lokálnych distribučných sietí, ktorí prevádzkujú 44 sietí a dvaja prevádzkovatelia zásobníkov.

Charakteristika prevádzkovateľa prepravnej siete

Hlavnou činnosťou prevádzkovateľa prepravnej siete eustream, a. s., je preprava plynu tak pre domácich, ako aj zahraničných užívateľov.

Vývoj objemu prepraveného plynu v rokoch 2012 až 2016 (v mld. m³) je zobrazený v nasledovnej tabuľke.

Rok	objem prepravy
2012	56,5
2013	58,5
2014	46,5
2015	55,8
2016	60,4

Ako vidno z vývoja prepravy plynu, okrem prepadu v roku 2014 sa objem prepravy plynu pohybuje v rozmedzí 55 až 60 mld. m³ plynu.

Prehľad o všetkých užívateľoch prepravnej siete z hľadiska krajiny pôvodu je uvedený v nasledovnej tabuľke.

Užívatelia prepravnej siete na domácom trhu (preprava na domáci bod prepravnej siete)	2012 (%)	2013 (%)	2014 (%)	2015 (%)	2016 (%)
Slovensko	8,9	9,52	9,10	6,52	4,6
Tranzitujúci užívatelia prepravnej siete					
Rusko	63,17	66,55	69,78	66,03	68,10
Nemecko	9,49	9,11	10,60	9,10	11,00
Česko	15,13	14,14	3,63	2,00	1,40
Taliansko	0,22	0,02	0,00	0,00	0,30
Švajčiarsko	0,19	0,07	0,12	0,36	0,30
UK	0,04	0,53	0,33	0,00	0,00
Rakúsko	0,11	0,03	0,10	0,00	0,00
Dánsko	0,00	0,03	0,00	0,01	0,00
Francúzsko	0,01	0,00	0,59	1,46	0,00
Luxembursko	0,00	0,00	0,01	0,30	0,30
Ukrajina	0,00	0,00	5,74	14,22	14,00
Slovinsko	0,86	0,00	0,00	0,00	0,00
Holandsko	1,49	0,00	0,00	0,00	0,00
iní	0,39	0,00	0,00	0,00	0,00
Spolu	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Hlavnými užívateľmi prepravnej siete sú spoločnosti z Ruska a Nemecka, narastá podiel Ukrajiny a klesá podiel Slovenska a Českej republiky, ktoré si obstarávajú plyn aj cez inú prepravnú sieť, ako je prepravná sieť spoločnosti eustream, a. s.

Ďalšia tabuľka uvádza vývoj počtu prijatých žiadostí o prístup do prepravnej siete počas regulačného obdobia 2012 – 2016

Ukazovateľ/rok	2012	2013	2014	2015	2016
Počet žiadostí o prístup do prepravnej siete	154	537	552	596	2289
Počet žiadostí o pripojenie do prepravnej siete	0	0	1	0	0
Počet uzatvorených zmlúv o pripojení do prepravnej siete	0	0	0	0	0
Počet uzatvorených zmlúv o preprave zemného plynu s pevnou prepravnou kapacitou	154	485	486	561	2042
Z toho: dlhodobá	1	4	2	8	4
ročná	49	22	42	23	27
krátkodobá	104	459	442	530	2011
Počet uzatvorených zmlúv o preprave zemného plynu s prerušiteľnou prepravnou kapacitou	1	52	101	24	233
Z toho: dlhodobá	0	0	2	2	0
ročná	0	0	5	0	4
krátkodobá	1	52	94	22	229
Počet uzatvorených zmlúv o preprave zemného plynu s kombinovanou prepravnou kapacitou	0	0	0	10	14
Z toho: dlhodobá	0	0	0	0	0
ročná	0	0	0	3	1
krátkodobá	0	0	0	7	13
Počet užívateľov prepravnej siete	36	21	28	31	33

Možno konštatovať, že v priebehu regulačného obdobia 2012 - 2016 vzrástol počet uzatvorených krátkodobých zmlúv s pevnou prepravnou kapacitou.

Charakteristika prevádzkovateľa distribučnej siete

Hlavnou činnosťou prevádzkovateľa distribučnej siete s celoslovenskou pôsobnosťou SPP – distribúcia, a. s., je distribúcia plynu pre všetkých odberateľov plynu na území Slovenska.

Vývoj počtu odberných miest a množstvo distribuovaného plynu distribučnou sieťou SPP - distribúcia, a. s., v regulačnom období 2012 – 2016 ukazuje nasledovná tabuľka.

	2012	2013	2014	2015	2016
Počet odberných miest	1 508 309	1 502 898	1 506 260	1 514 646	1 518 131
Množstvo distribuovaného plynu v m ³	5 025 579 749	5 026 557 010	4 240 396 669	4 585 031 787	4 715 242 762

Na základe uvedeného je možné konštatovať, že počet odberných miest je stabilný a množstvo distribuovaného plynu s prepacom v roku 2014 začína rásť.

V nasledovnej tabuľke sa nachádza *prehľad investícií do obnovy a rekonštrukcie distribučnej siete SPP – distribúcia, a. s.*

Objem investícií (v mil. €)	2012	2013	2014	2015	2016
	42	31	17	40	35,4

**Charakteristika prevádzkovateľov podzemných zásobníkov NAFTA, a. s.
a POZAGAS, a. s.**

Prehľad uskladňovacej kapacity obidvoch spoločností je uvedený v nasledovnej tabuľke.

Prevádzkovateľ podzemného zásobníka	Technický pracovný objem (v mil.m3/rok)					Technický vtlačný výkon (v mil.m3/deň)					Technický ťažobný výkon (v mil.m3/deň)				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
NAFTA a.s.	2335	2365	2 501	2 545	2 734	23,50	24,94	31,92	31,92	31,92	31,20	32,40	38,26	38,26	38,26
POZAGAS a.s.	652	655	655	655	655	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85
Spolu	2 987	3 020	3 156	3 200	3 389	30,35	31,79	38,77	38,77	38,77	38,05	39,25	45,11	45,11	45,11

Kapacita podzemného zásobníka NAFTA, a. s., narastá a kapacita podzemného zásobníka POZAGAS, a. s., je stabilná.

O využití podzemného zásobníka NAFTA, a. s. a POZAGAS, a. s., vypovedajú nasledovné tabuľky.

Využitie kapacity zásobníka spoločnosti NAFTA, a. s.					
Užívatelia zásobníka (krajina pôvodu)	podiel v %				
	2012	2013	2014	2015	2016
Slovensko	63,95	66,22	61,52	58,81	50,22
Česko	22,04	22,83	20,35	22,30	19,60
Anglicko	0,00	0,00	1,25	7,50	21,86
Nemecko	2,12	8,27	6,30	4,84	6,16
Francúzsko	0,00	0,00	2,08	2,42	0,75
Holandsko	2,21	0,00	0,70	1,18	0,36
Nórsko	0,00	0,00	2,22	1,81	0,00
Švajčiarsko	9,50	2,68	5,49	1,07	0,95
Dánsko	0,18	0,00	0,09	0,07	0,10
Spolu	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Využitie kapacity zásobníka spoločnosti POZAGAS, a. s.					
Užívatelia zásobníka (krajina pôvodu)	podiel v %				
	2012	2013	2014	2015	2016
Francúzsko	0,00	0,00	49,26	51,43	49,33
Nemecko	3,67	1,83	12,07	11,91	12,44
Švajčiarsko	57,56	73,18	19,32	11,58	7,69
Anglicko	0,00	0,00	0,00	10,04	15,74
Slovensko	5,27	14,73	9,58	8,46	5,13
Česko	1,00	0,50	3,51	4,43	9,31
Holandsko	14,87	7,43	6,18	2,15	0,00
Rakúsko	17,63	0,00	0,00	0,00	0,00
Dánsko	0,00	0,73	0,08	0,00	0,36
Švédsko	0,00	1,60	0,00	0,00	0,00
Spolu	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Charakteristika hlavných dodávateľov plynu v počas regulačného obdobia 2012 – 2016

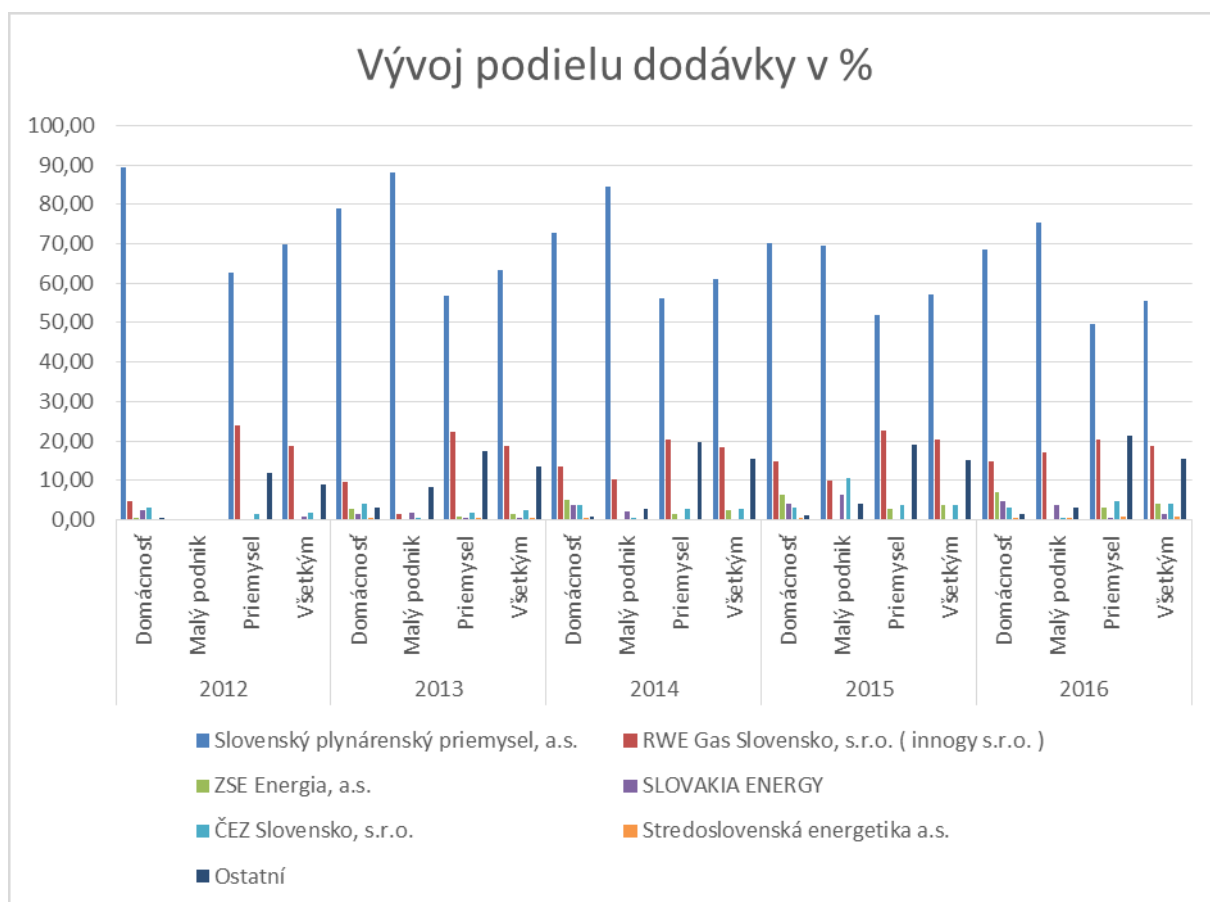
Na začiatku regulačného obdobia, v roku 2012, úrad evidoval 29 dodávateľov plynu, z ktorých najvýznamnejší podiel v dodávke plynu všetkým odberateľom mala spoločnosť Slovenský plynárenský priemysel, a. s., innogy Slovensko, s. r. o., (do 31. 09. 2016 RWE Gas Slovensko, s. r. o.), ZSE Energia, a. s., a Slovakia Energia, a. s.

V roku 2016 úrad evidoval 25 aktívnych dodávateľov plynu, z toho 12 dodávateľov nedodávalo plyn odberateľom kategórie domácnosť, ale sústredovali sa na dodávku plynu priemyselným odberateľom.

V priebehu regulačného obdobia 2012 – 2016 niektorí dodávatelia neustáli konkurenčný boj a ukončili podnikanie v dodávke plynu, no treba povedať, že na trhu s plynom sa etablovali aj noví dodávatelia plynu. Je možné konštatovať, že stabilných dodávateľov na trhu s plynom je 17, pričom počet rozhodujúcich dodávateľov plynu, z hľadiska objemu dodaného plynu koncovým odberateľom je 5.

Percentuálny podiel rozhodujúcich dodávateľov plynu v dodávke plynu koncovým odberateľom v jednotlivých odberateľských kategóriách charakterizuje nasledovná tabuľka a graf.

Dodávateľ		Slovenský plynárenský priemysel, a.s.	RWE Gas Slovensko, s.r.o. (innogy s.r.o.)	ZSE Energia, a.s.	SLOVAKIA ENERGY	ČEZ Slovensko, s.r.o.	Stredoslovenská energetika a.s.	Ostatní
2012	Domácnosť	89,50	4,70	0,10	2,40	3,00	x	0,30
	Malý podnik	x	x	x	x	x	x	x
	Priemysel	62,64	23,95	x	x	1,40	x	12,01
	Všetkým	69,97	18,68	x	0,68	1,84	x	8,83
2013	Domácnosť	78,95	9,55	2,69	1,34	4,18	0,13	3,16
	Malý podnik	88,25	1,29	x	1,80	0,28	x	8,38
	Priemysel	56,96	22,37	0,91	0,07	1,91	0,22	17,56
	Všetkým	63,22	18,70	1,38	0,43	2,50	0,19	13,58
2014	Domácnosť	72,74	13,63	5,06	3,82	3,60	0,25	0,90
	Malý podnik	84,60	10,20	x	2,08	0,32	x	2,80
	Priemysel	56,03	20,24	1,55	x	2,64	x	19,54
	Všetkým	60,99	18,30	2,49	x	2,88	x	15,34
2015	Domácnosť	70,21	14,78	6,33	4,02	3,19	0,31	1,16
	Malý podnik	69,47	9,95	x	6,17	10,40	x	4,01
	Priemysel	51,82	22,53	2,84	x	3,72	x	19,09
	Všetkým	57,13	20,22	3,76	x	3,66	x	15,23
2016	Domácnosť	68,58	14,85	6,98	4,59	3,12	0,38	1,50
	Malý podnik	75,31	17,15	0,00	3,82	0,28	0,34	3,10
	Priemysel	49,64	20,43	2,93	0,27	4,60	0,75	21,38
	Všetkým	55,50	18,75	4,09	1,58	4,12	0,64	15,32

Z uvedeného prehľadu vyplýva, že počas regulačného obdobia 2012 – 2016 sa postavenie dodávateľa plynu Slovenský plynárenský priemysel, a. s., pozvoľna znižuje, aj keď vedúce postavenie nestráca. Dodávateľ Stredoslovenská energetika, a. s. začala podnikáť v plynárenstve až od roku 2013, jej predchádzajúcou hlavnou činnosťou bola dodávka elektriny.

V oblasti bezpečnosti dodávok plynu úrad zaznamenal, že začiatok roka 2015 bol poznačený krátením dodávok plynu z Ruskej federácie pre dodávateľa s najväčším podielom na trhu s plynom v Slovenskej republike, dodávka plynu všetkým koncovým odberateľom bola zabezpečená a nebola prerušená ani zastavená. Situácia v dodávke plynu bola v priebehu celého roka 2015 stabilizovaná.

Obchodné podmienky, technické podmienky a prevádzkové poriadky

Podľa zákona č. 251/2012 Z. z. je prevádzkovateľ siete povinný v záujme zabezpečenia nediskriminačného, transparentného, bezpečného prístupu, pripojenia a prevádzkovania siete vypracovať technické podmienky prístupu a pripojenia do siete, pravidlá prevádzkovania siete a dodržať kritériá technickej bezpečnosti siete a zároveň ich predložiť úradu na posúdenie. Úrad môže požiadať prevádzkovateľa siete o zmenu technických podmienok, ak sú v rozpore s právnymi predpismi v oblasti energetiky.

Na základe nových kompetencií zverených zákonom č. 250/2012 Z. z. a v súlade s cieľmi stanovenými v regulačnej politike na roky 2012 - 2016 vypracoval úrad vzorový prevádzkový poriadok prevádzkovateľa distribučnej siete a súčasne v oblasti ochrany odberateľa plynu vypracoval vzorové obchodné podmienky dodávateľa plynu, ktorý poskytuje univerzálnu službu. Účelom bolo zabrániť diskriminačnému správaniu rozhodujúcich účastníkov trhu s plynom.

Prehľad schválených rozhodnutí z hľadiska vecnej regulácie – plyn

Rok/počet rozhodnutí	2012	2013	2014	2015	2016
Prevádzkové poriadky	6	49	10	6	6
Predchádzajúci súhlas	0	18	15	15	20
Obchodné podmienky (DOM+MP)	14	93	17	10	13
Obchodné a finančné zmluvy	0	5	9	7	3

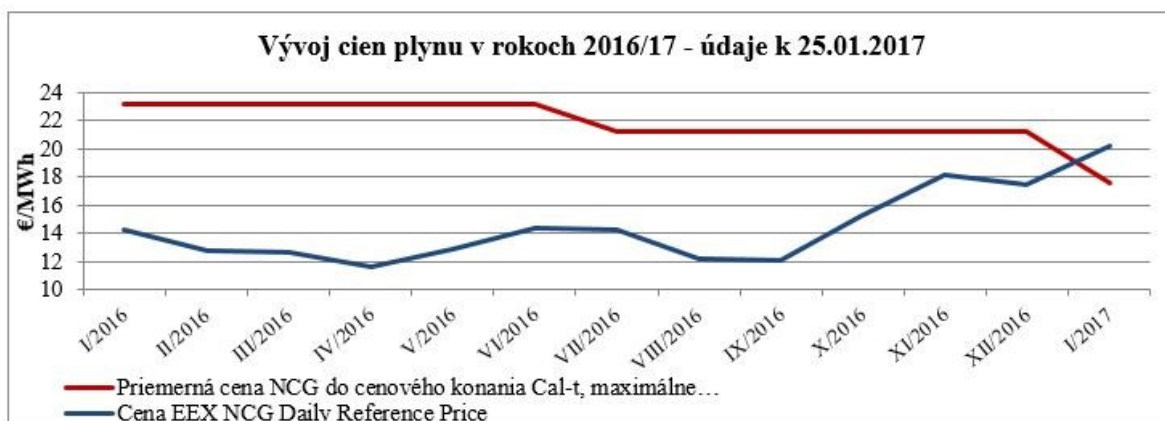
Zverejňovanie

Úrad zo zákona č. 250/2012 Z. z. zverejňuje všetky právoplatné rozhodnutia vo veci samej na svojom webovom sídle, či už rozhodnutia z oblasti vecnej regulácie, alebo z oblasti cenovej regulácie. V prípade cenových rozhodnutí tieto zverejňuje aj vtedy, ak ešte nenadobudli právoplatnosť za podmienky doručenia regulovanému subjektu a to z dôvodu, že odvolanie v cenovom konaní nemá odkladný účinok.

Dodávatelia plynu, ktorí poskytujú univerzálnu službu, majú povinnosť zverejniť cenník plynu dodávaného v rámci poskytovania univerzálnej služby na svojom webovom sídle a zároveň ho doručiť úradu. Cenníky sú vypracované v súlade s cenovými rozhodnutiami úradu za dodávku plynu pre domácnosti alebo malé podniky. Úrad na svojom webovom sídle zverejňuje zoznam dodávateľov plynu poskytujúcich univerzálnu službu, ktorý slúži pre lepšiu orientáciu odberateľov plynu v domácnosti pri výbere svojho dodávateľa plynu.

Úrad využíva cenníky týchto dodávateľov aj pre potreby naplňovania údajov do cenovej kalkulačky, prostredníctvom ktorej si odberatelia plynu v domácnosti môžu porovnať ceny za dodávku plynu jednotlivých dodávateľov plynu poskytujúcich univerzálnu službu.

Okrem tohto užitočného nástroja úrad od začiatku roku 2016 zverejňuje na svojom webovom sídle vývoj ceny plynu na burze EEX (European Energy Exchange), a tým poskytuje odberateľom lepšiu orientáciu v cene komodity uvedením aktuálneho vývoja ceny na trhu v mesačných intervaloch. Odberateľ plynu má možnosť sa ľahšie orientovať v ponuke dodávateľov.

Unbundling, certifikácia, program súladu a dohľad nad nezávislosťou prevádzkovateľa prepravnej siete

Podstatné východiská pre oblasť certifikácie a dohľadu nad nezávislosťou prevádzkovateľa prepravnej siete v regulačnej politike pre roky 2012 – 2016 sú

1. neustále posudzovať nezávislosť prevádzkovateľa prepravnej siete, vykonať certifikáciu prevádzkovateľa prepravnej siete z hľadiska posúdenia nezávislosti v podmienkach trhu s plynom,
2. vznášať námietky k vymenovaniu a odvolaniu osôb zodpovedných za riadenie prevádzkovateľa prepravnej siete, k vymenovaniu a odvolaniu osoby zodpovednej za zabezpečenie programu súladu a schvaľovať všetky obchodné a finančné dohody medzi vertikálne integrovaným podnikom a prevádzkovateľom prepravnej siete.

Dňa 28. 11. 2012 vláda Slovenskej republiky schválila návrh na určenie nepoužitia vlastníckeho oddelenia prevádzkovateľa prepravnej siete a súčasne aj určila, že sa nepoužije vlastnícke oddelenie prevádzkovateľa prepravnej siete, ktorý je súčasťou vertikálne integrovaného plynárenského podniku. Nezávislý prevádzkovateľ prepravnej siete podlieha certifikácii zo strany úradu.

Spoločnosť eustream, a. s., je súčasťou vertikálne integrovaného podniku podľa zákona č. 251/2012 Z. z. a v takomto prípade sa na spoločnosť eustream, a. s., vzťahujú podmienky nezávislosti prevádzkovateľa prepravnej siete, tzv. modelu ITO (Independent Transmission Operator).

Prebratie smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom do zákona č. 250/2012 Z. z. a zákona č. 251/2012 Z. z. umožnilo rozšíriť právomoci úradu v oblasti vykonávania dohľadu, kontroly a ukladania sankcií za nedodržanie podmienok, na základe ktorých bolo rozhodnutie o certifikácii vydané.

Úrad rozhodnutím zo dňa 28. 10. 2013 spoločnosti eustream, a. s., ako nezávislému prevádzkovateľovi prepravnej siete udelil certifikáciu podľa zákona č. 250/2012 Z. z. Pri vydávaní rozhodnutia zohľadnil stanovisko Európskej komisie k certifikácii prevádzkovateľa

prepravnej siete. Završením samotného procesu certifikácie bolo vydanie rozhodnutia Ministerstvom hospodárstva SR zo dňa 22. 11. 2013 o splnení podmienok oddelenia prevádzkovateľa prepravnej siete. Úrad vykonáva každoročný dohľad nad nezávislým prevádzkovateľom prepravnej siete, to znamená, že monitoruje plnenie udelenia rozhodnutia o certifikácii a dodržiavanie povinností vyplývajúcich zo zákona č. 251/2012 Z. z.

Po ukončení procesu certifikácie prevádzkovateľa prepravnej siete úrad rozhodoval o vydaní predchádzajúceho súhlasu s podmienkami poskytovania služieb prevádzkovateľa prepravnej siete inej osobe, ktorá je súčasťou toho istého vertikálne integrovaného podniku ako prevádzkovateľ prepravnej siete alebo ktorá nad osobou, ktorá je súčasťou toho istého vertikálne integrovaného plynárenského podniku ako prevádzkovateľ prepravnej siete, priamo alebo nepriamo vykonáva kontrolu.

Pri posudzovaní poskytovania služieb úrad skúmal výkon činnosti spoločnosti eustream, a. s., a to či nevedie k diskriminácii ostatných užívateľov prepravnej siete, či sú služby dostupné všetkým užívateľom siete za rovnakých podmienok, alebo či poskytovanie služieb nenarušuje ani neobmedzuje hospodársku súťaž na trhu s plynom alebo jej nebráni. Zároveň úrad skúmal dodržiavanie rozvoja vnútorného trhu s plynom a skutočnosť, či neboli zvýhodňované subjekty, ktoré sú súčasťou vertikálne integrovaného podniku.

Úrad taktiež rozhodoval o zmluvách o poskytovaní služieb alebo ich zmenách, ktoré uzatvárajú regulované subjekty, ktoré vykonávajú regulovanú činnosť v plynárenstve a vydával rozhodnutia o schválení zmlúv o poskytovaní služieb. Pri ich posudzovaní úrad skúmal, či tieto zmluvy zodpovedajú podmienkam obvyklým v bežnom obchodnom styku. Prichádza aj k dôslednej kontrole a celkovom obmedzení špekulácií s „SLA“ zmluvami (zmluvy o poskytovaní služieb regulovaného subjektu, ktorý vykonáva regulovanú činnosť v plynárenstve a je súčasťou vertikálne integrovaného podniku).

Prevádzkovateľ distribučnej siete SPP – distribúcia, a. s., ktorý je súčasťou vertikálne integrovaného podniku, musí byť z hľadiska právnej subjektivity, organizácie a rozhodovania nezávislý od iných činností, ktoré nesúvisia s distribúciou plynu. Úrad dôsledne sledoval povinnosti prevádzkovateľa distribučnej siete SPP - distribúcia, a. s., v rámci oddelenia činností prevádzkovateľa distribučnej siete pôsobiaceho vo vertikálne integrovanom podniku a taktiež povinnosť týkajúcu sa zmluvných záväzkov tohto regulovaného subjektu.

Prevádzkovateľ distribučnej siete SPP – distribúcia, a. s., musí mať účinné rozhodovacie práva nezávislé od integrovaného plynárenského podniku a na plnenie svojich úloh musí mať k dispozícii potrebné zdroje vrátane ľudských, technických, finančných a materiálnych. Prevádzkovateľ distribučnej siete je povinný každoročne vypracovať a zverejniť výročnú správu vrátane informácií o plnení opatrení prijatých v programe súladu. Úrad rozhodnutím vydáva predchádzajúci súhlas s vymenovaním alebo ustanovením a odvolaním osoby povinnej zabezpečiť súlad prevádzkovateľa prepravnej siete alebo prevádzkovateľa

distribučnej siete. Úrad taktiež schvaľuje program súladu vypracovaného prevádzkovateľom siete, ak je súčasťou vertikálne integrovaného podniku.

V roku 2013 úrad stanovil jednoznačné pravidlá pre prevádzkovateľa distribučnej siete SPP - distribúcia, a. s., týkajúce sa unbundlingu spoločnosti. Úrad usmernil prevádzkovateľa distribučnej siete pri rozdelení činností, ktoré musí vykonávať samostatne a ktoré činnosti môže zabezpečovať prostredníctvom zmlúv s materskou spoločnosťou alebo s externými spoločnosťami.

Na vertikálne integrovaný plynárenský podnik, ktorý poskytuje služby pre menej ako 100 000 pripojených odberateľov, sa nevzťahujú povinnosti právneho unbundlingu, povinnosť vedenia oddeleného účtovníctva zostáva.

Desaťročný plán rozvoja prepravnej siete spoločnosti eustream, a. s.

Zodpovednosť za technickú funkčnosť prepravnej siete má prevádzkovateľ prepravnej siete spoločnosť eustream, a. s., ktorá pravidelne predkladá informácie o zámeroch rozvoja prepravnej siete úradu a Ministerstvu hospodárstva SR.

Úlohou úradu je sledovať a vyhodnocovať vykonávanie desaťročného plánu rozvoja siete.

V súlade so zákonom č. 251/2012 Z. z. prevádzkovateľ prepravnej siete eustream, a. s., vypracoval a každoročne predkladal úradu v zákonom stanovenom termíne desaťročný plán rozvoja prepravnej siete vrátane rozvoja prepojení, ktorý reaguje na potreby národného a európskeho trhu s plynom. Cieľom plánu je predstaviť účastníkom trhu s plynom informácie o plánovaných infraštruktúrnych plynárenských projektoch, plánovaných investíciách, ktoré by umožnili zvýšenie kapacít prepravnej siete a posúdenie schopnosti prispôbiť prepravnú sieť požiadavkám trhu s plynom.

Pri spracovaní desaťročného plánu sa zohľadňuje aj dokument „Energetická politika Slovenskej republiky“ vypracovaný Ministerstvom hospodárstva SR a schválený vládou Slovenskej republiky dňa 05. 11. 2014.

Desaťročný plán rozvoja prepravnej siete uvádza aj hlavné časti prepravnej siete, ktoré je potrebné vybudovať alebo zmodernizovať v nasledujúcich desiatich rokoch, spolu s predpokladanými termínmi ich realizácie. Dokument obsahuje opis siete, scenár vývoja spotreby plynu v Slovenskej republike, účinné opatrenia na zaručenie primeranosti siete a bezpečnosti dodávok plynu. Ďalšia časť dokumentu obsahuje investície do prepravnej siete, ktoré súvisia s budovaním nových kapacít alebo modernizáciou prepravnej siete, o ktorých realizácii prevádzkovateľ prepravnej siete už rozhodol, prípadne, ktoré sa budú musieť realizovať v nasledujúcich troch rokoch spolu s termínmi realizácie týchto investícií. V závere je uvedená kalkulácia bezpečnosti dodávok plynu prostredníctvom N-1 faktora a pripravenosti prepravnej siete reagovať na výpadok najväčšej plynárenskej infraštruktúry vedúcej cez územie Slovenskej republiky.

Desaťročný plán rozvoja prepravnej siete vrátane rozvoja prepojení je vypracovaný v súlade s desaťročným plánom rozvoja prepravnej siete pre plyn v Európskej únii (ENTSO -

G), ktorého súčasťou sú okrem iného tzv. projekty spoločného záujmu pre Európsku úniu. V rámci strednej Európy je to súbor projektov umožňujúcich obojsmerné toky medzi Poľskom, Českou republikou, Slovenskom, Maďarskom, Rumunskom a Bulharskom a prepojenie s terminálmi LNG v Poľsku, v Chorvátsku a Rumunsku. Tie sú rozdelené do niekoľkých prioritných koridorov, pričom územie Slovenskej republiky pretínajú dva prioritné koridory

1. severo-južné prepojenia plynovodov v stredovýchodnej a juhovýchodnej Európe (ďalej len „koridor“),
2. južný koridor plynu.

Neoddeliteľnou súčasťou koridoru sú aj cezhraničné prepojenia spájajúce Slovensko s Maďarskom (sprevádzkované v júli 2015) a pripravované prepojenie s Poľskom. V rámci južného koridoru plynu začal eustream, a. s., prípravné práce na projekte Eastring. Desaťročný plán spoločnosti eustream, a. s., je pravidelne zverejňovaný na webovom sídle spoločnosti. Počas jeho zverejnenia spoločnosť eustream, a. s., prijíma pripomienky od užívateľov prepravnej siete, resp. iných účastníkov trhu s plynom. Úrad v súlade so zákonom č. 251/2012 Z. z. po predložení plánu vyzýva existujúcich aj potenciálnych užívateľov prepravnej siete o zaslanie pripomienok k desaťročnému plánu rozvoja prepravnej siete. Výsledky konzultácií, ako aj každoročné Správy o plnení desaťročného plánu rozvoja prepravnej siete sú zverejňované na webovom sídle úradu.

Cezhraničná spolupráca a plynárenské projekty 2012 – 2016

V oblasti cezhraničnej spolupráce jedným z východísk regulačnej politiky pre roky 2012 – 2016 je trvale sa usilovať o odstraňovanie obmedzení týkajúcich sa obchodovania s plynom vrátane podpory rozvoja vhodných cezhraničných prepravných kapacít.

Taktiež je potrebné na tomto mieste spomenúť aj spoluprácu krajín V4. V júni 2013 bolo založené Stále fórum energetických regulačných úradov Vyšehradského regiónu, uskutočňovali sa pravidelné stretnutia regulačných orgánov krajín V4 na najvyššej úrovni.

V roku 2015 bola zriadená expertná pracovná skupina zástupcov regulačných orgánov krajín, ktorá pracovala na Analýze maloobchodných cien elektriny a plynu v jednotlivých krajinách V4, predmetná Analýza bude zverejnená v prvom štvrtroku 2017.

Úrad sa v priebehu regulačného obdobia 2012 – 2016 aktívne podieľal na plánovaní, resp. realizácii nasledovných cezhraničných projektov:

Projekt „Reverzný tok zemného plynu v smere na Ukrajinu“

Memorandum o porozumení, ktoré bolo podpísané dňa 28. 04. 2014 medzi spoločnosťami Ukrtransgaz a eustream, a. s., sa týkalo sprevádzkovania plynovodu, ktorý by umožnil reverznú dodávku plynu na Ukrajinu. Realizované riešenie spočívalo v rýchlom sprevádzkovaní nevyužívaného plynovodu Vojany – Užhorod (hraničný bod Budince; tzv. malý reverz). Do komerčnej prevádzky bol spustený 2. septembra 2014 za účasti premiérov

Slovenska a Ukrajiny, ako aj vysokého predstaviteľa Európskej komisie. Plynovod bol schopný poskytnúť Ukrajine ešte počas zimnej sezóny 2014/2015 najväčší objem plynu smerujúceho zo západu. Toto riešenie je optimálne z pohľadu bezpečnosti dodávok plynu pre Slovenskú republiku, ako aj Európsku úniu a tiež aj z hľadiska technického, právneho, časového a plnej kompatibility s legislatívnym rámcom Európskej únie. Plynovod dokáže zabezpečiť prepravnú kapacitu na úrovni až 40 mil. m³ denne (z toho 27 mil. m³ je poskytovaných na pevnej báze), pričom v ročnom vyjadrení ide o možnosť prepraviť na Ukrajinu až 14,6 mld. m³ zemného plynu.

Projekt „Slovensko-maďarský plynovod“

Nové prepojenie medzi prepravnými sieťami Slovenska a Maďarska, ktoré bolo vybudované po analýze situácie počas tzv. plynovej krízy zo začiatku roka 2009, bolo do komerčnej prevádzky uvedené dňa 01. 07. 2015. Ponúka prepravnú kapacitu v objeme 4,5 miliardy m³ plynu ročne v smere zo Slovenska do Maďarska na pevnej báze. V opačnom smere je k dispozícii prerušiteľná kapacita vo výške 1,8 miliardy m³ plynu ročne. Plynovodné prepojenie spája vysokotlakové prepravné systémy medzi Veľkými Zlievcami na slovenskej strane a maďarskou obcou Vecsés na predmestí Budapešti.

Projekt „Poľsko-slovenské prepojenie plynárenských sietí“

Je súčasťou severo-južného plynárenského koridoru v celkovej dĺžke takmer 170 km a tvorí dôležitý prvok v reťazi tranzitných plynovodov, ktorá prepojí východnú Európu od poľského LNG terminálu Świnoujście po plánovaný chorvátsky LNG terminál na ostrove Krk. Počas celého roka 2015 prebiehali práce na získaní EIA (Enviromental Impact Assessment/Posúdenie vplyvov na životné prostredie), ktorého súčasťou boli aj verejné konzultácie. Spustenie plynovodu do komerčnej prevádzky je naplánované na rok 2019.

Plánovaný projekt „Eastring“

Cieľom plánovaného projektu Eastring je vybudovať obojsmerný plynovod, spájajúci existujúcu infraštruktúru na území Slovenskej republiky, z Veľkých Kapušian, s tzv. Trans-Balkan Pipeline, potrubím spájajúcim Ukrajinu, Rumunsko, Bulharsko a Turecko.

Vzájomné prepojenia s Českou republikou a Rakúskom sa po úpravách stali technicky pripravenými na zabezpečenie fyzického reverzného toku plynu.

Zdôvodnenie potreby ďalšej regulácie v plynárenstve

Zabezpečenie transparentného trhu s plynom patrí popri vykonávaní nediskriminačného prístupu k regulovaným činnostiam v oblasti plynárenstva k najdôležitejším úlohám úradu.

Úroveň prehľadnosti a transparentnosti trhu s plynom je stanovená jasnými a jednoznačnými pravidlami, ktoré určujú vzájomné vzťahy medzi účastníkmi trhu s plynom.

Základným nástrojom na uplatňovanie regulačnej politiky a prostriedkom podporujúcim konkurenčné prostredie a transparentnosť na trhu s plynom sú pravidlá pre fungovanie trhu s plynom, v tomto právnom predpise sú podrobne upravené podmienky vykonávania

regulovaných činností, vymedzené pôsobnosti jednotlivých účastníkov trhu s plynom, ako aj ich vzájomné vzťahy. Práva a povinnosti účastníkov trhu s plynom sú určené v primárnej energetickej legislatíve, úlohou úradu je nastaviť jednotné pravidlá prostredníctvom spracovania podrobností k právam a povinnostiam účastníkov trhu s plynom, tieto sú spracované práve v pravidlách trhu s plynom, spracovanie jednoznačných pravidiel pre ich pôsobenie na trhu s plynom je nevyhnutným predpokladom dosiahnutia transparentnosti trhu.

Technické podmienky, úradom ustanovené pravidlá trhu s plynom a prevádzkové poriadky prevádzkovateľov siete sú predpisy, ktoré sú záväzné pre všetkých účastníkov trhu s plynom, určujú pôsobenie prevádzkovateľa siete na trhu s plynom, ako aj stanovujú podmienky pôsobenia príslušných účastníkov trhu s plynom. Transparentnosť trhu bola dotvorená aj tým, že úrad spracoval vzorové obchodné podmienky pre dodávateľov plynu poskytujúcich univerzálnu službu, ktoré potom určujú formu obchodných podmienok jednotlivých dodávateľov plynu.

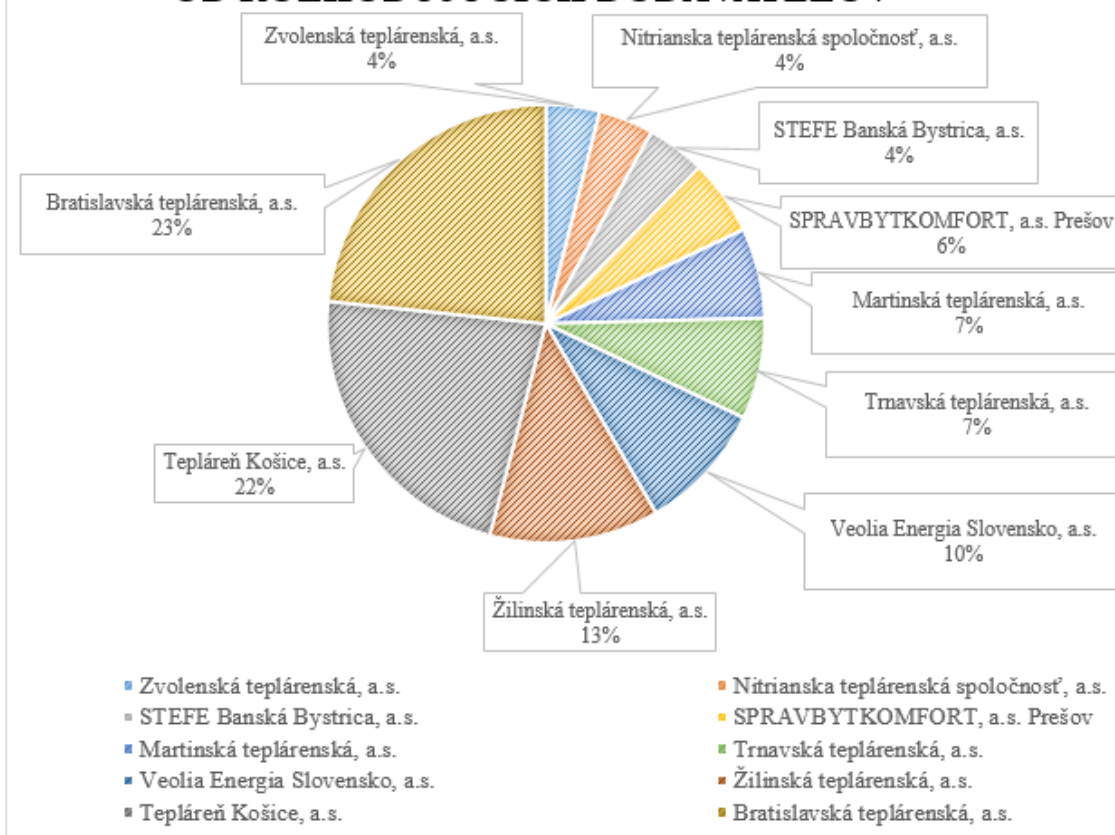
Úrad v oblasti transparentnosti trhu s plynom v predchádzajúcom období nastavil jednoznačné pravidlá, ktoré určujú pôsobenie účastníkov na liberalizovanom trhu s plynom, a ktoré je potrebné do budúcnosti naďalej rozvíjať, ale aj na základe vývoja trhu s plynom ich bude možné optimalizovať. V každom prípade, pri výkone svojej činnosti bude mať úrad na zreteli rozhodujúce kritériá, ako je zabezpečenie nediskriminačného správania sa účastníkov trhu a poskytovanie ochrany odberateľom plynu.

IV. Regulácia v tepelnej energetike

Charakteristika trhu s teplom

Tepelná energetika je sieťové odvetvie, ktoré má v porovnaní s inými sieťovými odvetviami svoje špecifiká. Prevažná časť systémov centralizovaného zásobovania teplom (ďalej len „CZT“) bola budovaná a rozvíjaná spolu s rozvojom mestských aglomerácií, hlavne bytovokomunálnej výstavby a občianskej vybavenosti do roku 1990. CZT boli vybudované v mnohých prípadoch v kombinácii s výrobou elektriny. Popri výstavbe priemyselných podnikov sa budovala aj energetická základňa pre ich potreby. Energetické zdroje boli pritom dimenzované aj na zabezpečenie centrálnej dodávky tepla pre rozrastajúce sa mestá. Tak vznikli teplárenské spoločnosti, ktoré patria medzi najväčších výrobcov tepla aj v súčasnosti. Patria medzi ne predovšetkým teplárne v Bratislave, v Košiciach, v Žiline, v Martine a vo Zvolene. Popri týchto spoločnostiach vyrástli centrálné zdroje aj vo všetkých väčších mestách na Slovensku, ktoré prevádzkujú spoločnosti STEFE Banská Bystrica, a. s., SPRÁVBYTKOMFORT, a. s. Prešov, Veolia Energia Slovensko, a. s., Nitrianska teplárenská spoločnosť, a. s. a iné. Tieto zdroje dodávajú každoročne okolo 27 % z celkovej dodávky tepla.

PODIEL DODÁVKY TEPLA OD ROZHODUJÚCICH DODÁVATEĽOV

Okrem veľkých systémov CZT vybudovaných vo všetkých väčších mestách je na Slovensku aj množstvo menších sústav CZT, t. j. blokové kotolne zásobujúce teplom viacero objektov a centrálné zdroje tepla v budovách, tzv. domové kotolne, na ktorých regulované subjekty podnikajú.

V rokoch 2012 až 2016 pôsobilo na trhu s teplom od 319 do 352 dodávateľov, ktorí sú držiteľmi povolenia na výrobu tepla, výrobu tepla a rozvod tepla alebo rozvod tepla.

	2012	2013	2014	2015	2016
Počet dodávateľov tepla	319	328	332	352	338

Výrobcami tepla a zároveň distribútormi je 87 % dodávateľov, 13 % dodávateľov teplo nakupuje a zabezpečuje len distribúciu. Aj keď sú tieto počty už niekoľko rokov pomerne stabilné, každoročne určitá časť dodávateľov ukončí regulovanú činnosť a naopak časť subjektov začne podnikat' v tepelnej energetike. Dôvody ukončenia regulovanej činnosti boli rôzne. Niektorí dodávatelia ukončili dodávku z dôvodu, že v danej lokalite sa zmenila koncepcia zásobovania teplom a odberatelia ukončili odber, niektorí dodávatelia sa vzájomne zlúčili a niektorí svoje tepelné zariadenia predali alebo prenajali iným podnikateľom v tepelnej energetike.

	2012	2013	2014	2015	2016
Počet dodávateľov, ktorí ukončili regulovanú činnosť	29	34	22	14	17
Počet dodávateľov, ktorí začali vykonávať regulovanú činnosť	13	19	28	34	4

Vyhodnotenie dosiahnutých cieľov regulačnej politiky na regulačné obdobie 2012 – 2016

Regulačná rada sa pri tvorbe regulačnej politiky na obdobie 2012 – 2016 zamerala na maximálnu transparentnosť celého procesu prijímania tohto strategického dokumentu pre slovenskú energetiku a rešpektovanie zmien a potrieb trhu s energiou v rôznych formách. V tejto regulačnej politike cieľavedome a zrozumiteľne stanovila ciele pre ďalší rozvoj energetiky na Slovensku v oblasti metodiky tvorby cien.

Zo všeobecných cieľov, ktoré stanovila regulačná politika na obdobie rokov 2012 – 2016, boli na reguláciu cien tepla zamerané nasledovné:

1. vhodnými regulačnými nástrojmi zvyšovať energetickú účinnosť formou podpory kombinovanej výroby elektriny a tepla s využitím obnoviteľných zdrojov energií vrátane spoluspaľovania vo výrobných zariadeniach na báze uhlia v rozsahu stanovenom všeobecne záväzným právnym predpisom,
2. vhodnými regulačnými nástrojmi zabezpečovať optimalizáciu cien vo všetkých sieťových odvetviach,
3. vytvárať podmienky pre ochranu oprávnených záujmov držiteľov povolení na vykonávanie činností v sieťových odvetviach (ďalej len „regulovaný subjekt“) umožnením dosiahnutia primeranej návratnosti investícií pri optimalizácii nákladov a primeranom zisku,
4. regulačnými metódami zabezpečovať transparentnosť v sieťových odvetviach a sledovať dodržiavanie povinností týkajúcich sa transparentnosti,
5. optimalizovať náklady na výkon regulovaných činností vrátane stanovenia vybraných limitov nákladov a postupov pri určovaní nájomných vzťahov; zohľadniť náklady regulovaných subjektov v súvislosti s plnením povinností vo verejnom záujme.
6. uprednostňovať princíp stanovenia regulovaných cien a poplatkov ako maximálnych,
7. trvale vytvárať podmienky pre podporu rozvoja sústav centrálného zásobovania teplom za predpokladu efektívnosti, hospodárnosti a primeranosti sústavy,
8. vytvoriť podmienky reflektujúce potrebu podania cenových návrhov a tiež pre zmeny cenového rozhodnutia aj mimo termínov ustanovených všeobecne záväznými právnymi predpismi, resp. zachovanie platnosti rozhodnutia až do vydania nového rozhodnutia.

Samotná oblasť regulácie cien tepla regulačnom období 2012 – 2016 mala v regulačnom rámci naplniť tieto zásady:

1. vydávaním povolení (štátnou autorizáciou) prispievať k transparentnosti vykonania regulovanej činnosti,

2. vhodnými regulačnými nástrojmi podporovať zvyšovanie energetickej efektívnosti v súlade s Energetickou politikou Slovenskej republiky a právom Európskej únie,
3. podporovať rozvoj sústav tepelných zariadení s cieľom dosiahnuť plnenie záväzkov na úrovni Európskej únie v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a podľa potreby podporiť stimulačné mechanizmy,
4. prispievať k efektívnemu využívaniu palív v procesoch kombinovanej výroby elektriny a tepla,
5. vytvárať podmienky pre ochranu oprávnených záujmov dodávateľov tepla umožnením dosiahnutia primeranej návratnosti investícií optimalizáciou nákladov a primeraným ziskom,
6. trvale vytvárať podmienky pre podporu rozvoja sústav tepelných zariadení za predpokladu efektívnosti, hospodárnosti a bezpečnosti dodávok tepla,
7. motivovať k zvýšeniu energetickej efektívnosti tepelných zariadení,
8. uplatňovať normatívne ukazovatele energetickej účinnosti sústav tepelných zariadení v tvorbe cien,
9. limitovať medziročný rast oprávnených nákladov s ohľadom na potrebu nových investícií na zvýšenie efektívnosti existujúcich tepelných zariadení a výstavbu nových technológií využívajúcich obnoviteľné zdroje energie,
10. podporovať motiváciu dodávateľov tepla na realizáciu stratégie vyššieho využitia obnoviteľných zdrojov energie a na investície zabezpečujúce kvalitu dodávky tepla,
11. umožniť tvorbu zvýšeného zisku pri využívaní obnoviteľných zdrojov tepla s podmienkou neprekročenia hraničných cien tepla,
12. optimalizáciou cien tepla, ktoré môžu zahŕňať len oprávnené náklady a primeraný zisk, zabezpečiť ochranu spotrebiteľov voči zneužívaniu monopolného postavenia dodávateľov na trhu,
13. nákladovou metódou regulácie zabezpečiť transparentnosť regulácie,
14. primerane limitovať rozsah a štruktúru oprávnených nákladov,
15. optimalizovať náklady na výkon regulovaných činností vrátane stanovenia limitov na palivové náklady a limitov na náklady nepriamo súvisiace s výrobou a rozvodom tepla,
16. limitovať výšku primeraného zisku vo vzťahu k objemu dodávky a v závislosti od výšky neobežných aktív využívaných na regulovanú činnosť a s prihliadnutím na cenu tepla pre konečného spotrebiteľa,
17. stanoviť jednoznačné a transparentné pravidlá na uplatňovanie nájomných vzťahov týkajúcich sa neobežných aktív využívaných v regulovaných činnostiach,
18. stanoviť transparentné pravidlá na špecifikáciu oprávnených nákladov v súvislosti s obmedzením nákladov na nevyužité výrobné kapacity,
19. objektívne stanoviť náklady na výrobu tepla pri kombinovanej výrobe elektriny a tepla s prihliadnutím na umiestnenie elektriny na trhu,
20. stanoviť jednotlivé zložky ceny tepla na parametre objektívne zohľadňujúce spotrebu tepla jednotlivých odberateľov a na základe rovnocenného postavenia odberateľov s prihliadnutím na ročnú mieru využitia dodávky,
21. zaviesť zúčtovanie oprávnených nákladov v určenej cene tepla podľa skutočných nákladov po skončení každého kalendárneho roka.

Aplikácia regulačnej politiky 2012 – 2016 bola realizovaná dvomi právnymi predpismi. V prvých dvoch rokoch bola v platnosti vyhláška č. 219/2011 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v tepelnej energetike (ďalej len „vyhláška č. 219/2011 Z. z.“). Praktické naplnenie cieľov regulačnej politiky priniesla až vyhláška č. 222/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v tepelnej energetike (ďalej len „vyhláška č. 222/2013 Z. z.“) prijatá dňa 11. júla 2013.

Zmeny v duchu regulačnej politiky sa dotýkali výpočtu ekonomicky oprávnených nákladov na nákup emisných kvót CO₂, ktoré boli do roku 2014 určené maximálne do výšky 50 % nákladov nad množstvo bezodplatne pridelených a potrebných na vykonávanie regulovaných činností. Oprávnené náklady na nákup emisných kvót boli stanovené ako rozdiel množstva kvót vypočítaných najlepšou dostupnou technológiou BAT a množstva kvót bezodplatne pridelených. Týmto opatrením sa sledovala podpora zavádzania efektívnych technológií s vyššou účinnosťou.

Zmenil sa výpočet výšky oprávnených variabilných nákladov na nákup paliva a tepla použitím korekčných koeficientov. Touto úpravou sa až do roku 2016 postupne znižoval „palivový bonus“, ktorý sa v cene tepla uplatňoval pri dosahovaní vyšších účinností tepelných zariadení oproti normatívnym účinnostiam stanoveným pri overovaní hospodárnosti. Opatrenie prinieslo optimalizáciu pomeru výpočtom deklarovaných nákladov podľa normatívnych účinností k skutočným nákladom na palivo s pozitívnym vplyvom na platby odberateľov.

Ďalšou zmenou bolo aj určenie maximálnej výšky ceny najpoužívanějších druhov palív na výrobu tepla formou korekčných koeficientov, ktorých hodnoty každoročne stanovoval úrad. V priebehu regulačného obdobia sa zásadne zmenili pravidlá obchodu s plynom. Na začiatku tohto regulačného obdobia prevládali obchodné zmluvy na nákup plynu na základe všeobecných vzorcov, ktoré vychádzali z cien iných komodít ako zemný plyn. Radikálnou liberalizáciou trhu s plynom v tomto období si na konci regulačného obdobia už výrobcovia tepla mohli dohodnúť ceny plynu (komodity) priamo podľa komoditnej burzy. Na obmedzenie špekulatívneho správania výrobcov tepla sa stanovili najvyššie možné ceny palív, ktoré mohol dodávateľ tepla zahrnúť do ceny tepla.

Ustanovila sa možnosť uplatnenia zvýšeného zisku pri finančnej spoluúčasti dodávateľa tepla na racionalizačných opatreniach v budovách vo vlastníctve štátu, územnej samosprávy alebo neziskových organizácií s cieľom motivovať regulované subjekty na znižovaní spotreby tepla v budovách vo verejnom sektore.

Ciele regulačnej politiky nadväzovali na predchádzajúcu regulačnú politiku, preto mnoho z nich bolo aplikovaných už vo vyhláške č. 219/2011 Z. z. To sa týka prioritne spôsobu výpočtu nákladov na palivo podľa normatívnych ukazovateľov energetickej účinnosti. Toto opatrenie motivuje prevádzkovateľov tepelných zariadení na zabezpečenie systému kontroly spaľovacích procesov, optimalizácií využívania kapacity zdrojov a pravidelnej údržby zariadení na distribúciu tepla.

Významný príspevok na podporu obnoviteľných zdrojov energie bola možnosť zvýšenia primeraného zisku v prípadoch, ak cena tepla vyrobeného z týchto zdrojov zodpovedala štandardnej cene tepla. Podobné opatrenie pre limitovanie ceny tepla pre ostatné palivá nebolo možné prijať, nakoľko pri existujúcej štruktúre dodávateľov tepla v jednom systéme zásobovania teplom by toto regulačné opatrenie negatívne ovplyvnilo koncové ceny tepla.

Rozvoj kombinovanej výroby elektriny a tepla je podporovaný predovšetkým mechanizmom výkupných cien elektriny. Spôsob regulácie cien tepla bol z toho dôvodu neutrálny, t. z. spôsob delenia nákladov kombinovanej výroby nespôsovoval krížové dotácie, ktoré by ovplyvňovali cenu tepla, a tým udržal podporu kombinovanej výroby na prijateľnej úrovni. Aj vďaka takto nastavenému systému delenia nákladov počet zdrojov kombinovanej výroby elektriny a tepla plynule rástol, hoci väčšina nových zdrojov využívala teplo z kombinovanej výroby v jednoúčelových technológiách (bioplynové stanice).

Z hľadiska ochrany koncových odberateľov pred neúmerným zvyšovaním vlastných nákladov (bez nákladov na palivo) je významným bodom dôsledné aplikovanie výnosového stropu vlastných nákladov. Tieto náklady sa medziročne mohli zvýšiť len o výpočet nákladov z realizovaných investícií do zvyšovania energetickej efektívnosti, ekologizácie energetických zdrojov a v marginálnej miere na odstránenie havárií rôzneho druhu. Tento mechanizmus zabezpečí aj návratnosť vložených investícií dodávateľov tepla do rozvoja sústav tepelných zariadení.

Samozrejme, z hľadiska regulácie je stanovenie maximálnej výšky primeraného zisku, ktorý je rádovo vo výške porovnateľnej s inými sieťovými komoditami. Základná výška primeraného zisku však nebola odvodená od výšky regulačnej bázy aktív, ale z historického hľadiska sa odvíjala od množstva dodávky tepla. Podnikanie v tepelnej energetike je tiež historicky založené nie na rozvíjaní vlastného kapitálu, ale na dlhodobom prenájme majetku obcí. V mnohých prípadoch dodávatelia tepla nemajú žiadny vlastný majetok, a preto by výška zisku podľa regulačnej bázy aktív bola nulová. Preto je pre oblasť tepelnej energetiky stanovená pevná výška primeraného zisku. Pre podnikajúce subjekty, ktoré majú vlastný majetok sa môže zvýšiť primeraný zisk diferencovane podľa regulačnej bázy aktív až o 20 %. Takto odstupňovaná výška primeraného zisku primeraným spôsobom motivuje dodávateľov do realizácie opatrení na zvyšovanie energetickej efektívnosti a rozvoja vlastných zariadení.

Výška nákladov na obstaranie majetku je v prípade vlastníkov tepelných zariadení transparentná, keďže zodpovedá výške odpisov. Pre opačnú skupinu dodávateľov tepla, ktorí majú tepelné zariadenia v prenájme, sa stanovili obmedzujúce limity na výšku nájmu. Limit nájmu aktívnych zariadení vychádzal z veľkosti tepelného zariadenia, resp. z množstva tepla, ktoré dodáva odberateľom. Náklady na prenájom pracovných plôch sú stanovené podľa veľkosti prenajatej plochy.

V rámci poplatkov za nájom zostáva pre budúcnosť doriešiť otázku časového obmedzenia oprávnených nákladov na nájom, pretože v mnohých prípadoch sa finančné prostriedky z nájmu nevyužívajú efektívne v prospech podpory a udržiavania centrálného zásobovania teplom.

Princíp každoročného zúčtovania nákladov v určených cenách tepla po skončení roka na oprávnené náklady podložené účtovnými dokladmi bol zachovaný počas celého regulačného obdobia 2012 – 2016. Tento princíp je základným atribútom transparentnosti cenotvorby v tepelnej energetike.

Zdôvodnenie potreby ďalšej regulácie v tepelnej energetike

Špecifický charakter trhu s teplom je v tom, že nemôže byť liberalizovaný tak, ako sú trhy v iných sieťových odvetviach. V tepelnej energetike nie je možné vytvoriť trh medzi výrobcami tepla na jednej strane a obchodníkmi s teplom na druhej strane. Je to dané charakterom sústav tepelných zariadení, ktoré nie sú vzájomne prepojené a teplo sa týmito sústavami môže dodávať len do konkrétnych odberných miest. Výrobcovia tepla sú preto zároveň aj dodávateľmi tepla a dodávku uskutočňujú pre odberateľov, ktorí teplo dodávajú ďalším odberateľom tepla v sústave CZT alebo koncovým odberateľom. Koncoví odberatelia môžu teplo spotrebovať pre vlastnú spotrebu alebo ho rozpočítavať konečným spotrebiteľom. Všetky tieto subjekty sú účastníkmi trhu s teplom. Na základe vyššie uvedených skutočností sa však o trhu s teplom v pravom zmysle slova nedá hovoriť a monopolné postavenie dodávateľov tepla je nepochybné. V tepelnej energetike neexistuje klasická súťaž na trhu, ale tzv. súťaž o trh, čo znamená, že dodávatelia tepla v snahe udržať si svoje postavenie súťažia o nové vymedzené územia dodávky tepla. Odlišnosť podmienok v tepelnej energetike od ostatných sieťových odvetví ovplyvnila aj tvorbu primárnej energetickej legislatívy v roku 2004. Na úpravu vzťahov a povinností jednotlivých účastníkov trhu sa preto prijal osobitný zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike a pre odvetvie elektroenergetiky a plynárenstva zákon č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov, ktorým sa transponovali smernice Európskej komisie s cieľom zabezpečiť podmienky konkurenčného správania dodávateľov na liberalizovanom trhu s elektrinou a plynom.

Zákonom č. 100/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 657/2004 Z. z., boli prijaté opatrenia na stabilizáciu trhu s teplom. Hlavnou snahou bolo stanoviť povinnosti na zabezpečenie bezpečnej a kvalitnej dodávky tepla v celom segmente domácností vrátane tých, ktoré sú zásobované teplom z vlastnej kotolne. Taktiež sa administratívne zamedzilo výstavbe zdrojov tepla s negatívnym dopadom na životné prostredie, hospodárnosť existujúceho CZT a s tým súvisiace zvýšenie nákladov za teplo pre koncových odberateľov. Týmto zákonom boli prijaté aj zvýšené kompetencie dotknutých subjektov, a teda aj dodávateľov tepla v prípade posudzovania výstavby nových zdrojov tepla, čím sa ich monopolné postavenie posilnilo. Z toho dôvodu je regulácia v nasledovnom období nevyhnutná a nie je ani predpoklad na obmedzenie regulačných opatrení v cenách tepla.

V. Regulácia vo vodnom hospodárstve

Výroba, distribúcia a dodávka pitnej vody verejným vodovodom a odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou

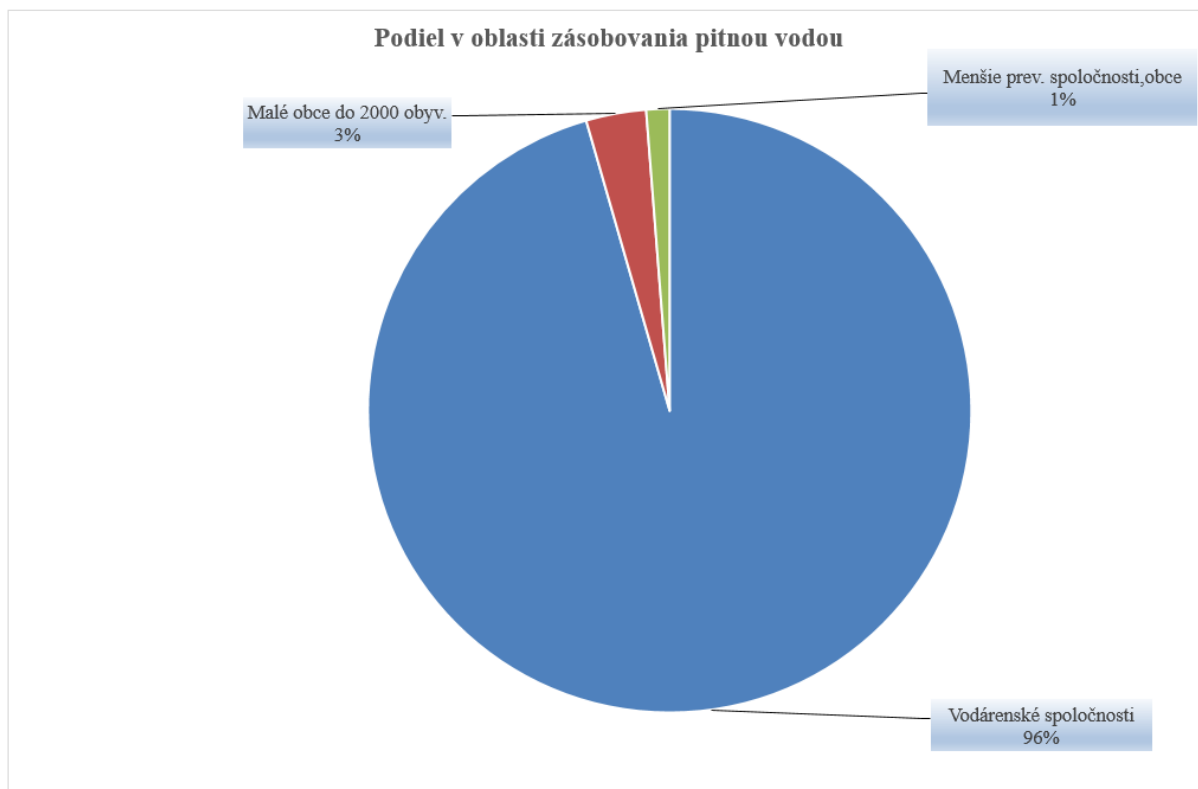
Charakteristika trhu

Podobne ako v tepelnej energetike, ani v oblasti vodného hospodárstva trh v pravom zmysle nie je. Verejné vodovody a verejné kanalizácie predstavujú na danom území vybudovanú a navzájom prepojenú sieť vodovodných a kanalizačných potrubí od zdrojov vody až po konečného spotrebiteľa za účelom nepretržitého zásobovania pitnou vodou a odvádzania a čistenia odpadových vôd. Prevádzkovatelia týchto regionálnych verejných vodovodov a verejných kanalizácií sú tak prirodzeným lokálnym monopolom na danom území.

V regulačnom období 2012 – 2016 prvoradým cieľom bolo, aby dodávka pitnej vody verejným vodovodom a odvádzanie odpadových vôd verejnou kanalizáciou boli regulovanými činnosťami aj v obciach, čo sa legislatívne zabezpečilo registráciou vlastníkov verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie alebo nájomcov, alebo aj tých subjektov, na ktorých vlastník previedol povinnosť registrácie. Regulovaným subjektom sa tak stal ten, kto využíva verejný vodovod alebo verejnú kanalizáciu na vykonávanie regulovanej činnosti na základe vydaného potvrdenia o registrácii. K tejto zásadnej zmene úrad pristúpil preto, že predtým osoba, ktorá bola držiteľom živnostenského oprávnenia na prevádzkovanie verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie, v zmysle zákona v mnohých prípadoch nespĺňala podmienky na cenovú reguláciu v tejto oblasti.

Týmto legislatívnym opatrením sa počet dodávateľov vody na základe vydaného potvrdenia o registrácii vo vodárenstve v roku 2014 oproti roku 2012 viac ako zdvojnásobil na 627 subjektov a v ďalších rokoch pribúdali ešte obce, v ktorých sa postupne dobudovali verejné vodovody a verejné kanalizácie spolu s čistiarnami odpadových vôd. V súčasnosti tak v oblasti dodávky pitnej vody i odvádzania a čistenia odpadových vôd pôsobí 648 subjektov, ktoré predstavujú väčšie regionálne vodárenské spoločnosti, menšie lokálne vodárenské prevádzkové spoločnosti a malé obce. V rámci vodárenských spoločností došlo v roku 2014 k zmene prevádzkovateľa vodárenskej infraštruktúry v okresoch Trenčín, Nové Mesto nad Váhom a časti okresu Myjava, a to skončením dlhoročnej zmluvy o nájme a prevádzkovaní Trenčianskou vodohospodárskou spoločnosťou, a. s. Vlastník tejto infraštruktúry Trenčianske vodárne a kanalizácie, a. s., sa stal aj jej prevádzkovateľom.

Najväčšími prevádzkovateľmi na Slovensku je 14 vodárenských spoločností, ktorých pôsobnosť pokrýva 94 % z celkových zásobovaných obyvateľov pitnou vodou. Zvyšných 6 % obyvateľov zásobuje 111 menších lokálnych prevádzkových vodárenských spoločností a obcí a 523 malých obcí do 2 000 obyvateľov je zásobovaných vlastnými obecnými vodovodmi.

Zdôvodnenie potreby ďalšej regulácie vo vodnom hospodárstve

Ako vyplýva z vyššie uvedenej charakteristiky trhu v oblasti vodárenstva, vodárenské spoločnosti, ako aj ostatní prevádzkovatelia verejných vodovodov a verejných kanalizácií sú prirodzeným lokálnym monopolom. Konkurenciu možno chápať len ako benchmark jednotlivých dodávateľov vody. Z hľadiska spotrebiteľov však pôjde v danej lokalite vždy o jedného dodávateľa vymedzeného územím jeho pôsobnosti, resp. prevádzkovaných vodovodných alebo kanalizačných sietí bez možnosti výberu. Trh s vodou v zmysle vytvárania konkurenčného prostredia s viacerými dodávateľmi preto nie je možné dosiahnuť. Cenovú reguláciu v tejto oblasti však v súčasnosti nie je nutné rozširovať na ďalšie činnosti.

Vyhodnotenie dosiahnutých cieľov regulačnej politiky na regulačné obdobie 2012 – 2016

V regulačnej politike na roky 2012 – 2016 Regulačná rada v súlade s platnými legislatívnymi predpismi zadefinovala a prijala pre túto oblasť regulácie východiská a ciele, ktorých naplnením sa zabezpečí dosiahnutie cenovej regulácie čo najtransparentnejšími a nediskriminačnými postupmi

1. zabezpečiť registráciu vlastníkov verejných vodovodov a verejných kanalizácií regulovaných subjektov a následne vydávanie potvrdenia o registrácii na vykonávanie regulovaných činností,

2. stanoviť spôsob výpočtu a oznámenia ceny regulovaným subjektom - vlastníkom verejných vodovodov alebo verejných kanalizácií III. kategórie a vydanie potvrdenia o cene,
3. zabezpečiť optimalizáciu cien pre vlastníkov alebo prevádzkovateľov verejných vodovodov a verejných kanalizácií v súlade s článkom 9 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva s dôrazom na ochranu odberateľov pitnej vody z verejného vodovodu a producentov odpadovej vody odvádzanej verejnou kanalizáciou, a to na základe vývoja nevyhnutných oprávnených nákladov na regulované činnosti a vývoja množstva dodávanej, resp. odvedenej vody pri zohľadnení prínosu realizovaných investícií v regulačnom období 2009 až 2011,
4. stanoviť rozsah, štruktúru a výšku ekonomicky oprávnených nákladov kalkulovaných v cenách s dôrazom na optimalizáciu limitných hodnôt vybraných položiek kalkulácie nákladov, najmä osobných a režijných, výšky nájomného a odpisov majetku,
5. dôsledne posudzovať oprávnenosť, opodstatnenosť a nevyhnutnosť nákladov v nelimitovaných položkách kalkulácie ceny, pričom je potrebné klásť dôraz na zvyšovanie efektívnosti vynakladania finančných prostriedkov na regulované činnosti,
6. sledovať vývoj nákladov na regulované činnosti s cieľom zohľadniť možnosti tvorby zdrojov na obnovu existujúcej vodárenskej infraštruktúry,
7. posúdiť, prípadne prehodnotiť primeranosť miery zisku v cenách za výrobu, distribúciu a dodávku pitnej vody verejným vodovodom a za odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou,
8. stanoviť maximálne ceny za výrobu, distribúciu a dodávku pitnej vody verejným vodovodom a za odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou s cieľom vytvárať pre regulované subjekty možnosť uplatňovať na trhu s vodou aj ceny nižšie ako úradom schválené, pričom regulovaný subjekt bude garantovať, že toto zníženie ceny nebude mať dopad na riadnu prevádzku a obnovu danej infraštruktúry,
9. podporovať investičný rozvoj najmä v oblasti verejných kanalizácií vytváraním primeraných možností na tvorbu vlastných finančných zdrojov určených na plnenie záväzkov, ktoré sa Slovenská republika pri vstupe do Európskej únie zaviazala splniť do roku 2015 s cieľom zabezpečiť finančnú udržateľnosť jednotlivých realizovaných projektov,
10. na základe dôslednej a objektívnej analýzy opodstatnenosti uplatnenia dvojzložkovej ceny pri zohľadnení sociálno-ekonomických dopadov vytvoriť legislatívne prostredie pre jej zavedenie v Slovenskej republike,
11. stanoviť samostatné ceny za odvádzanie odpadovej vody a ceny za čistenie odpadovej vody pre jeden regulovaný subjekt, a to v prípade, ak ide o poskytnutie jednej z uvedených služieb inému regulovanému subjektu, pričom poskytovateľ služby sa s prijímateľom služby nedohodnú na cene,
12. sledovať, porovnávať a vyhodnocovať straty vody vo verejných vodovodoch,

13. poskytovať pomoc pri aplikácii všeobecne záväzných právnych predpisov súvisiacich s cenovou reguláciou v praxi priebežne počas celého regulačného obdobia, a to najmä vypracovaním a zverejnením metodických usmernení a poradenstvom,
14. zabezpečiť transparentnosť jednoznačne stanovenými pravidlami a postupmi uplatňovanými pri cenovej regulácii a zverejňovaním informácií o cenách a o podmienkach ich uplatňovania.

Možno konštatovať, že zásadné východiská a ciele regulačnej politiky prijaté v tejto oblasti boli postupne v priebehu regulačného obdobia napĺňané.

V roku 2013 sa dosiahli vo vodnom hospodárstve dve zásadné zmeny týkajúce sa rozsahu cenovej regulácie a regulovaného subjektu. Prvou zásadnou zmenou v tejto oblasti bola už v úvodnej časti popísaná zmena definície regulovaného subjektu, ktorou sa rozšíril počet regulovaných subjektov.

Vo vodnom hospodárstve bola cenová regulácia stanovená v rozsahu len dvoch činností, a to výroba, distribúcia a dodávka pitnej vody verejným vodovodom a odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou. Takto stanovený rozsah nebol dostatočný z dôvodu, že v praxi bolo potrebné stanoviť aj ceny za distribúciu, ak regulovaný subjekt predával vyrobenú, upravenú pitnú vodu zo zdrojov inému dodávateľovi a následne aj ceny za dodávku, keďže druhý dodávateľ pitnú vodu nakupoval a dodával, ale už ju nevyrábala. Rovnako bolo potrebné stanoviť osobitne ceny za odvádzanie odpadovej vody a za čistenie odpadovej vody, pretože táto služba sa poskytuje aj samostatne. Z uvedených dôvodov sa rozsah cenovej regulácie rozčlenil na šesť činností

- a) výroba a dodávka pitnej vody verejným vodovodom,
- b) výroba a distribúcia pitnej vody verejným vodovodom,
- c) dodávka pitnej vody verejným vodovodom,
- d) odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou,
- e) odvádzanie odpadovej vody verejnou kanalizáciou,
- f) čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou privádzanej do čistiarne odpadových vôd verejnou kanalizáciou.

Legislatívnou zmenou sa v cenovej regulácii stanovilo, že regulovaný subjekt, ktorý využíva na vykonávanie regulovanej činnosti verejný vodovod alebo verejnú kanalizáciu I. alebo II. kategórie, predkladá návrh ceny podľa vyhlášky a úrad v cenovom konaní stanoví cenu vydaním cenového rozhodnutia. V prípade, ak je regulovaným subjektom obec, ktorá vlastní verejný vodovod alebo verejnú kanalizáciu III. kategórie, pre uľahčenie predkladania podkladov bol prijatý jednoduchší postup v cenovej regulácii. Obec len oznámi úradu cenu vypočítanú spôsobom a v rozsahu podľa vyhlášky a na základe oznámenia jej úrad vydá potvrdenie o cene.

Transparentnosť cenovej regulácie v tejto oblasti sa dosiahla tým, že postup, spôsob a podmienky jej vykonávania boli ustanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi – vyhláškami. Do roku 2013 ich ustanovila vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č.

217/2011 z. z. ktorou sa ustanovuje cenová regulácia výroby, distribúcie a dodávky pitnej vody verejným vodovodom a odvedenia a čistenia odpadovej vody verejnou kanalizáciou a od roku 2014 vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 195/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia výroby, distribúcie a dodávky pitnej vody verejným vodovodom a odvádzania a čistenia odpadovej vody verejnou kanalizáciou.

V tomto regulačnom období sa optimalizácia cien určených úradom pre prevádzkovateľov verejných vodovodov a verejných kanalizácií pri dodržaní ochrany odberateľov pitnej vody a producentov odpadových vôd zabezpečila nastavením maximálnych cien v prvom roku regulačného obdobia. V ďalších rokoch sa stabilizácia cien zabezpečila uplatňovaním metódy „cenového stropu“.

Všetky limitované ekonomicky oprávnené náklady úrad pri posudzovaní ich uplatnenia v kalkulácii ceny vody vždy dôsledne kontroloval. Išlo o obmedzenie nákladov na obstaranie vody – platieb za vodu zo zdrojov len do výšky akceptovateľných strát vody v rozsahu 25 % nad množstvo fakturované odberateľom. Osobné náklady mohli medziročne zvyšovať len o index jadrovej inflácie, rovnako aj režijné náklady regulovaného subjektu. Nájomné za prenajatý majetok využívaný na regulovanú činnosť nemohlo byť viac ako vo výške preukázateľných odpisov vlastníka majetku.

Služby súvisiace s užívaním povrchových vôd

Charakteristika trhu

V tejto oblasti jediným regulovaným subjektom s monopolným postavením vykonávajúcim regulované činnosti je Slovenský vodohospodársky podnik, š. p., Banská Štiavnica, ako správca vodohospodársky významných tokov na Slovensku. Ide o štátom ustanoveného správcu významných vodných tokov na Slovensku v zmysle zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách (vodný zákon).

Vyhodnotenie dosiahnutých cieľov regulačnej politiky na regulačné obdobie 2012 – 2016

V regulačnej politike na roky 2012 – 2016 Regulačná rada v súlade s právnymi predpismi zadefinovala a prijala pre túto oblasť regulácie východiská a ciele, ktorých naplnením sa zabezpečí transparentné a nediskriminačné vykonávanie cenovej regulácie

1. optimalizovať ceny za odber povrchovej vody a odber energetickej vody z vodných tokov a cenu za využívanie hydroenergetického potenciálu vodných tokov na základe vývoja ekonomicky oprávnených nákladov na ich zabezpečovanie a vývoja množstva dodávania mechanickej energie a vývoja množstva vody odoberanej z vodných tokov v rokoch 2009 – 2011,
2. stanoviť rozsah, štruktúru a výšku ekonomicky oprávnených nákladov v kalkulácii cien za regulované činnosti s dôrazom na ich optimalizáciu,
3. dôsledne posudzovať opodstatnenosť a nevyhnutnosť nákladov v nelimitovaných položkách kalkulácie ceny s dôrazom na ich efektívnosť,

4. stanoviť parametre na výpočet primeraného zisku, aby bola vytvorená možnosť tvorby zdrojov na investície,
5. sledovať, porovnávať a vyhodnocovať náklady a tržby z regulovaných činností a overovať využívanie prevádzkových nákladov a zisku za účelom tvorby zdrojov na udržanie prevádzkyschopných vodohospodárskych stavieb využívaných na regulované činnosti.

Úrad všetky nastolené ciele premietol do postupov a spôsobu cenovej regulácie služieb súvisiacich s využitím vodného toku, ktoré upravovali vyhlášky č. 218/2011 Z. z. a č. 194/2011 Z. z., a ktorými sa ustanovila cenová regulácia odberu povrchovej vody a energetickej vody z vodných tokov a využívania hydroenergetického potenciálu vodných tokov. Vykonávaním cenovej regulácie v súlade s týmito legislatívnymi predpismi došlo k ich postupnému naplneniu.

V priebehu regulačného obdobia sa cenová regulácia vykonávala dvoma spôsobmi. Kým Na prvé dva roky regulačného obdobia – 2012 a 2013 úrad stanovil maximálne ceny za odber povrchovej vody a odber energetickej vody z vodných tokov a za využívanie hydroenergetického potenciálu vodných tokov. Prijatím zákona o regulácii č. 250/2012 Z. z. nastala zmena v spôsobe vykonávania cenovej regulácie, pretože bol ustanovený spôsob cenovej regulácie ako určenie výpočtu pevnej ceny za všetky regulované činnosti v tomto segmente.

Zdôvodnenie potreby regulácie

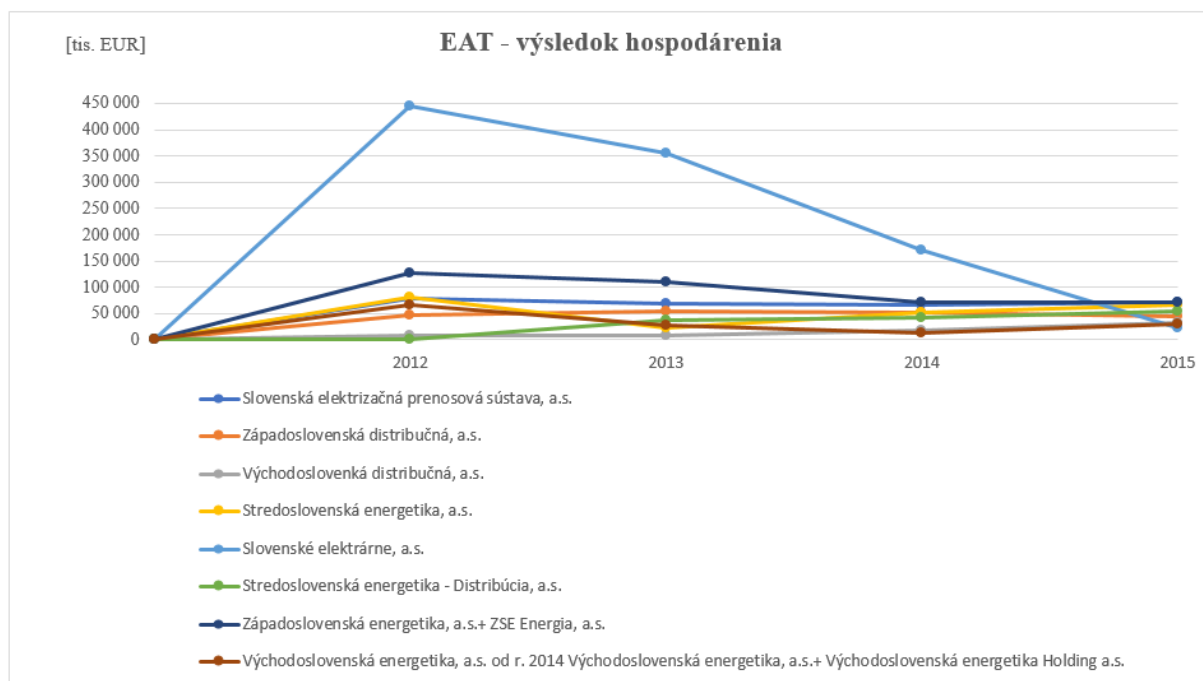
Keďže aj v budúcnosti v tejto oblasti bude v súlade s vodným zákonom jediným dominantným regulovaným subjektom s monopolným postavením vykonávajúcim regulované činnosti Slovenský vodohospodársky podnik, š. p., Banská Štiavnica, ako správca vodohospodársky významných tokov na Slovensku, cenová regulácia bude preto aj naďalej účinným nástrojom, ktorým sa zabezpečí účel regulácie, a to dostupnosť služieb súvisiacich s užívaním povrchových vôd za primerané ceny a súčasne zamedzí zneužitiu tohto monopolného postavenia na nadmerné obohacovanie. Cenová regulácia vychádza z vodného zákona, ktorý vymedzuje platby podliehajúce cenovej regulácii úradu a je v tomto rozsahu postačujúca.

VI. Regulácia kvality a analytická činnosť

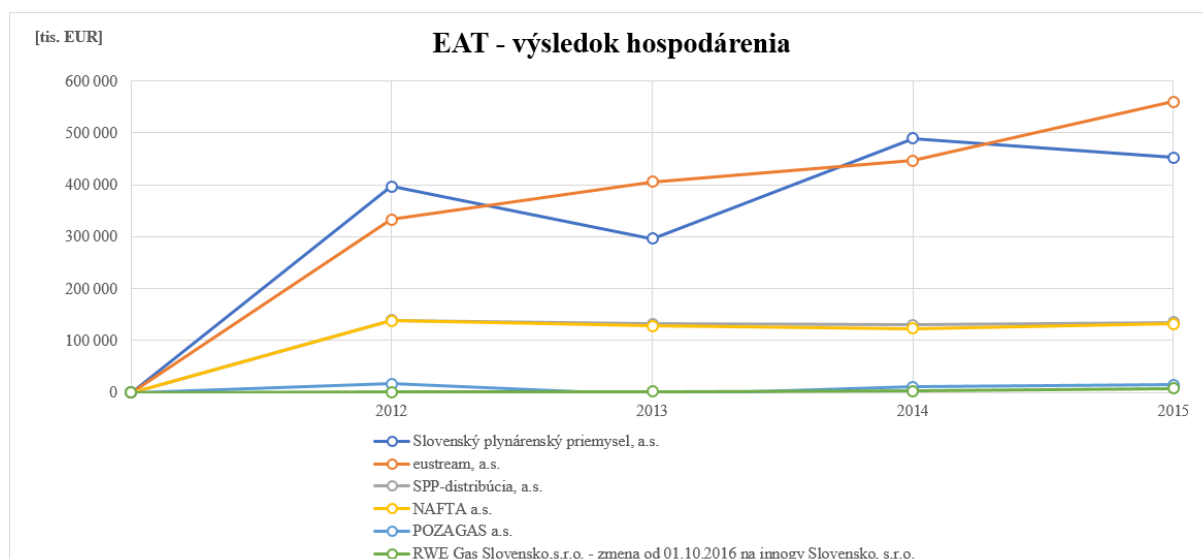
Na zistenie kondície regulovaných subjektov v oblasti elektroenergetiky a plynárenstva za obdobie rokov 2012 – 2015 boli použité vybrané ekonomické ukazovatele vyjadrené v absolútnych hodnotách, vybrané podielové ukazovatele, štyri bonitné a bankrotové modely a miera výkonnosti regulačnej bázy aktív WACC. Zdrojové dáta pre vyhodnotenie boli čerpané z verejne dostupného web portálu (<http://www.registeruz.sk>).

Výsledky hospodárenia po zdanení dosiahnuté rozhodujúcimi spoločnosťami podnikajúcimi v oblasti elektroenergetiky sú uvedené v nasledujúcom grafe.

Výsledky hospodárenia v elektroenergetike

Výsledky hospodárenia v plynárenstve

Vybrané podielové ukazovatele

Výsledky dosiahnuté regulovanými subjektami v tejto kategórii hodnotenia sú zaznamenané pre oblasť elektroenergetiky v tabuľkách č. 1-4 a pre oblasť plynárenstva v tabuľkách č. 5-7. Pre parameter ROA (rentabilita celkového kapitálu) boli predpísané kritériá splnené na 67,86 %.

Pre parameter ROE (rentabilita vlastného kapitálu) boli predpísané kritériá splnené na 83,93 %.

Dosiahnutie priaznivej hodnoty kritéria rentability nákladov bolo splnené na 89,28 %.

Vybrané bonitné a bankrotové modely

Pre zistenie bonity regulovaných subjektov boli vybrané tieto štyri modely – Altmanov model, Tafflerov model, Index IN 01 a Index bonity.

Štandardy kvality

Kvalita vykonávania regulovaných činností a s ňou súvisiacich služieb je u regulovaných subjektov rozdielna. Prax ukázala, že ak sú ceny komodít a služieb poskytovaných odberateľom regulované len formou cenových alebo výnosových stropov, môžu mať investície regulovaných subjektov v časti úrovne kvality komodít a služieb klesajúcu tendenciu.

Na obmedzenie tejto tendencie úrad rozšíril rozsah regulácie o reguláciu kvality. Za týmto účelom boli vydané vyhlášky ustanovujúce štandardy kvality pre jednotlivé regulované činnosti, ktoré si primárne kládli za cieľ chrániť spotrebiteľa v podmienkach dominantného postavenia regulovaného subjektu podnikajúceho v niektorom zo sieťových odvetví. Vyhlášky okrem toho, že ustanovili štandardy kvality, zaviedli aj exaktný spôsob hodnotenia regulovaných subjektov z pohľadu kvality poskytovaných služieb.

Na základe predložených vyhodnotení dodržiavania štandardov kvality regulovanými subjektmi možno konštatovať, že dodržiavanie štandardov kvality malo vplyv nielen na kvalitu, ale aj na bezpečnosť dodávok komodít a služieb s nimi spojených.

V praxi sa regulácia kvality začala realizovať dňom nadobudnutia účinnosti zákona č. 250/2012 Z. z., ktorý v § 22 ustanovil, že regulácii kvality podlieha prenos, distribúcia a dodávka elektriny, preprava, distribúcia, dodávka a uskladňovanie plynu, dodávka tepla, dodávka pitnej vody verejným vodovodom a odvádzanie odpadovej vody verejnou kanalizáciou.

Úrad na základe § 40 ods. 2 zákona č. 250/2012 Z. z. vydal všeobecne záväzné právne predpisy, ktorými sa v jednotlivých uvedených regulovaných činnostiach ustanovili štandardy kvality, ich ukazovatele, lehoty súvisiace s ich dodržiavaním, spôsob sledovania, evidovania a vyhodnocovania dodržiavania štandardov kvality, spôsob uverejňovania údajov o štandardoch kvality, spôsob archivovania údajov o štandardoch kvality, požadovaná úroveň štandardov kvality a spôsob výpočtu výšky kompenzačnej platby a podmienky jej vyplatenia regulovaným subjektom.

Od 01. 01. 2013 nadobudli účinnosť ustanovenia predmetných vyhlášok o kompenzačných platbách, ktorými bola završená etapa zavádzania regulácie kvality do praxe. Kompenzačné

platby majú v regulácii kvality podpornú funkciu, ktorá má za cieľ motivovať regulované subjekty k zvyšovaniu úrovne dodržiavania štandardov kvality investíciami smerujúcimi k zvyšovaniu bezpečnosti, stability a rozvoja infraštruktúry.

Pokles vyplatených kompenzačných platieb za nedodržané štandardy kvality ukazuje na zvyšujúcu sa úroveň dodržiavania štandardov kvality investovaním regulovaných subjektov do rozvoja infraštruktúry, bezpečnosti a stability dodávok a služieb.

Okrem zvyšovania úrovne služieb poskytovaných regulovanými subjektmi štandardy kvality prispievajú aj k vyššej transparentnosti trhu, a to z dôvodu, že regulované subjekty sú povinné na svojom webovom sídle zverejňovať vyhodnotenie dodržiavania štandardov kvality za príslušný kalendárny rok. Odberatelia energií a vody tak majú možnosť porovnať kvalitu služieb jednotlivých dodávateľov a v prípade, ak nie sú spokojní so službami svojho dodávateľa elektriny alebo plynu, majú možnosť ho zmeniť. Ak túto možnosť využijú, dochádza k presunom odberateľov medzi jednotlivými dodávateľmi elektriny a plynu, čím sa formuje trh s energiami nielen na základe ich cien, ale aj na základe kvality poskytovaných služieb, čo má pozitívny vplyv na vývoj trhu s energiami.

Za sledované obdobie si regulované subjekty na štandardy kvality zvykli a vnímali ich ako súčasť svojej regulovanej činnosti, čo sa prejavilo aj na ich aktívnom prístupe pri uplatňovaní štandardov kvality v praxi počas regulačného obdobia, v ktorom úrad od regulovaných subjektov dostal viacero podnetov pre ich precíznejšie definovanie a spôsob vyhodnocovania dodržiavania štandardov kvality. Zavedenie kompenzačných platieb priaznivo ovplyvnilo vývoj kvality dodávaných tovarov a poskytovaných služieb súvisiacich s dodávkou tovarov v sieťových odvetviach. Znižovanie množstva udalostí s nedodržaným štandardom kvality a dosahovanie lepších hodnôt indikujúcich spoľahlivosť dodávok bolo aj dôsledkom zavedenia kompenzačných platieb. Túto skutočnosť dokumentujú štatistické údaje o dodržiavaní štandardov kvality v jednotlivých regulovaných činnostiach počas regulačného obdobia uvedené nižšie.

Sledovanie, vyhodnocovanie a zverejňovanie informácií o dodržiavaní štandardov kvality poskytuje možnosť porovnávať výkonnosť regulovaných subjektov. Regulované subjekty sú motivované k tomu, aby venovali primeranú pozornosť kvalite poskytovaných služieb a taktiež k investovaniu disponibilných zdrojov do rozvoja a údržby zariadení. Tým sa zaručuje dosiahnutie požadovanej kvality dodávky tovaru a služieb na transparentnom a nediskriminačnom princípe.

Vývoj dodržiavania štandardov kvality v rokoch 2012 – 2016

Elektroenergetika

Použité skratky:

PZU počet zaznamenaných udalostí súvisiacich so štandardmi kvality,

PDU počet udalostí s dodržaným štandardom kvality,

PŠK podiel subjektov, ktoré predložili vyhodnotenie štandardov kvality k počtu subjektov, ktoré mali predložiť vyhodnotenie štandardov kvality.

Prenos elektriny

Rok	PZU	PDU	PDU/PZU	PŠK
2012	3	3	100,00%	100,00%
2013	12	12	100,00%	100,00%
2014	14	14	100,00%	100,00%
2015	17	17	100,00%	100,00%
2016	16	16	100,00%	100,00%

Distribúcia elektriny

Rok	PZU	PDU	PDU/PZU	PŠK
2012	8 707 545	8 377 082	96,20%	63,09%
2013	9 147 934	9 126 130	99,76%	86,23%
2014	7 985 084	7 965 785	99,76%	88,41%
2015	7 531 524	7 513 827	99,77%	94,44%
2016	7 971 633	7 956 561	99,81%	89,80%

Dodávka elektriny

Rok	PZU	PDU	PDU/PZU	PŠK
2012	117 796	110 755	94,02%	48,15%
2013	230 992	230 139	99,63%	72,77%
2014	230 024	229 273	99,67%	68,29%
2015	222 848	222 436	99,82%	72,33%
2016	232 685	231 714	99,58%	68,20%

Vývoj ukazovateľov plynulosti distribúcie elektriny v rokoch 2012 – 2016

Použité skratky:

- SAIDIN priemerný čas neplánovaných prerušení distribúcie elektriny na jedno odberné miesto z dôvodu vzniku poruchy v distribučnej sústave v minútach počas kalendárneho roka,
- SAIFIN priemerný počet neplánovaných prerušení distribúcie elektriny na jedno odberné miesto z dôvodu vzniku poruchy v distribučnej sústave v minútach počas kalendárneho roka,
- ISS pomer množstva elektriny nedodanej odberateľom elektriny z dôvodu neplánovaných prerušení distribúcie elektriny z dôvodu vzniku poruchy v distribučnej sústave k celkovému množstvu dodanej elektriny odberateľom elektriny počas kalendárneho roka.

Rok	SAIDIN	SAIFIN	ISS
2012	114,23	2,15	n/a
2013	123,22	2,19	0,0007
2014	92,19	1,75	0,0007
2015	87,94	1,67	0,0005
2016	84,92	1,73	0,0006

Poznámka

V roku 2012 nebol ukazovateľ ISS sledovaný.

Plynárenstvo

Použité skratky:

- PZU počet zaznamenaných udalostí súvisiacich so štandardmi kvality,
- PDU počet udalostí s dodržaným štandardom kvality,
- PŠK podiel subjektov, ktoré predložili vyhodnotenie štandardov kvality k počtu subjektov, ktoré mali predložiť vyhodnotenie štandardov kvality.

Ukladňovanie plynu

Rok	PZU	PDU	PDU/PZU	PŠK
2012	578	578	100,00%	100,00%
2013	684	684	100,00%	100,00%
2014	788	788	100,00%	100,00%
2015	851	851	100,00%	100,00%
2016	869	869	100,00%	100,00%

Preprava plynu

Rok	PZU	PDU	PDU/PZU	PŠK
2012	47	47	100,00%	100,00%
2013	543	530	97,60%	100,00%
2014	280	275	98,21%	100,00%
2015	163	163	100,00%	100,00%
2016	229	229	100,00%	100,00%

Distribúcia plynu

Rok	PZU	PDU	PDU/PZU	PŠK
2012	45 012	45 010	99,99%	79,50%
2013	41 776	41 775	99,99%	93,00%
2014	43 882	43 880	99,99%	95,10%
2015	42 389	42 387	99,99%	100,00%
2016	44 163	44 159	99,99%	100,00%

Dodávka plynu

Rok	PZU	PDU	PDU/PZU	PŠK
2012	202 828	197 623	97,40%	59,80%
2013	205 415	202 208	98,44%	72,00%
2014	171 963	170 948	99,41%	81,60%
2015	141 953	141 481	99,67%	82,35%
2016	158 307	157 721	99,63%	65,35%

Vodné hospodárstvo

Použité skratky:

PZU počet zaznamenaných udalostí súvisiacich so štandardmi kvality,

PDU počet udalostí s dodržaným štandardom kvality,

PV počet predložených vyhodnotení štandardov kvality.

Dodávka pitnej vody

Rok	PZU	PDU	PDU/PZU	PV
2012	50 779	49 733	97,94 %	38
2013	49 339	48 249	97,79%	40
2014	58 467	57 901	99,03%	39
2015	67 118	66 555	99,16%	146
2016	65 096	64 589	99,22%	275

Odvádzanie odpadovej vody

Rok	PZU	PDU	PDU/PZU	PV
2012	37 056	36 610	98,80 %	36
2013	32 453	31 985	98,56%	44
2014	38 940	38 777	99,58%	38
2015	38 872	38 759	99,71%	100
2016	56 978	56 966	99,98%	287

Tepelná energetika

Použité skratky:

PZU počet zaznamenaných udalostí súvisiacich so štandardmi kvality,

PDU počet udalostí s dodržaným štandardom kvality,

PŠK podiel subjektov, ktoré predložili vyhodnotenie štandardov kvality k počtu subjektov, ktoré mali predložiť vyhodnotenie štandardov kvality.

Rok	PZU	PNU	PDU	PDU/PZU	PŠK
2012	76 721	690	76 031	99,10%	64,29%
2013	74 040	120	73 920	99,84%	82,46%
2014	75 329	71	75 258	99,91%	93,06%
2015	79 338	187	79 151	99,76%	86,14%
2016	78 345	203	78 142	99,74%	90,12%

Vývoj dodržiavania štandardov kvality v rokoch 2013 – 2016 z pohľadu vyplatených kompenzačných platieb

Kompenzačné platby sú istým indikátorom dodržiavania štandardov kvality - čím je objem vyplatených kompenzačných platieb menší, tým vyššia je úroveň dodržiavania štandardov kvality a naopak.

Prehľad vyplatených kompenzačných platieb (KP) v rokoch 2013 – 2016 podľa jednotlivých regulovaných činností.

Elektroenergetika

	Vyplatené KP v eurách		
Rok	<i>Prenos elektriny</i>	<i>Distribúcia elektriny</i>	<i>Dodávka elektriny</i>
2013	0,00	314 691,20	18 599,00
2014	0,00	339 009,60	24 097,00
2015	0,00	204 075,11	9 741,40
2016	0,00	196 699,34	17 572,00

Plynárenstvo

	Vyplatené KP v eurách			
Rok	Uskladňovanie plynu	Preprava plynu	Distribúcia plynu	Dodávka plynu
2013	0,00	0,00	5,00	40 174,00
2014	0,00	0,00	20,00	37 907,00
2015	0,00	0,00	50,00	17 985,00
2016	0,00	0,00	720,00	14 581,00

Vodné hospodárstvo

	Vyplatené KP v eurách	
Rok	Dodávka pitnej vody	Odvádzanie odpadovej vody
2013	1 201,59	15,54
2014	1 036,92	15,01
2015	19,97	4,63
2016	643,11	6,77

Tepelná energetika

Rok	Vyplatené KP v eurách
2013	19 533,29
2014	3 922,90
2015	10 671,95
2016	23961,35

Pravidlá pre rozvrhovanie aktív a pasív, nákladov a výnosov

Zákon č. 251/2012 Z. z. upravuje povinnosti súvisiace s vedením evidencie, vrátane povinnosti vyhotovovať a predkladať úradu v stanovenej lehote samostatný výkaz ziskov a strát a samostatný prehľad aktív a pasív a povinnosti prekladať úradu na schválenie pravidiel pre rozvrhovanie aktív a pasív. S platnosťou od 1. septembra 2012 sa odstránila povinnosť predkladať každý rok úradu tie isté návrhy pravidiel na rozvrhovanie aktív a pasív, nákladov a výnosov. Nové rozvrhnutie aktív a pasív, nákladov a výnosov sa uskutočňuje pri zmenách rozsahu podnikania.

Rok	2012	2013	2014	2015	2016
Počet vydaných rozhodnutí o schválení pravidiel pre rozvrhovanie aktív a pasív, nákladov a výnosov	327	182	91	56	23

Klesajúci trend vydaných rozhodnutí o schválení pravidiel pre rozvrhovanie aktív a pasív, nákladov a výnosov je zapríčinený práve uvedenou legislatívnou zmenou, a to prijatím zákona č. 251/2012 Z. z., čím sa zabránilo zbytočnej byrokracii.

Subjekty podnikajúce v oblasti elektroenergetiky a plynárenstva majú úradom schválené pravidlá, ktoré tvoria osnovu pre oddelenie nákladov a výnosov, aktív a pasív jednotlivých regulovaných činností a ostatných činností, ktoré potom príslušné subjekty vyhodnocujú a zasielajú úradu. Monitorovaním uvedených výstupov úrad následne vyhodnocuje ekonomické parametre dosiahnuté na základe cenovej regulácie vybraných regulovaných subjektov.

Monitoring činnosti regulovaných subjektov

Úrad monitoruje činnosť regulovaných subjektov s cieľom získania potrebných informácií tak, aby mal k dispozícii dostatočné nástroje na preverenie štruktúry a výšky vynaložených nákladov na výkon regulovaných činností, za účelom nastavenia transparentnej a nediskriminačnej regulácie a zabránenia zneužívania vertikálnej integrácie.

V rámci monitoringu činnosti sa sleduje transparentnosť postupu obstarávania tovarov, služieb a iných nástrojov potrebných pre výkon regulovanej činnosti u subjektov, ktoré sú súčasťou vertikálne integrovaných podnikov. Úrad z dôvodu zabránenia možného zneužívania dominantného postavenia na trhu schvaľuje aj zmluvy o poskytovaní služieb, ktoré majú regulované subjekty uzatvorené so spoločnosťami, s ktorými sú vertikálne integrované. Uvedený nástroj je ustanovený z dôvodu optimalizovania primeranosti nákladov na výkon regulovaných činností a zjednotenia obsahu zmluvných vzťahov.

Na základe porovnania výšky vynaložených nákladov na plnenie zmlúv, ktoré majú regulované subjekty uzatvorené so spoločnosťami personálne alebo majetkovo prepojenými možno konštatovať, že od účinnosti zákona č. 250/2012 Z. z. od roku 2012 došlo k ich zníženiu. Jedným z dôvodov zníženia vynaložených nákladov je aj zavedenie povinnosti schvaľovania zmlúv o poskytovaní služieb úradom. Počas vyhodnocovaného obdobia sa najčastejšie schvaľovali nájomné zmluvy, zmluvy o poskytovaní služieb v oblasti informačných technológií, financií, skladového hospodárstva, dopravy, manažmentu nehnuteľností, personálnych služieb, podnikateľského poradenstva, komunikácie, telekomunikácie, Call centrum, fakturácie, manažmentu pohľadávok. V priebehu rokov 2012 - 2016 úrad prevádzkovateľov distribučných sietí v procese schvaľovania zmlúv usmerňoval tak, aby sa zmluvy o poskytovaní služieb obmedzili len v prípade potreby špecifických služieb a nie na zabezpečenie bežných činností.

V nasledujúcej tabuľke je uvedený štatistický prehľad počtu zmlúv, ktoré prešli schvaľovacím procesom.

Štatistika		2012	2013	2014	2015	2016
Počet predložených SLA zmlúv		2	32	27	32	17
z toho	schválených	2	24	26	29	12
	neschválených	0	2	1	1	0
	zastavené konanie	0	6	0	2	0
	v konaní schvaľovania	0	0	0	0	5

Úlohy vyplývajúce z 3. energetického balíčka

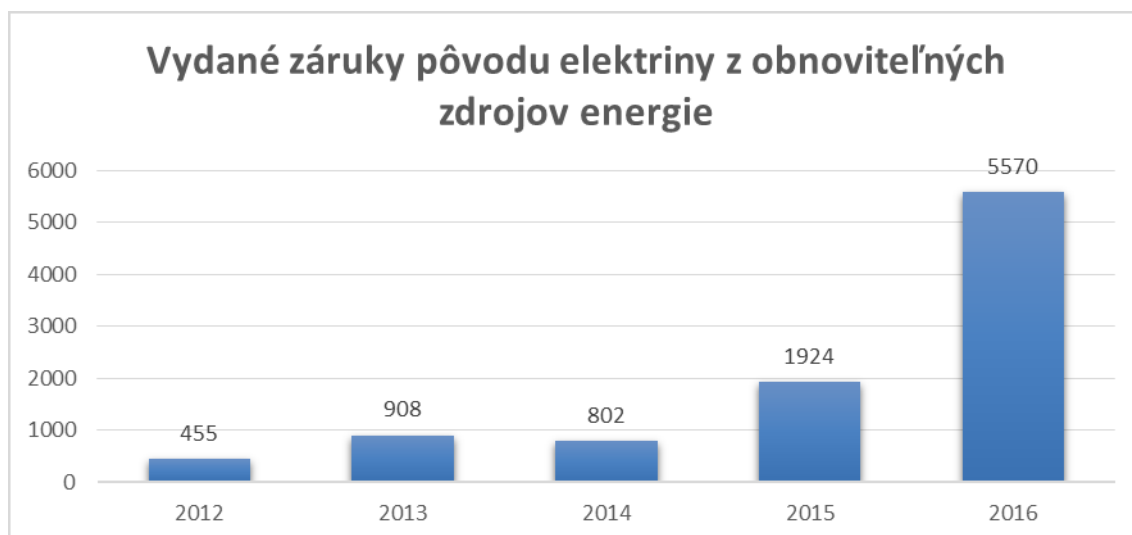
S účinnosťou od 01. 05. 2011 došlo v zákone č. 309/2009 Z. z. k implementácii smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie, ktorej zámerom je aj vznik trhu s elektrinou z obnoviteľných zdrojov energie prispievajúci k výstavbe nových zariadení na výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie. Novelou sa tak v právnom poriadku Slovenskej republiky zaviedol inštitút záruk pôvodu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie ako dokladov, že elektrina bola vyrobená z obnoviteľných zdrojov energie. Záruky pôvodu elektriny vydáva úrad na základe žiadosti výrobcu elektriny z obnoviteľných zdrojov. Cieľom záruk pôvodu elektriny je preukázať, že dané množstvo elektriny bolo vyrobené z obnoviteľných zdrojov energie. Záruky pôvodu elektriny sa využívajú na sledovanie elektrickej energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie v energetickom mixe dodávateľa elektriny alebo konečného spotrebiteľa elektriny. Záruka pôvodu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie obsahuje informácie o zdroji energie, z ktorého bola elektrina vyrobená, počiatkový a koncový dátum výroby elektriny, miesto, typ a inštalovaný výkon zariadenia, v ktorom bola elektrina vyrobená, dátum uvedenia zariadenia do prevádzky, množstvo elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov, ako i dátum a krajinu vydania.

Záruky pôvodu elektriny sú obchodovateľné, možno ich teda na základe zmluvy o prevode záruky pôvodu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie previesť z jedného držiteľa na iného nezávisle od energie, na ktorú sa záruka pôvodu vzťahuje. Množstvo elektriny, ktoré dodávateľ elektriny previedol na iného účastníka trhu s elektrinou, sa odpočíta z podielu elektriny z obnoviteľných zdrojov v jeho energetickom mixe. Na elektrinu, ktorá zodpovedá prevedenej záruke pôvodu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie, sa nevzťahuje podpora doplatkom. To je aj dôvodom, prečo výrobcovia elektriny prevádzajú záruky pôvodu elektriny len v obmedzenej miere.

Podľa zákona č. 309/2009 Z. z. sa záruky pôvodu vydané v inom členskom štáte uznávajú aj v Slovenskej republike, ak boli vydané na základe mechanizmu zaručujúceho presnosť a spoľahlivosť vydávania záruk pôvodu. Úrad môže odmietnuť uznať záruku pôvodu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie vydanú v inom členskom štáte, ak existujú opodstatnené pochybnosti o jej presnosti, spoľahlivosti alebo vierohodnosti. V takom prípade úrad preverí

pravosť záruky pôvodu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a vyzve žiadateľa, aby v ním určenej lehote pochybnosti odstránil. Ak v určenej lehote nebudú pochybnosti odstránené, úrad záruku pôvodu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie neuzná a neumožní jej prevod. Úrad oznámi dôvody neuznania Ministerstvu hospodárstva SR, ktoré informuje Európsku komisiu o dôvodoch neuznania záruky pôvodu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie vydané v inom členskom štáte.

Vydané záruky pôvodu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie			
Rok	Počet	Vyrobené množstvo elektriny (MWh)	Počet výrobcov
2012	455	3 882 413	194
2013	908	2 147 542	326
2014	802	2 235 047	371
2015	1924	4 108 046	714
2016	5570	5 358 174	1189

Prevedené záruky pôvodu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie		
Rok	Počet	Množstvo prevedenej elektriny (MWh)
2012	0	0
2013	0	0
2014	25	190 401
2015	84	690 441
2016	27	604 242

Uznané záruky pôvodu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie			
Rok	Počet uznání	Množstvo uznaných záruk (1 záruka = 1 MWh)	Počet žiadateľov
2012	0	0	0
2013	0	0	0
2014	2	100	1
2015	160	1 390 884	6
2016	453	3 099 336	8

Prevody uznaných záruk pôvodu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie			
Rok	Počet prevodov	Množstvo uznaných záruk (1 záruka = M	Počet žiadateľov
2012	0	0	0
2013	0	0	0
2014	0	0	0
2015	45	110 576	2
2016	146	302 194	5

VII. Ochrana odberateľa, povolenie, potvrdenie o splnení oznamovacej povinnosti a potvrdenie o registrácii, mimosúdne riešenie sporov

Vybavovanie podaní odberateľov

Zmena európskej legislatívy a legislatívy Slovenskej republiky v oblasti energetiky s osobitným zreteľom na ochranu odberateľa, ako aj narastajúci počet sťažností odberateľov, odôvodnili už v priebehu predchádzajúceho regulačného obdobia potrebu chrániť odberateľa.

Úrad v priebehu regulačného obdobia venoval mimoriadnu pozornosť vybavovaniu podnetov a sťažností fyzických a právnických osôb, ktorých bolo na úrad doručené enormné množstvo. Ich počet narástol viac ako štvornásobne, oproti predchádzajúcim obdobiam. Tento nárast bol spôsobený rozširovaním sa liberalizácie trhu s elektrinou a plynom. V niektorých prípadoch dodávku elektriny a plynu začali vykonávať dodávateľia s nedostatočnými znalosťami príslušných právnych predpisov v sieťových odvetviach, čo sa prejavilo najmä porušovaním predpisov pri zmene dodávateľa. Niektorí z nich získavali svojich odberateľov agresívnymi formami náboru, bez korektnej komunikácie s nimi, bez dostatočného množstva kontaktných miest pre odberateľov a kvalifikovaného personálu.

Nárast pokračoval aj v ďalších rokoch regulačného obdobia, pričom dôvody podnetov smerovali k nedodržaniu právnej úpravy v oblasti energetiky pri zmene dodávateľa, k okolnostiam uzatvárania zmlúv o združenej dodávke a konanie obchodných zástupcov pri uzatváraní zmlúv s odberateľmi (tzv. nekalé praktiky). Častými dôvodmi podávania podnetov

boli aj problémy odberateľov pri ukončení zmluvného vzťahu, súvisiace s viazanosťou zmlúv, výpovednou lehotou, či vystavením konečnej vyúčtovacej faktúry, ako aj nastavení zálohových platieb, prerušení dodávok komodít do odberných miest. Úrad na základe podnetov odberateľov alebo z vlastnej činnosti preveroval dodržiavanie obchodných podmienok dodávateľmi, ako aj ustanovení prevádzkových poriadkov príslušných distribútorov.

Úrad vypracoval v júni 2015 informačnú brožúru s názvom „Užitočné informácie pre odberateľov elektriny a plynu v domácnosti“, ktorá je určená a dostupná širokej verejnosti na webovom sídle úradu. Táto brožúra odpovedá odberateľom na základné otázky v súvislosti so zmenou dodávateľa, vyúčtovaním energií, pomáha im porozumieť určeniu výšky preddavkových platieb a súčasne im poskytuje informácie, kam môžu smerovať svoj podnet na postup dodávateľa alebo distribútora v prípade, ak im nebola reklamácia uznaná.

Úrad na svojom webovom sídle informuje odberateľov o aktuálnych otázkach týkajúcich sa univerzálnej služby, dodávky tepla a dodávky pitnej vody a odvádzania vody verejnou kanalizáciou v samostatnej sekcii Pre spotrebiteľa. Táto sekcia je pravidelne dopĺňaná o nové informácie, ktoré úrad získava pri vybavovaní podnetov odberateľov.

Štatistika za hodnotené regulačné obdobie

rok	počet podaní
2012	511
2013	573
2014	518
2015	512
2016	450

V priebehu regulačného obdobia sa úradu podarilo dosiahnuť väčšiu informovanosť odberateľov o ich základných právach a možnostiach v oblasti energetiky. Dopomohla tomu modernizácia sekcie ochrany spotrebiteľa/odberateľa na webovom sídle úradu, zintenzívnenie a zrýchlenie komunikácie úradu smerom navonok v tejto oblasti, ako aj spracovanie uvedenej informačnej brožúry.

Mimosúdne riešenie sporov medzi regulovaným subjektom a koncovým odberateľom elektriny alebo plynu a riešenie sporov medzi regulovanými subjektmi navzájom

Ak koncový odberateľ nie je spokojný s výsledkom reklamácie alebo so spôsobom jej vybavenia, môže požiadať úrad o mimosúdne riešenie sporu s regulovaným subjektom (napríklad dodávateľom elektriny, plynu, tepla alebo vody). Úrad spor rieši nestranne s cieľom jeho urovnania. Výsledkom úspešného riešenia sporu je uzavretie písomnej dohody, ktorá je záväzná pre obe strany sporu. Mimosúdne riešenie sporu má skôr charakter mediácie, teda úrad pôsobí ako prostredník pri urovnaní sporu a dosiahnutí dohody.

Riešenie sporov podľa § 38 zákona 250/2012 Z. z. sa odlišuje od mimosúdneho riešenia sporov podľa § 37 najmä tým, že v tomto prípade už samotnému návrhu musí predchádzať pokus uzavrieť dohodu. Úrad spor rieši vydaním rozhodnutia vo veci samej a je pre účastníkov konania záväzné. Odvolať sa môžu na všeobecnom súde.

Od 1. februára 2016 sa úrad stal aj orgánom alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov v oblasti regulovaných siet'ových odvetví podľa zákona č. 391/2015 Z. z. o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Novelizácia platnej právnej úpravy, ako aj prijatie zákona č. 391/2015 Z. z. rozšírilo možnosti odberateľov riešiť svoje spory na pôde úradu aj v oblasti vodného hospodárstva a tepelnej energetiky. Postupne sa zvyšuje povedomie odberateľov o týchto možnostiach riešenia sporov, čo sa odzrkadľuje aj na počte prijatých návrhov.

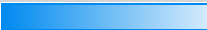
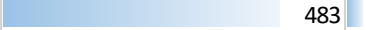
Povolenie a potvrdenie o splnení oznamovacej povinnosti

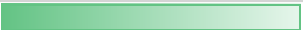
Podnikať v energetike možno len na základe a v súlade s povolením na podnikanie v energetike alebo potvrdením o splnení oznamovacej povinnosti. V rámci vecnej regulácie úrad rozhoduje o vydaní, zmene a zrušení oprávnení na podnikanie v energetike, ktoré vydáva na základe splnenia zákonom ustanovených podmienok. V porovnaní s predchádzajúcim regulačným obdobím došlo v novom zákone č. 251/2012 Z. z. k precizovaniu činností, ktoré sa nepovažujú za podnikanie v energetike a zároveň v rámci implementácie 3. energetického balíčka sa zaviedol osobitný režim pre vydávanie povolení na podnikanie dodávateľom elektriny a plynu, ktorí majú trvalý pobyt alebo sídlo na území štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore (Island, Nórsko, Lichtenštajnsko) a ktorí majú oprávnenie dodávať elektrinu alebo plyn podľa práva tohto štátu.

Zákon č. 251/2012 Z. z. zároveň zmenil podmienky na vydanie povolenia na podnikanie pre osoby, ktoré vykonávajú len činnosť dodávky elektriny alebo plynu. Na tieto osoby sa nevzťahuje povinnosť určiť zodpovedného zástupcu. Oproti predchádzajúcej právnej úprave sa rovnako spresnili náležitosti obsahu výroku rozhodnutia o vydaní povolenia na podnikanie v energetike. Povolenie na dodávku elektriny alebo plynu už nie je teritoriálne limitované na územie Slovenskej republiky alebo jeho časť, vzhľadom na skutočnosť, že dodávateľ môže byť na jeho základe oprávnený podnikať aj v iných zmluvných štátoch Dohody o Európskom hospodárskom priestore. Úrad v tejto súvislosti vykonal v roku 2012 zmeny v povoleniach na dodávku elektriny alebo plynu vydaných týmito osobám a vyňal z nich zodpovedného zástupcu, ako aj vymedzenie územia.

Podnikať v tepelnej energetike je možné len na základe a v súlade s povolením. Povolenia na podnikanie v tepelnej energetike sú vydávané na predmet podnikania výroba tepla, výroba a rozvod tepla alebo na rozvod tepla. Úrad vydáva rozhodnutia o zmene a zrušení povolení na podnikanie v energetike, pričom zmeny sú spôsobené predovšetkým zmenou v rozsahu technických zariadení, prípadne zmenou identifikačných údajov držiteľa povolenia.

Keďže podnikanie v energetike je špecifickou formou podnikania, ktorá sa dotýka každého jedného z nás, je potrebné, aby úrad aj naďalej reguloval vstup subjektov do podnikateľského prostredia a zabezpečil tak, aby podnikateľskú činnosť mohli vykonávať len tie subjekty, ktoré spĺňajú všetky predpoklady na odborné vykonávanie regulovaných činností.

Potvrdenia o splnení oznamovacej povinnosti			
Rok	Prehľad nových vydaných potvrdení	Prehľad vydaných zmien a ukončení	Prehľad platných potvrdení
2012	 593	34	 1373
2013	 483	23	 2050
2014	 204	86	 2196
2015	 109	162	 2293
2016	 81	148	 2303

Povolenia na podnikanie v energetike			
Rok	Prehľad nových povolení	Prehľad vydaných zmien + zrušení	Prehľad platných povolení
2012	 45	311	 572
2013	 87	154	 630
2014	 51	127	 649
2015	 38	133	 660
2016	 32	134	 670

Povolenia na podnikanie v tepelnej energetike			
Rok	Prehľad nových povolení	Prehľad vydaných zmien	Prehľad platných povolení
2012	 27	149	 357
2013	 25	178	 354
2014	 39	160	 379
2015	 22	225	 370
2016	 11	131	 364

Potvrdenie o registrácii

S cieľom sprehľadniť evidenciu subjektov, ktoré vykonávajú regulované činnosti v oblasti vodného hospodárstva, nový zákon č. 250/2012 Z. z. ustanovil povinnosť osoby, ktorá má vlastnícky alebo nájomný vzťah k majetku, ktorý sa používa na vykonávanie regulovanej činnosti, požiadať úrad o registráciu na základe písomnej žiadosti do tridsiatich dní od zaradenia majetku do účtovnej evidencie alebo odo dňa uzatvorenia nájomnej zmluvy. Túto povinnosť môže vlastník verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie preniesť na základe zmluvy

o prevádzkovaní verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie na prevádzkovateľa verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie, ak má tento prevádzkovateľ verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie uzatvorené zmluvy o dodávke pitnej vody s odberateľmi a o odvádzaní odpadovej vody s producentmi a súčasne vedie oddelenú účtovnú evidenciu regulovaných činností.

Počet platných potvrzení o registrácii					
Rok	2012	2013	2014	2015	2016
Počet	0	586	616	636	650

Stanoviská k vydaniu osvedčenia na výstavbu energetického zariadenia

Súčasťou písomnej žiadosti na vydanie osvedčenia Ministerstvom hospodárstva SR na výstavbu energetického zariadenia na výrobu elektriny s celkovým inštalovaným výkonom od 1 MW je aj stanovisko úradu k vydaniu osvedčenia na výstavbu energetického zariadenia. V priebehu regulačného obdobia úrad vydal 68 stanovísk.

VIII. Kontrolná činnosť

Jedným z cieľov regulačnej politiky bolo vykonávanie kontroly v regulovaných subjektoch, vrátane neohlásených a navrhovanie sankcií pri zistení porušení všeobecne záväzných právnych predpisov, alebo pri zistení netransparentného a diskriminačného postupu. Úrad pri výkone kontrolnej činnosti splnil stanovené ciele, pretože zvyčajne vykonával v regulovaných subjektoch neohlásené kontroly a vždy pri zistení porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov ukladal pokuty.

Výkon kontrolnej činnosti úradu priamo v regulovaných subjektoch v dôsledku prijatia zákona č. 250/2012 Z. z. prešiel výraznou zmenou. Zákon č. 250/2012 Z. z. priniesol nový legislatívny rámec celého výkonu kontroly v regulovaných subjektoch, od začatia výkonu kontroly, cez práva a povinnosti zamestnancov úradu a regulovaných subjektov až po spôsob ukončenia kontroly. Významnou zmenou bolo aj podstatné rozšírenie kompetencií v kontrolnej činnosti, a to o kontrolu vymedzenej časti zákona č. 251/2012 Z. z.

Úrad svojimi kontrolnými aktivitami preveroval úroveň dodržiavania zákonných povinností zo strany regulovaných subjektov, a to z pohľadu dodržiavania úradom schváleného rozsahu cenovej regulácie, vecnej regulácie a regulácie kvality. V prvom roku regulačného obdobia úrad vykonal kontroly v 75 regulovaných subjektoch, z toho v 53 regulovaných subjektoch zistil nedodržanie zákonom ustanovených povinností. Okrem týchto kontrol v roku 2012 uskutočnil úrad aj významné a rozsiahle kontroly obnoviteľných zdrojov energií, ktoré smerovali k tomu, aby rozvoj obnoviteľných zdrojov energie mal stanovené udržateľné hranice, ktoré Slovenskej republike umožnia splniť záväzok dosiahnutia 14 % celkovej spotreby elektriny z týchto zdrojov do roku 2020, tak aby ceny elektriny nepôsobili negatívne na obyvateľstvo. V rámci týchto kontrol úrad aj v spolupráci so znalcami fyzicky skontroloval 1 217 fotovoltických elektrární a zistil viac ako 200 porušení zákona, či už administratívneho, alebo závažnejšieho charakteru.

Úrad ako vecne príslušný správny orgán je v prípade zistenia dopustenia sa spáchania správneho deliktu zo strany regulovaného subjektu povinný uložiť sankciu, a to pokutu. V roku 2012 bolo na I. stupni správneho konania vydaných 104 rozhodnutí o uložení pokuty, v celkovej výške 174 850 eur, pričom proti 11 rozhodnutiam regulované subjekty využili

právo podať opravný prostriedok, odvolanie. Skutočne uhradené pokuty v roku 2012 boli vo výške 151 750 eur.

V roku 2013 úrad vykonal kontrolu v 65 regulovaných subjektoch, z toho v 39 regulovaných subjektoch zistil porušenie zákonom ustanovených povinností. V druhom roku regulačného obdobia úrad upriamil pozornosť na kontrolu dodržiavania platných právnych predpisov oblasti tepelnej energetiky, ktorej sa venoval v 70 % kontrolovaných subjektov, z dôvodu pokračujúcich kontrol trojročného regulačného obdobia 2009 – 2011. V tomto regulačnom roku úrad rozhodol o vydaní 267 rozhodnutí o uložení pokuty na I. stupni správneho konania, v celkovej výške 1 147 750 eur, proti ktorým bolo podaných 16 opravných prostriedkov, odvolaní. Skutočne uhradené pokuty v roku 2013 boli vo výške 132 250 eur.

V roku 2014 úrad v rámci svojej kontrolnej činnosti vykonal kontrolu v 130 regulovaných subjektoch, z toho v 70 regulovaných subjektoch zistil porušenie zákonom ustanovených povinností. V tomto roku úrad osobitnú pozornosť venoval výrobcovi elektriny z obnoviteľných zdrojov energie, a to výrobcovi, ktorí vyrábajú elektrinu technológiou výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie spaľovaním bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentačnou technológiou, vysoko účinnou kombinovanou výrobou v spaľovacom motore s palivom z katalyticky spracovaného odpadu a technológiou výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie zo spaľovania plynu z čističiek odpadových vôd. V týchto subjektoch bolo preverené uplatňovanie podpory výroby elektriny, ako aj ďalšie súvisiace povinnosti. V ďalších regulovaných subjektoch, ktoré pri výrobe elektriny a tepla využívajú drevnú biomasu, bolo preverené podozrenie na spracovávanie drevnej guľatiny vysokej kvality. V tomto regulačnom roku úrad rozhodol o vydaní 237 rozhodnutí o uložení pokuty na I. stupni správneho konania, v celkovej výške 566 890 eur, proti ktorým bolo podaných 36 opravných prostriedkov, odvolaní. Skutočne uhradené pokuty v roku 2014 boli vo výške 1 238 412,54 eura.

V roku 2015 úrad v rámci svojej kontrolnej činnosti vykonal kontrolu v 141 regulovaných subjektoch, z toho v 79 regulovaných subjektoch zistil porušenie zákonom ustanovených povinností. V roku 2015, rovnako ako v predchádzajúcom roku, úrad pokračoval v kontrolách výrobcov elektriny z obnoviteľných zdrojov energie. Okrem iného sa úrad v tomto roku zamerával aj na kontrolu oddelenia prevádzky distribúcie elektriny od ostatných činností u prevádzkovateľov distribučných sústav, v súlade s európskymi legislatívnymi normami. V tomto regulačnom roku úrad rozhodol o vydaní 469 rozhodnutí o uložení pokuty na I. stupni správneho konania, v celkovej výške 498 500 eur, proti ktorým bolo podaných 56 opravných prostriedkov, odvolaní. Skutočne uhradené pokuty v roku 2015 boli vo výške 679 407,98 eura.

V poslednom roku regulačného obdobia úrad v rámci svojej kontrolnej činnosti vykonal kontrolu v 74 subjektoch, z toho v 48 regulovaných subjektoch zistil porušenie zákonom ustanovených povinností. V súvislosti s prípravou nového regulačného obdobia a stanovenia sieťových poplatkov za služby, ktoré poskytujú distribučné spoločnosti na rok 2017 bolo v období od februára do augusta roku 2016 vykonané stanovenie všeobecnej hodnoty majetku používaného na výkon regulovanej činnosti v sieťových odvetviach u distribučných spoločností. Cieľom aktivít úradu v priebehu tohto obdobia bolo stanovenie všeobecnej

hodnoty majetku, ktorá bude následne v cenovom konaní základom pre stanovenie cien za služby, ktoré poskytujú distribučné spoločnosti. Nakoľko v rokoch 2014 a 2015 úrad venoval osobitnú pozornosť výrobcem elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a uplatňovaniu podpory, v roku 2016 klesol počet vykonaných kontrol na úroveň rokov 2012 a 2013, nie však na úkor kvality vykonávaných kontrol. Uvedená skutočnosť zodpovedá aj aktivitám úradu ohľadom stanovenia všeobecnej hodnoty majetku distribučných spoločností. Úrad rozhodol o vydaní 172 rozhodnutí o uložení pokuty na I. stupni správneho konania v celkovej výške 349 350 eur, proti ktorým bolo podaných 24 opravných prostriedkov, odvolaní. Skutočne uhradené pokuty v roku 2016 boli vo výške 341 700 eur.

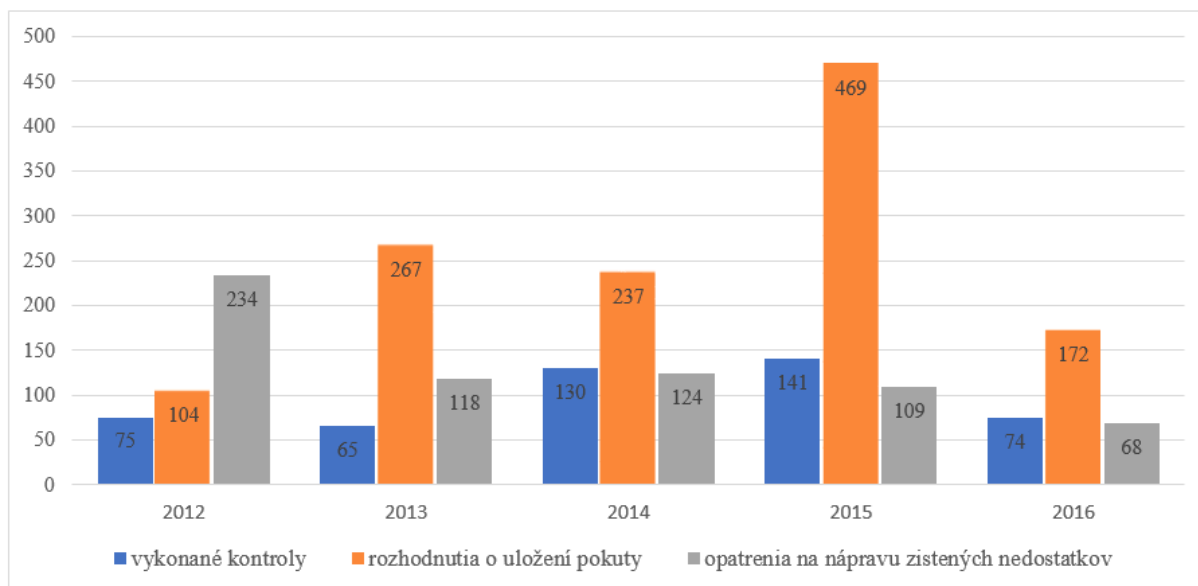
Najčastejšími dôvodmi pre odvolanie sa kontrolovaných subjektov proti uloženým pokutám v hodnotenom období bol nesúhlas so záverom príslušnej kontroly, žiadosť o zníženie pokuty alebo žiadosť o jej odpustenie.

Úrad za predchádzajúce regulačné obdobie uložil regulovaným subjektom enormné množstvo opatrení na odstránenie a nápravu zistených nedostatkov, a to v počte 653. Prostredníctvom týchto opatrení uložil regulovaným subjektom povinnosť vrátiť odberateľom finančné prostriedky, ktoré predstavovali rozdiel medzi uplatnenou cenou a cenou, ktorá mala byť uplatnená v zmysle predpisov až vo výške 5 729 096,14 eura.

Cenová regulácia, vecná regulácia ako aj regulácia kvality, predstavuje dominantnú činnosť úradu, prostredníctvom ktorej úrad vytvára vhodné podmienky na vznik transparentného a nediskriminačného trhového prostredia a zároveň prijíma opatrenia, ktoré zaručujú odberateľom bezpečnú a spoľahlivú dodávku a s ňou súvisiace služby za spravodlivé ceny, pričom uvedené úrad zabezpečuje okrem iného aj výkonom kontroly v regulovaných subjektoch, ukladaním sankcií za prípadné porušenia platných predpisov, ako aj samotným ukladaním opatrení na odstránenie a nápravu nedostatkov zistených pri vykonávaní kontroly. Uvedenými mechanizmami úrad na regulované subjekty pôsobí nielen prostredníctvom represie, ale aj preventívne tak, aby sa v budúcnosti správali v zmysle požiadaviek ustanovených legislatívou.

Z kontrolnej činnosti úradu, ako aj represívneho a preventívneho pôsobenia sankcií a uložených opatrení je nesporne zrejmé, že úrad mal v uplynulom regulačnom období na zreteli predovšetkým zabezpečenie liberalizovaného, otvoreného a transparentného trhu s elektrinou, plynom, vodou a teplom a najmä zabezpečenie ochrany tým najslabším, a to spotrebiteľom.

	2012	2013	2014	2015	2016
vykonané kontroly	75	65	130	141	74
rozhodnutia o uložení pokuty	104	267	237	469	172
opatrenia na nápravu zistených nedostatkov	234	118	124	109	68

IX. Medzinárodná

spolupráca

Komplexný popis činnosti a aktivít úradu – štatistika – v medzinárodnej oblasti (spolupráca s regulačnými orgánmi členských štátov v Európskej únii, ERRA, ACER, REMIT, PCI projekty, cezhraničné otázky, twinning, energetická únia).

Medzinárodné partnerské organizácie, vzťahy s národnými regulačnými orgánmi, účasť na medzinárodných projektoch.

Medzinárodné partnerské organizácie

Úrad bol počas predchádzajúceho regulačného obdobia členom dvoch medzinárodných partnerských organizácií.

ERRA - Energetická regionálna asociácia regulátorov, ktorá združuje regulačné inštitúcie pre oblasť energetiky z oblasti Strednej a Východnej Európy, Eurázie, Blízkeho východu a Severnej Afriky.

Zástupcovia úradu sa pravidelne zúčastňujú aktivít tejto organizácie. Úrad spoluorganizoval významnú aktivitu tejto organizácie, a to 15. Investičnú a regulačnú konferenciu ERRA, ktorá sa konala v októbri 2016 v Bratislave.

CEER - Rada európskych energetických regulátorov, ktorá združuje regulačné inštitúcie pre oblasť energetiky z oblasti Európskeho hospodárskeho priestoru.

Úrad vyhodnotil aktivity vyvíjané v rámci CEER z veľkej miery ako paralelné s aktivitami, ktoré sú konané v rámci ACER, čo je z pohľadu úradu neefektívne. V roku 2015 úrad, na

základe vyhodnotenia nákladov, ktoré tvorili náklady na členský poplatok a náklady súvisiace s vyslaním expertov na zahraničnú pracovnú cestu a prínosov, z organizácie CEER vystúpil.

ACER - Úrad je, v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 713/2009 z 13. júla 2009, ktorým sa zriaďuje Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky, platným členom tejto inštitúcie Európskeho spoločenstva (ACER). V jednom z jej orgánov, ktorým je Rada regulačných orgánov, je úrad zastúpený najvyšším predstaviteľom úradu, jeho predsedom. ACER poskytuje Európskemu parlamentu, Európskej Rade a Európskej komisii stanoviská a odporúčania ku všetkým otázkam súvisiacim so spoločnými pravidlami pre vnútorný trh s elektrinou a zemným plynom, pomáha pri vykonávaní regulačných úloh, ktoré sa vykonávajú v členských štátoch a podľa potreby koordinuje tieto činnosti.

Najväčšou výzvou v rámci spolupráce s ACER bolo v sledovanom období nastavenie rámca pre implementovanie nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1227/2011 z 25. októbra 2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou. Cieľom REMIT je účinné monitorovanie trhu a odhaľovanie praktík zneužívania trhu, ktoré ACER vykonáva v úzkej spolupráci s národnými regulačnými orgánmi zodpovednými za registráciu účastníkov trhu.

V roku 2013 bolo medzi ACER a regulačnými orgánmi Európskej únie podpísané memorandum o porozumení o spolupráci pri implementovaní REMIT. Vykonávacie nariadenie Európskej komisie, ktoré nadobudlo účinnosť 07. 01. 2015 stanovilo rámec monitorovania veľkoobchodného trhu s energiou, pravidlá a formu oznamovania údajov a termíny pre oznamovanie transakcií od účastníkov trhu. Pre účely registrácie účastníkov trhu úrad zriadil 17. marca 2015 slovenský národný register účastníkov trhu v súlade s článkom 8.2 REMIT. Registrácia účastníkov trhu v zmysle REMIT prebehla v slovenskom registri účastníkov trhu úspešne a v požadovaných termínoch v súlade s ustanoveniami vykonávacieho nariadenia.

Vzťahy s regulačnými orgánmi krajín V4

Úrad počas ostatného regulačného obdobia zvýšil intenzitu spolupráce s partnerskými regulačnými orgánmi krajín V4. Hlavným dôvodom bolo naštartovanie intenzívnejšej spolupráce regulačných úradov V4 za účelom hľadania spoločného postupu v regióne, ako aj celej Európskej únie v otázkach jednotného energetického trhu, alokácie nákladov pre cezhraničné infraštruktúrne projekty, kruhových tokov elektriny, obnoviteľných zdrojov energií a vplyvu odčlenenia (unbundlingu) na národné trhy. Táto spolupráca nadobudla v roku 2013 formálny rámec ako iniciatíva národných regulačných orgánov krajín V4 podpísaním deklarácie o spolupráci na úrovni vedúcich predstaviteľov úradov. Od roku 2013 sa v rámci tejto iniciatívy každoročne uskutočňujú pravidelné zasadnutia na najvyššej, ale aj na expertnej úrovni. V roku 2016 začala fungovať ad hoc expertná skupina regulačných orgánov V4 na prípravu spoločnej analýzy o deregulácii cien energií.

DRUHÁ ČASŤ

ZHODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO REGULAČNÉHO OBDOBIA 2012 - 2016 Z POHĽADU VPLYVU CENOVEJ REGULÁCIE NA TRH

I. Regulácia v elektroenergetike

Výroba elektriny z obnoviteľných zdrojov energie

Ako ukázalo uplynulé regulačné obdobie záujem o výstavbu nových výrobných zariadení na výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov energií je vysoký. Výstavba takýchto zdrojov zaťažuje koncových odberateľov elektriny prostredníctvom tarify za prevádzkovanie systému, cez výber ktorej sa financujú náklady na podporu takýchto zdrojov.

Počas uplynulého regulačného obdobia sa táto tarifa zvýšila z hodnoty 15,70 €/MWh na 22,90 €/MWh, čo má negatívny vplyv na koncovú cenu elektriny. Taktiež výstavba týchto zdrojov mala negatívny vplyv na distribučné sústavy, kedy bola ohrozená stabilita, bezpečnosť a spoľahlivosť týchto distribučných sústav.

Aj z tohto dôvodu sa kladie dôraz na podporu obnoviteľných zdrojov, ktorých výroba je predikovateľná a ich prevádzka nevyžaduje toľko dodatočných zdrojov na poskytovanie podporných služieb na vyrovnanie ich negatívnych vplyvov na distribučné sústavy.

Zavedením centrálnej fakturácie a dátového skladu v roku 2014 prostredníctvom organizátora krátkodobého trhu s elektrinou sa do systému podpory výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov zaviedla prehľadnosť a jednoduchšia predikcia. Tento systém sa však stále vylepšuje, a to hlavne z dôvodu, že jednotliví výrobcovia, ktorí odovzdávajú informácie do tohto systému, často poskytujú nesprávne a neúplne údaje, ktoré je potrebné verifikovať a opravovať. Toto kladie vysoké nároky na systém a ľudí spracúvajúcich tieto údaje.

Ako najväčšie pozitívum zo strany úradu vnímali výrobcovia elektriny z obnoviteľných zdrojov elektriny fakt, že cenové rozhodnutia sa vydávali na viac kalendárnych rokov a teda nemusia o ne výrobcovia žiadať každý rok. Toto opatrenie znížilo zaťaženie výrobcov, ako aj pracovníkov úradu.

Pre výrobcov elektriny, ktorí si nenárokujú podporu doplatkom na vyrobenú elektrinu bol zavedený jednoduchší systém odovzdávania údajov na OKTE, a. s.

Zo strany združení zastupujúcich výrobcov elektriny z obnoviteľných zdrojov bol úrad upozorňovaný na nízke výkupné ceny určené úradom. Prax však ukázala, že tieto ceny boli nastavené správne, nakoľko výstavba nových zdrojov naďalej pokračuje aj za takto nastavené výkupné ceny elektriny.

Úrad neustále upozorňuje na vplyv výstavby týchto zdrojov na koncovú cenu elektriny, ako aj kontroluje dodržiavanie podmienok ustanovených príslušnými predpismi.

Výroba elektriny z domáceho uhlia, povinnosť vo všeobecnom hospodárskom záujme, uložená subjektu rozhodnutím Ministerstva hospodárstva SR

Počas celého regulačného obdobia dochádzalo k znižovaniu ceny silovej elektriny na trhu s elektrinou a z tohto dôvodu bol vývoj platieb, teda ceny za podporu výroby elektriny z domáceho uhlia opačný. Čiže, čím nižšia cena elektriny na trhu, tým vyššia suma doplatkov za výrobu elektriny z domáceho uhlia, nakoľko táto výroba je drahšia a nie je schopná pokryť svoje náklady z ceny vyrobenej a predanej elektriny z domáceho uhlia na trhu s elektrinou.

Vývoj doplatkov z výroby domáceho uhlia

	2012	2013	2014	2015	2016
v eurách	52 147 775	70 451 821	93 000 000	94 438 000	95 408 790
GWh	1 630	1 542	1 466	1 425	1 350

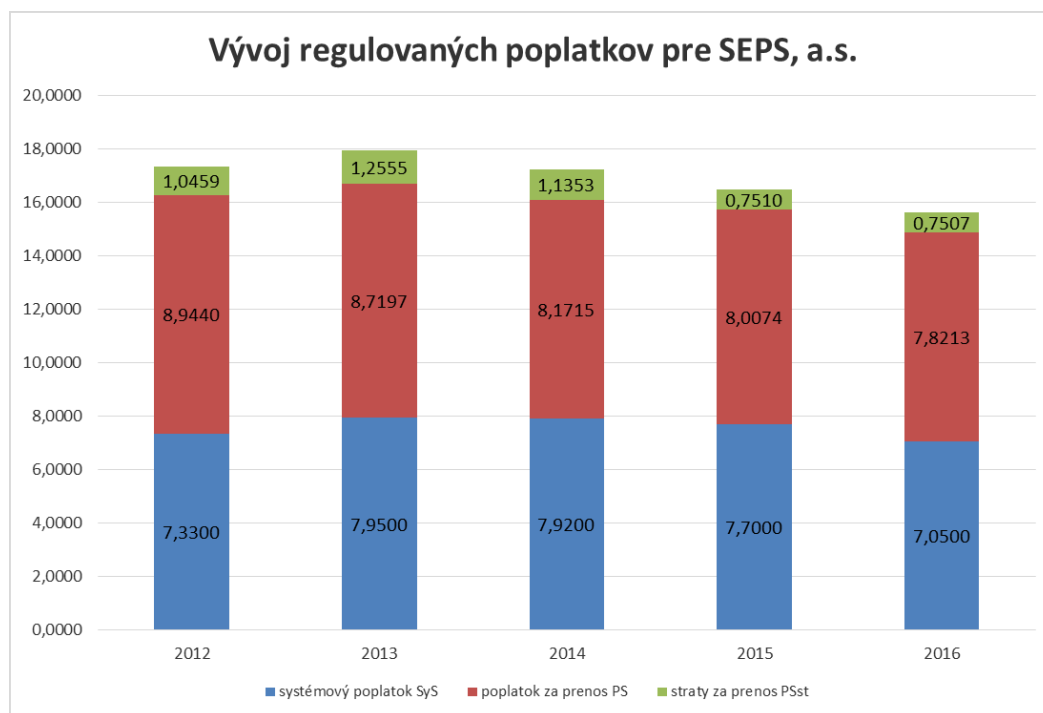
Pripojenie do sústavy

Ceny za pripojenie do sústavy boli v prvých dvoch rokoch regulačného obdobia nastavené podľa dovtedajšej platnej legislatívy a až po aplikácii novej legislatívy a implementovaného 3. energetického balíčka boli nastavené ako stabilné a ďalej sa nemeniace po zvyšok regulačného obdobia, teda od roku 2014 až do roku 2016. Tieto ceny odzrkadľovali úroveň skutočných oprávnených nákladov každého prevádzkovateľa sústavy a taktiež neboli nastavené na neúnosnú úroveň z pohľadu subjektu, ktorý žiadal o pripojenie. V rozumnej miere nastavili požiadavky odberateľov na rezervovanú kapacitu v takej výške, akú skutočne potrebujú.

Prístup do prenosovej sústavy a prenos elektriny

Počas uplynulého regulačného obdobia klesala cena prenosu vo všetkých rokoch okrem roku 2013, kedy došlo k miernemu nárastu prenosu, ako aj tarify za systémové služby. Postupné klesanie priemernej ceny prenosu malo kladný vplyv aj na koncovú cenu elektriny pre konečného odberateľa, hoci vplyv prenosu sa pri súčasnom klesaní napätovej úrovne prejavil v menšej miere.

Vývoj regulovaných poplatkov pre SEPS, a. s.	2012	2013	2014	2015	2016	zmena 13/12	zmena 14/13	zmena 15/14	zmena 16/15
	€/MWh	€/MWh	€/MWh	€/MWh	€/MWh	v %	v %	v %	v %
systémový poplatok SyS	7,3300	7,9500	7,9200	7,7000	7,0500	8,46%	-0,38%	-2,78%	-8,44%
poplatok za prenos PS	8,9440	8,7197	8,1715	8,0074	7,8213	-2,51%	-6,29%	-2,01%	-2,32%
straty za prenos PSst	1,0459	1,2555	1,1353	0,7510	0,7507	20,04%	-9,57%	-33,85%	-0,04%
Celkom regulované poplatky	17,3199	17,9252	17,2268	16,4584	15,6220	3,49%	-3,90%	-4,46%	-5,08%

Prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny

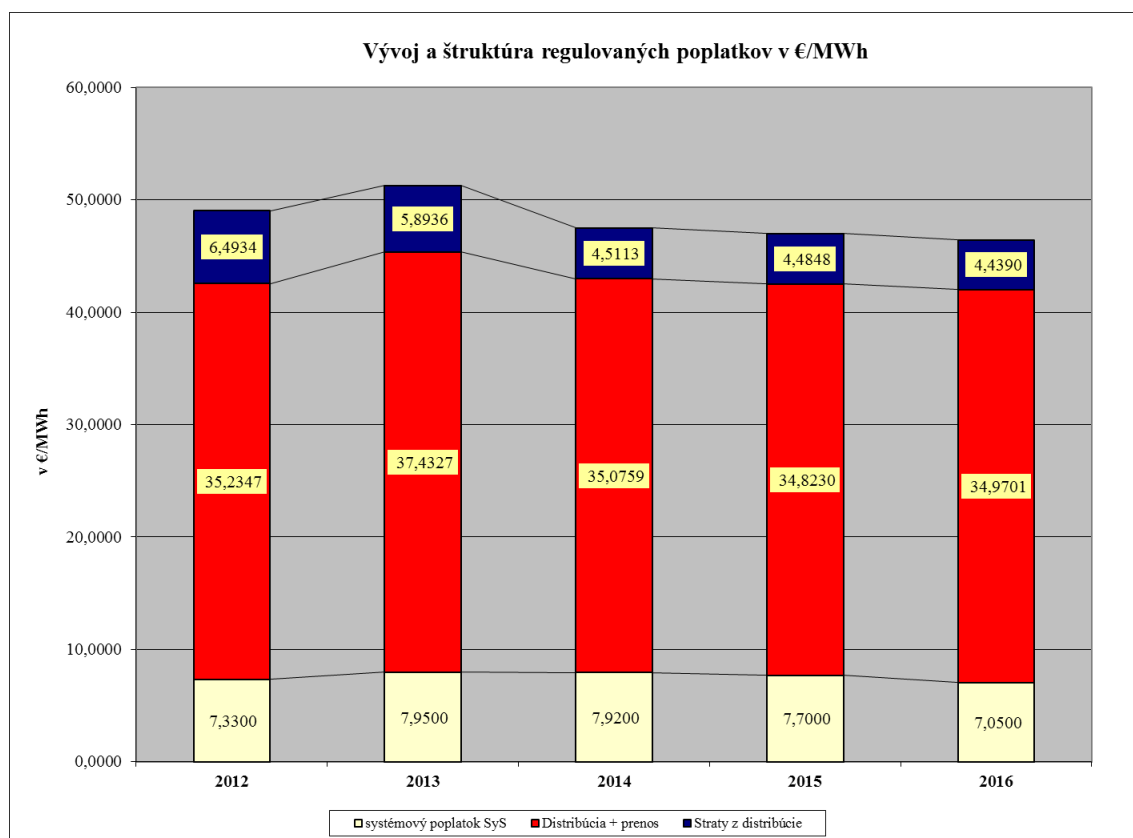
Z nasledujúcich tabuliek a grafov vyplýva, že počas predchádzajúceho regulačného obdobia

1. tarifa za prístup a distribúciu elektriny vrátane prenosu elektriny klesla mierne, čo bolo spôsobené poklesom predpokladaného množstva distribuovanej elektriny,
2. tarifa za straty pri distribúcii elektriny neustále klesala najmä z dôvodu poklesu ceny silovej elektriny, ktorá bola generovaná na trhu s elektrinou,

3. tarifa za systémové služby začiatkom regulačného obdobia narástla, avšak ku koncu klesla hlavne z dôvodu efektívnejšieho využívania podporných služieb a následným poklesom nákladov s nimi spojených.

Priemerné poplatky za distribúciu medziročne poklesli počas uplynulého regulačného obdobia o takmer 2,6 €/MWh.

Vývoj regulovaných poplatkov pre užívateľov distribučnej sústavy (DS)	v eurách/MWh								
	2012	2013	2014	2015	2016	zmena 13/12	zmena 14/13	zmena 15/14	zmena 16/15
systémový poplatok SyS	7,3300	7,9500	7,9200	7,7000	7,0500	8,46%	-0,38%	-2,78%	-8,44%
Distribúcia + prenos	35,2347	37,4327	35,0759	34,8230	34,9701	6,24%	-6,30%	-0,72%	0,42%
Straty z distribúcie	6,4934	5,8936	4,5113	4,4848	4,4390	-9,24%	-23,45%	-0,59%	-1,02%
Celkom regulované poplatky	49,0581	51,2763	47,5072	47,0078	46,4591	4,52%	-7,35%	-1,05%	-1,17%

Dodávka elektriny zraniteľným odberateľom (domácnosti a malé podniky)

Dodávka elektriny pre domácnosti a malé podniky

Cenová regulácia dodávky elektriny odberateľom v domácnosti je obsahom vyhlášky úradu, ktorá určuje, čo je súčasťou návrhu ceny regulovaného subjektu a tiež spôsob výpočtu maximálnej ceny za dodávku elektriny pre domácnosti. Úrad návrh ceny posúdi a výsledkom

cenového konania je rozhodnutie úradu s cenami za dodávku elektriny pre odberateľov elektriny v domácnosti v jednotlivých zložkách navrhnutých sadzieb.

Úrad určil pre dodávateľov elektriny pôsobiacich v Slovenskej republike maximálne ceny za dodávku elektriny pre domácnosti na všetky roky uplynulého regulačného obdobia spolu s podmienkami ich uplatňovania. Maximálne ceny za dodávku elektriny pre domácnosti sú dvojzložkové, pozostávajú z mesačnej platby za jedno odberné miesto za mesiac a ceny za elektrinu odobratú v nízkom pásme alebo vo vysokom pásme.

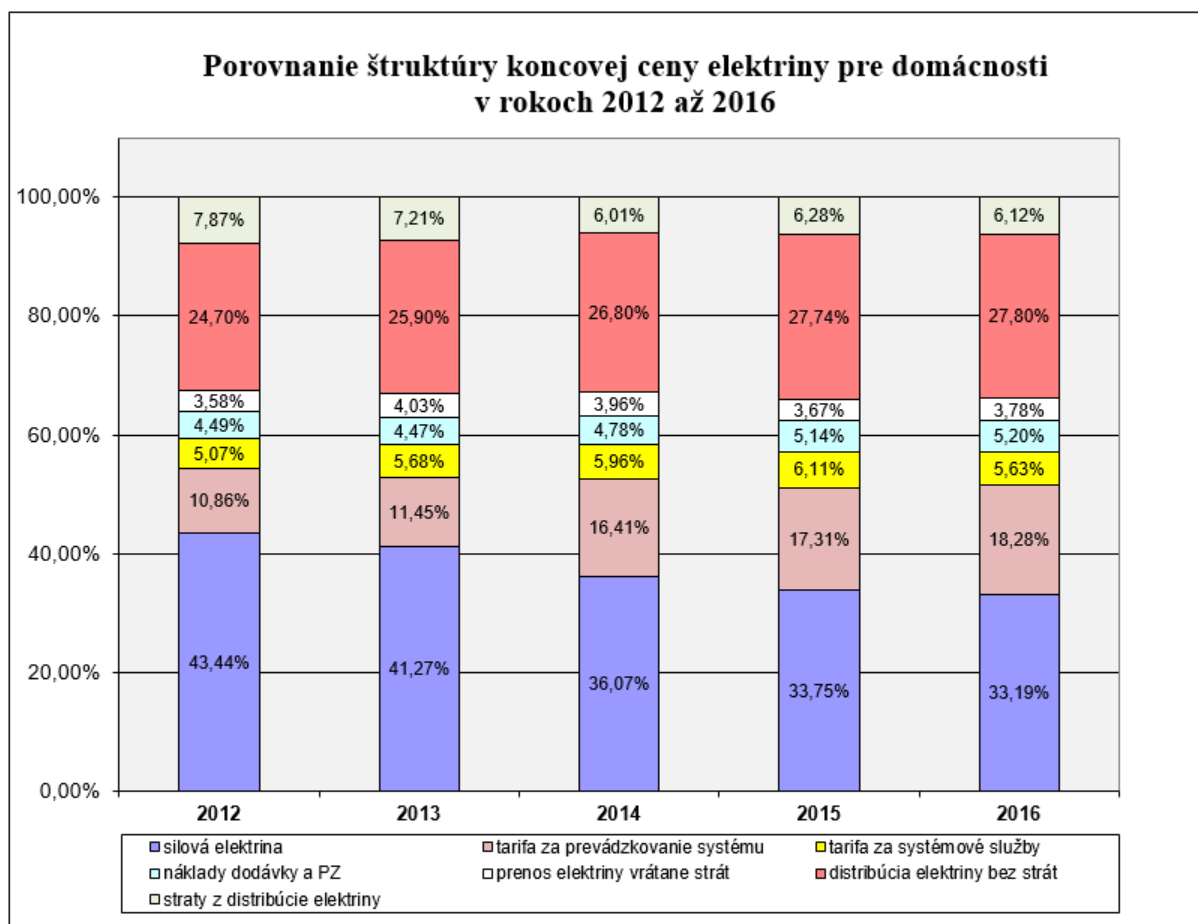
Úrad vždy určuje vo svojich rozhodnutiach maximálne ceny. Dodávatelia v rámci svojich obchodných aktivít poskytovali rôzne zľavy a výhody pre odberateľov. Úrad na svojom webovom sídle ponúka tzv. cenovú kalkulačku, kde si každý odberateľ môže na základe predpokladu svojej spotreby a úradom schválenej ceny pre konkrétneho dodávateľa vybrať toho najvýhodnejšieho dodávateľa elektriny.

Východiskovým parametrom, na základe ktorého sa určovala maximálna cena za dodávku elektriny pre domácnosti v rokoch 2013 až 2016 regulačného obdobia, bol aritmetický priemer denných cien oficiálneho kurzového lístka, zverejneného burzou PXE (POWER EXCHANGE CENTRAL EUROPE) na jej webovom sídle, produktu F PXE SK BL Cal-t za obdobie od 1. januára do 30. júna roku predchádzajúcemu roku, na ktorý sa uplatňujú určené ceny, ďalej koeficient v percentách maximálne vo výške 12 % na pokrytie plánovaného diagramu dodávky elektriny pre domácnosti a náklady na odchýlku súvisiace s dodávkou elektriny domácnostiam.

V prvom roku regulačného obdobia bol za základ použitý aritmetický priemer denných cien oficiálneho kurzového lístka, zverejneného burzou EEX (European Energy Exchange) na jej webovom sídle, produktu EEX Phelix Baseload Year Futures Cal-t Settlement price za obdobie od 1. januára do 30. júna roku predchádzajúcemu roku, na ktorý sa uplatňujú určené ceny.

Konečná cena elektriny pre domácnosti - zloženie

	2012 €/MWh	2013 €/MWh	2014 €/MWh	2015 €/MWh	2016 €/MWh
silová elektrina	62,8	57,7470	47,9520	42,5324	41,5910
tarifa za prevádzkovanie systému	15,7	16,02	21,82	21,82	22,90
tarifa za systémové služby	7,33	7,95	7,92	7,70	7,05
náklady dodávky a PZ	6,486	6,2496	6,359	6,4741	6,5195
prenos elektriny vrátane strát	5,1714	5,63819	5,2599	4,6217	4,7353
distribúcia elektriny bez strát	35,7168	36,2380	35,6300	34,9638	34,8386
straty z distribúcie elektriny	11,3784	10,08319	7,9876	7,9099	7,6677
spolu	144,5826	139,9259	132,9285	126,0219	125,3022

Vývoj cien dodávky elektriny domácnostiam bol priaznivý a počas uplynulého regulačného obdobia klesala cena silovej elektriny, ale aj sieťové poplatky spojené s dodávkou elektriny domácnostiam. Spoločne tieto dve najdôležitejšie súčasti koncovej ceny spôsobili pokles konečnej ceny pre domácnosti počas celého uplynulého regulačného obdobia.

Cenová regulácia sa vzťahuje aj na regulovaný subjekt, ktorý dodáva elektrinu malým podnikom. Nutnosť regulácie dodávky elektriny pre malé podniky priniesla prax posledných rokov otvárania trhu s elektrinou. Výsledkom deregulácie neboli nižšie, ale naopak vyššie ceny a náklady odberateľov elektriny. Regulácia koncových cien malých podnikov udržiava v podmienkach Slovenskej republiky stabilné ceny energií, nakoľko liberalizácia na trhu v podmienkach Slovenskej republiky v posledných rokoch nevedla priamo k nižším cenám. Úrad v rámci dôsledného uplatňovania európskej legislatívy považuje reguláciu malých podnikov v rámci oprávnení, ktoré dáva 3. energetický balíček jednotlivým štátom, a to právo na spravodlivé ceny pre všetkých účastníkov trhu s elektrinou. Ochrana odberateľov malých podnikov, ako aj domácností, v podmienkach Slovenskej republiky neodporuje európskej legislatíve.

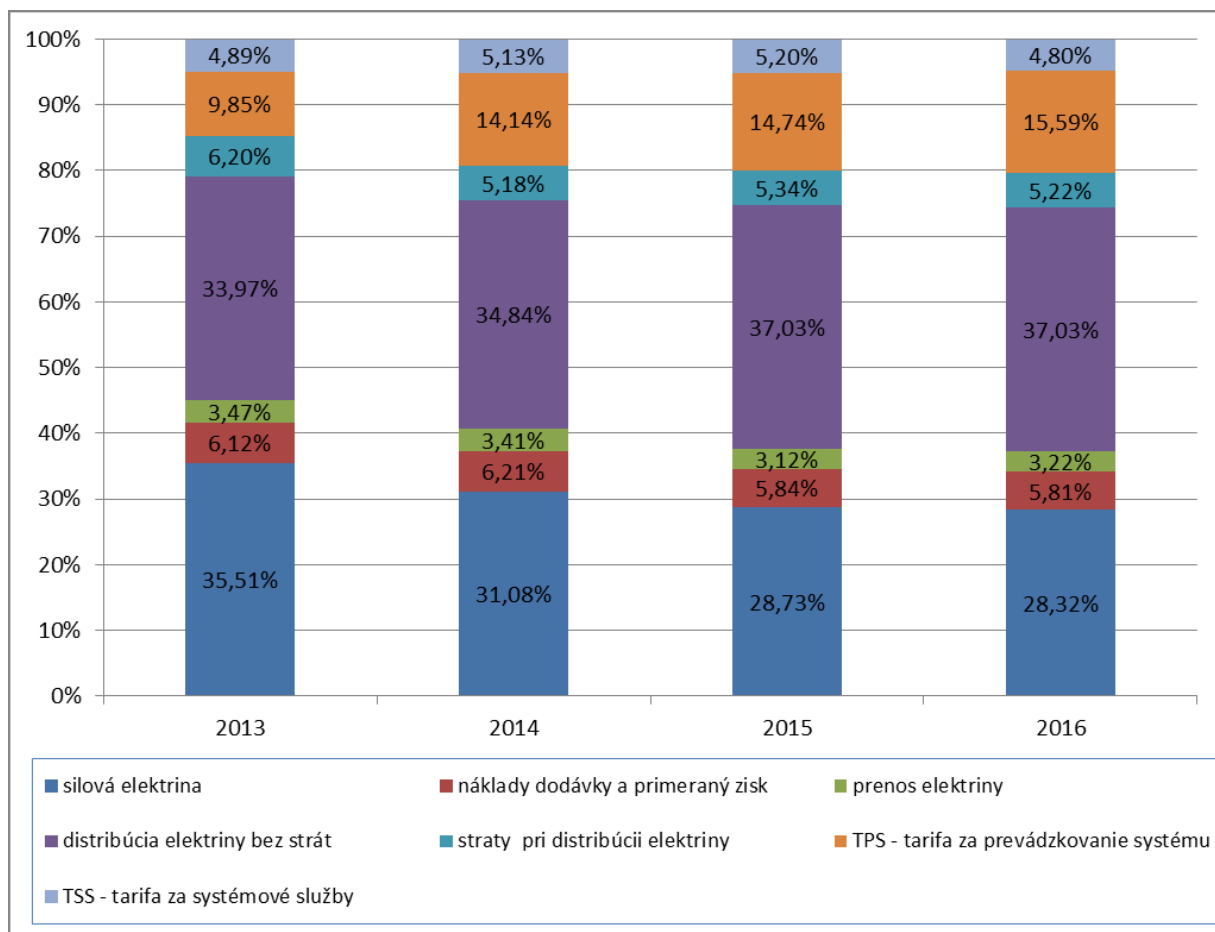
Možnosť výberu svojho dodávateľa pre odberateľov nie je nijakým spôsobom znížená, nakoľko každý dodávateľ elektriny v podmienkach Slovenskej republiky pôsobí na celom území Slovenskej republiky, a tým má každý odberateľ rovnaké právo výberu akéhokoľvek

dodávateľa. Dodávateľia malým podnikom majú prostredníctvom regulácie cien zaručenú úhradu oprávnených nákladov a primeraný zisk.

Za malý podnik je považovaný koncový odberateľ elektriny s ročnou spotrebou elektriny za všetky jeho odberné miesta najviac 30 000 kWh za rok, ktorý predchádza roku predloženia návrhu ceny. Dodávka elektriny malým podnikom je rozdelená do jedenástich sadzieb.

Východiskovým parametrom, na základe ktorého sa určila maximálna cena za dodávku elektriny pre malé podniky v rokoch 2013 až 2016, bol aritmetický priemer denných cien oficiálneho kurzového lístka, zverejneného burzou PXE (POWER EXCHANGE CENTRAL EUROPE) na jej webovom sídle, produktu F PXE SK BL Cal-t za obdobie od 1. januára do 30. júna roku predchádzajúceho roka, na ktorý sa uplatňujú určené ceny, ďalej koeficient v percentách maximálne vo výške 12 % na pokrytie plánovaného diagramu dodávky elektriny pre malé podniky a náklady na odchýlku súvisiace s dodávkou elektriny pre malé podniky.

Porovnanie jednotlivých zložiek ceny za dodávku elektriny pre malé podniky v rokoch 2013 - 2016					
Názvy zložiek taríf		2013	2014	2015	2016
		€/MWh	€/MWh	€/MWh	€/MWh
Dodávka elektriny	silová elektrina	57,7455	47,9514	42,5314	41,5867
	náklady dodávky a primeraný zisk	9,9456	9,5804	8,6471	8,5325
Distribúcia elektriny vrátane prenosu a strát pri distribúcii elektriny	prenos elektriny	5,6382	5,2599	4,6217	4,7353
	distribúcia elektriny bez strát	55,2324	53,7508	54,8201	54,3860
	straty pri distribúcii elektriny	10,0832	7,9876	7,9099	7,6677
Ostatné regulované tarify	TPS - tarifa za prevádzkovanie systému	16,0200	21,8200	21,8200	22,9000
	TSS - tarifa za systémové služby	7,9500	7,9200	7,7000	7,0500
SPOLU		162,6149	154,2701	148,0502	146,8583

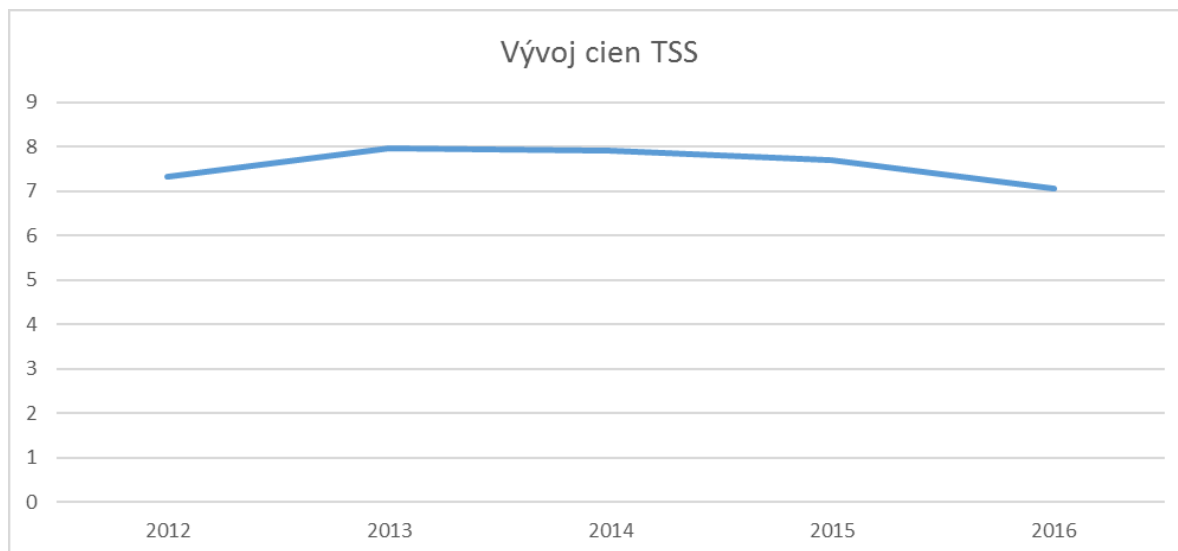

Počas celého uplynulého regulačného obdobia klesala cena dodávky elektriny malým podnikom a naplno sa tak ukázala opodstatnenosť regulácie a ochrana malých podnikov ako zraniteľných odberateľov.

Poskytovanie podporných služieb

Poskytovanie podporných služieb sa v konečných účtoch za elektrinu prejavuje v platbe za tarifu za poskytovanie systémových služieb. Vývoj tejto tarify počas regulačného obdobia bol buď nemenný, alebo mierne klesajúci. Toto sa dalo hlavne dosahovaním úspor v poskytovaní podporných služieb, ako aj zvyšovaním konkurenčného prostredia v oblasti poskytovania podporných služieb a postupným klesaním ich cien.

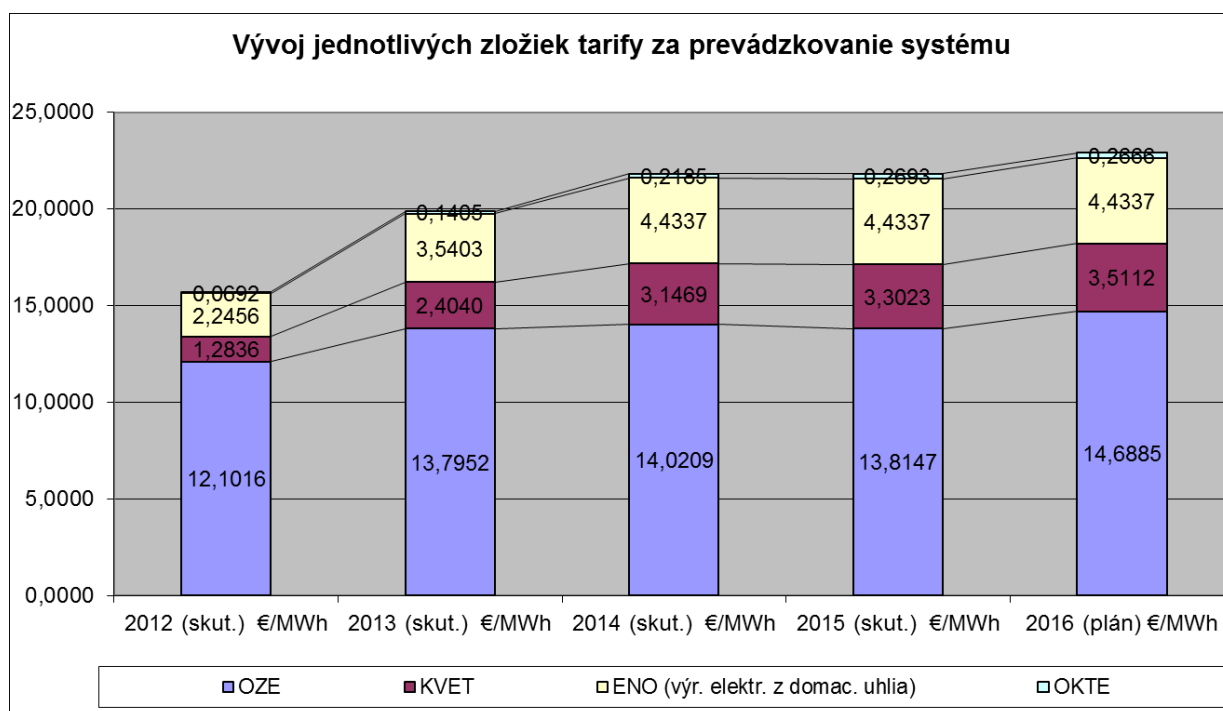
Vývoj TSS za jednotlivé roky	2012	2013	2014	2015	2016
€/MWh	7,33	7,95	7,92	7,7	7,05
€	162 930 027	164 691 198	166 137 452	163 914 587	151 708 676

Poskytovanie systémových služieb

Vývoj tarify za prevádzkovanie systému v predchádzajúcom regulačnom období dokumentuje nasledovná tabuľka.

Jednotlivé zložky tarify za prevádzkovanie systému (TPS)	2012 (skut.) €/MWh	2013 (skut.) €/MWh	2014 (skut.) €/MWh	2015 (skut.) €/MWh	2016 (plán) €/MWh
OZE	12,1016	13,7952	14,0209	13,8147	14,6885
KVET	1,2836	2,4040	3,1469	3,3023	3,5112
ENO (výr. elektr. z domac. uhlia)	2,2456	3,5403	4,4337	4,4337	4,4337
OKTE	0,0692	0,1405	0,2185	0,2693	0,2666
Celkom TPS	15,7000	19,8800	21,8200	21,8200	22,9000

V prípade tarify za prevádzkovanie systému je rastúci trend spôsobený nárastom podporovaných zdrojov OZE a kombinovanou výrobou (KVET), ako aj nárastom množstva vyrobenej elektriny zo zdrojov, ktoré boli uvedené do prevádzky už v predchádzajúcich rokoch a doteraz ich prevádzka nebola plne využitá. Ďalším dôležitým faktorom vplyvujúcim na nárast tarify za prevádzkovanie systému je pokles ceny silovej elektriny na svetových trhoch. Keďže všetky zdroje OZE a KVET sú podporované hlavne tzv. doplatkom, čo je vlastne rozdiel medzi trhovou cenou elektriny a cenou elektriny stanovenou pre konkrétnu technológiu, tak zákonite poklesom ceny na svetových trhoch stúpa doplatok, a tým aj tarifa za prevádzkovanie systému, prostredníctvom ktorej sú tvorené zdroje na platbu doplatkov. Tento faktor vplýva nielen na podporu výroby elektriny z OZE a KVET, ale aj na podporu výroby elektriny z domáceho uhlia. Nárast nákladov spojených s organizátorom krátkodobého trhu s elektrinou je spojený s novými úlohami na trhu s elektrinou v Slovenskej republike, ktorými je OKTE, a. s., poverené podľa platnej (centrálny dátový sklad, zúčtovanie odchýlok a pod.).

Úrad neustále upozorňuje na nepriaznivé dopady nekontrolovateľného rozvoja podpory OZE, a trvá na tom, že každý členský štát únie si musí sám určovať svoj energetický mix.

Výkon činnosti organizátora krátkodobého trhu s elektrinou

Výkon činnosti OKTE, a. s., ako organizátora krátkodobého trhu s elektrinou, zúčtovateľa odchýlok, ako aj centrálného dátového skladu je financovaný z dvoch zdrojov.

Prvý zdroj financovania je z poplatkov od obchodníkov s elektrinou, ktorí platia poplatky za zobchodovanú elektrinu a tým priamo prispievajú na prevádzku činnosti.

Vývoj týchto poplatkov počas uplynulého regulačného obdobia

	2012	2013	2014	2015	2016
tarifa za zúčtovanie, vyhodnotenie a vysporiadanie odchýlok (€/MWh)	0,0117	0,0129	0,0129	0,0129	0,0129
fixná platba za zúčtovanie odchýlok (€)	13707,4700	14395,1227	14683,0273	14683,0273	14683,0273
ročná fixná platba za organizovanie krátkodobého trhu s elektrinou (€)	450	450	450	450	450

Druhý zdroj financovania OKTE, a. s., je prostredníctvom tarify za prevádzkovanie systému, ktorú platia všetci koncoví odberatelia elektriny za odobratú elektrinu. Vývoj tejto tarify je zobrazený v tabuľke a grafe pre tarifu za prevádzkovanie systému.

Dodávka elektriny dodávateľom poslednej inštancie

Východiskovými parametrami, na základe ktorých sa určovala maximálna cena za dodávku elektriny dodávateľom poslednej inštancie v rokoch 2013 – 2016 regulačného obdobia, bol aritmetický priemer denných cien oficiálneho kurzového lístka, zverejneného burzou PXE (POWER EXCHANGE CENTRAL EUROPE) na jej webovom sídle, produktu F PXE SK BL M za obdobie troch po sebe nasledujúcich mesiacov, pričom prvým mesiacom je mesiac, kedy sa začne dodávka poslednej inštancie, ďalej koeficient v percentách maximálne vo výške 15 % na pokrytie plánovaného diagramu dodávky elektriny pre domácnosti, 9 % navýšenia z dôvodu obmedzenia rizika súvisiaceho s dodávkou poslednej inštancie a náklady na odchýlku súvisiace s dodávkou elektriny dodávateľom poslednej inštancie.

V prvom roku regulačného obdobia bol za základ použitý aritmetický priemer denných cien oficiálneho kurzového lístka, zverejneného burzou EEX (European Energy Exchange) na jej webovom sídle, produktu EEX Phelix Baseload Month Futures za obdobie troch po sebe nasledujúcich mesiacov, pričom prvým mesiacom je mesiac, kedy sa začne dodávka poslednej inštancie.

Vývoj cien dodávateľov poslednej inštancie v podstate kopíruje vývoj cien elektriny produktu F PXE SK BL M na pražskej burze.

Takto bolo počas celého regulačného obdobia zabezpečené, aby odberatelia nezostali bez elektriny v prípade, že ich dodávateľ stratil možnosť dodávky elektriny, a to za spravodlivé a primerané ceny, ktoré sa odvíjali od trhu s elektrinou.

Zdôvodnenie potreby ďalšej regulácie v elektroenergetike

Ako ukazoval vývoj regulovaných poplatkov v oblasti regulácie cien v elektrine, tak regulácia v tejto oblasti priniesla mnoho pozitív a zníženie cien pre konečných spotrebiteľov. Regulácia cien v oblasti poskytovania služieb prirodzenými monopolmi je neoddeliteľnou súčasťou ochrany odberateľov pred zneužívaním monopolného postavenia regulovaných subjektov. Chráni tak napríklad pred neprimeranými pripojovacími poplatkami, či vysokými cenami dodávky elektriny. Najdôležitejšie v oblasti cenovej regulácie je cenová regulácia dodávky elektriny zraniteľným odberateľom (domácnosti a malé podniky), ktorí boli jednoznačne chránení pred uplatňovaním neprimeraných cien v dodávke. Nastavený spôsob regulácie však jednoznačne nebránil rozvoju konkurencie aj v oblasti dodávky elektriny zraniteľným odberateľom a poskytoval dostatok priestoru na účinnú konkurenciu medzi jednotlivými dodávateľmi, či už tradičnými alebo alternatívnymi. Ako bolo jednoznačne preukázané, tak regulácia v cenovej oblasti je aj naďalej potrebná, hlavne z dôvodu ochrany odberateľov pred uplatňovaním neúmerných cien v dodávke elektriny, alebo v poskytovaní služieb regulovanými subjektmi s monopolným postavením na trhu.

II. Regulácia v plynárenstve

Regulačné obdobie v rokoch 2012 – 2016 bolo 5-ročné. V prvom roku tohto regulačného obdobia bola prijatá nová národná primárna energetická legislatíva upravujúca pôsobnosť úradu a Regulačnej rady v rámci výkonu regulácie v sieťových odvetviach, ktorou bol implementovaný 3. energetický balíček. S účinnosťou od 1. septembra 2012 bol prijatý nový zákon č. 250/2012 Z. z., ako aj nový zákon č. 251/2012 Z. z.

Do konca roku 2013 sa cenová regulácia vykonávala podľa pôvodného zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a až od roku 2014 sa cenová regulácia vykonávala podľa nového zákona č. 250/2012 Z. z. Podstatnou zmenou vo výkone cenovej regulácie v predchádzajúcom regulačnom období a regulovanými subjektmi taktiež pozitívne prijatá bola skutočnosť vyplývajúca zo zákona č. 250/2012 Z. z., na základe ktorého cenové rozhodnutie vydané na rok 2014 platí aj na roky 2015 a 2016, ak úrad neschváli zmenu cenového rozhodnutia.

V predchádzajúcom regulačnom období cenovej regulácii v plynárenstve podliehali tieto regulované činnosti:

- a) pripojenie do siete,
- b) poskytovanie podporných služieb v plynárenstve,
- c) prístup do prepravnej siete a preprava plynu,
- d) prístup do distribučnej siete a distribúcia plynu,
- e) uskladňovanie plynu (do 31. decembra 2012),
- f) dodávka plynu domácnostiam,
- g) dodávka plynu pre malý podnik (od 1. januára 2013),
- h) dodávka plynu na výrobu tepla určeného pre domácnosť (do 31. decembra 2012),
- i) dodávka plynu dodávateľom poslednej inštancie,
- j) výkup plynárenského zariadenia (od 1. januára 2014).

Preprava plynu

Pripojenie do prepravnej siete

Cenová regulácia za pripojenie do prepravnej siete sa vykonávala priamym určením maximálnej ceny za pripojenie.

Maximálna cena za pripojenie plynového zariadenia do prepravnej siete sa určovala na základe skutočne vynaložených a preukázaných ekonomicky oprávnených nákladov prevádzkovateľa prepravnej siete, čo znamená, že až po vybudovaní pripojenia do prepravnej siete bol úradu predložený cenový návrh, ktorý úrad vyhodnotil z hľadiska oprávnenosti nákladov potrebných na dokumentačnú, technickú a realizačnú fázu pripojenia a následne schválil cenu za pripojenie. V regulačnom období 2012 – 2016 úrad vydal 2 rozhodnutia za pripojenie do prepravnej siete.

V regulačnom období 2012 – 2016 boli do prepravnej siete pripojené tieto miesta prepojenia s distribučnou sieťou SPP – distribúcia, a. s.:

Miesto pripojenia Mikušovce (2012)

Miesto pripojenie Ardovo (2016)

Prístup do prepravnej siete a preprava plynu

Spoločnosť eustream, a. s., je jediným prevádzkovateľom vysokotlakovej prepravnej siete na vymedzenom území Slovenskej republiky, ktorou sa prepravuje plyn tak pre slovenských, ako aj zahraničných užívateľov siete.

Cenová regulácia za prístup do distribučnej siete a prepravu plynu sa vykonávala priamym určením porovnateľnej ceny, a to porovnaním cien za prepravu plynu v Slovenskej republike s cenami za prepravu plynu v členských štátoch Európskej únie. Tarify sa určovali pre jednotlivé vstupné a výstupné body prepravnej siete a boli platné pre všetkých užívateľov prepravnej siete, (na rozdiel od niektorých krajín Európskej únie, kde sa rozlišuje domáca a tranzitná preprava plynu) rovnako, teda pre zahraničných, ako aj pre domácich užívateľov prepravnej siete.

Spôsob vykonávania cenovej regulácie prístupu do prepravnej siete a prepravy plynu ustanovoval už pôvodný zákon o regulácii ako priame určenie porovnateľnej ceny a od 1. septembra 2012 nový zákon č. 250/2012 Z. z. upravuje spôsob vykonávania cenovej regulácie za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu porovnaním ceny za túto regulovanú činnosť s cenou za rovnakú regulovanú činnosť v Slovenskej republike alebo v členských štátoch Európskej únie, ak existuje účinná konkurencia paralelných plynovodov. Porovnateľná cena vychádza z analýzy cien za prepravu plynu v ostatných členských štátoch Európskej únie, ktorí používajú vstupno-výstupný tarifný systém. Počnúc rokom 2013 úrad v rozhodnutiach

udáva ceny pre spoločnosť eustream, a. s., v energetických jednotkách (v MWh), t. j. tarifný systém je porovnateľný so systémom ostatných prevádzkovateľov prepravných sietí v Európskej únii.

Porovnateľné ceny za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu sa v rokoch 2012 a 2016 určovali vo forme taríf za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu. Tarify sú určené pre jednotlivé vstupné a výstupné body prepravnej siete (systém entry-exit). Platba za prepravu plynu predstavuje potom súčet platieb pre zmluvne dohodnutý vstupný a výstupný bod prepravnej siete v závislosti od zmluvne dohodnutej dennej kapacity užívateľa prepravnej siete a dĺžky platnosti zmluvy o prístupe do prepravnej siete a preprave plynu. Užívateľ prepravnej siete poskytuje prevádzkovateľovi prepravnej siete aj plyn na prevádzkové účely.

Počet pôvodných vstupno-výstupných bodov z roku 2012 sa v priebehu regulačného obdobia 2012 až 2016 zvýšil o dva, a to na hranici Slovenskej republiky s Ukrajinou (vstupno-výstupný bod Budince), jeho prevádzka sa začala 2. septembra 2014 a na hraniciach Slovenskej republiky s Maďarskom (vstupno-výstupný bod Veľké Zlievce), pri tomto cezhraničnom bode je komerčná prevádzka spustená v 2. polroku 2015.

Východiskové sadzby taríf boli v roku 2012 oproti roku 2011 zvýšené v priemere o 0,5 %, v roku 2013 oproti roku 2012 zvýšené v priemere o 1,55 % a v roku 2014 oproti roku 2013 zvýšené v priemere o 1,30 % (rozhodnutie platné do konca roku 2016). Na výšku taríf má vplyv miera inflácie v krajinách Európskej únie za rok predchádzajúci roku predkladania návrhu ceny publikovaná štatistickým úradom Eurostat, pričom do eskalačného faktora vstupuje len jej 50 % hodnota.

Počas regulačného obdobia 2012 – 2016 úrad vydal pre spoločnosť eustream, a. s., 6 cenových rozhodnutí, ktorými určil tarify za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu.

V oblasti prepravy plynu má spoločnosť eustream, a. s., monopolné postavenie a nie je možné predpokladať v podmienkach Slovenskej republiky, z hľadiska efektivity prevádzky prepravnej siete, ako aj množstva prepravovaného plynu, výstavbu paralelnej vysokotlakovej prepravnej siete. Metóda cenovej regulácie používaná v regulačnom období 2012 – 2016 pri preprave plynu bola zvolená aj pre nasledujúce regulačné obdobie 2017 – 2021 v súlade s novým zákonom č. 250/2012 Z. z. Prevádzkovateľovi prepravnej siete pokrýva všetky ekonomicky oprávnené náklady a generuje dostatočný primeraný zisk, ktorý umožňuje spoločnosti realizovať nové investície vyžadované situáciou na trhu s plynom a v súlade s desaťročným plánom rozvoja siete a taktiež umožňuje prevádzkovateľovi prepravnej siete vyvíjať dostatočnú flexibilitu v ponuke nových produktov a služieb a tiež flexibilitu pre prijímanie opatrení vyplývajúcich z európskej priamo vykonateľnej legislatívy.

Distribúcia plynu

Pripojenie do distribučnej siete

Cenová regulácia za pripojenie do distribučnej siete a prístupu do distribučnej siete a distribúcie plynu bola v rokoch 2012 až 2016 vykonávaná určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny a určovala sa na základe predpokladaných ekonomicky oprávnených nákladov spojených so stanovením podmienok pripojenia, kontrolou žiadosti o realizáciu pripojenia do distribučnej siete a montážou meradla vrátane kontroly správy o odbornej prehliadke a skúške odberného plynového zariadenia. Základom pri určovaní týchto cien bola maximálna cena za pripojenie do distribučnej siete vo východiskovom roku regulačného obdobia (2012), ktorá bola na roky nasledujúce po východiskovom roku upravená indexom jadrovej inflácie. Maximálne ceny sa určovali osobitne pre odberateľov plynu v domácnosti a osobitne pre odberateľov plynu mimo domácností.

V prípade ceny za pripojenie nových výrobcov plynu do distribučnej siete sa táto cena určí na základe skutočne vynaložených nákladov prevádzkovateľom distribučnej siete v súvislosti s pripojením nových výrobcov plynu do distribučnej siete.

Počas regulačného obdobia 2012 – 2016 úrad vydal pre spoločnosť SPP – distribúcia, a. s. 3 cenové rozhodnutia o pripojení do distribučnej siete, z toho rozhodnutie vydané na rok 2014 podľa zákona č. 250/2012 Z. z. bolo platné až do konca regulačného obdobia, teda do konca roku 2016.

Vývoj cien za pripojenie do distribučnej siete SPP – distribúcia, a. s., dokumentuje nasledovná tabuľka:

Kategória	2012 (v eurách)	2013 (v eurách)	2014 - 2016 (v eurách)
Domácnosť	125,04	128,11	131,38
Maloodber	171,60	175,82	180,30
Stredno a veľkoodber	471,39	482,98	495,30

Prístup do distribučnej siete a distribúcia plynu

Cenová regulácia sa vykonávala určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu a určením taríf, pričom je uplatnená metóda cenového stropu. Tarify za distribúciu plynu boli viaczložkové a stanovovali sa na princípe tzv. poštovej známky, t. j. podľa ročného množstva distribuovaného plynu bez ohľadu na vzdialenosť odberného miesta od zdroja plynu a boli navrhnuté tak, aby neobsahovali krížové dotácie medzi jednotlivými skupinami odberateľov plynu. Súčasťou taríf za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu sú aj poplatky za prekročenie zmluvne dohodnutej dennej distribučnej kapacity stanovené osobitne pre mesiace január, február, marec, október, november, december a osobitne pre mesiace apríl, máj, jún, júl, august, september.

Základom pri určení uvedených taríf bola východisková maximálna cena za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu na východiskový rok 2012, ktorá bola zároveň cenou za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu na prvý rok regulačného obdobia. Maximálna cena sa skladala z východiskovej ročnej hodnoty odpisov regulovaného subjektu vo východiskovom roku regulačného obdobia, ročných prevádzkových nákladov regulovaného subjektu vo východiskovom roku regulačného obdobia a z primeraného zisku určeného na základe súčinu hodnoty regulovanej bázy aktív vo východiskovom roku regulačného obdobia a miery výnosnosti regulačnej bázy aktív (WACC). Na nasledujúce roky regulačného obdobia 2012 až 2016 bola východisková maximálna cena za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu na rok 2012 upravovaná o niektoré ukazovatele, ako hodnota zmeny nákladov na krytie vlastnej spotreby a strát plynu v distribučnej sieti, hodnota odpisov zo zaradeného nového dlhodobého majetku nevyhnutne potrebného na zabezpečenie prevádzkyschopnosti siete vo výške maximálne 2,5% jeho obstarávacej ceny a s tým súvisiaci faktor investícií, zohľadňujúci rozdiel skutočných a plánovaných odpisov zo zaradeného nového dlhodobého majetku.

Maximálna cena za prístup do distribučnej siete pre všetkých prevádzkovateľov distribučných sietí bola upravovaná o hodnotu výnosov za pripojenie do distribučnej siete a dosiahnutých výnosov za prekročenie zmluvne dohodnutej dennej distribučnej kapacity.

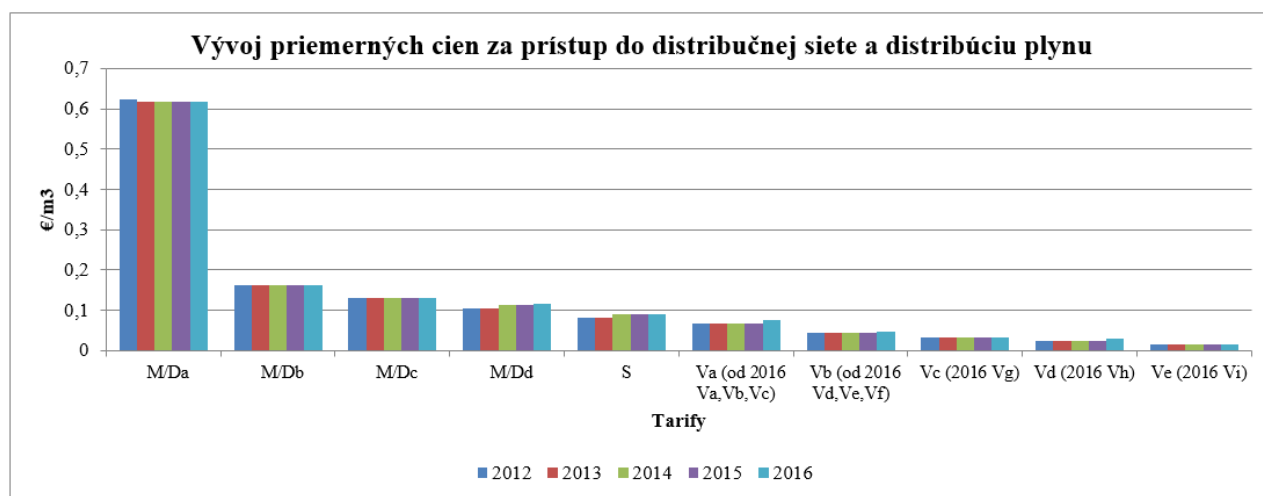
Pri cenovej regulácii prístupu do distribučnej siete a distribúcie plynu pre regulované subjekty, do ktorých distribučnej siete je pripojených menej ako 100 000 odberných miest sa z dôvodu lokálneho charakteru týchto distribučných sietí uplatňovala nákladová metóda regulácie. Na trhu s plynom v Slovenskej republike pôsobí 39 prevádzkovateľov týchto lokálnych distribučných sietí, ktorí prevádzkujú 43 distribučných sietí. Maximálna cena za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu zahŕňa ekonomicky oprávnené náklady a primeraný zisk, pričom je korigovaná cez korekčný faktor zohľadňujúci skutočné náklady a skutočný objem distribuovaného plynu v roku $t-2$; táto maximálna cena sa ďalej upravuje o výnosy za pripojenie do distribučnej siete v roku $t-2$. Ekonomicky oprávnené náklady vstupujúce do výpočtu maximálnej ceny za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu sú limitované hodnotou maximálnych ekonomicky oprávnených nákladov a taktiež je limitovaná výška primeraného zisku. Táto metóda regulácie pri tzv. lokálnych distribučných sieťach je osvedčená, umožňuje skontrolovať plánované a skutočné náklady so zohľadnením efektívneho vynakladania ekonomicky oprávnených nákladov a prostredníctvom korekčného faktora maximálnu cenu za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu je možné maximálnu cenu upraviť.

Počas regulačného obdobia 2012 – 2016 úrad vydal pre spoločnosť SPP – distribúcia, a. s., 4 cenové rozhodnutia, ktorými schválil tarify za prístup do vysokotlakovej distribučnej siete a distribúciu plynu a tarifu za poskytovanie podporných služieb, ktoré sa neposkytujú v rámci taríf za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu, spolu s podmienkami uplatňovania týchto taríf, z toho rozhodnutie vydané na rok 2014 v zmysle zákona č. 250/2012 Z. z. bolo

platné aj na rok 2015 a na rok 2016 úrad vydal nové cenové rozhodnutie z dôvodu zvýšenia počtu tarifných skupín pre distribúciu plynu.

Vývoj priemerných cien za distribúciu plynu pre prevádzkovateľa distribučnej siete SPP – distribúcia, a. s., v jednotlivých tarifách v rokoch 2012 – 2016 (bez DPH)

Tarifa (podľa ročného množstva distribúovaného plynu v m ³)		2012	2013	2014	2015			2016
od 2012 do 2015	od 2012 do 2015	(€/m ³)	(€/m ³)	(€/m ³)	(€/m ³)	od 2016	od 2016	(€/m ³)
M/Da	(do 200)	0,6225	0,6190	0,6190	0,6190	M/Da	(do 200)	0,6190
M/Db	(nad 200 do 1 700)	0,1634	0,1632	0,1632	0,1632	M/Db	(nad 200 do 1 700)	0,1632
M/Dc	(nad 1 700 do 6 500)	0,1307	0,1301	0,1301	0,1301	M/Dc	(nad 1 700 do 6 500)	0,1301
M/Dd	(nad 6 500 do 60 tis.)	0,1062	0,1062	0,1137	0,1137	M/Dd	(nad 6 500 do 60 tis.)	0,1153
S	(nad 60 tis. do 400 tis.)	0,0820	0,0832	0,0894	0,0894	S	(nad 60 tis. do 400 tis.)	0,0903
Va	(nad 400 tis. do 2 mil.)	0,0670	0,0670	0,0670	0,0670	Va	(nad 400 tis. do 1,2 mil.)	0,0787
						Vb	(nad 1,2 mil. do 1,5 mil.)	0,0658
						Vc	(nad 1,5 mil. do 2,0 mil.)	0,0687
Vb	(nad 2 mil. do 15 mil.)	0,0453	0,0452	0,0452	0,0452	Vd	(nad 2,0 mil. do 2,7 mil.)	0,0637
						Ve	(nad 2,7 mil. do 12,0 mil.)	0,0426
						Vf	(nad 12,0 mil. do 15,0 mil.)	0,0465
Vc	(nad 15 mil. do 25 mil.)	0,0330	0,0330	0,0330	0,0330	Vg	(nad 15 mil. do 25 mil.)	0,0317
Vd	(nad 25 mil. do 300 mil.)	0,0248	0,0248	0,0248	0,0248	Vh	(nad 25 mil. do 300 mil.)	0,0306
Ve	(nad 300 mil. do 500 mil.)	0,0150	0,0150	0,0150	0,0150	Vi	(nad 300 mil.)	0,0148

Úrad v roku 2016 vykonal hĺbkovú kontrolu v distribučných spoločnostiach v plynárenstve. Cieľom bolo objektívne stanoviť rozsah a hodnotu majetku využívaného výhradne na výkon regulovaných činností, ktorý predstavuje východisko na výpočet sieťových poplatkov vstupujúcich do ceny za dodávku plynu. Táto kontrola bola zameraná predovšetkým na aktuálny technický stav majetku, rozsah jeho využívania na regulovanú činnosť, jeho skutočné využívanie, ako aj jeho existenciu. Do projektu sa zapojilo viac ako 100 odborníkov a napísalo sa viac ako 110 znaleckých posudkov, ktoré zachytili aktuálny stav nielen v rovine ekonomickej (hodnota majetku), ale aj technický stav tohto majetku. Údaje sú pre úrad dôležité z hľadiska nastavenia parametrov vzorca pre výpočet maximálnej priemernej ceny za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu pre prevádzkovateľa distribučnej siete SPP – distribúcia, a. s. na regulačné obdobie 2017 – 2021, nakoľko východisková hodnota regulovanej bázy aktív pre regulačné obdobie 2017 – 2021 bude vychádzať z hodnoty majetku prevádzkovateľa distribučnej siete nevyhnutne využívaného na zabezpečenie regulovanej činnosti z roku 2015 a bude zhodnotená o hodnotu investícií a sumu stanovených odpisov pre dané obdobie 2012 – 2015. Odpisy z regulovanej bázy aktív budú vzťahované na technickú dobu životnosti jednotlivých tried majetku prevádzkovateľa distribučnej siete.

Výkup plynárenského zariadenia

Cenovej regulácii podlieha výkup plynárenského zariadenia od 1. januára 2014. Úrad vydal pre SPP - distribúcia, a. s., na rok 2014 splatnosťou aj na roky 2015 a 2016 rozhodnutie, ktorým určil maximálne ceny za výkup plynárenského zariadenia. Povinnosť vykúpiť distribučnú sieť, na ktorú bolo vydané stavebné povolenie, ktoré nadobudlo právoplatnosť po 1. septembri 2012, vyplýva spoločnosti SPP - distribúcia, a. s., ako prevádzkovateľovi distribučnej siete, ktorý poskytuje služby pre viac ako 100 000 odberných miest z ustanovenia § 64 ods. 13 zákona č. 251/2012 Z. z.

Cenová regulácia sa vykonávala priamym určením maximálnej ceny za výkup plynárenského zariadenia.

Úrad vydal 1 rozhodnutie, ktoré bolo v zmysle zákona č. 250/2012 Z. z. platné aj na rok 2015 a 2016.

Prevádzkovateľ distribučnej siete SPP - distribúcia, a. s., za predchádzajúce regulačné obdobie nevykúpil žiadne plynárenské zariadenie.

Uskladňovanie plynu

Zásobníky zohrávajú kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní plynulých dodávok plynu v rámci Slovenskej republiky, ale aj do krajín Európskej únie, a zároveň sú efektívnym nástrojom na podporu obchodovania na plynárenskom trhu.

V zmysle § 44 ods. 5 zákona č. 250/2012 Z. z. cenová regulácia uskladňovania plynu sa vykonávala do 31. decembra 2012, a to schvaľovaním porovnateľných cien za prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu, stanovených vo forme maximálnych cien na plynárenský rok začínajúci 1. májom a končiaci 30. aprílom. Podkladom k návrhu cien za prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu bola porovnávací analýza cien za prístup do zásobníka

a uskladňovanie plynu u prevádzkovateľov zásobníkov v ostatných členských štátoch Európskej únie, ktorí prevádzkovali zásobníky s podobnými parametrami ako prevádzkovatelia zásobníkov v Slovenskej republike.

Úrad vykonával cenovú reguláciu v rokoch 2009 – 2012. Posledné cenové rozhodnutia o cenách za uskladňovacie služby vydal úrad v roku 2012 spoločnostiam NAFTA, a. s., a POZAGAS, a. s.

Nadobudnutím účinnosti zákona č. 250/2012 Z. z. sa zmenil regulovaný prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu na dohodnutý prístup na trh s plynom.

Na základe inštitútu mimoriadnej regulácie ustanoveného v zákone č. 250/2012 Z. z. mohol úrad v predchádzajúcom regulačnom období dohodnutý prístup účastníkov trhu s plynom do zásobníka zmeniť na regulovaný prístup.

Úrad pri zmene prístupu posudzuje podmienky uplatňovania dohodnutého prístupu do zásobníka alebo regulovaného prístupu do zásobníka na vymedzenom území pri zohľadnení

1. skutočnej dostupnosti nástrojov na dosiahnutie flexibility dodávky plynu pre účastníkov trhu s plynom, ktorí dodávajú plyn odberateľom plynu na vymedzenom území, a potrebe nástrojov na dosiahnutie flexibility dodávok plynu pre zabezpečenie hospodárskej súťaže na trhu s plynom,
2. predpokladaného vývoja ponuky uskladňovacej kapacity a voľnej uskladňovacej kapacity v zásobníkoch s disponibilitou dodávok plynu do siete na vymedzenom území a ďalších nástrojov na zabezpečenie flexibility dodávok plynu,
3. počtu účastníkov trhu s plynom, ktorí dodávajú plyn odberateľom plynu na vymedzenom území a využívajú uskladňovaciu kapacitu ponúkanú prevádzkovateľmi zásobníkov s disponibilitou dodávok plynu do siete na vymedzenom území.

Dodávka plynu

Dodávka plynu pre domácnosti

Cenová regulácia sa počas regulačného obdobia 2012 – 2016 vykonávala určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny za dodávku plynu pre domácnosti.

Maximálne ceny za dodávku plynu pre domácnosti sú dvojzložkové, pozostávajú z maximálnej výšky fixnej mesačnej sadzby a maximálnej výšky sadzby za odobratý plyn. Štruktúra taríf je rozdelená do troch tarifných skupín D1 až D3 podľa množstva ročnej spotreby plynu. Cenovej regulácii podlieha dodávka plynu pre odberateľov plynu v domácnosti so spotrebou za 12 nasledujúcich mesiacov do 6 500 m³ (68 575 kWh).

Základom pre reguláciu cien za dodávku plynu pre domácnosti v predchádzajúcom regulačnom období boli tzv. „východiskové náklady“ určené pre rok 2012. Pre ďalšie roky regulačného obdobia cena určená z roku 2012 bola optimalizovaná faktorom (JPI-X) s vplyvom na hodnotu nákladov obchodnej činnosti dodávateľa plynu a medziročnými rozdielmi medzi nákladmi na nákup plynu, prepravu plynu, distribúciu plynu a uskladňovanie plynu.

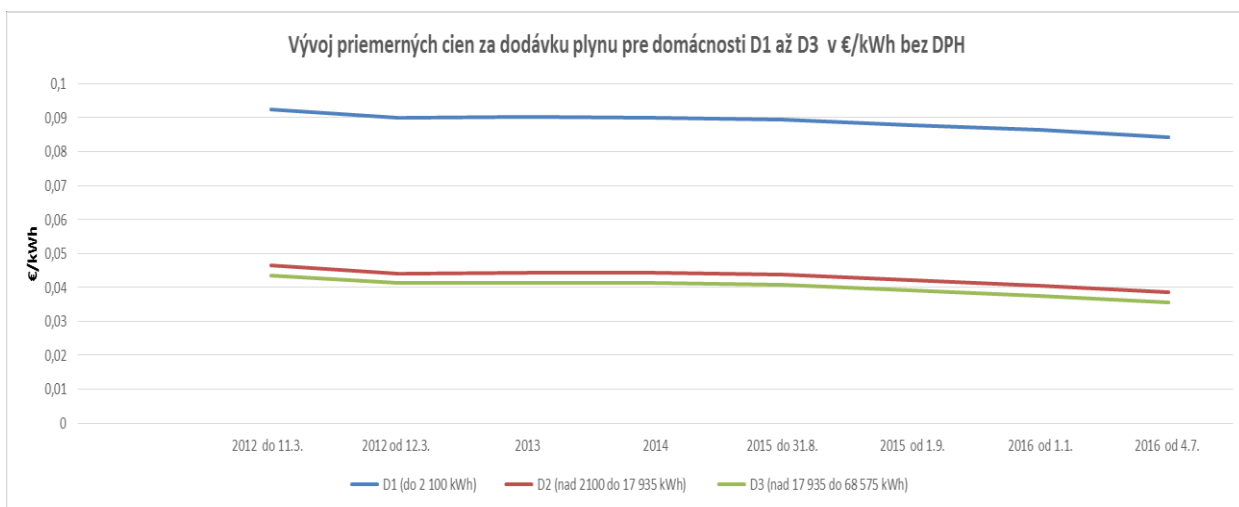
Od roku 2013 maximálne ceny za dodávku plynu domácnostiam majú klesajúci charakter. Pokles cien sa dosiahol správnym nastavením regulácie cien za dodávku plynu domácnostiam, predovšetkým pri cene za komoditu (plyn) kombináciou ceny plynu vyplývajúcej z nákladov na nákup plynu z dlhodobých zmlúv o nákupe plynu a ceny plynu a cenou zverejňovanou burzou EEX (European Energy Exchange), ktorá do vzorca na výpočet ceny za nákup plynu pre zabezpečenie dodávok plynu pre odberateľov plynu v domácnosti vstupuje s 30 % váhou. V neposlednom rade vplyv na cenu komodity má aj zmena výpočtu ceny plynu v dlhodobých zmluvách. Cena plynu už nie je závislá od vývoja cien konkurenčných palív, najmä ropy a vykurovacích olejov, ale reflektuje na situáciu trhu s plynom a zohľadňuje pohyby cien plynu na energetických burzách.

Úrad v predchádzajúcom regulačnom období ponechal pre dodávateľov plynu, ktorí dodávali plyn pre menej ako 500 000 domácností možnosť uplatňovať pri dodávke plynu domácnostiam maximálne ceny za dodávku plynu domácnostiam schválené úradom pre dominantného dodávateľa plynu v tomto segmente trhu s plynom, ktorým je SPP, a. s. Všetci noví dodávatelia plynu túto možnosť využili.

Prehľad cien za dodávku plynu pre domácnosti za roky 2012 až 2016 dokumentuje nasledovná tabuľka a grafy.

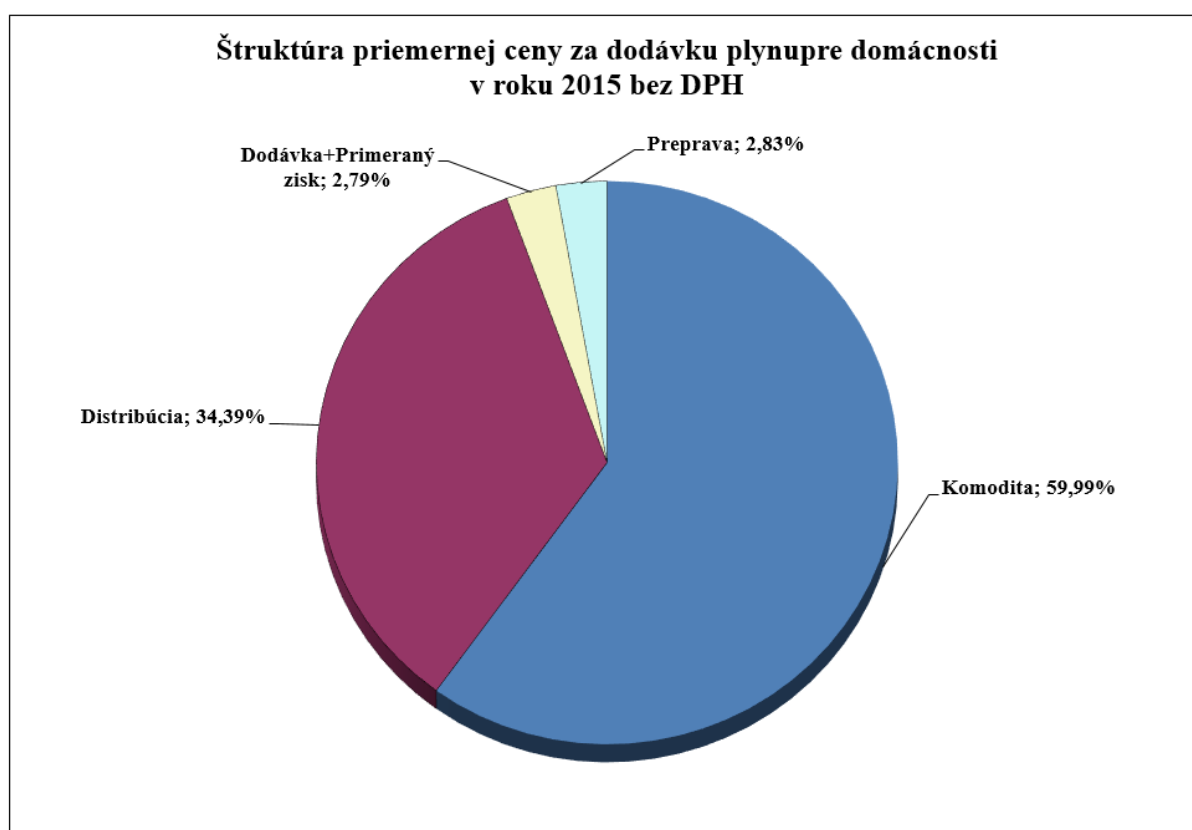
Vývoj priemerných koncových cien za dodávku plynu pre domácnosti v rokoch 2012 až 2016 v €/kWh (bez DPH)								
Tarifa (podľa ročného množstva dodaného plynu v kWh)	2012 do 11.3.	2012 od 12.3.	2013	2014	2015 do 31.8.	2015 od 1.9.	2016 od 1.1.	2016 od 4.7.
D1 (do 2 100 kWh)	0,0923	0,0899	0,0901	0,0900	0,0895	0,0878	0,0863	0,0843
D2 (nad 2100 do 17 935 kWh)	0,0465	0,0441	0,0443	0,0442	0,0437	0,0420	0,0405	0,0385
D3 (nad 17 935 do 68 575 kWh)	0,0436	0,0412	0,0414	0,0413	0,0408	0,0391	0,0376	0,0356

Poznámka: Priemerné ceny za dodávku plynu sú vypočítané na základe priemerného množstva dodaného plynu v jednotlivých odberateľských kategóriách

Skladbu koncovej ceny za dodávku plynu pre domácnosti za rok 2015 znázorňuje nasledovný graf:

Dodávka plynu malým podnikom

Podľa zákona č. 250/2012 Z. z. je zraniteľným odberateľom okrem odberateľa plynu v domácnosti aj odberateľ kategórie malý podnik. Pojem zraniteľný odberateľ bol zapracovaný do zákona č. 250/2012 Z. z. v rámci implementácie 3. energetického balíčka. Malým podnikom podľa zákona č. 250/2012 Z. z. je koncový odberateľ plynu s ročnou spotrebou plynu najviac 100 000 kWh za predchádzajúci rok. Zákonom č. 250/2012 Z. z. sa od 1. januára 2013 zaviedla cenová regulácia malého podniku, ktorý spolu s odberateľmi plynu kategórie domácnosť patria do skupiny zraniteľných odberateľov.

V roku 2013 sa cenová regulácia dodávky plynu pre malý podnik vykonávala nákladovou metódou, maximálne ceny za dodávku plynu pre malý podnik obsahovali všetky oprávnené náklady vrátane tzv. sieťových poplatkov a primeraný zisk.

Od roku 2014 sa cenová regulácia dodávky plynu pre malý podnik vykonáva taktiež nákladovou metódou, ale na rozdiel od roku 2013, kedy úrad schvaľoval, resp. určoval pre regulované subjekty tzv. integrovanú cenu, ktorá zahŕňala aj cenu za prepravu plynu, distribúciu plynu a skladovanie plynu, pre rok 2014 úrad stanovil len maximálnu cenu za dodávku plynu, ktorá obsahovala náklady na komoditu (plyn), náklady obchodnej činnosti dodávateľa plynu a primeraný zisk bez nákladov dodávateľa na prepravu plynu, distribúciu plynu a skladovanie plynu. Ceny úrad schvaľoval ako ceny maximálne, pozostávajúce z maximálnej výšky fixnej mesačnej sadzby a maximálnej výšky sadzby za odobratý plyn. Štruktúra taríf je rozdelená do štyroch tarifných skupín M1 až M4 podľa množstva ročnej spotreby plynu.

V regulačnom období 2012 – 2016 úrad vydal 48 cenových rozhodnutí za dodávku plynu pre malý podnik, z toho 6 zmien cenových rozhodnutí.

Dodávka plynu na výrobu tepla určeného pre domácnosť

V zmysle § 44 ods. 5 zákona č. 250/2012 Z. z. cenová regulácia dodávka plynu na výrobu tepla určeného pre domácnosť sa vykonávala do 31. decembra 2012, a to určením rozsahu oprávnených nákladov, ktoré bolo možné započítať do cien vrátane určenia výšky primeraného zisku. Úrad v roku 2012 vydal 19 cenových rozhodnutí pre dodávateľov plynu, ktorí dodávali plyn na výrobu tepla určeného pre domácnosť.

Dodávka plynu dodávateľom poslednej inštancie

Rozvoj konkurenčného prostredia na trhu s plynom prináša so sebou aj riziko, že niektorí z dodávateľov plynu môže stratiť schopnosť dodávať plyn svojim odberateľom plynu, a preto úrad v súlade so zákonom č. 251/2012 Z. z. a zákonom č. 250/2012 Z. z. a v záujme ochrany odberateľov plynu, ktorí nie vlastnou vinou prišli o svojho dodávateľa plynu vykonáva cenovú reguláciu dodávky plynu dodávateľom poslednej inštancie. Dodávka plynu dodávateľom poslednej inštancie nastáva, ak dodávateľ plynu stratil spôsobilosť dodávať plyn alebo dôjde k zastaveniu procesu zmeny dodávateľa plynu.

Úrad určil kritériá pre výber dodávateľa poslednej inštancie, zverejnil ich na svojom webovom sídle a rozhodnutím vybral dodávateľa poslednej inštancie.

Počas regulačného obdobia 2012 – 2016 sa cenová regulácia dodávky plynu dodávateľom poslednej inštancie vykonávala určením rozsahu oprávnených nákladov, ktoré je možno započítať do cien vrátane určenia výšky primeraného zisku, a to pre odberateľov plynu v domácnosti, aj pre odberateľov mimo domácnosti.

Na vymedzenom území Slovenskej republiky je dodávateľom poslednej inštalácie Slovenský plynárenský priemysel, a. s., pre ktorého úrad vydal 3 cenové rozhodnutia pre roky 2012, 2013 a 2014, pričom rozhodnutie na rok 2014 bolo v zmysle zákona č. 250/2012 Z. z. platné aj na rok 2015 a 2016.

Dodávka plynu v režime DPI				
Rok	2013	2014	2015	2016
Počet odberných miest	410	40	40	10

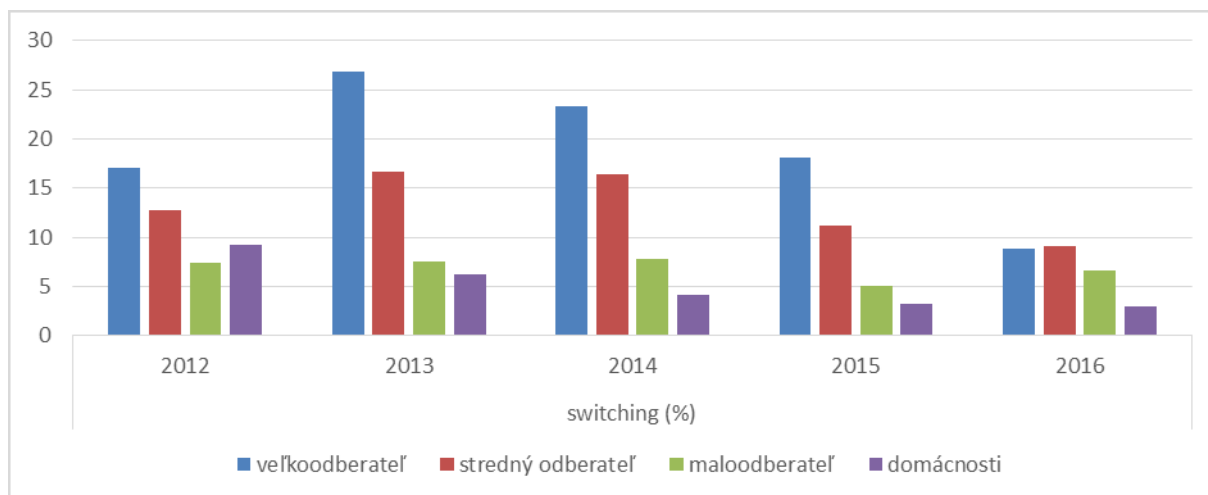
Úroveň liberalizácie trhu s plynom

Pre tieto účely sa používa percentuálny koeficient, tzv. switching, ktorý vyjadruje mieru počtu odberných miest so zmenou dodávateľa plynu k celkovému počtu odberných miest v uvedenom roku.

Vývoj liberalizácie trhu s plynom dokumentujú nasledovné tabuľky a graf.

Kategórie odberných miest odberateľov	počet odberných miest so zmenou dodávateľa plynu				
	2012	2013	2014	2015	2016
veľkoodberateľ	144	204	174	130	99
stredný odberateľ	383	480	480	318	318
maloodberateľ	5415	5 676	5 877	3 967	5037
domácnosti	131385	88 028	58 081	45 827	41577
spolu	137 327	94 388	64 612	50 242	47031

Kategórie odberných miest odberateľov	switching (%)				
	2012	2013	2014	2015	2016
veľkoodberateľ	17,08	26,91	23,39	18,06	8,89
stredný odberateľ	12,81	16,61	16,44	11,14	9,10
maloodberateľ	7,37	7,48	7,72	5,08	6,55
domácnosti	9,25	6,21	4,07	3,21	2,89

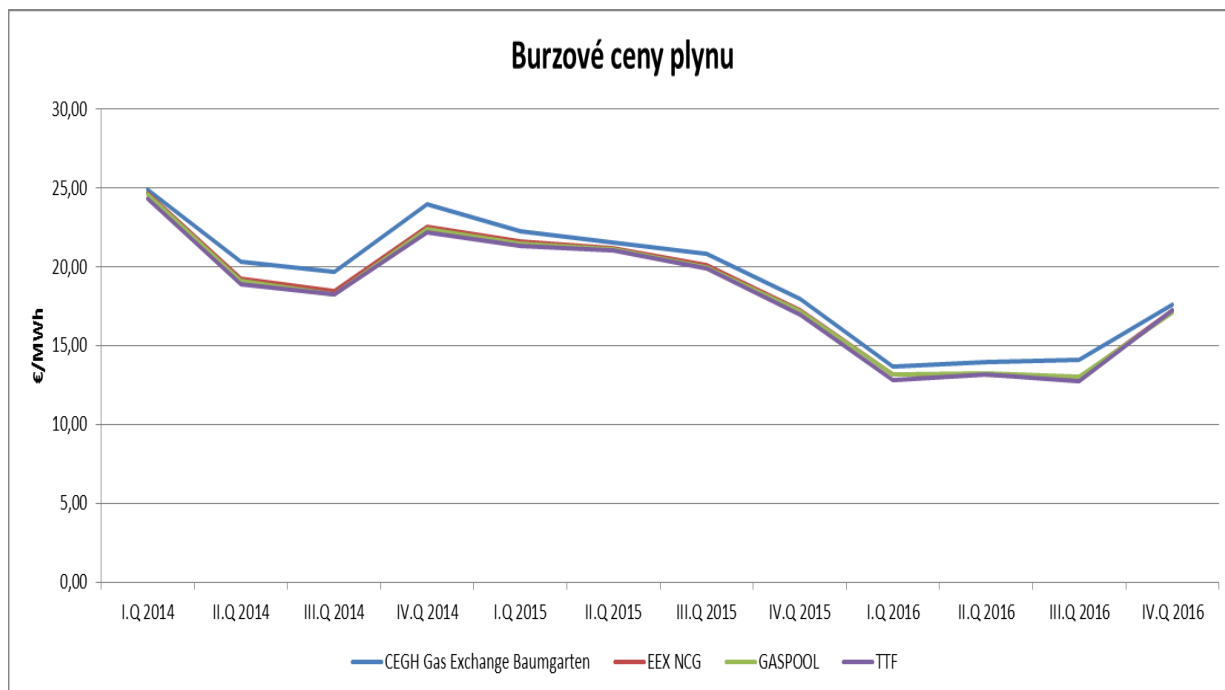
Na základe uvedeného grafu je možné konštatovať, že úroveň switchingu má klesajúci charakter, stále menej zákazníkov mení svojho dodávateľa plynu. Percentuálne (pomer počtu odberateľov so zmenou k celkovému počtu odberateľov) najviac zmien dodávateľa plynu nastalo v kategórii veľkoodberateľ, najmenej v kategórii domácnosti. Ochota meniť dodávateľa plynu nemá ustálený charakter, najmenšiu vôľu meniť dodávateľa plynu je možné pozorovať u odberateľov kategórie domácnosti, ktorú je možné pripisovať nepatrným peňažným úsporám pri zmene dodávateľa plynu a taktiež klesajúca úroveň switchingu je spôsobená už do značnej miery nasýteným trhom s plynom. V segmente zraniteľných odberateľov plynu je to predovšetkým slabou motiváciou odberateľov meniť dodávateľov plynu a existenciou zmlúv na dobu určitú, ktoré jednoznačne prevládajú a sú spojené s časovou viazanosťou zmluvy minimálne na dobu dvoch rokov.

Veľkoobchodný trh s plynom

V podmienkach Slovenskej republiky znamená veľkoobchodný trh s plynom ďalšiu možnosť dodávateľa nakúpiť plyn pre svojich odberateľov.

Medzi najčastejšie spôsoby nákupu plynu patria:

- a) nákup na základe dlhodobého kontraktu od producenta plynu,
- b) nákup na komoditných burzách,
- c) nákup od iného obchodníka,
- d) nákup na virtuálnom obchodnom bode prepravnej siete spoločnosti eustream, a. s.
- e) nákup uskladneného plynu (zmena vlastníctva k uskladnenému plynu v podzemných zásobníkoch).

Zdôvodnenie potreby ďalšej regulácie v plynárenstve

Nevyhnutnosť cenovej regulácie pripojenia a prístupu do sietí, prepravy plynu a distribúcie plynu je daná charakterom sietí ako prirodzeného monopolu. Nastavené metódy cenovej regulácie sa ukázali ako vhodné zvolené a poskytujú prevádzkovateľom okrem úhrady oprávnených nákladov aj priestor na investície do údržby a rozvoja sietí pre bezpečnú a spoľahlivú dodávku plynu k odberným miestam odberateľom alebo zabezpečenie bezproblémového medzinárodného tranzitu plynu.

Cenová regulácia dodávky plynu zraniteľným odberateľom plynu je potrebná predovšetkým z dôvodu ochrany týchto odberateľov z titulu ich slabšej ekonomickej pozície na trhu s plynom, a z toho vyplývajúcej nízkej úrovne vyjednávacej schopnosti v kontexte s cenou za dodávku plynu. Slovenská republika je druhá najplynofikovanejšia krajina v Európskej únii a prístup k zemnému plynu má až 94 % obyvateľstva a práve v tejto súvislosti je potrebné si uvedomiť, že na trhu s plynom je približne 700 000 odberateľov, ktorých ročná spotreba plynu je maximálne 200 m³ (cca 2 100 kWh). Títo odberatelia by zmenou dodávateľa veľmi neušetrili a taktiež nie sú zaujímaví z pohľadu dodávateľa, preto je potrebné z hľadiska ich ochrany nastavenie cenového stropu zo strany úradu.

III. Regulácia v tepelnej energetike

Cenová regulácia v tepelnej energetike má dopad na všetkých účastníkov trhu. Určený rozsah cenovej regulácie je podmienený vzájomnými vzťahmi v tomto odvetví. Keďže ide o vzťahy vyplývajúce práve z existujúcej štruktúry sústav tepelných zariadení, primárna legislatíva podnikanie v tepelnej energetike nerieši a ani reálna prax neumožňuje odberateľom výber dodávateľa tepla. Preto odvetvie tepelnej energetiky vykazuje všetky známky monopolného postavenia dodávateľa tepla. Vzhľadom na to sa cenová regulácia zameriava na všetky činnosti v oblasti tepelnej energetiky, t. j. výrobu, distribúciu aj dodávku tepla.

Pri regulácii ceny tepla sa využíva nákladová metóda regulácie spôsobom výpočtu maximálnej ceny tepla, ktorá je modifikovaná o niektoré prvky metódy cenového stropu. Štandardná metóda „price cap“ totiž z hľadiska dynamiky vzťahov zainteresovaných účastníkov a zmeny parametrov dodávky tepla nevykazuje také motivačné impulzy ako v iných sieťových odvetviach.

Vývoj dodávky tepla

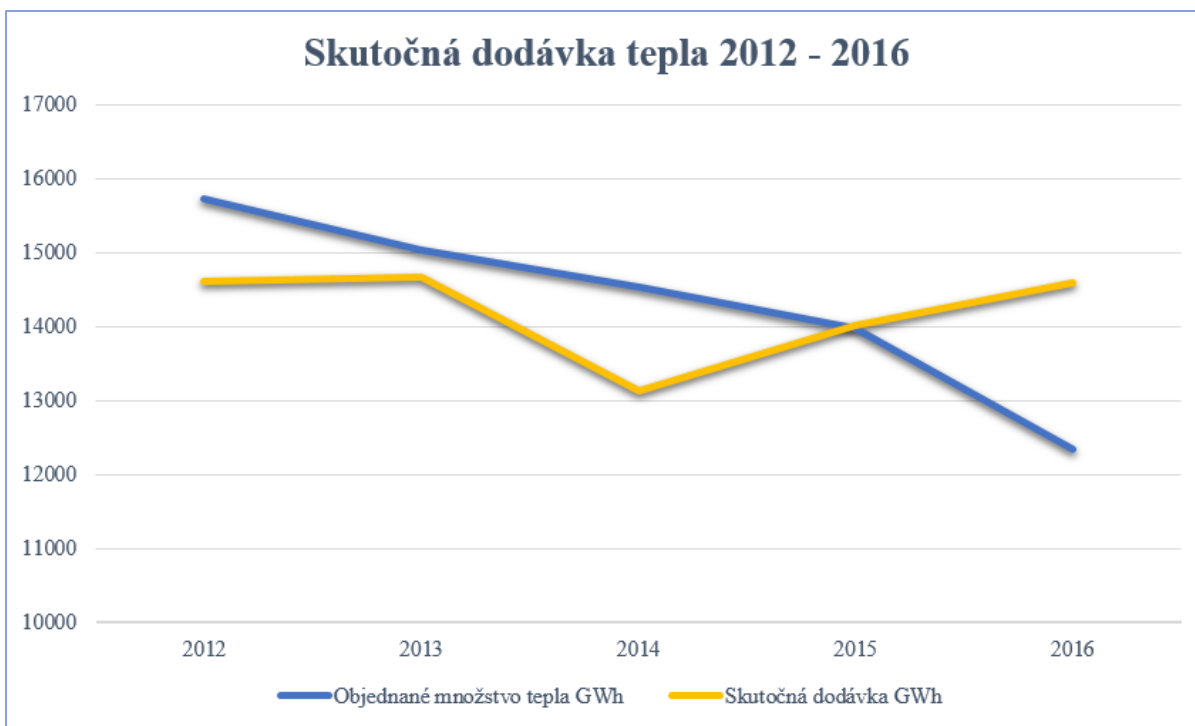
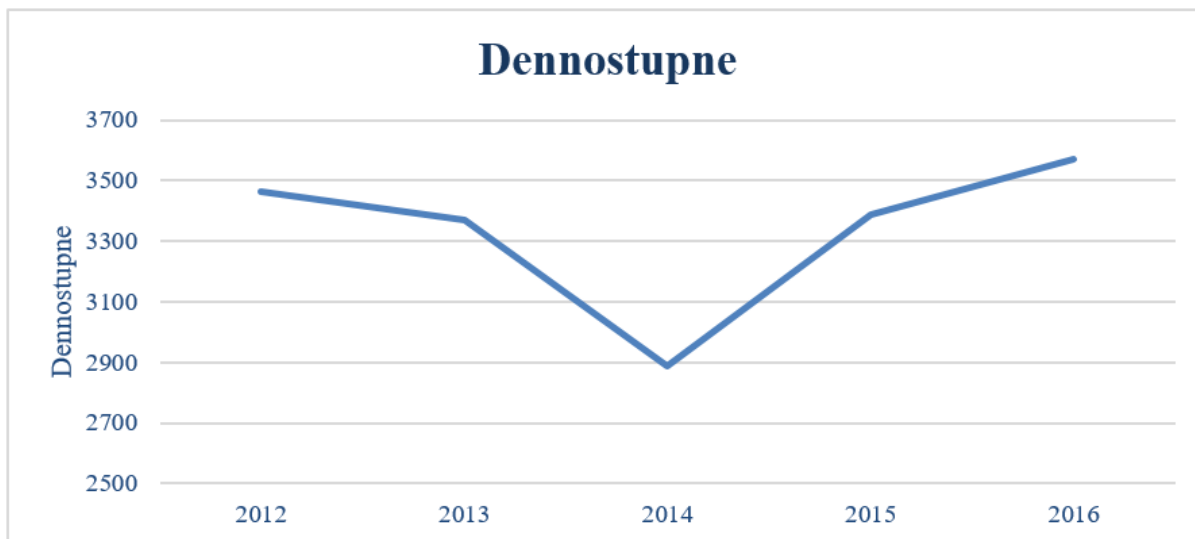
Sústavy CZT na Slovensku sú vybudované v 335 obciach. Teplo sa z CZT dodáva do 24 996 odberných miest pre 12 664 odberateľov. Dodávka tepla sa uskutočňuje na základe zmluvy o dodávke a odbere tepla medzi dodávateľom a odberateľom.

Rok	Objednané množstvo tepla [GWh]	Objednané množstvo tepla [GWh]		Skutočná dodávka tepla [GWh]
		byty	ostatní odberatelia	
2012	15 734	5 734	10 000	14 620
2013	15 041	5 923	9 118	14 662
2014	14 534	5 684	8 850	13 140
2015	13 984	5 476	8 508	14 023
2016	12 337	5 096	7 241	14 600*

**očakávaná skutočnosť*

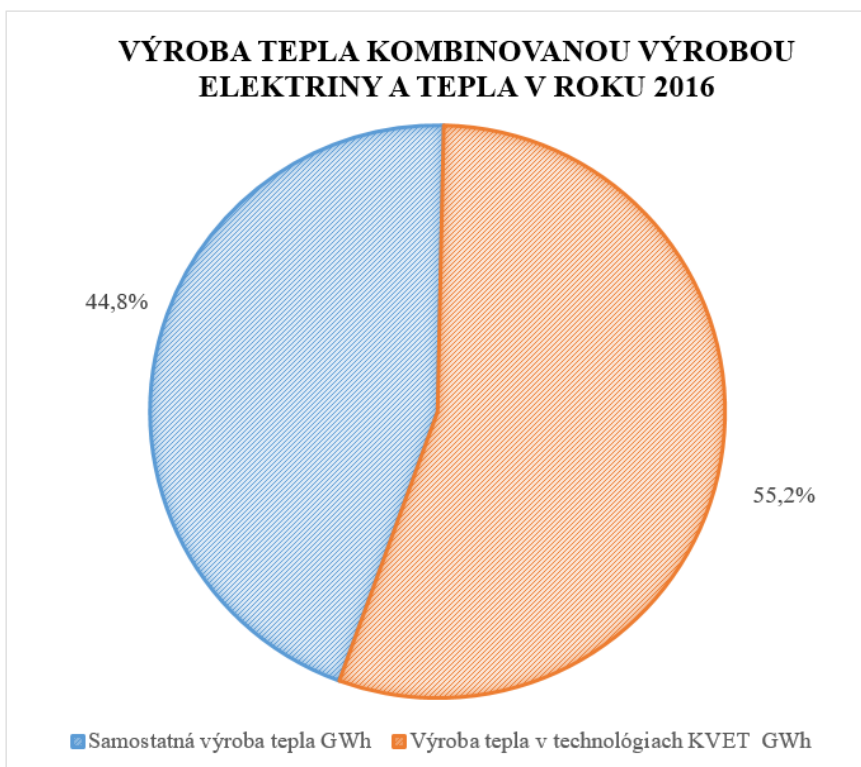
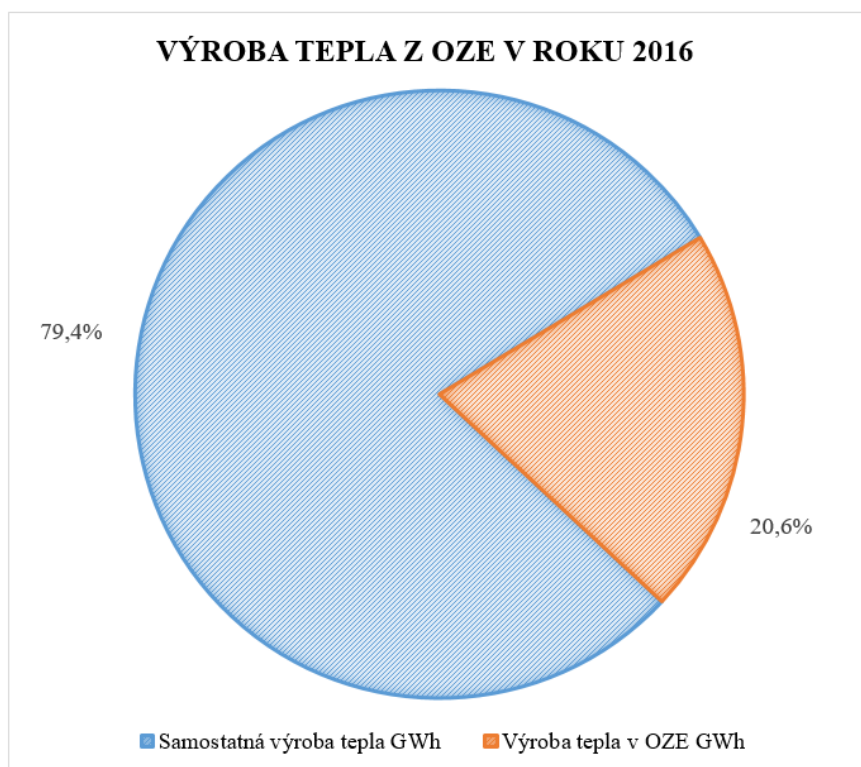
Objednané množstvo tepla je zmluvne dohodnuté množstvo tepla na regulačný rok t podľa skutočnej dodávky tepla v roku $t-2$, pokiaľ sa zmluvné strany nedohodnú inak. Vývoj objednaného množstva tepla v hodnotenom období uvedený v tabuľke vykazuje pokles o 22 %, ktorý spôsobili klimatické podmienky v predchádzajúcich rokoch, zateplňovanie budov a ďalšie úsporné opatrenia a taktiež odpájanie sa odberateľov od sústav CZT. Skutočná dodávka tepla vychádza z nameraných hodnôt na odberných miestach a je okrem spomínaných racionalizačných opatrení a odpájania sa odberateľov od sústav CZT závislá od konkrétnych klimatických podmienok v príslušnom roku. Mimoriadne teplý rok 2014 spôsobil pokles skutočnej dodávky tepla oproti predchádzajúcemu roku až o 10,5 %. Pokles sa prejavil najmä v bytovej sfére, kde množstvo dodaného tepla na vykurovanie je priamo závislé od klimatických podmienok. Významný dopad na znižovanie dodávky tepla má zlepšovanie tepelno-technických vlastností bytových domov a verejných budov. Aj keď veľká časť bytových domov prešla zateplením alebo komplexnou obnovou už v predchádzajúcich rokoch, trend v znižovaní dodávky tepla bez ohľadu na klimatické podmienky sa prejavil aj

v rokoch 2015 a 2016. Tento trend do určitej miery ovplyvnila aj skutočnosť, že v roku 2014 bol schválený Akčný plán energetickej efektívnosti na roky 2014 – 2016 s výhľadom do roku 2020, na základe ktorého boli pripravené a schválené viaceré nelegislatívne opatrenia na zabezpečenie zdrojov financovania na zníženie strát v bytových domoch a vo verejných budovách.

Dodávka tepla, ktorej očakávaná skutočnosť za rok 2016 je 14 600 GWh, predstavuje dodávku do bytov, nebytových priestorov a technologických procesov vrátane vlastnej spotreby. Podiel dodaného tepla na vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody pre domácnosti k celkovej dodávke predstavuje 36 % v roku 2012, 39 % v rokoch 2013 až 2015 a 41 % v roku 2016.

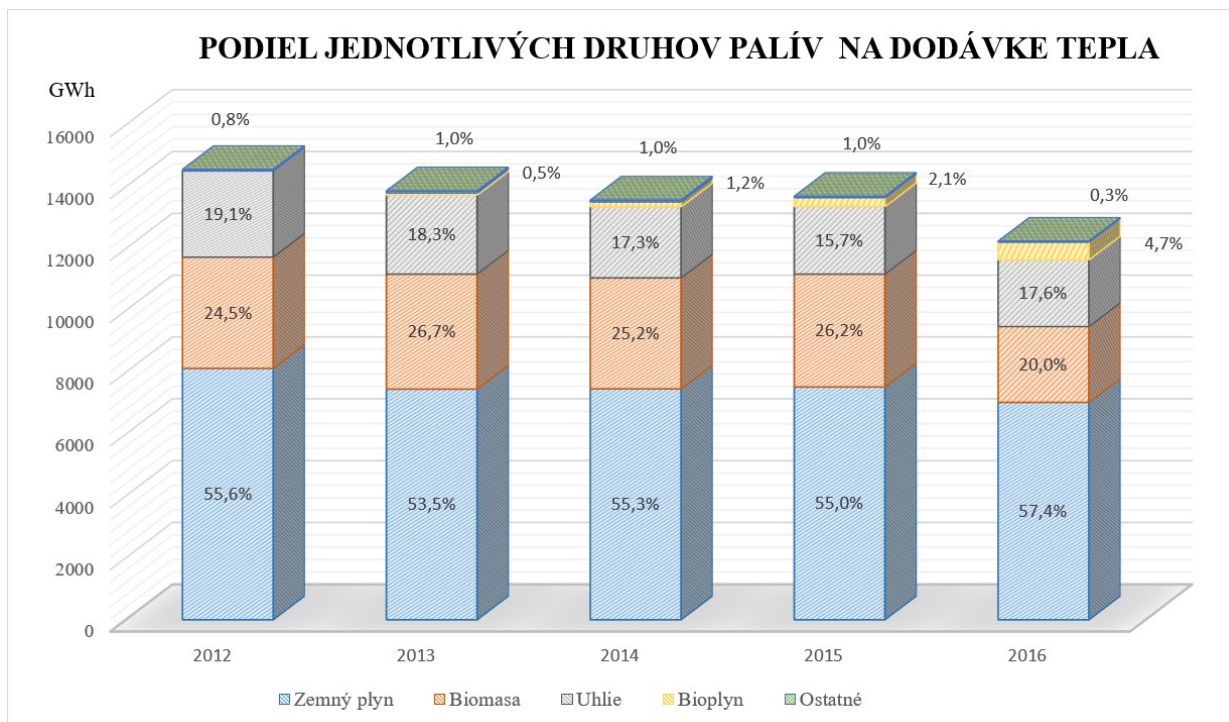
Tepelná energetika je veľmi rôznorodé sieťové odvetvie. Sústavy tepelných zariadení sa líšia rozsahom, používanou technológiou, ale aj palivom. V teplárenských systémoch s technológiou kombinovanej výroby elektriny a tepla bolo v roku 2016 vyrobených 55,2 % tepla. Zvyšok regulovaného tepla sa vyrába v blokových a domových kotolniciach. Obnoviteľné zdroje energie sa na dodávke tepla podieľajú 20,6 %.

Vývoj spotreby palív na výrobu tepla

Najviac zastúpeným palivom počas predchádzajúceho regulačného obdobia bol zemný plyn. Jeho podiel sa pohyboval v jednotlivých rokoch od 53 % do 57 %. Druhým najpoužívanejším palivom na výrobu tepla bola biomasa. Podiel biomasy na výrobu tepla v rokoch 2012 až 2015 bol viac menej vyrovnaný a pohyboval sa okolo 25 % až 27 %. V roku 2016 prišlo k určitému poklesu spotreby biomasy, ktorá bola spôsobená spoločnosťou Mondi SCP, a. s., Ružomberok, ktorá zmenila spôsob kalkulácie nákladov na teplo tým, že náklady na výrobu tepla pre vlastnú spotrebu vyčlenila z cenovej regulácie.

Rok	zemný plyn [GWh]	biomasa [tis.t]	Uhlie [tis. t]	Bioplyn [GWh]
2012	9 919	1 705	738	-
2013	9 136	1 998	676	80
2014	9 146	1 699	608	177
2015	9 053	1 729	578	323
2016	8 658	1 121	571	564

Zdroj: plánované spotreby z cenových návrhov

V nasledujúcej tabuľke je počet dodávateľov podľa využívaného druhu paliva na výrobu tepla. Prevažná väčšina z nich (76 – 80 %) využíva zemný plyn, pričom 35 % v kombinácii s iným druhom paliva, ktorým je najčastejšie biomasa.

Použité palivo	Počet dodávateľov		
	2014	2015	2016
zemný plyn	264	270	257
biomasa	74	75	68
uhlie	15	15	17
bioplyn	14	37	40
geotermálna energia	4	4	5
tepelné čerpadlo	3	3	5
solárna energia	2	2	3

Spôsob cenovej regulácie

V prvých dvoch rokoch regulačného obdobia sa v cenovej regulácii postupovalo podľa vyhlášky č. 219/2011 Z. z.

Cena tepla sa určovala ako dvojzložková a mohla zahŕňať len určený rozsah a výšku oprávnených nákladov a primeraného zisku. Variabilná zložka maximálnej ceny tepla, ktorá predstavuje náklady na palivo, energie a technologické hmoty, sa do konca roku 2012 určovala na objednané množstvo tepla osobitne pre domácnosti a osobitne pre ostatných odberateľov okrem domácností. Od roku 2013 sa cena plynu na výrobu tepla pre domácnosti deregulovala, a preto variabilná zložka maximálnej ceny tepla bola od tohto roku rovnaká pre domácnosti aj ostatných odberateľov. Pre výpočet oprávnených variabilných nákladov sa uplatňovali normatívne účinnosti jednotlivých častí sústav tepelných zariadení tak, aby v schválenej cene tepla neboli náklady na nadnormatívne straty pri výrobe a rozvoze tepla.

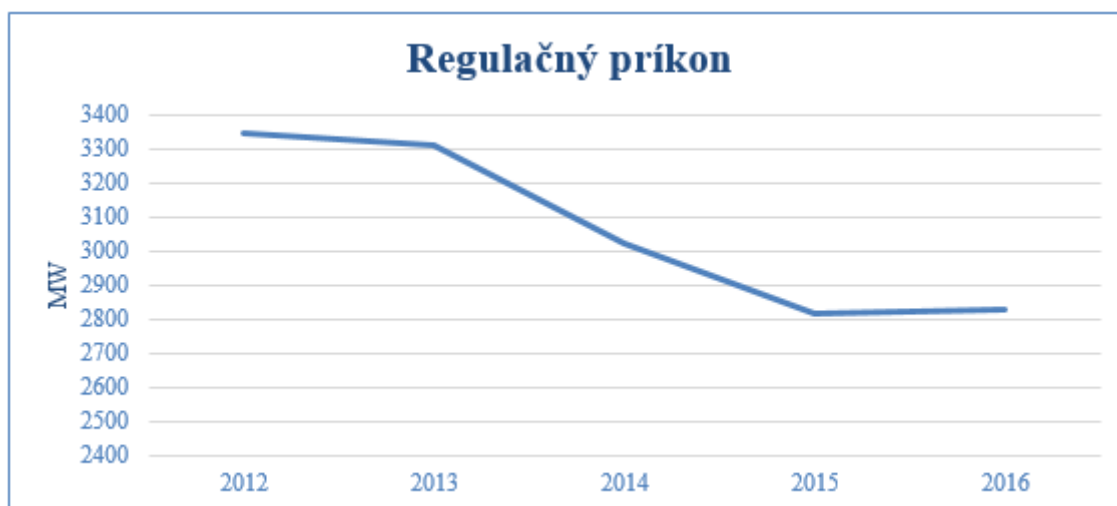
Fixná zložka maximálnej ceny tepla sa určovala na regulačný príkon, ktorý vychádzal zo skutočnej dodávky posledného kalendárneho roku pred rokom podania návrhu, pričom sa pri výpočte regulačného príkonu zohľadňoval charakter odberu. V roku 2012 sa na základe poznatkov z aplikačnej praxe pristúpilo k novele vyhlášky č. 219/2011 Z. z., ktorá zrušila možnosť dohody na výške regulačného príkonu medzi dodávateľom a odberateľom, ktorý teplo odoberá na vykurovanie alebo v teplej úžitkovej vode, čím sa zamedzilo diskriminácii ostatných odberateľov v sústave tepelných zariadení. Novela vyhlášky č. 219/2011 Z. z. upravovala aj výpočet nákladov na teplo pri kombinovanej výrobe elektriny a tepla a nákladov na emisie skleníkových plynov.

Objem fixných nákladov počas regulačného obdobia 2012 - 2016 bol limitovaný na úrovni roku 2011. Tento limit bolo možné zvýšiť o náklady na odpisy hmotného a nehmotného majetku súvisiaceho s regulovanou činnosťou z investícií do zefektívnenia výroby alebo distribúcie tepla, ekologizácie, plánovaných generálnych opráv a o náklady na odstránenie porúch a havárií spôsobených živelnými pohromami a udalosťami zavinenými tretími osobami, ktoré by mohli spôsobiť ohrozenie zdravia osôb alebo vznik veľkých škôd.

Osobitne bola limitovaná aj regulovaná zložka fixných nákladov, ktorá zahŕňala osobné náklady a náklady, ktoré súvisia nepriamo s regulovanou činnosťou. Zvýšenú mieru zisku si mohli uplatniť dodávatelia, ktorí zabezpečovali výrobu tepla s minimálne 20 % podielom obnoviteľných zdrojov energie, pričom ich cena tepla nesmela prekročiť vyhláškou stanovené ceny variabilnej a fixnej zložky. Na delenie nákladov pri výrobe kombinovanou výrobou elektriny a tepla sa používala energetická metóda.

Cena tepla sa v záujme stability a optimálneho rozloženia finančných tokov určovala v rámci mesta alebo mestskej časti. Zúčtovanie oprávnených nákladov v schválenej cene tepla na skutočné bol regulovaný subjekt povinný vykonať po skončení každého roka regulačného obdobia, aby sa vyhlo prípadom, že v cene tepla by boli schválené aj náklady, ktoré mu v skutočnosti v rámci roku nevznikli.

V roku 2013 úrad na základe zákona č. 250/2012 Z. z. vydal vyhlášku č. 222/2013 Z. z., podľa ktorej sa postupovalo od roku 2014. Táto vyhláška precíznejšie reflektovala na východiská a ciele aktualizovanej regulačnej politiky. Najvýznamnejšie zmeny, ktoré táto vyhláška priniesla bola úprava výpočtu variabilných nákladov na nákup paliva so stanovenými maximálnymi cenami palív a zníženie tzv. palivového bonusu, ktorý sa v cene tepla akceptoval pri zvýšení účinností tepelných zariadení. Ďalšou úpravou bola možnosť zvýšeného zisku pri finančnej spoluúčasti dodávateľa tepla na znižovaní spotreby tepla v budovách verejného sektoru. Vyhláška č. 222/2013 Z. z. bola novelizovaná dvoma vyhláškami a to vyhláškou č. 190/2014 Z. z., ktorou sa odstránili niektoré terminologické nepresnosti a vyhláškou č. 144/2015 Z. z., ktorá pre rok 2016 priniesla úpravu výpočtu regulačného príkonu. Týmto opatrením sa eliminoval negatívny dopad neštandardných klimatických podmienok roku 2014 na výpočet fixnej zložky ceny tepla pre rok 2016.

Vývoj cien tepla

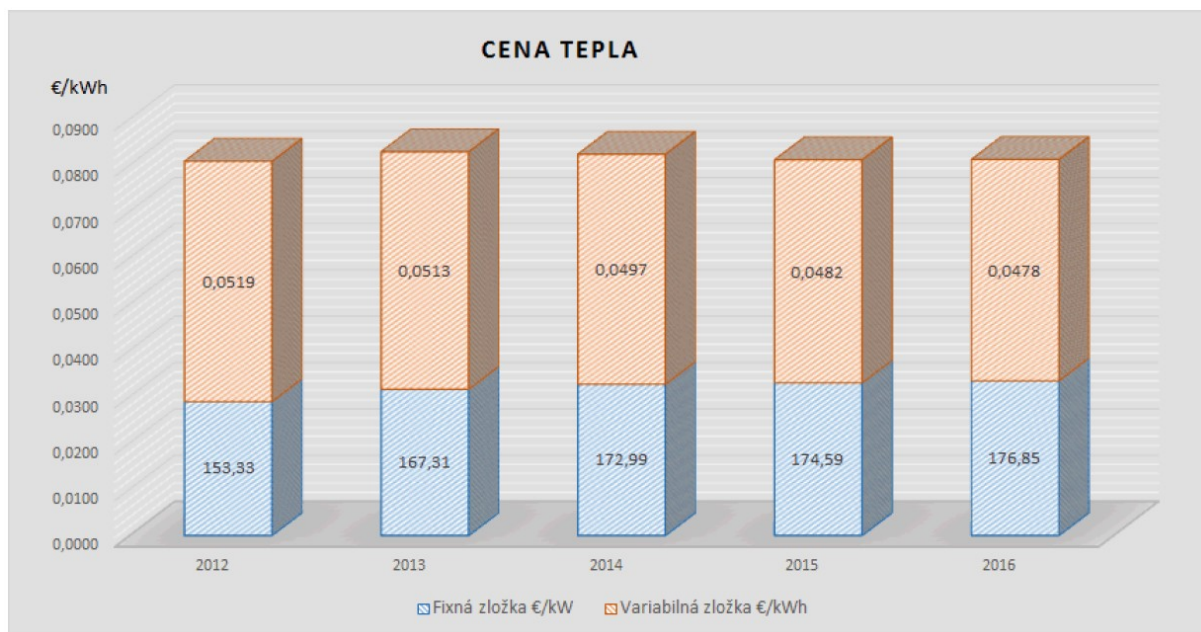
V rokoch 2012 až 2014 úrad určoval ceny tepla každoročne pre všetkých dodávateľov tepla. Podľa zákona č. 250/2012 Z. z. cenové rozhodnutia vydané na rok 2014 platili aj na roky 2015 a 2016. Regulovaný subjekt pritom mohol aj v týchto rokoch podať návrh na zmenu ceny, ak nastali skutočnosti stanovené v zákone č. 250/2012 Z. z. Na základe opodstatnených návrhov úrad každoročne rozhodoval o zmene ceny vo viacerých prípadoch. Zmeny rozhodnutí boli vyvolané najmä zmenou výšky nákladov na palivá, zmenou rozsahu sústav tepelných zariadení, počtu odberných miest, poklesom dodávky tepla alebo novými investíciami do tepelných zariadení.

Rok	Počet cenových rozhodnutí celkom	Počet zmenených rozhodnutí	Počet schválených cien
2012	354	18	676
2013	357	15	690
2014	345	23	799
2015	238	197	542
2016	90	74	105

Najväčší počet zmien bol schválený v roku 2015. Návrhy na zmeny cien súviseli s požiadavkou znížiť variabilnú zložku ceny tepla, čo súviselo s poklesom ceny zemného plynu. Toto zníženie sa odzrkadlilo aj v priemernej variabilnej zložke ceny tepla na Slovensku v roku 2015. Na druhej strane bol požadovaný nárast fixnej zložky ceny tepla spôsobený najmä novými investíciami do výstavby tepelných zariadení využívajúcich obnoviteľné zdroje energie a do zefektívnenia výroby a rozvodu tepla a v mnohých prípadoch znížením regulačného príkonu. V roku 2015 bolo vydaných 41 rozhodnutí pre novovzniknutých dodávateľov tepla alebo pre dodávateľov, ktorí začali podnikat' v nových lokalitách. V roku 2016 bolo takýchto rozhodnutí vydaných 16.

Cena tepla sa prijatými regulačnými opatreniami v hodnotenom období v maximálnej možnej miere stabilizovala. Na vývoj variabilnej zložky ceny tepla, ktorá od roku 2012 do roku 2016 klesla o 8 % priaznivo vplývala najmä cena zemného plynu a regulačné opatrenia týkajúce sa oprávnenosti nákladov na palivo a nakupované teplo. Spôsob výpočtu oprávnených palivových nákladov na zabezpečenie zmluvných dodávok tepla umožňoval v cenách tepla uplatniť len náklady na hospodárnu výrobu a distribúciu tepla. V praxi to znamenalo, že povolené straty pri výrobe a distribúcii tepla boli akceptované len do výšky normatívnych strát stanovených individuálne na každú sústavu CZT v rámci overovania hospodárnosti podľa zákona č. 657/2004 Z. z.

Rok	2012	2013	2014	2015	2016
Variabilná zložka €/kWh	0,0519	0,0513	0,0497	0,0482	0,0478
Fixná zložka €/kW	153,33	167,31	172,99	174,59	176,85
Výsledná cena tepla €/kWh	0,0808	0,0829	0,0823	0,0811	0,0812

Od roku 2014 sa pre výpočet variabilných nákladov v cenách tepla podľa vyhlášky č. 222/2013 Z. z. začali uplatňovať aj maximálne ceny palív s použitím korekčných koeficientov stanovených pre jednotlivé roky.

Maximálne ceny palív s uplatnením korekčných koeficientov	2014	2015	2016
C _{ZEMNÝ PLYN} €/MWh	32,6	28,4	24,7
C _{ŠTIEPKA} €/kWh	0,027	0,01998	0,01998
C _{PELETY} €/kWh	0,045	0,045	0,045
C _{SLAMA} €/kWh	0,026	0,026	0,026
C _{UHLIE} €/kWh	0,022	0,022	0,022

Fixná zložka ceny tepla v priebehu piatich hodnotených rokov výraznejšie stúpala len v roku 2013 a to o 9,1 % oproti predchádzajúcemu roku. V ďalších rokoch bol medziročný nárast len v rozsahu 1 % až 3 %. Regulačné opatrenia pre určenie tejto zložky ceny tepla boli totiž pomerne prísne. Objem fixných nákladov počas regulačného obdobia 2012 – 2016 vychádzal z úrovne roku 2011. Túto hranicu bolo možné zvýšiť len o náklady na odpisy hmotného

a nehmotného majetku súvisiaceho s regulovanou činnosťou z investícií do zefektívnenia výroby alebo distribúcie tepla, ekologizácie, plánovaných generálnych opráv a o náklady na odstránenie porúch a havárií. Osobitne bola určená maximálna výška aj pre ďalšie fixné náklady, ktorých popis je uvedený v kapitole 4. Spôsob cenovej regulácie.

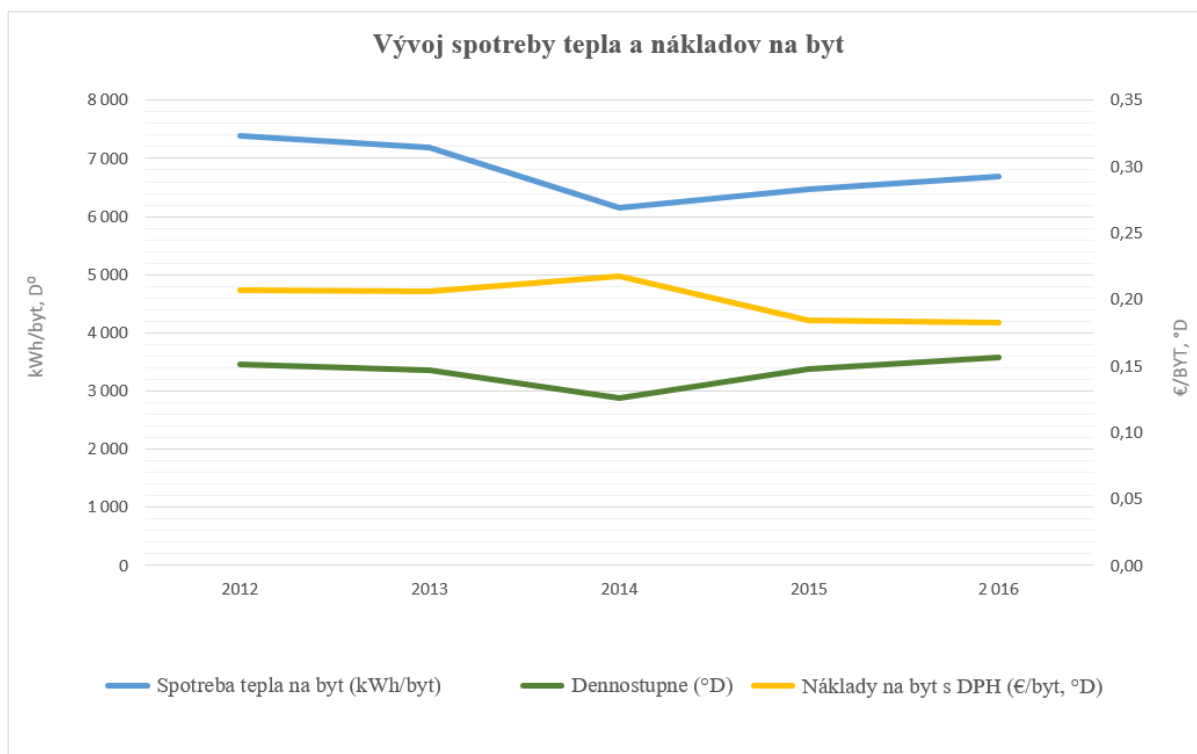
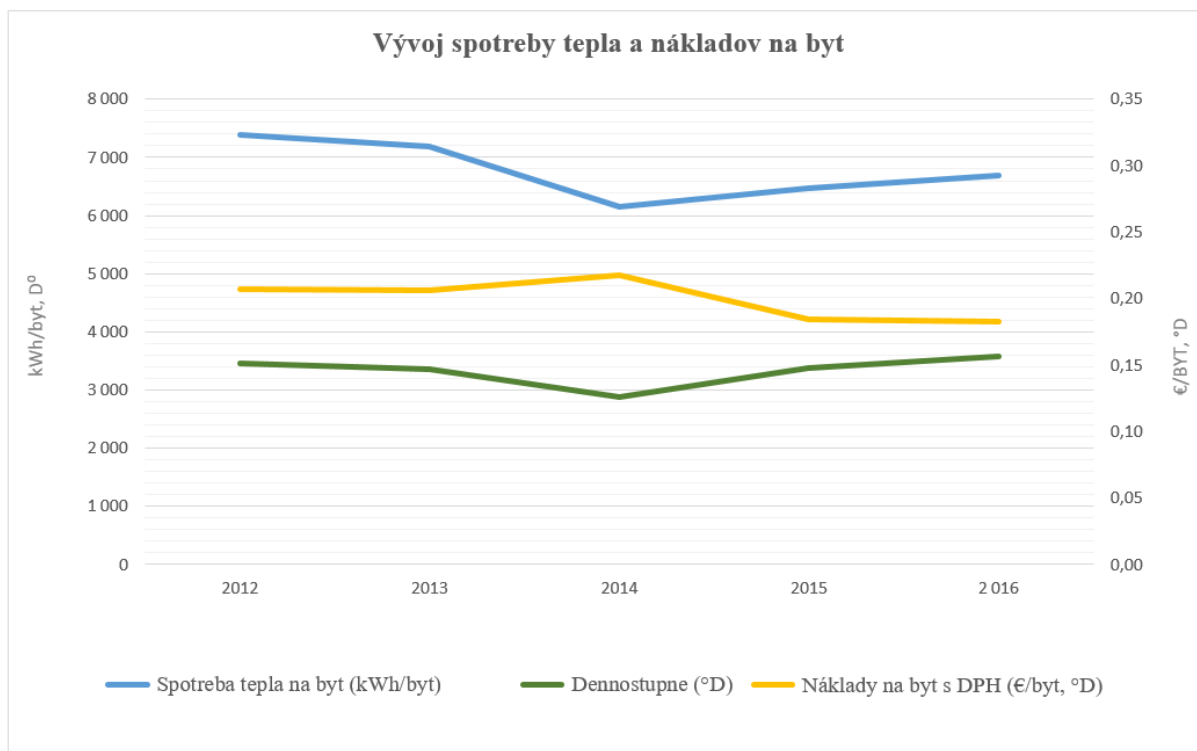
Napriek určitým zmenám v jednotlivých zložkách ceny tepla bola výsledná cena pomerne stabilná. Medziročný nárast 7,4 % bol zaznamenaný len v roku 2013. V ďalších rokoch dvoch rokoch priemerná výsledná cena mierne klesala a v roku 2016 zostala približne na rovnakej úrovni roku 2015. Treba však poznamenať, že štatistické údaje o cenách tepla v regulačnom období 2012 až 2016 sú priemerné hodnoty, pričom v niektorých individuálnych prípadoch sa môžu výrazne líšiť. Všetky regulačné opatrenia prijaté v priebehu rokov 2012 až 2016 boli zamerané na stabilizáciu ceny tepla pre koncového odberateľa. Za týmto účelom sa uplatňovala aj spoločná cena pre dodávateľa v rámci mesta alebo obce. Existujú však dodávatelia tepla, ktorým sú schválené ceny, ktoré sa z cenového priemeru vymykajú. Je to spôsobené tým, že jednotlivé sústavy CZT sa výrazne odlišujú veľkosťou, technológiou výroby, použitými palivami, investíciami do tepelných zariadení a podobne. Dôležitým faktorom, ktorý negatívne ovplyvňuje koncovú cenu tepla v niektorých sústavách CZT je tá skutočnosť, že dodávku tepla koncovému odberateľovi zabezpečujú viacerí dodávatelia, čím sa cena tepla adekvátne zvyšuje.

Účel použitia investícií	Plánované investície v €		
	2014	2015	2016
Zariadenia na výrobu tepla	23 362 918	28 644 798	1635780
Zariadenia na distribúciu tepla	27 004 892	10 343 794	75425247
Ekologizácia	2 864 660	49 186 298	5254674
Plánované generálne opravy	6 863 050	150 000	4727068
Výstavba OZE	1 276 152	498 889	6681836
Spolu	61 371 672	88 823 779	93724606

Vývoj nákladov na teplo pre domácnosti

Stabilizované ceny tepla v regulačnom období 2012 - 2016 a znižujúce sa dodávky tepla spôsobili, že náklady za teplo na jeden byt sa znížili zo 716 eur s DPH v roku 2012 na 626 eur studenším rokom 2016 oproti roku 2015. Keďže ceny tepla v roku 2015 a 2016 boli približne na rovnakej úrovni, prípadný nárast nákladov za teplo na vykurovanie bude spôsobený len klimatickými podmienkami, ktoré vyjadruje aj priebeh dennostupňov v nižšie uvedenej tabuľke.

	2012	2013	2014	2015	očakávaná skutočnosť 2016
Spotreba tepla na byt (kWh/byt)	7 385	7 192	6 152	6 468	6 695
Náklady na byt s DPH (€/byt)	716	696	629	626	652
Dennostupne (°D)	3 462	3 368	2 888	3388	3570
Náklady na byt s DPH (€/byt, °D)	0,21	0,21	0,22	0,18	0,18

IV. Regulácia vo vodnom hospodárstve

Výroba, distribúcia a dodávka pitnej vody verejným vodovodom a odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou

Rozsah a spôsob vykonávania cenovej regulácie

Podľa zákona č. 250/2012 Z. z. sa od roku 2014 rozsah cenovej regulácie rozšíril na šesť činností

- a) výroba a dodávka pitnej vody verejným vodovodom,
- b) výroba a distribúcia pitnej vody verejným vodovodom,
- c) dodávka pitnej vody verejným vodovodom,
- d) odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou,
- e) odvádzanie odpadovej vody verejnou kanalizáciou,
- f) čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou privádzanej do čistiarne odpadových vôd verejnou kanalizáciou.

Spôsob ako aj postup vykonávania cenovej regulácie ustanovili v tomto období do roku 2013 vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 217/2011 z. z. ktorou sa ustanovuje cenová regulácia výroby, distribúcie a dodávky pitnej vody verejným vodovodom a odvedenia a čistenia odpadovej vody verejnou kanalizáciou a od roku 2014 vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 195/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia výroby, distribúcie a dodávky pitnej vody verejným vodovodom a odvádzania a čistenia odpadovej vody verejnou kanalizáciou.

Na základe takto ustanoveného rozsahu a postupu v súlade s uvedenými vyhláškami úrad vydal cenové rozhodnutia a potvrdenia o cene platné do roku 2016, v ktorých schválil alebo určil spolu cca 800 cien vody vodárenským spoločnostiam, ostatným regulovaným subjektom a pre obce.

Celkovú úroveň cien na Slovensku ovplyvňujú najvýraznejšie ceny stanovené pre 14 vodárenských spoločností, v rámci nich sú 4 rozhodujúce, ktorých ceny majú dopad na takmer 70 % zásobovaných domácností i ostatných odberateľov.

Aj keď v súčasnosti je regulovaná dodávka pitnej vody a odvedenie a čistenie odpadovej vody až v cca 550 obciach, ktoré vlastnia, resp. zabezpečujú prevádzkovanie verejných vodovodov alebo verejných kanalizácií, sú ceny uplatňované na trhu významnými vodárenskými spoločnosťami s ohľadom na rozsah ich pôsobnosti, rozhodujúce. Preto v prípade vodárenských spoločností sa kladie veľký dôraz na posudzovanie opodstatnenosti nákladov nevyhnutných pre výkon regulovanej činnosti a nadväzne na stanovovanie a uplatňovanie cien na trhu.

V prvom roku regulačného obdobia sa pre prevádzkovateľov verejných vodovodov a verejných kanalizácií nastavili maximálne ceny na úrovni skutočných oprávnených nákladov na regulovanú činnosť za roku 2010 a výšky primeraného zisku vychádzajúcej z regulačnej bázy aktív a primeranej miery ich výnosovosti maximálne však na 0,10 eura

na meter kubický dodanej vody a 0,13 eura odvedenej odpadovej vody. Táto výška bola ešte znížená podľa miery využitia vodárenského majetku.

V ďalších rokoch sa uplatňovala metóda „cenového stropu“ s možnosťou medziročného inflačného rastu pri stanovenom faktore efektivity 3,5, ktorého cieľom bola racionalizácia a optimalizácia vynakladania oprávnených nákladov na regulovanú činnosť. Súčasťou výpočtu cien bol aj faktor investičného rozvoja. Účelom zavedenia faktora investičného rozvoja do cien bola jednak podpora výstavby vodovodných, ale najmä kanalizačných sietí a čistiarní odpadových vôd do roku 2015 v súlade s požiadavkami Európskej únie vytvorením možností na tvorbu vlastných finančných prostriedkov nevyhnutných k čerpaniu prostriedkov z fondov Európskej únie, ale tiež zabezpečenie finančnej udržateľnosti jednotlivých realizovaných projektov. Tento faktor práve z uvedených dôvodov zohral vo vývoji cien pomerne značnú úlohu. Vodárenské spoločnosti, ale i obce v tomto období realizovali najmä väčšie projekty, na ktoré mali možnosť čerpať zdroje z fondov Európskej únie. Zaradením ukončených stavieb do majetku tak neustále rástla výška odpisov, ale aj prevádzkových nákladov súvisiacich s novými zariadeniami, predovšetkým čistiarnami odpadových vôd.

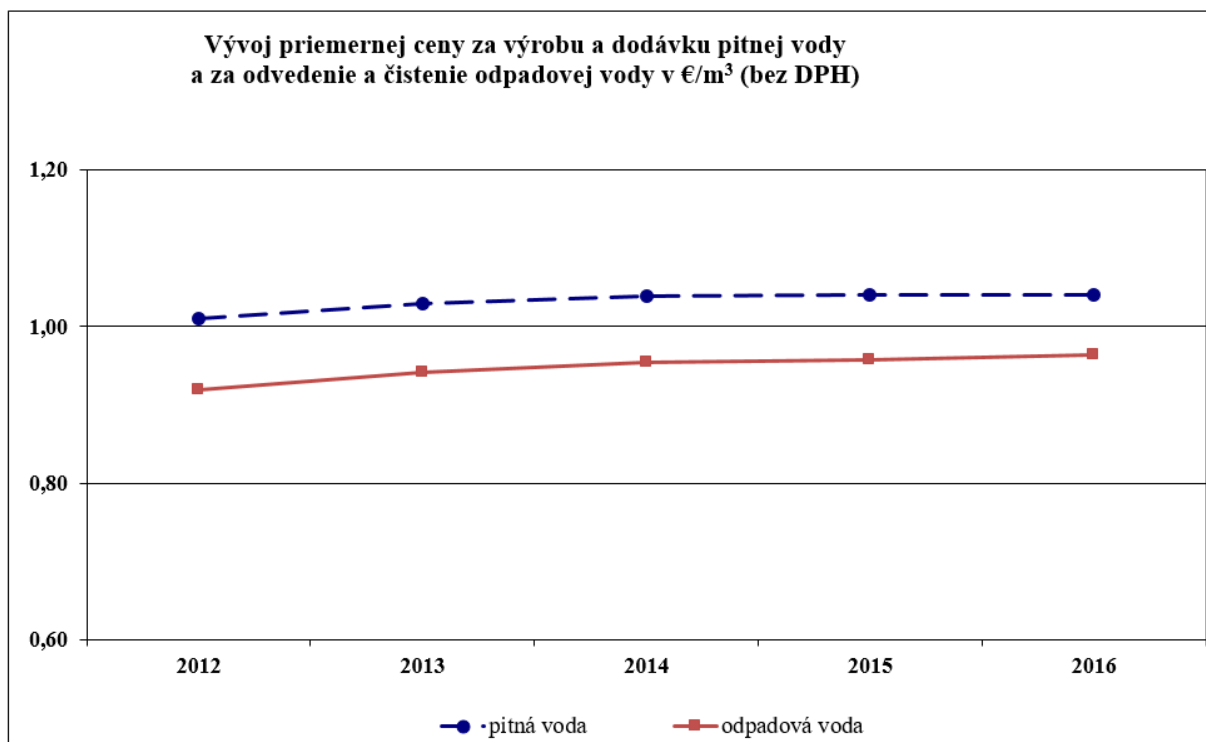
Počas regulačného obdobia úrad mohol zmenu cenového rozhodnutia v súlade s platnou legislatívou schváliť len z dôvodu výraznej zmeny ekonomických parametrov, z ktorých sa vychádzalo pri určení ceny za regulovanú činnosť, ak zmenu regulovaný subjekt dostatočne odôvodni relevantnými údajmi a analýzami ekonomických ukazovateľov. Pri zmene rozhodnutia používaním metódy cenového stropu „price cap“ sa maximálna cena stanovená v predchádzajúcom roku upravila aj v prípade zaradenia nového vodárenského majetku o výšku regulačných odpisov prostredníctvom faktora investičného rozvoja a podľa skutočného využitia projektovanej kapacity vodárenského majetku na výkon regulovanej činnosti. V oblasti pitnej vody najčastejším dôvodom zmeny bola potreba finančných prostriedkov na zvýšené náklady na opravy verejných vodovodov. Zvýšenie ceny odpadovej vody odôvodňovali regulované subjekty vyššími prevádzkovými nákladmi v dôsledku využívania nových vodárenských zariadení. Návrhy na zmenu rozhodnutia úrad po dôkladnom posúdení opodstatnenosti a preukázaní potreby zvýšených oprávnených nákladov schválil, alebo ak nevidel dôvod, aj zamietol.

Vývoj cien vody v rokoch 2012 – 2016

Tento spôsob cenovej regulácie sa znovu osvedčil, pretože vplyvom takto nastavenej cenovej regulácie v regulačnom období 2012 – 2016 sa zvýšili priemerné ceny vo vodárenských spoločnostiach len mierne, a to maximálna cena za výrobu a dodávku pitnej vody verejným vodovodom o 3,1 % a maximálna cena za odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou o 4,7 %, pričom vodné a stočné spolu o 3,9 %.

Vývoj priemerných cien vody vo vodárenských spoločnostiach v eurách/m³ bez DPH

	2012	zmena	2013	zmena	2014	zmena	2015	zmena	2016	zmena	zmena 2016/2012
Pitná voda	1,0096	6%	1,0290	1,9%	1,0393	1,0%	1,0405	0,1%	1,0410	0%	3,1%
Odpadová voda	0,9197	5%	0,9423	2,5%	0,9536	1,2%	0,9581	0,5%	0,9633	1%	4,7%
Spolu	1,9293	5%	1,9713	2,2%	1,9929	1,1%	1,9986	0,3%	2,0043	0,3%	3,9%

Ceny za odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou rástli rýchlejšie ako ceny za výrobu, distribúciu a dodávku pitnej vody verejným vodovodom, a to najmä z dôvodu uplatnenia investičného faktora vo výpočte ceny, ktorého cieľom je podpora výstavby verejných kanalizácií a čistiarní odpadových vôd, resp. podpora plnenia záväzkov Slovenskej republiky voči Európskej únii. Kým ceny za odvádzanie a čistenie odpadovej vody sú približne rovnaké vo všetkých vodárenských spoločnostiach, pri cenách za dodávku pitnej vody sa prejavuje väčší cenový rozdiel. Tento rozdiel medzi cenami vodárenských spoločností za dodávku pitnej vody, vyplýva hlavne z rozdielných geografických a klimatických podmienok regiónov (dostupnosť vodárenských zdrojov, ich kvalita), tým väčšej nákladovosti, a to na prepravu vody, jej úpravu, údržbu rozsiahlych sietí, energie a tiež z nutnosti väčších investícií do budovania chýbajúcich verejných vodovodov, napr. vo východoslovenskom regióne.

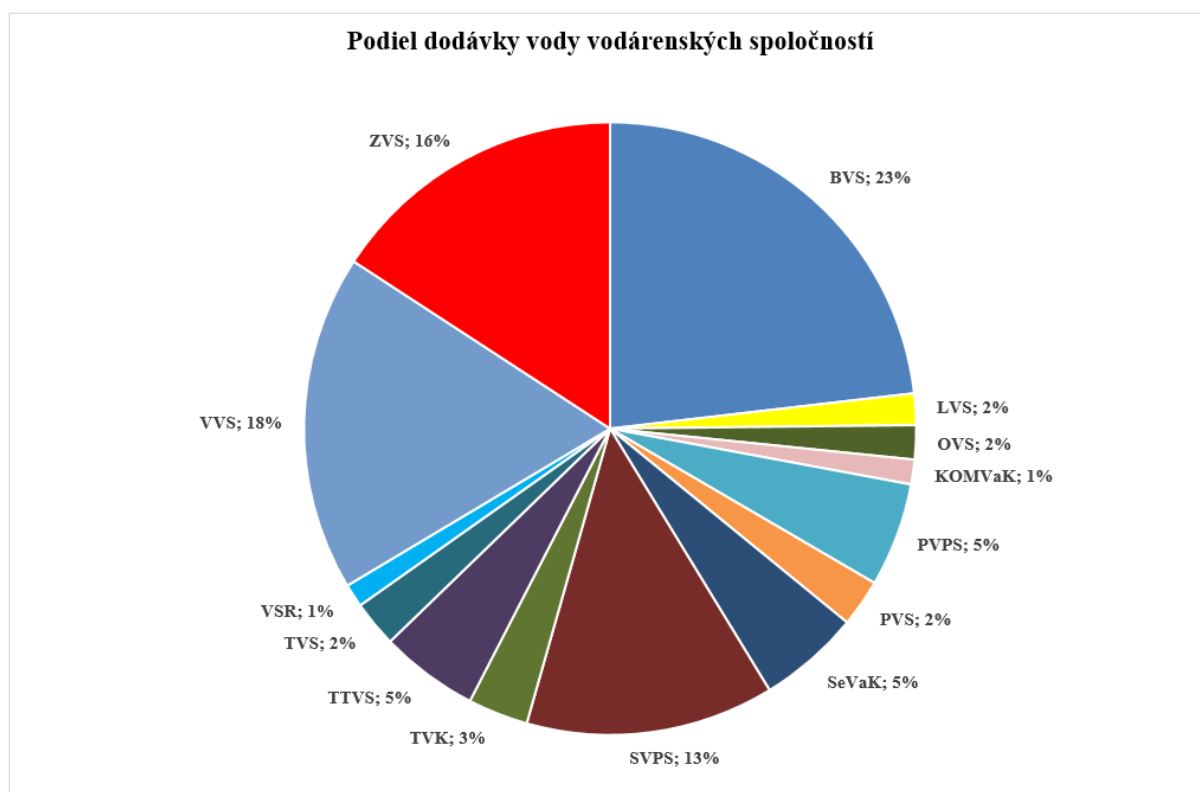
Priemerná maximálna cena za výrobu a dodávku pitnej vody bez dane z pridanej hodnoty pre menšie vodárenské spoločnosti a obce, ktoré dodávajú pitnú vodu alebo odvádzajú a čistia odpadovú vodu predovšetkým v obciach a menších okrajových častiach miest, má hodnotu 0,7524 €/m³, priemerná maximálna cena za odvádzanie a čistenie odpadovej vody 0,8644 €/m³. Ceny za odvádzanie odpadovej vody v tejto skupine malých regulovaných subjektov prevyšujú už ceny za dodávku pitnej vody ako dôsledok budovania nových verejných kanalizácií a čistiarní odpadových vôd. Ceny, ktoré boli stanovené na rok 2014 zostali v platnosti až do roku 2016. Obce o zmeny cien vody požiadali len v ojedinelých prípadoch, čo celkovú priemernú cenu neovplyvnilo.

Vývoj priemerných cien malých regulovaných subjektov v €/m³ bez DPH

	2012	zmena	2013	zmena	2014	zmena	2015	zmena	2016	zmena 2016/2012
Pitná voda	0,6712	10%	0,7204	7%	0,7524	4%	0,7524	0%	0,7524	12%
Odpadová voda	0,8546	4%	0,8816	3%	0,8644	-2%	0,8644	0%	0,8644	1%

Vývoj dodávky pitnej vody a odvádzania odpadovej vody

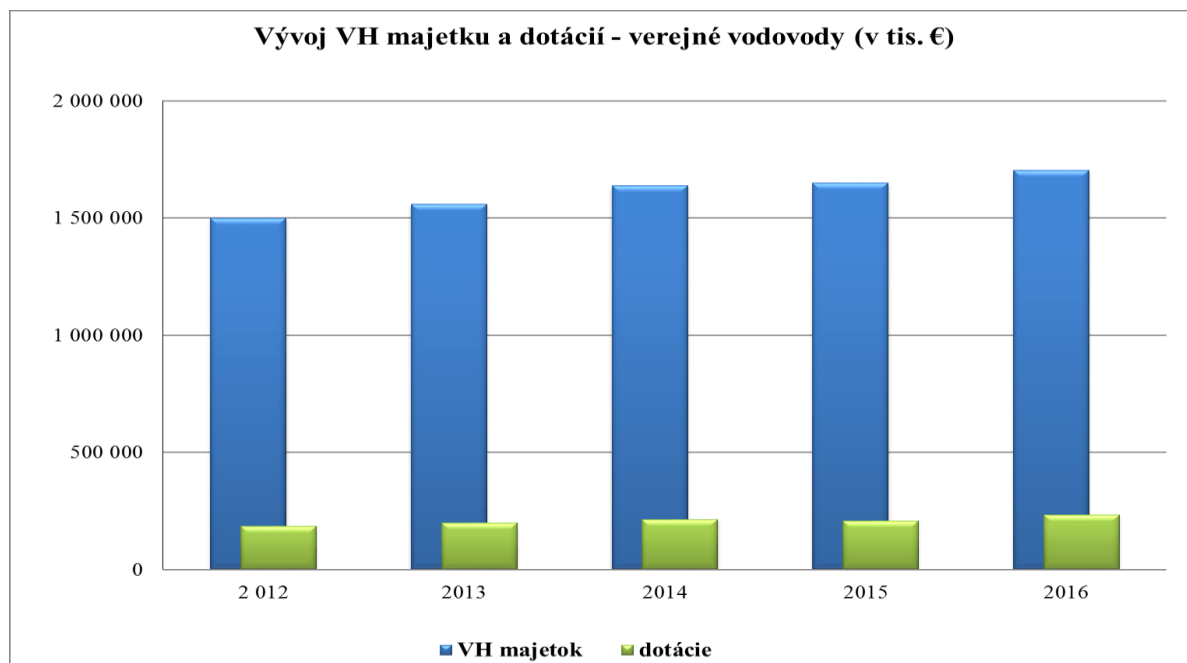
Tlak na zvyšovanie cien vznikal najmä v dôsledku neustáleho znižovania odberov pitnej vody a tiež tým, že nie je dostatočná miera pripojenosti na nové verejné kanalizácie. Podľa vodárenských spoločností dôvodom znižovania odberov vody je ďalšie šetrenie odberateľov v domácnostiach alebo nahradenie vlastnými zdrojmi vody, a to aj napriek tomu, že cena sa už výrazne nemení. Zmenilo sa aj správanie väčších odberateľov firiem, ktoré rovnako zavádzajú šetriaci režim. Na začiatku regulačného obdobia v roku 2012 sa zdalo, že pokles dodávky pitnej vody sa už zastavil a množstvo odpadovej vody dokonca v dôsledku budovania nových verejných kanalizácií v obciach aj mierne vzrástlo. V ďalších rokoch sa prejavil znovu klesajúci trend spotreby vody, pričom bol zaznamenaný dvojnásobný pokles pri spotrebe pitnej vody oproti poklesu odpadovej vody (-2 %). V niektorých regiónoch bol zaznamenaný však aj nárast množstva odpadovej vody od 1 do 4 %, čo svedčí o dobudovaní verejných kanalizácií a pripojení sa ďalších producentov odpadových vôd najmä v menších obciach.

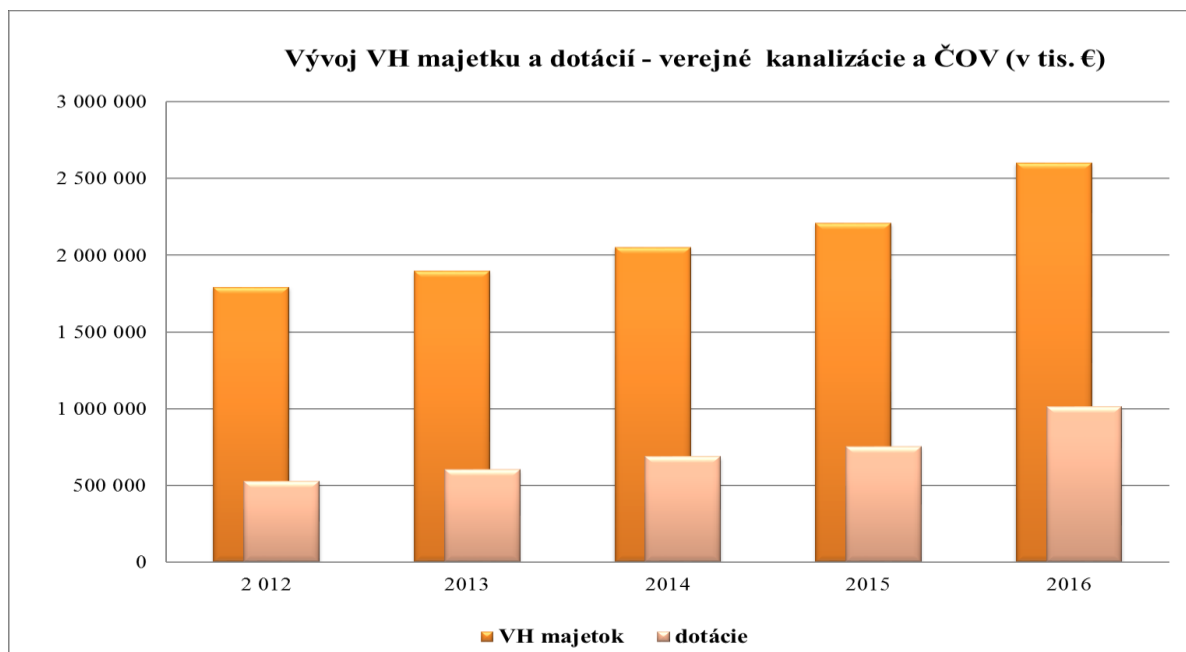

Vývoj investícií a hodnoty majetku

Investície, ktoré sa v tomto regulačnom období realizovali vo vodárenstve, boli najmä v súvislosti s plnením záväzkov v oblasti čistenia komunálnych odpadových vôd, ktorými sa pri vstupe do Európskej únie zaviazala Slovenská republika splniť do roku 2015. Všetky obce nad 2 000 ekvivalentných obyvateľov musia mať vybudovanú kanalizáciu a čistené komunálne odpadové vody.

V roku 2016 prírastok hodnoty majetku používaného na odvádzanie a čistenie odpadových vôd od roku 2012 predstavoval 45 %, pričom prírastok majetku z dotácií až 92 % a na celkovej hodnote sa majetok z dotácií podieľal 39 %. V oblasti zásobovania pitnou vodou sa rozširuje infraštruktúra v regiónoch, kde ešte verejné vodovody chýbajú. Od roku 2012 prírastok hodnoty majetku používaného v tejto oblasti predstavoval 13 %, z toho z dotácií 25 % a na celkovej hodnote sa majetok z dotácií podieľal až 14 %. Z uvedeného vyplýva, že nárast hodnoty majetku bol veľmi výrazný, a preto sa prejavil formou zvýšených odpisov v cenách vody. Ako už bolo uvedené, výraznejší vplyv to malo práve na ceny za odvádzanie a čistenie odpadovej vody.

Vývoj základných ukazovateľov vo vodárenských spoločnostiach v rokoch 2012-2016

Pitná voda	2 012	2013	2014	2015	2016	zmena 2012-2016
Tržby z reg. činnosti v tis. €	197 241	196 407	195 625	197 948	201 937	2%
Oprávnené náklady v tis. €	191 017	194 340	194 187	190 602	197 415	3%
z toho opravy VH majetku v tis. €	30 724	28 368	29 771	30 062	35 063	14%
VH majetok v tis. €	1 500 138	1 558 373	1 637 567	1 648 672	1 702 435	13%
z dotácií v tis. €	186 311	198 880	214 611	208 749	233 100	25%
Množstvo vody tis.m ³	196 560	191 439	189 514	191 519	194 238	-1%
Využitie kapacít VH majetku	92%	92%	92%	92%	94%	3%

Odpadová voda	2 012	2013	2014	2015	2016	zmena 2012-2016
Tržby z reg. činnosti v tis. €	175 988	182 104	182 522	186 167	184 412	5%
Oprávnené náklady v tis. €	175 691	178 354	182 691	182 986	196 959	12%
z toho opravy VH majetku v tis. €	16 728	17 395	17 117	18 302	20 145	20%
VH majetok v tis. €	1 791 539	1 898 987	2 052 742	2 209 504	2 601 960	45%
z dotácií v tis. €	528 670	605 217	688 282	754 090	1 014 979	92%
Množstvo vody tis.m ³	197 306	195 022	193 790	195 984	194 073	-2%
Využitie kapacít VH majetku	73%	78%	74%	74%	78%	7%

Vývoj využívania kapacít vodárenského majetku

Priemerné využitie verejných vodovodov v roku 2016, na základe údajov o celkovej projektovanej kapacite a skutočne využívanej kapacite vodárenského majetku prevádzkovaného vodárenskými spoločnosťami, sa od roku 2012 po rokoch stabilizácie zvýšilo o 3 % na úroveň 94 %. V troch vodárenských spoločnostiach je využitie kapacít nižšie ako priemerné. Rovnako aj využitie čistiarní odpadových vôd sa z úrovne v roku 2012 posunulo v priemere o 7 % na súčasnú úroveň 78 %, pričom vo väčšine vodárenských

spoločností je podpriemerné využitie kapacít. V tejto oblasti celkové nižšie využívanie kapacít súvisí s projektovanými kapacitami čistiarní odpadových vôd, ktoré musia mať určitú rezervu na čistenie odpadových vôd odvádzaných z novobudovaných verejných kanalizácií. Zvýšenie ich využívania je odrazom toho, že pri nových verejných kanalizáciách v obciach predsa nastal posun a pripájali sa ďalší noví producenti.

Vodárenské spoločnosti každoročne vykazujú postupne rastúci počet odberných miest s nulovým alebo veľmi nízkym odberom pitnej vody. Vo vodárenstve však predstavujú fixné náklady až 70 – 80 % celkových nákladov na každú regulovanú činnosť. To znamená, že pri medziročne znižujúcich sa odberoch vody sa prejavuje zvyšujúci sa vplyv na ceny, čo v konečnom dôsledku trvalo znášajú najmä odberatelia s väčším odberom vody. Pri nulovom odbere ťarchu nákladov súvisiacich s udržiavaním prevádzkyschopného pripojenia na verejný vodovod, ale aj nákladov na udržiavanie jeho kapacity v prípade odberu, tak znáša v cene – platbe ten, kto má väčšie odbery vody. Rovnako to platí aj pri odvádzaní a čistení odpadových vôd verejnou kanalizáciou. Tento problém postupne narástol do takých rozmerov, že je potrebné v ďalšom období sa týmto zaoberať. Riešením je uvedené náklady rozložiť rovnomerne na všetkých pripojených odberateľov a producentov.

Zhodnotenie vplyvu cenovej regulácie z rôznych hľadísk

Z dôvodu objektívnosti rozloženia celkových nákladov na prevádzku verejných vodovodov, verejných kanalizácií a ČOV, ale aj spravodlivejšieho podieľania sa na ich úhrade prichádza do úvahy zavedenie dvojzložkovej ceny, ktorá by túto objektívnosť zabezpečila. Fixná časť (paušál) na odberné miesto by tak zohľadňovala podiel každého pripojeného odberateľa alebo producenta na úhrade aspoň minimálnej časti fixných nákladov. Variabilná časť by predstavovala jednotkovú cenu za odobraté alebo odvedené množstvo vody.

Z pohľadu ochrany spotrebiteľov vody alebo producentov odpadových vôd nepriaznivým javom sú pribúdajúce malé prevádzkové firmy, ktoré vznikajú v dôsledku nespájania sa nových úsekov verejných vodovodov aj verejných kanalizácií do jednotného centrálného systému zásobovania vodárenských spoločností. Tieto malé firmy len „využívajú“ vodárenskú spoločnosť, ktorá im cez svoj centrálny systém dodá už pitnú vodu a postará sa aj o odvedenie a najmä čistenie odpadovej vody. Nepriaznivý dopad to má však na ceny za dodávku pitnej vody alebo za odvedenie a čistenie odpadovej vody v týchto nových častiach (uliciach) v rámci mesta alebo obce, ktoré sú vyššie ako ceny vodárenskej spoločnosti alebo samotnej obce.

Riešením je zmena legislatívy súvisiacej s prevádzkovaním verejných vodovodov a verejných kanalizácií v kompetencii Ministerstva životného prostredia SR. Bude potrebné prijať opatrenie aj v cenovej regulácii, ktoré nebude v rozpore s účelom regulácie, ale umožní len minimálne zvýšenie oproti cenám vodárenskej spoločnosti, na ktorej centrálny systém je časť vodovodu alebo kanalizácie pripojená.

Služby súvisiace s užívaním povrchových vôd

Rozsah a spôsoby vykonávania cenovej regulácie

V oblasti využívania povrchových vôd bol rozsah cenovej regulácie podľa príslušných právnych predpisov a prijatej regulačnej politiky na roky 2012 – 2016 stanovený:

- a) odber povrchovej vody,
- b) odber energetickej vody z vodných tokov,
- c) využívanie hydroenergetického potenciálu vodných tokov.

V roku 2014 novelizáciou vodného zákona (zákon č. 409/2014 Z. z.) vznikol nesúlad so zákonom č. 250/2012 Z. z. v rozsahu odberov z povrchových vôd. V zmysle novely vodného zákona sa súčasťou odberov z povrchových vôd stali aj odbery na zavlažovanie, pričom ich výšku nestanovuje úrad.

V regulačnom období 2012 – 2016 sa cenová regulácia vykonávala dvoma spôsobmi. Kým na prvé dva roky úrad stanovil maximálne ceny, podľa zákona č. 250/2012 Z. z. a nadväzne vyhlášky č. 194/2013 Z. z. od roku 2014 nastala zmena v spôsobe vykonávania cenovej regulácie. Bol ustanovený nový spôsob vykonávania cenovej regulácie ako určenie výpočtu pevnej ceny za všetky regulované činnosti. Bolo to z dôvodu, že stanovenie maximálnych cien prinášalo riziko výrazného poklesu tržieb v tejto oblasti, ak nedošlo k zmluvnej dohode o maximálnej cene.

Stanovené pevné ceny na rok 2014 zostali v platnosti do konca regulačného obdobia. Ako regulačná metóda pri stanovení cien sa naďalej používala nákladová metóda, ktorá zohľadňovala skutočné ekonomicky oprávnené náklady z roku 2010 a primeranú mieru zisku stanovenú maximálne do výšky 5 % ekonomicky oprávnených nákladov vynaložených na regulovanú činnosť.

Vývoj cien služieb súvisiacich s využitím vodného toku

Po zmene spôsobu vykonávania cenovej regulácie sa stanovila pevná cena za odber povrchovej vody z vodného toku pre regulovaný subjekt Slovenský vodohospodársky podnik, š. p., Banská Štiavnica, ktorej výška zostala rovnaká počas celého regulačného obdobia. Aj pevná cena za odber energetickej vody z vodného toku zostala na úrovni maximálnej ceny a od roku 2013 sa nezmenila. Priemerná cena za využívanie hydroenergetického potenciálu vodného toku zostala tiež na úrovni roku 2013 do polovice roku 2016, pričom sa uplatňovali rozdielne tarify - pevné ceny pre jednotlivé skupiny užívateľov hydroenergetického potenciálu v závislosti od inštalovaného výkonu vodných elektrární.

V roku 2016 úrad podľa predložených podkladov regulovaného subjektu zistil výrazný rozdiel vo výške ekonomicky oprávnených nákladov na využívanie hydroenergetického potenciálu vodných tokov za rok 2014 oproti nákladom, z ktorých sa vychádzalo pri výpočte taríf. Preto úrad z vlastného podnetu na základe toho, že nové prerozdelenie ekonomicky oprávnených nákladov na jednotlivé regulované činnosti bude mať trvalejší charakter,

rozhodol o zmene taríf za využívanie hydroenergetického potenciálu vodných tokov. Od 1. júla 2016 sa tarify za využitie hydroenergetického potenciálu vodných tokov pre jednotlivé skupiny užívateľov hydroenergetického potenciálu podľa inštalovaného výkonu vodných elektrární znížili o 10 %.

Ceny bez DPH v eurách	2012	zmena	2013	zmena	2014	zmena	2015	zmena	2016	Zmena	zmena 2016 2012
Cena za odber povrchovej vody za m ³	0,1122	6%	0,1122	0%	0,1122	0%	0,1122	0%	0,1122	0%	0%
Priem. cena za využívanie hydroenergetického potenciálu za 1 MWh	15,3770	2%	15,7552	2%	15,7552	0%	15,7552	0%	14,1681	-10%	-8%
Cena za odber energetickej vody za tis. m ³	0,1580	6%	0,1659	5%	0,1659	0%	0,1659	0%	0,1659	0%	5%

Splnenie hlavného cieľa regulačnej politiky v danom období, ktorým bola optimalizácia cien, sa najviac darilo pri cene za odber povrchovej vody. Podstatnou mierou k splneniu daného cieľa prispela metóda „price cap“, ale najmä legislatívna zmena spôsobu vykonávania cenovej regulácie formou stanovenia pevnej ceny, čo stabilizovalo tržby z regulovaných činností a prinieslo dostatočnú tvorbu zdrojov na udržanie prevádzkyschopnosti vodohospodárskych stavieb využívaných na regulované činnosti.

Záver

Pri výkone regulácie v regulačnom období 2012 – 2016 úrad postupoval plne v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi v sieťových odvetviach a schválenou regulačnou politikou pre toto obdobie. Bol tak zabezpečený jednoznačný prínos pre transparentný a nediskriminačný výkon činností v sieťových odvetviach, s rešpektovaním pravidiel hospodárskej súťaže na trhu a dôsledné zabezpečenie ochrany práv odberateľov, vrátane významného zreteľa na skupinu zraniteľných odberateľov. Vývoj regulácie tiež v plnej miere zohľadňoval 3. energetický balíček.

Medzi hlavné výsledky regulácie v hodnotenom období patrí podpora liberalizácie trhu s elektrinou a plynom, zlepšenie práv spotrebiteľov, posilnenie právomoci a nezávislosti regulačných orgánov a podpora solidarity regiónov a regionálnej spolupráce.

V roku 2012 prijaté zákony – nový zákon č. 250/2012 Z. z. a nový zákon č. 251/2012 Z. z. – podčiarkli potrebu pokračovať v nastúpenom trende. Napríklad, nový zákon č. 251/2012 Z. z. umožnil oddeliť výrobné činnosti a dodávateľské činnosti od prevádzky prenosovej sústavy alebo prevádzky prepravnej siete. Oddelenie výroby a dodávky elektriny od prenosovej sústavy bolo realizované prostredníctvom modelu úplného oddelenia vlastníctva.

Regulačná rada v marci 2016 schválila novú regulačnú politiku. Na základe skúseností z regulačného obdobia 2012 – 2016 a v záujme zachovania stability v energetickom sektore,

rada určila, že ďalšie regulované obdobie bude mať dĺžku 5 rokov, teda od 1. januára 2017 do 31. decembra 2021. Rozhodujúcim východiskom novej regulačnej politiky sú pritom záväzné právne predpisy Európskej únie, najmä 3. energetický balíček, ako aj skúsenosti z vykonávania cenovej regulácie v predchádzajúcom regulačnom období 2012 – 2016.

Aj v novej regulačnej politike bude preto úrad zabezpečovať transparentnú, nediskriminačnú a efektívnu hospodársku súťaž v sieťových odvetviach s dôrazom na ochranu odberateľa, jeho práv a v neposlednom rade aj zlepšenie postavenia podnikateľského sektora a jeho konkurencieschopnosti. Významné miesto v novej regulačnej politike je venované ochrane zraniteľných odberateľov energií.

Regulačné obdobie 2012 – 2016 potvrdilo význam a dôležitosť ďalšej regulácie. Aj sami najzarytejší zástancovia idey vylúčenia akýchkoľvek štátnych zásahov do trhového prostredia uznávajú potrebu určitého stupňa štátnej kontroly, najmä v súvislosti s otázkou otvárania čoraz väčších sociálnych nožníc medzi bohatým a chudobnejším obyvateľstvom. Práve platby za energiu totiž tvoria jednu z rozhodujúcich položiek rozpočtu obyvateľov v každom členskom štáte Európskej únie. Aj preto energetická politika Európskej únie presadzuje reguláciu sieťových poplatkov, bez ktorej jednoducho nie je možné sieťové odvetvia prevádzkovať. Suma sumárum, úrad plne v súlade s energetickou politikou Európskej únie považuje reguláciu sieťových odvetví naďalej za potrebnú a nevyhnutnú. Opiera sa pritom o pozitívne výsledky, ktoré sa podarilo dosiahnuť v regulačnom období 2012 – 2016.